

Stefan Heimbura ★ Maciej Muszyński

Traktaty
o Unii Europejskiej
o funkcjonowaniu
Unii Europejskiej
EURATOM

Karta Praw Podstawowych

teksty skonsolidowane
po zmianach wprowadzonych
Traktatem z Lizbony

Książka wraz ze wstępem

do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.

Cena tylko 32 zł.

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.

Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

TRAKTATY
o Unii Europejskiej
o funkcjonowaniu
Unii Europejskiej
EURATOM
Karta Praw Podstawowych

Teksty skonsolidowane
z uwzględnieniem zmian wynikających
z Traktatu z Lizbony

Stan prawny:

TRAKTAT Z LIZBONY

Dziennik Urzędowy C 306 z 17 grudnia 2007 r.

KARTA PRAW PODSTAWOWYCH

Dziennik Urzędowy C 303 z 14 grudnia 2007 r.

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

Wykaz skrótów

TUE	Traktat o Unii Europejskiej
TFUE	Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
TWE	Traktat ustanawiający Wspólnotę Europejską
EURATOM	Traktat ustanawiający Europejską Wspólnotę Energii Atomowej
KPP	Krta Praw Podstawowych
TK	Traktat ustanawiający Konstytucję dla Europy

Uwagi redakcyjne

- Zmiany wprowadzone Traktatem z Lizbony zaznaczono **pismem pogrubionym**.
- W nawiasie obok numeru artykułu umieszczono poprzednią numerację Traktatów. Brak numeru w nawiasie oznacza, że artykuł jest nowy, wprowadzony Traktatem z Lizbony.

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

Od Redakcji

Traktat z Lizbony podpisany 13 grudnia 2007 r. to trzeci traktat rewizyjny o charakterze generalnym Unii Europejskiej ustanowionej w Maastricht w 1992 r. Wprowadził on do obowiązującego obecnie Traktatu o Unii Europejskiej, Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską oraz Traktatu ustanawiającego Europejską Wspólnotę Energii Atomowej szereg zmian normatywnych, włącznie ze zmianą nazwy jednego z nich.

Bezpośrednio po opublikowaniu Traktatu z Lizbony w Dzienniku Urzędowym UE, Wydawnictwo STO podjęło wyzwanie polegające na dokonaniu konsolidacji tekstów obowiązujących obecnie prawnych fundamentów Unii Europejskiej. Praca przebiegała wieloetapowo, zgodnie z założeniami Traktatu z Lizbony oraz intencją jego autorów. Dokonali oni w traktacie zmian począwszy od horyzontalnych, poprzez konkretne zmiany w poszczególnych normach, a na końcu ustalili całkowicie nowa numerację jego struktury i artykułów. Taka technika jest formułą bardzo skomplikowana i najeżoną licznymi pułapkami. W trakcie prac zdarzały się trudne chwile, wymagające wręcz interpretowania „co europejski normodawca mógł mieć na myśli”.

W realizacji tego trudnego wyzwania, Redakcję merytorycznie wspierali dwaj uznani eksperci z zakresu prawa UE: prof. Mariusz Muszyński i mec. Stefan Hambura, którzy przygotowali również krótkie wprowadzenie.

Po blisko trzech miesiącach pracy, Redakcja oddaje do Państwa rąk pierwsze na polskim rynku, a prawdopodobnie również pierwsze w Europie, jednolite prawnych fundamentów Unii Europejskiej — Traktatu o Unii Europejskiej, Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej i Traktatu ustanawiającego Europejską

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

Wspólnotę Energii Atomowej. W tej wersji obowiązywać one będą po zakończeniu procesu ratyfikacji Traktatu Lizbońskiego przez wszystkie państwa członkowskie UE.

Pracownicy Redakcji oraz eksperci dołożyli maksymalnej staranności, aby sporządzone teksty były wolne od przeoczeń. Jednak ze względu na olbrzymi zakres zmian prawnych wprowadzonych Traktatem z Lizbony, trudną technikę nowelizacji, a także niewątpliwie pionierski charakter pracy, Redakcja będzie wdzięczna za ewentualne uwagi i sugestie, które można kierować na adres elektroniczny **redakcja@sto.com.pl** lub pocztowy Wydawnictwa STO.

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

TRAKTAT
O UNII EUROPEJSKIEJ*

JEGO KRÓLEWSKA MOŚĆ KRÓL BELGÓW, JEJ KRÓLEWSKA MOŚĆ KRÓLOWA DANII, PREZYDENT REPUBLIKI FEDERALNEJ NIEMIEC, PREZYDENT REPUBLIKI GRECKIEJ, JEGO KRÓLEWSKA MOŚĆ KRÓL HISZPANII, PREZYDENT REPUBLIKI FRANCUSKIEJ, PREZYDENT IRLANDII, PREZYDENT REPUBLIKI WŁOSKIEJ, JEGO KRÓLEWSKA WYSOKOŚĆ WIELKI KSIĄŻE LUKSEMBURGA, JEJ KRÓLEWSKA MOŚĆ KRÓLOWA NIDERLANDÓW, PREZYDENT REPUBLIKI PORTUGALSKIEJ, JEJ KRÓLEWSKA MOŚĆ KRÓLOWA ZJEDNOCZONEGO KRÓLESTWA WIELKIEJ BRYTANII I IRLANDII PÓŁNOCNEJ,

ZDECYDOWANI przejść do nowego etapu procesu integracji europejskiej, zapoczątkowanego ustanowieniem Wspólnot Europejskich,

INSPIROWANI kulturowym, religijnym i humanistycznym dziedzictwem Europy, z którego wynikają powszechne wartości, stanowiące nienaruszalne i niezbywalne prawa człowieka, jak również wolność, demokracja, równość oraz państwo prawne,

PRZYWOŁUJĄC historyczne znaczenie przetrzymania podziału kontynentu europejskiego oraz potrzebę ustanowienia trwałych podstaw budowy przyszłej Europy,

POTWIERDZAJĄC swe przywiązanie do zasad wolności, demokracji, poszanowania praw człowieka i podstawowych wolności oraz państwa prawnego,

POTWIERDZAJĄC swe przywiązanie do podstawowych praw socjalnych określonych w Europejskiej Karcie Społecznej, podpisanej w Turynie dnia 18 października 1961 roku, oraz we Wspólnotowej Karcie Socjalnych Praw Podstawowych Pracowników z 1989 roku,

PRAGNĄC pogłębić solidarność między swymi narodami w poszanowaniu ich historii, kultury i tradycji,

PRAGNĄC umocnić demokratyczny charakter i skuteczność działania instytucji, tak aby były one w stanie lepiej spełniać, w jednolitych ramach instytucjonalnych, powierzone im zadania,

* Objasnienia redakcyjne dotyczące zasad redakcji tekstu, stosowania **pisma pogrubionego** oraz liczb w nawiasach zamieszczono na str. 11.

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

ZDECYDOWANI umocnić swe gospodarki, a także doprowadzić do ich konwergencji oraz do ustanowienia unii gospodarczej i walutowej, w tym — zgodnie z postanowieniami **niniejszego Traktatu i Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej** — jednej i stabilnej waluty,

WYRAŻAJĄC MOCNĄ WOLĘ popierania postępu gospodarczego i społecznego swych narodów poprzez urzeczywistnienie rynku wewnętrznego oraz umacnianie spójności i ochrony środowiska naturalnego, przy uwzględnieniu zasady stałego rozwoju, oraz prowadzenia polityk, które zapewnią, że integracji gospodarczej towarzyszyć będzie równoczesny postęp w innych dziedzinach,

ZDECYDOWANI ustanowić wspólne obywatelstwo dla obywateli swych krajów,

ZDECYDOWANI realizować wspólną politykę zagraniczną i bezpieczeństwa, w tym stopniowo określać wspólną politykę obronną, która mogłaby prowadzić do wspólnej obrony, zgodnie z artykułem 42, wzmacniając w ten sposób tożsamość i niezależność Europy w celu wspierania pokoju, bezpieczeństwa oraz postępu w Europie i na świecie,

ZDECYDOWANI ułatwić swobodny przepływ osób, przy zapewnieniu bezpieczeństwa swym narodom, poprzez ustanowienie przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości, zgodnie z postanowieniami **niniejszego Traktatu i Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej**,

ZDECYDOWANI kontynuować proces tworzenia coraz ściślejszego związku między narodami Europy, w którym decyzje są podejmowane jak najbliższej obywateli, zgodnie z zasadą pomocniczości,

MAJĄC NA UWADZE dalsze kroki, które należy przedsięwziąć na rzecz rozwoju integracji europejskiej,

POSTANOWILI ustanowić Unię Europejską i w tym celu powołali jako swych pełnomocników:

(tu następują nazwiska pełnomocników)

KTÓRZY, po wymianie swych pełnomocnictw uznanych za należyte i sporządzone we właściwej formie, uzgodnili co następuje:

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

TYTUŁ I
POSTANOWIENIA WSPÓLNE

Artykuł 1 (1)

Niniejszym Traktatem WYSOKIE UMAWIAJĄCE SIĘ STRONY ustanawiają między sobą UNIEJ EUROPEJSKĄ, zwaną dalej „Unią”, której Państwa Członkowskie przyznają kompetencje do osiągnięcia ich wspólnych celów.

Niniejszy Traktat wyznacza nowy etap w procesie tworzenia coraz ściślejszego związku między narodami Europy, w którym decyzje podejmowane są z możliwie najwyższym poszanowaniem zasady otwartości i jak najbliższej obywateli.

Podstawę Unii stanowi niniejszy Traktat oraz Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (zwane dalej „Traktatami”). Oba Traktaty mają taką samą wartość prawną. Unia zastępuje Wspólnotę Europejską i jest jej następcą prawnym.

Artykuł 2

Unia opiera się na wartościach poszanowania godności osoby ludzkiej, wolności, demokracji, równości, państwa prawnego, jak również poszanowania praw człowieka, w tym praw osób należących do mniejszości. Wartości te są wspólne Państwom Członkowskim w społeczeństwie opartym na pluralizmie, niedyskryminacji, tolerancji, sprawiedliwości, solidarności oraz na równości kobiet i mężczyzn.

Artykuł 3 (2)

1. Celem Unii jest wspieranie pokoju, jej wartości i dobrobytu jej narodów.
2. Unia zapewnia swoim obywatelom przestrzeń wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości bez granic wewnętrznych, w której zagwarantowana jest swoboda przepływu osób,

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

w powiązaniu z właściwymi środkami w odniesieniu do kontroli granic zewnętrznych, azylu, imigracji, jak również zapobiegania i zwalczania przestępczości.

3. Unia ustanawia rynek wewnętrzny. Działa na rzecz trwałego rozwoju Europy, którego podstawą jest zrównoważony wzrost gospodarczy oraz stabilność cen, społeczna gospodarka rynkowa o wysokiej konkurencyjności zmierzająca do pełnego zatrudnienia i postępu społecznego oraz wysoki poziom ochrony i poprawy jakości środowiska naturalnego. Wspiera postęp naukowo-techniczny.

Zwalcza wyłączenie społeczne i dyskryminację oraz wspiera sprawiedliwość i ochronę socjalną, równość kobiet i mężczyzn, solidarność między pokoleniami i ochronę praw dziecka.

Wspiera spójność gospodarczą, społeczną i terytorialną oraz solidarność między Państwami Członkowskimi.

Szanuje swoją bogatą różnorodność kulturową i językową oraz czuwa nad ochroną i rozwojem dziedzictwa kulturowego Europy.

4. Unia ustanawia unię gospodarczą i walutową, której walutą jest euro.

5. W stosunkach zewnętrznych Unia umacnia i propaguje swoje wartości i interesy oraz wnosi wkład w ochronę swoich obywateli. Przyczynia się do pokoju, bezpieczeństwa, trwałego rozwoju Ziemi, do solidarności i wzajemnego szacunku między narodami, do swobodnego i uczciwego handlu, do wyeliminowania ubóstwa oraz do ochrony praw człowieka, w szczególności praw dziecka, a także do ścisłego przestrzegania i rozwoju prawa międzynarodowego, w szczególności zasad Karty Narodów Zjednoczonych.

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

6. Unia dąży do osiągnięcia swoich celów właściwymi środkami odpowiednio do zakresu kompetencji przyznanych jej na mocy Traktatów.

Artykuł 3a zastąpiony art. 7 TFUE i art. 21 TUE

Artykuł 4

1. Zgodnie z artykułem 5 wszelkie kompetencje nieprzyznane Unii w Traktatach należą do Państw Członkowskich.

2. Unia szanuje równość Państw Członkowskich wobec Traktatów, jak również ich tożsamość narodową, nierozdzielnie związaną z ich podstawowymi strukturami politycznymi i konstytucyjnymi, w tym w odniesieniu do samorządu regionalnego i lokalnego. Szanuje podstawowe funkcje państwa, zwłaszcza funkcje mające na celu zapewnienie jego integralności terytorialnej, utrzymanie porządku publicznego oraz ochronę bezpieczeństwa narodowego. W szczególności bezpieczeństwo narodowe pozostaje w zakresie wyłącznej odpowiedzialności każdego Państwa Członkowskiego.

3. Zgodnie z zasadą lojalnej współpracy Unia i Państwa Członkowskie wzajemnie się szanują i udzielają sobie wzajemnego wsparcia w wykonywaniu zadań wynikających z Traktatów.

Państwa Członkowskie podejmują wszelkie środki ogólne lub szczególne właściwe dla zapewnienia wykonania zobowiązań wynikających z Traktatów lub aktów instytucji Unii.

Państwa Członkowskie ułatwiają wypełnianie przez Unię jej zadań i powstrzymują się od podejmowania wszelkich środków, które mogłyby zagrażać urzeczywistnieniu celów Unii.

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

Artykuł 5 (zastąpił artykuł 5 TWE)

1. Granice kompetencji Unii wyznacza zasada przyznania. Wykonywanie tych kompetencji podlega zasadom pomocniczości i proporcjonalności.

2. Zgodnie z zasadą przyznania Unia działa wyłącznie w granicach kompetencji przyznanych jej przez Państwa Członkowskie w Traktatach do osiągnięcia określonych w nich celów. Wszelkie kompetencje nieprzyznane Unii w Traktatach należą do Państw Członkowskich.

3. Zgodnie z zasadą pomocniczości, w dziedzinach, które nie należą do jej wyłącznej kompetencji, Unia podejmuje działania tylko wówczas i tylko w takim zakresie, w jakim cele zamierzonego działania nie mogą zostać osiągnięte w sposób wystarczający przez Państwa Członkowskie, zarówno na poziomie centralnym, jak i regionalnym oraz lokalnym, i jeśli ze względu na rozmiary lub skutki proponowanego działania możliwe jest lepsze ich osiągnięcie na poziomie Unii.

Instytucje Unii stosują zasadę pomocniczości zgodnie z Protokołem w sprawie stosowania zasad pomocniczości i proporcjonalności. Parlamenti narodowe czuwają nad przestrzeganiem zasady pomocniczości zgodnie z procedurą przewidzianą w tym Protokole.

4. Zgodnie z zasadą proporcjonalności zakres i forma działania Unii nie wykraczają poza to, co jest konieczne do osiągnięcia celów Traktatów.

Instytucje Unii stosują zasadę proporcjonalności zgodnie z Protokołem w sprawie stosowania zasad pomocniczości i proporcjonalności.

Artykuł 4 zastąpiony art. 15 TUE

Artykuł 5 zastąpiony art. 13 ustęp 2 TUE

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

Artykuł 6 (6)

1. Unia uznaje prawa, wolności i zasady określone w Karcie praw podstawowych z dnia 7 grudnia 2000 roku, w brzmieniu dostosowanym 12 grudnia 2007 roku w Strasburgu, która ma taką samą wartość prawną jak Traktaty.

Postanowienia Karty w żaden sposób nie rozszerzają kompetencji Unii określonych w Traktatach.

Prawa, wolności i zasady zawarte w Karcie są interpretowane zgodnie z postanowieniami ogólnymi określonymi w tytule VII Karty regulującymi jej interpretację i zastosowanie oraz z należyтым uwzględnieniem wyjaśnień, o których mowa w Karcie, które określają źródła tych postanowień.

2. Unia przystępuje do europejskiej Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności. Przystąpienie do Konwencji nie narusza kompetencji Unii określonych w Traktatach.

3. Prawa podstawowe, zagwarantowane w europejskiej Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności oraz wynikające z tradycji konstytucyjnych wspólnych Państw Członkowskim, stanowią część prawa Unii jako zasady ogólne prawa.

Artykuł 7 (7)

1. Na uzasadniony wniosek jednej trzeciej Państw Członkowskich, Parlamentu Europejskiego lub **Komisji Europejskiej**, Rada, stanowiąc większością czterech piątych swych członków po uzyskaniu zgody Parlamentu Europejskiego, może stwierdzić istnienie wyraźnego ryzyka poważnego naruszenia przez Państwo Członkowskie **wartości, o których mowa w artykule 2**. Przed dokonaniem takiego stwierdzenia Rada wysłuchuje dane Państwo Członkowskie **i, stanowiąc zgodnie z tą samą procedurą, może skierować do niego zalecenia.**

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

Rada regularnie bada czy powody dokonania takiego stwierdzenia pozostają aktualne.

2. Rada Europejska, stanowiąc jednogłośnie na wniosek jednej trzeciej Państw Członkowskich lub **Komisji Europejskiej** i po uzyskaniu zgody Parlamentu Europejskiego, może stwierdzić, po wezwaniu **Państwa Członkowskiego** do przedstawienia swoich uwag, poważne i stałe naruszenie przez to Państwo Członkowskie **wartości, o których mowa w artykule 2.**

3. Po dokonaniu stwierdzenia na mocy ustępu 2, Rada, stanowiąc większością kwalifikowaną, może zdecydować o zawieszeniu niektórych praw wynikających ze stosowania **Traktatów** dla tego Państwa Członkowskiego, łącznie z prawem do głosowania przedstawiciela rządu tego Państwa Członkowskiego w Radzie. Rada uwzględnia przy tym możliwe skutki takiego zawieszenia dla praw i obowiązków osób fizycznych i prawnych.

Obowiązki, które ciążyą na tym Państwie Członkowskim na mocy **Traktatów**, pozostają w każdym przypadku wiążące dla tego Państwa.

4. Rada może następnie, stanowiąc większością kwalifikowaną, zdecydować o zmianie lub uchyleniu środków podjętych na podstawie ustępu 3, w przypadku zmiany sytuacji, która doprowadziła do ich ustanowienia.

5. Zasady głosowania, które, do celów niniejszego artykułu, mają zastosowanie do Parlamentu Europejskiego, Rady Europejskiej i Rady, określone są w artykule 354 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej.

Artykuł 8

1. Unia rozwija szczególne stosunki z państwami z nią sąsiadującymi, dążąc do utworzenia przestrzeni dobrobytu i dobrego sąsiedztwa, opartej na wartościach Unii i charak-

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

teryzującej się bliskimi i pokojowymi stosunkami opartymi na współpracy.

2. Do celów ustępu 1 Unia może zawierać specjalne umowy z zainteresowanymi państwami. Umowy te mogą obejmować wzajemne prawa i obowiązki, jak również przewidywać możliwość wspólnego prowadzenia działań. Ich wykonanie stanowi przedmiot okresowych uzgodnień.

Artykuł 9 został uchylony, a jego oznaczenie zostało wykorzystane w celu dodania nowego postanowienia.

TYTUŁ II

POSTANOWIENIA O ZASADACH DEMOKRATYCZNYCH

Artykuł 9

We wszystkich swoich działaniach Unia przestrzega zasady równości swoich obywateli, którzy są traktowani z jednakową uwagą przez jej instytucje, organy i jednostki organizacyjne. Obywatel Unii jest każda osoba mająca przynależność Państwa Członkowskiego. Obywatelstwo Unii ma charakter dodatkowy w stosunku do obywatelstwa krajowego i nie zastępuje go.

Artykuł 10

Ust. 4 zastępuje treść art. 191 akapit pierwszy TWE. Artykuł 10 dotychczasowego TUE wprowadzał zmiany do Traktatu EURATOM. Zmiany te zostały włączone do ostatniego z wymienionych Traktatów, a art. 10 został uchylony. Jego oznaczenie zostało wykorzystane w celu dodania nowego postanowienia.

1. Podstawą funkcjonowania Unii jest demokracja przedstawicielska.

2. Obywatele są bezpośrednio reprezentowani na poziomie Unii w Parlamencie Europejskim.

Państwa Członkowskie są reprezentowane w Radzie Europejskiej przez swoich szefów państw lub rządów, a w Radzie

Książka z wprowadzeniem

do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.

Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

przez swoje rządy; szefowie państw lub rządów i rządy odpowiadają demokratycznie przed parlamentami narodowymi albo przed swoimi obywatelami.

3. Każdy obywatel ma prawo uczestniczyć w życiu demokratycznym Unii. Decyzje są podejmowane w sposób jak najbardziej otwarty i zbliżony do obywatela.

4. Partie polityczne na poziomie europejskim przyczyniają się do kształtowania europejskiej świadomości politycznej i wyrażania woli obywateli Unii.

Artykuł 11

1. Za pomocą odpowiednich środków instytucje umożliwiają obywatelom i stowarzyszeniom przedstawicielskim wypowiedzianie się i publiczną wymianę poglądów we wszystkich dziedzinach działania Unii.

2. Instytucje utrzymują otwarty, przejrzysty i regularny dialog ze stowarzyszeniami przedstawicielskimi i społeczeństwem obywatelskim.

3. Komisja Europejska prowadzi szerokie konsultacje z zainteresowanymi stronami w celu zapewnienia spójności i przejrzystości działań Unii.

4. Obywatele Unii w liczbie nie mniejszej niż milion, mający obywatelstwo znacznej liczby Państw Członkowskich, mogą podjąć inicjatywę zwrócenia się do Komisji Europejskiej o przedłożenie, w ramach jej uprawnień, odpowiedniego wniosku w sprawach, w odniesieniu do których, zdaniem obywateli, stosowanie Traktatów wymaga aktu prawnego Unii.

Procedury i warunki wymagane w celu przedstawienia takiej inicjatywy określone są zgodnie z artykułem 24 akapit pierwszy Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej.

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

Artykuł 12

Parlamenty narodowe aktywnie przyczyniają się do prawidłowego funkcjonowania Unii:

- a) otrzymując od instytucji Unii informacje oraz projekty aktów prawodawczych Unii zgodnie z Protokołem w sprawie roli parlamentów narodowych w Unii Europejskiej;
- b) czuwając nad poszanowaniem zasady pomocniczości zgodnie z procedurami przewidzianymi w Protokole w sprawie stosowania zasad pomocniczości proporcjonalności;
- c) uczestnicząc, w ramach przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości, w mechanizmach oceniających wykonanie polityk Unii w tej dziedzinie, zgodnie z artykułem 70 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, oraz włączając się w polityczną kontrolę Europolu i ocenę działalności Eurojustu, zgodnie z artykułami 88 i 85 tego Traktatu;
- d) uczestnicząc w procedurach zmiany Traktatów, zgodnie z artykułem 48 niniejszego Traktatu;
- e) otrzymując informacje na temat wniosków o przystąpienie do Unii, zgodnie z artykułem 49 niniejszego Traktatu;
- f) uczestnicząc we współpracy międzyparlamentarnej między parlamentami narodowymi i z Parlamentem Europejskim, zgodnie z Protokołem w sprawie roli parlamentów narodowych w Unii Europejskiej.

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

TYTUŁ III

POSTANOWIENIA O INSTYTUCJACH

Artykuł 13 (9)

1. Unia dysponuje ramami instytucjonalnymi, które mają na celu propagowanie jej wartości, realizację jej celów, służenie jej interesom, interesom jej obywateli oraz interesom Państw Członkowskich, jak również zapewnianie spójności, skuteczności i ciągłości jej polityk oraz działań.

Instytucjami Unii są:

- Parlament Europejski,
- Rada Europejska,
- Rada,
- Komisja Europejska (zwana dalej „Komisją”),
- Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej,
- Europejski Bank Centralny,
- Trybunał Obrachunkowy.

2. Każda instytucja działa w granicach uprawnień przyznanych jej na mocy Traktatów, zgodnie z procedurami, na warunkach i w celach w nich określonych. Instytucje lojalnie ze sobą współpracują.

3. Postanowienia dotyczące Europejskiego Banku Centralnego i Trybunału Obrachunkowego, a także szczegółowe postanowienia dotyczące innych instytucji znajdują się w Traktacie o funkcjonowaniu Unii Europejskiej.

4. Parlament Europejski, Rada i Komisja są wspomagane przez Komitet Ekonomiczno-Społeczny i Komitet Regionów, które pełnią funkcje doradcze.

Książka z wprowadzeniem

do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.

Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

Artykuł 14

Ust. 1 i 2 zastępują treść art. 189 TWE; ust. 1–3 zastąpiły treść art. 190 ust. 1–3 TWE; ust. 1 zastąpił treść art. 192 akapit pierwszy TWE; ust. 4 zastąpił treść art. 197 akapit pierwszy TWE.

1. Parlament Europejski pełni, wspólnie z Radą, funkcje prawodawczą i budżetową. Pełni funkcje kontroli politycznej i konsultacyjne zgodnie z warunkami przewidzianymi w Traktatach. Wybiera przewodniczącego Komisji.

2. W skład Parlamentu Europejskiego wchodzi przedstawiciele obywateli Unii. Ich liczba nie przekracza siedmiuset pięćdziesięciu, nie licząc przewodniczącego. Reprezentacja obywateli ma charakter degresywnie proporcjonalny, z minimalnym progiem sześciu członków na Państwo Członkowskie. Żadnemu Państwu Członkowskiemu nie można przyznać więcej niż dziewięćdziesiąt sześć miejsc.

Rada Europejska przyjmuje jednomyślnie, z inicjatywy Parlamentu Europejskiego i po uzyskaniu jego zgody, decyzję określającą skład Parlamentu Europejskiego, z poszanowaniem zasad, o których mowa w akapicie pierwszym.

3. Członkowie Parlamentu Europejskiego są wybierani na pięcioletnią kadencję w powszechnych wyborach bezpośrednich, w głosowaniu wolnym i tajnym.

4. Parlament Europejski wybiera spośród swoich członków przewodniczącego i prezydium.

Artykuł 15 (zastąpił dawny art. 4)

1. Rada Europejska nadaje Unii impulsy niezbędne do jej rozwoju i określa ogólne kierunki i priorytety polityczne. Rada Europejska nie pełni funkcji prawodawczej.

2. W skład Rady Europejskiej wchodzi szefowie państw lub rządów Państw Członkowskich, jak również jej przewodniczący oraz przewodniczący Komisji. W jej pracach uczestniczy wysoki przedstawiciel Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa.

Książka z wprowadzeniem

do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.

Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

3. Rada Europejska zbiera się dwa razy w ciągu półrocza, zwoływana przez jej przewodniczącego. Jeżeli wymaga tego porządek obrad, członkowie Rady Europejskiej mogą podjąć decyzję, aby każdemu z nich towarzyszył minister, a w przypadku przewodniczącego Komisji — członek Komisji. Jeżeli sytuacja tego wymaga, przewodniczący zwołuje nadzwyczajne posiedzenie Rady Europejskiej.

4. O ile Traktaty nie stanowią inaczej, Rada Europejska podejmuje decyzje w drodze konsensusu.

5. Rada Europejska wybiera swojego przewodniczącego większością kwalifikowaną na okres dwóch i pół roku; mandat przewodniczącego jest jednokrotnie odnawialny. W przypadku przeszkody lub poważnego uchybienia Rada Europejska może pozbawić przewodniczącego mandatu zgodnie z tą samą procedurą.

6. Przewodniczący Rady Europejskiej:

- a) przewodniczy Radzie Europejskiej i prowadzi jej prace,
- b) zapewnia przygotowanie i ciągłość prac Rady Europejskiej, we współpracy z przewodniczącym Komisji i na podstawie prac Rady do Spraw Ogólnych;
- c) wspomaga osiągnięcie spójności i konsensusu w Radzie Europejskiej;
- d) przedstawia Parlamentowi Europejskiemu sprawozdanie z każdego posiedzenia Rady Europejskiej.

Przewodniczący Rady Europejskiej zapewnia na swoim poziomie oraz w zakresie swojej właściwości reprezentację Unii na zewnątrz w sprawach dotyczących wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa, bez uszczerbku dla uprawnień wysokiego przedstawiciela Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa.

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

Przewodniczący Rady Europejskiej nie może sprawować krajowej funkcji publicznej.

Artykuł 16

Ust. 1 zastąpił treść art. 202 tiret pierwsze i drugie TWE;
ust. 2 i 9 zastąpił treść art. 203 TWE; ust. 4 i 5 zastąpił treść art. 205 ust. 2 i 4 TWE.

1. Rada pełni, wspólnie z Parlamentem Europejskim, funkcje prawodawczą i budżetową. Pełni funkcje określania polityki i koordynacji zgodnie z warunkami przewidzianymi w Traktatach.

2. W skład Rady wchodzi jeden przedstawiciel szczebla ministerialnego z każdego Państwa Członkowskiego, upoważniony do zaciągania zobowiązań w imieniu rządu Państwa Członkowskiego, które reprezentuje, oraz do wykonywania prawa głosu.

3. O ile Traktaty nie stanowią inaczej, Rada stanowi większością kwalifikowaną.

4. Od 1 listopada 2014 roku większość kwalifikowaną stanowią co najmniej 55% członków Rady, jednak nie mniej niż piętnastu z nich, reprezentujących Państwa Członkowskie, których łączna liczba ludności stanowi co najmniej 65% ludności Unii.

Mniejszość blokująca musi obejmować co najmniej czterech członków Rady, w przeciwnym razie uznaje się, że większość kwalifikowana została osiągnięta.

Inne zasady dotyczące głosowania większością kwalifikowaną określone są w artykule 238 ustęp 2 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej.

5. Postanowienia przejściowe dotyczące definicji większości kwalifikowanej, które obowiązują do 31 października 2014 roku, jak również postanowienia, które będą obowiązywać

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

między 1 listopada 2014 roku a 31 marca 2017 roku, określone są w Protokole w sprawie postanowień przejściowych.

6. Rada zbiera się na posiedzenia w różnych składach, których wykaz przyjmowany jest zgodnie z artykułem 236 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej.

Rada do Spraw Ogólnych zapewnia spójność prac różnych składów Rady. Przygotowuje posiedzenia Rady Europejskiej i zapewnia ich ciągłość, w powiązaniu z przewodniczącym Rady Europejskiej i Komisją.

Rada do Spraw Zagranicznych opracowuje działania zewnętrzne Unii na podstawie strategicznych kierunków określonych przez Radę Europejską oraz zapewnia spójność działań Unii.

7. Za przygotowanie prac Rady odpowiada Komitet Stałych Przedstawicieli Rządów Państw Członkowskich.

8. Posiedzenia Rady są jawne, kiedy Rada obraduje i głosuje nad projektem aktu prawodawczego. W tym celu każde posiedzenie Rady składa się z dwóch części, poświęconych odpowiednio: obradom nad aktami prawodawczymi Unii i działaniom o charakterze nieprawodawczym.

9. Prezydencję składów Rady, z wyjątkiem Rady do Spraw Zagranicznych, sprawują na zasadzie równej rotacji przedstawiciele Państw Członkowskich w Radzie, na warunkach określonych zgodnie z artykułem 236 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej.

Artykuł 17

Ust. 1 zastąpił treść art. 211 TWE; ust. 3 i 7 zastąpił treść art. 214 TWE; ust. 6 zastąpił treść art. 217 ust. 1, 3 i 4 TWE.

1. Komisja wspiera ogólny interes Unii i podejmuje w tym celu odpowiednie inicjatywy. Czuwa ona nad stosowaniem

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

Traktatów i środków przyjmowanych przez instytucje na ich podstawie. Nadzoruje stosowanie prawa Unii pod kontrolą Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej. Wykonuje budżet i zarządza programami. Pełni funkcje koordynacyjne, wykonawcze i zarządzające, zgodnie z warunkami przewidzianymi w Traktatach. Z wyjątkiem wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa oraz innych przypadków przewidzianych w Traktatach, zapewnia reprezentację Unii na zewnątrz. Podejmuje inicjatywy w zakresie rocznego i wieloletniego programowania Unii w celu osiągnięcia porozumień międzyinstytucjonalnych.

2. O ile Traktaty nie stanowią inaczej, akty prawodawcze Unii mogą zostać przyjęte wyłącznie na wniosek Komisji. Pozostałe akty są przyjmowane na wniosek Komisji, jeżeli Traktaty tak stanowią.

3. Kadencja Komisji wynosi pięć lat.

Członkowie Komisji są wybierani ze względu na swe ogólne kwalifikacje i zaangażowanie w sprawy europejskie spośród osób, których niezależność jest niekwestionowana.

Komisja jest całkowicie niezależna w wykonywaniu swoich zadań. Bez uszczerbku dla artykułu 18 ustęp 2, członkowie Komisji nie zwracają się o instrukcje ani ich nie przyjmują od żadnego rządu, instytucji, organu lub jednostki organizacyjnej. Powstrzymują się oni od podejmowania wszelkich działań niezgodnych z charakterem ich funkcji lub wykonywaniem ich zadań.

4. W skład Komisji mianowanej między datą wejścia w życie Traktatu z Lizbony a 31 października 2014 roku wchodzi jeden obywatel każdego Państwa Członkowskiego, przy czym skład ten obejmuje jej przewodniczącego i wysokiego przedstawiciela

Książka z wprowadzeniem

do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.

Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa, który jest jednym z wiceprzewodniczących Komisji.

5. Od 1 listopada 2014 roku Komisja składa się z takiej liczby członków, w tym z jej przewodniczącego i wysokiego przedstawiciela Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa, która odpowiada dwóm trzecim liczby Państw Członkowskich, chyba że Rada Europejska, stanowiąc jednogłośnie, podejmie decyzję o zmianie tej liczby.

Członkowie Komisji są wybierani spośród obywateli Państw Członkowskich na podstawie systemu bezwzględnie równej rotacji pomiędzy Państwami Członkowskimi, który pozwala odzwierciedlić różnorodność demograficzną i geograficzną wszystkich Państw Członkowskich. System ten jest ustanawiany jednogłośnie przez Radę Europejską zgodnie z artykułem 244 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej.

6. Przewodniczący Komisji:

- a) określa wytyczne, w ramach których Komisja wykonuje swe zadania,
- b) decyduje o wewnętrznej organizacji Komisji tak, aby zapewnić spójność, skuteczność kolegialność jej działania;
- c) mianuje wiceprzewodniczących, innych niż wysoki przedstawiciel Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa, spośród członków Komisji.

Członek Komisji składa rezygnację, jeżeli przewodniczący tego zażąda. Wysoki przedstawiciel Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa składa rezygnację, zgodnie z procedurą przewidzianą w artykule 18 ustęp 1, jeżeli przewodniczący tego zażąda.

7. Uwzględniając wybory do Parlamentu Europejskiego i po przeprowadzeniu stosownych konsultacji, Rada Europejska,

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

stanowiąc większością kwalifikowaną, przedstawia Parlamentowi Europejskiemu kandydata na funkcję przewodniczącego Komisji. Kandydat ten jest wybierany przez Parlament Europejski większością głosów członków wchodzących w jego skład. Jeżeli nie uzyska on większości, Rada Europejska, stanowiąc większością kwalifikowaną, przedstawia, w terminie miesiąca, nowego kandydata, który jest wybierany przez Parlament Europejski zgodnie z tą samą procedurą.

Rada, za wspólnym porozumieniem z wybranym przewodniczącym, przyjmuje listę pozostałych osób, które proponuje mianować członkami Komisji. Są oni wybierani na podstawie sugestii zgłaszanych przez Państwa Członkowskie, zgodnie z kryteriami przewidzianymi w ustępie 3 akapit drugi i w ustępie 5 akapit drugi.

Przewodniczący, wysoki przedstawiciel Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa i pozostali członkowie Komisji podlegają kolejalnie zatwierdzeniu w drodze głosowania przez Parlament Europejski. Na podstawie takiego zatwierdzenia Rada Europejska mianuje Komisję, stanowiąc większością kwalifikowaną.

8. Komisja ponosi kolejalnie odpowiedzialność przed Parlamentem Europejskim. Zgodnie z artykułem 234 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej Parlament Europejski może uchwalić wotum nieufności w stosunku do Komisji. W przypadku uchwalenia wotum nieufności członkowie Komisji kolejalnie rezygnują ze swoich funkcji, a wysoki przedstawiciel Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa rezygnuje z funkcji pełnionych w ramach Komisji.

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

Artykuł 18

1. Rada Europejska, stanowiąc większością kwalifikowaną, za zgodą przewodniczącego Komisji, mianuje wysokiego przedstawiciela Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa. Rada Europejska może zakończyć jego kadencję zgodnie z tą samą procedurą.

2. Wysoki przedstawiciel prowadzi wspólną politykę zagraniczną i bezpieczeństwa Unii. Przyczynia się, poprzez swoje propozycje, do opracowania tej polityki i realizuje ją działając z upoważnienia Rady. Dotyczy to także wspólnej polityki bezpieczeństwa i obrony.

3. Wysoki przedstawiciel przewodniczy Radzie do Spraw Zagranicznych.

4. Wysoki przedstawiciel jest jednym z wiceprzewodniczących Komisji. Czuwa nad spójnością działań zewnętrznych Unii. Odpowiada w ramach Komisji za jej obowiązki w dziedzinie stosunków zewnętrznych i koordynację innych aspektów działań zewnętrznych Unii. W wykonywaniu tych obowiązków w ramach Komisji, i tylko w odniesieniu do tych obowiązków, wysoki przedstawiciel podlega procedurom regulującym funkcjonowanie Komisji w zakresie, w jakim jest to zgodne z ustępami 2 i 3.

Artykuł 19

Zastąpił art. 220 TWE;

ust. 2 akapit pierwszy zastąpił art. 221 akapit pierwszy TWE.

1. Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej obejmuje Trybunał Sprawiedliwości, Sąd i sądy wyspecjalizowane. Zapewnia on poszanowanie prawa w wykładni i stosowaniu Traktatów.

Książka z wprowadzeniem

do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.

Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

Państwa Członkowskie ustanawiają środki zaskarżenia niezbędne do zapewnienia skutecznej ochrony sądowej w dziedzinach objętych prawem Unii.

2. W skład Trybunału Sprawiedliwości wchodzi jeden sędzia z każdego Państwa Członkowskiego. Trybunał Sprawiedliwości jest wspomagany przez rzeczników generalnych.

W skład Sądu wchodzi co najmniej jeden sędzia z każdego Państwa Członkowskiego.

Sędziowie i rzecznicy generalni Trybunału Sprawiedliwości oraz sędziowie Sądu są wybierani spośród osób o niekwestionowanej niezależności, spełniających warunki określone w artykułach 253 i 254 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej. Są oni mianowani za wspólnym porozumieniem przez rządy Państw Członkowskich na okres sześciu lat. Ustupający sędziowie i rzecznicy generalni mogą być ponownie mianowani.

3. Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej orzeka zgodnie z Traktatami:

- a) w zakresie skarg wniesionych przez Państwa Członkowskie, instytucje lub osoby fizyczne lub prawne;
- b) w trybie prejudycjalnym, na wniosek sądów Państw Członkowskich, w sprawie wykładni prawa Unii lub ważności aktów przyjętych przez instytucje;
- c) w innych sprawach przewidzianych w Traktatach.

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

TYTUŁ IV

POSTANOWIENIA O WZMOCNIONEJ WSPÓLPRACY

Artykuł 20 (10)

Zastąpił art. 27a–27c, 40–40b, 43–45. Zastąpił również artykuły 11 i 11a TWE.

1. Państwa Członkowskie, które pragną ustanowić między sobą wzmocnioną współpracę w ramach kompetencji niewyłącznych Unii, mogą korzystać w tym celu z jej instytucji i wykonywać te kompetencje, stosując odpowiednie postanowienia Traktatów, z zastrzeżeniem ograniczeń oraz zgodnie z procedurą określoną w niniejszym artykule i w artykule 326–334 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej.

Celem wzmocnionej współpracy jest sprzyjanie realizacji celów Unii, ochrona jej interesów oraz wzmocnienie procesu jej integracji. Współpraca taka otwarta jest dla wszystkich Państw Członkowskich w dowolnym czasie, zgodnie z artykułem 328 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej.

2. Decyzję upoważniającą do podjęcia wzmocnionej współpracy Rada przyjmuje w ostateczności, jeżeli ustali, że cele takiej współpracy nie mogą zostać osiągnięte w rozsądnym terminie przez Unię jako całość, oraz pod warunkiem, że uczestniczy w niej co najmniej dziewięć Państw Członkowskich. Rada stanowi zgodnie z procedurą określoną w artykule 329 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej.

3. W obradach Rady mogą uczestniczyć wszystkie Państwa Członkowskie, jednak w głosowaniu biorą udział tylko członkowie Rady reprezentujący Państwa Członkowskie uczestniczące we wzmocnionej współpracy. Zasady głosowania przewidziane są w artykule 330 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

4. Akty przyjmowane w ramach wzmocnionej współpracy wiążą wyłącznie uczestniczące Państwa Członkowskie. Nie są one uważane za dorobek, który musi zostać przyjęty przez państwa kandydujące do przystąpienia do Unii.

TYTUŁ V

POSTANOWIENIA OGÓLNE O DZIAŁANIACH
ZEWNĘTRZNYCH UNII I POSTANOWIENIA
SZCZEGÓLNE DOTYCZĄCE WSPÓLNEJ POLITYKI
ZAGRANICZNEJ I BEZPIECZEŃSTWA

ROZDZIAŁ 1

POSTANOWIENIA OGÓLNE DOTYCZĄCE DZIAŁAŃ
ZEWNĘTRZNYCH UNII

Artykuł 21

1. Działania Unii na arenie międzynarodowej oparte są na zasadach, które leżą u podstaw jej utworzenia, rozwoju i rozszerzenia oraz które zamierza wspierać na świecie: demokracji, państwa prawnego, powszechności i niepodzielności praw człowieka i podstawowych wolności, poszanowania godności ludzkiej, zasad równości i solidarności oraz poszanowania zasad Karty Narodów Zjednoczonych oraz prawa międzynarodowego.

Unia dąży do rozwijania stosunków i budowania partnerstwa z państwami trzecimi oraz z organizacjami międzynarodowymi, regionalnymi lub światowymi, które wyznają zasady, o których mowa w akapicie pierwszym. Sprzyja ona wielostronnym rozwiązaniom wspólnych problemów, w szczególności w ramach Organizacji Narodów Zjednoczonych.

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

2. Unia określa i prowadzi wspólne polityki i działania oraz dąży do zapewnienia wysokiego stopnia współpracy we wszelkich dziedzinach stosunków międzynarodowych, w celu:

- a) ochrony swoich wartości, podstawowych interesów, bezpieczeństwa, niezależności i integralności;
- b) umacniania i wspierania demokracji, państwa prawnego, praw człowieka i zasad prawa międzynarodowego;
- c) utrzymania pokoju, zapobiegania konfliktom i umacniania bezpieczeństwa międzynarodowego zgodnie z celami i zasadami Karty Narodów Zjednoczonych, jak również z zasadami Aktu końcowego z Helsinek oraz celami Karty Paryskiej, w tym z celami i zasadami dotyczącymi granic zewnętrznych;
- d) wspierania trwałego rozwoju gospodarczego i społecznego oraz w dziedzinie środowiska naturalnego krajów rozwijających się, przyjmując za nadrzędny cel likwidację ubóstwa;
- e) zachęcania wszystkich krajów do integracji w ramach gospodarki światowej, między innymi drogą stopniowego znoszenia ograniczeń w handlu międzynarodowym;
- f) przyczyniania się do opracowywania międzynarodowych środków służących ochronie i poprawie stanu środowiska naturalnego oraz zrównoważonego zarządzania światowymi zasobami naturalnymi, w celu zapewnienia trwałego rozwoju;
- g) niesienia pomocy narodom, krajom i regionom dotkniętym klęskami żywiołowymi lub katastrofami spowodowanymi przez człowieka; oraz
- h) wspierania systemu międzynarodowego opartego na silniejszej współpracy wielostronnej i na dobrych rządach na poziomie światowym.

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

3. Unia szanuje zasady i dąży do osiągnięcia celów, o których mowa w ustępach 1 i 2, przy opracowywaniu i wprowadzaniu w życie jej działań zewnętrznych w różnych dziedzinach objętych niniejszym tytułem i częścią piątą Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, jak również zewnętrznych aspektów innych polityk Unii.

Unia czuwa nad spójnością różnych dziedzin jej działań wewnętrznych oraz nad ich spójnością z innymi politykami Unii. Rada i Komisja, wspomagane przez wysokiego przedstawiciela Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa, zapewniają tę spójność oraz współpracują w tym celu.

Artykuł 22

1. Na podstawie zasad i celów wymienionych w artykule 21 Rada Europejska określa strategiczne interesy i cele Unii.

Decyzje Rady Europejskiej w sprawie strategicznych interesów i celów Unii dotyczą wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa oraz innych dziedzin dotyczących działań zewnętrznych Unii. Decyzje te mogą dotyczyć stosunków Unii z określonym krajem lub regionem lub określonego tematu. Określają one ich czas trwania oraz środki, które mają zostać udostępnione przez Unię i Państwa Członkowskie.

Rada Europejska stanowi jednomyślnie na zalecenie Rady przyjmowane przez nią na warunkach przewidzianych dla każdej dziedziny. Decyzje Rady Europejskiej są wprowadzane w życie zgodnie z procedurami przewidzianymi w Traktatach.

2. Wysoki przedstawiciel Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa, w dziedzinie wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa, oraz Komisja, w innych dziedzinach działań zewnętrznych, mogą przedkładać Radzie wspólne wnioski.

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

ROZDZIAŁ 2

**POSTANOWIENIA SZCZEGÓLNE DOTYCZĄCE WSPÓLNEJ
POLITYKI ZAGRANICZNEJ I BEZPIECZEŃSTWA**

SEKCJA 1

Postanowienia wspólne

Artykuł 23

Działania Unii na arenie międzynarodowej w rozumieniu niniejszego rozdziału opierają się na zasadach, dążą do osiągnięcia celów i są prowadzone zgodnie z postanowieniami ogólnymi, o których mowa w rozdziale 1.

Artykuł 24 (11)

1. Kompetencje Unii w zakresie wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa obejmują wszelkie dziedziny polityki zagranicznej i ogół kwestii dotyczących bezpieczeństwa Unii, w tym stopniowe określanie wspólnej polityki obronnej, która może prowadzić do wspólnej obrony.

Wspólna polityka zagraniczna i bezpieczeństwa podlega szczególnym zasadom i procedurom. Jest określana i realizowana przez Radę Europejską i Radę stanowiącą jednomyślnie, chyba że Traktaty przewidują inaczej. Wyklucza się przyjmowanie aktów prawodawczych. Wspólną politykę zagraniczną i bezpieczeństwa wykonuje wysoki przedstawiciel Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa oraz Państwa Członkowskie, zgodnie z Traktatami. Szczególną rolę Parlamentu Europejskiego i Komisji w tej dziedzinie określają Traktaty. Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej nie jest właściwy w zakresie tych postanowień, z wyjątkiem właściwości do kontrolowania przestrzegania artykułu 40 niniejszego Traktatu i do kontroli legalności niektó-

Książka z wprowadzeniem

do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.

Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

rych decyzji przewidzianych w artykule 275 akapit drugi Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej.

2. W ramach zasad i celów swoich działań zewnętrznych Unia Europejska prowadzi, określa i realizuje wspólną politykę zagraniczną i bezpieczeństwa, opartą na rozwoju wzajemnej solidarności politycznej między Państwami Członkowskimi, określaniu kwestii stanowiących przedmiot ogólnego zainteresowania i osiąganiu coraz większego stopnia zbieżności działań Państw Członkowskich.

3. Państwa Członkowskie popierają, aktywnie i bez zastrzeżeń, politykę zewnętrzną i bezpieczeństwa Unii w duchu lojalności i wzajemnej solidarności i szanują działania Unii w tej dziedzinie

Państwa Członkowskie działają zgodnie na rzecz umacniania i rozwijania wzajemnej solidarności politycznej. Powstrzymują się od wszelkich działań, które byłyby sprzeczne z interesami Unii lub mogłyby zaszkodzić jej skuteczności jako spójnej siły w stosunkach międzynarodowych.

Rada i wysoki przedstawiciel czuwają nad poszanowaniem tych zasad.

Artykuł 25 (12)

Unia prowadzi wspólną politykę zagraniczną i bezpieczeństwa poprzez:

- a) określanie ogólnych wytycznych,
- b) przyjmowanie decyzji określających:
 - (i) działania, które powinny być prowadzone przez Unię;
 - (ii) stanowiska, które powinny być podjęte przez Unię;
 - (iii) zasady wykonania decyzji, o których mowa w podpunktach (i) oraz (ii);

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

c) **umacnianie systematycznej współpracy między Państwami Członkowskimi w prowadzeniu ich polityki.**

Artykuł 26 (13)

1. Rada Europejska **określa strategiczne interesy Unii, ustala cele oraz określa ogólne wytyczne** wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa, łącznie ze sprawami mającymi wpływ na kwestie polityczno-obronne. **Przyjmuje niezbędne decyzje.**

Jeżeli wymaga tego sytuacja międzynarodowa, przewodniczący Rady Europejskiej zwołuje nadzwyczajne posiedzenie Rady Europejskiej w celu określenia strategicznych kierunków polityki Unii w obliczu takiej sytuacji.

2. Rada opracowuje **wspólną politykę zagraniczną i bezpieczeństwa oraz podejmuje decyzje niezbędne do określenia i realizacji tej polityki na podstawie ogólnych wytycznych i strategicznych kierunków określonych przez Radę Europejską.**

Rada i wysoki przedstawiciel Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa zapewniają jednolitość, spójność i skuteczność działań Unii.

3. **Wspólną politykę zagraniczną i bezpieczeństwa realizują wysoki przedstawiciel oraz Państwa Członkowskie, stosując środki krajowe i unijne.**

Artykuł 27

1. **Wysoki przedstawiciel Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa, który przewodniczy Radzie do Spraw Zagranicznych, przyczynia się poprzez swoje propozycje do opracowania wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa oraz zapewnia wykonanie decyzji przyjętych przez Radę Europejską i Radę.**

2. **Wysoki przedstawiciel reprezentuje Unię w zakresie spraw odnoszących się do wspólnej polityki zagranicznej**

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

i bezpieczeństwa. Prowadzi w imieniu Unii dialog polityczny ze stronami trzecimi oraz wyraża stanowisko Unii w organizacjach międzynarodowych i na konferencjach międzynarodowych.

3. W wykonywaniu swojego mandatu, wysoki przedstawiciel jest wspomagany przez Europejską Służbę Działań Zewnętrznych. Służba ta współpracuje ze służbami dyplomatycznymi Państw Członkowskich i składa się z urzędników właściwych służb Sekretariatu Generalnego Rady i Komisji, jak również z personelu delegowanego przez krajowe służby dyplomatyczne. Organizację i zasady funkcjonowania Europejskiej Służby Działań Zewnętrznych określa decyzja Rady. Rada stanowi na wniosek wysokiego przedstawiciela po konsultacji z Parlamentem Europejskim i po uzyskaniu zgody Komisji.

Artykuł 28 (14)

1. Jeżeli sytuacja międzynarodowa wymaga działań operacyjnych Unii, Rada przyjmuje niezbędne decyzje. Decyzje te określają ich zasięg, cele, zakres i środki, jakie mają być oddane do dyspozycji Unii, warunki wprowadzania ich w życie oraz — w razie potrzeby — czas ich trwania.

Jeżeli nastąpiła zmiana okoliczności mająca wyraźny wpływ na kwestię stanowiącą przedmiot **takiej decyzji**, Rada dokonuje przeglądu zasad i celów **tej decyzji** oraz podejmuje niezbędne decyzje.

2. **Decyzje, o których mowa w ustępie 1**, wiążą Państwa Członkowskie w odniesieniu do zajmowanych przez nie stanowisk i prowadzonych działań.

3. O wszelkim zajęciu krajowego stanowiska lub podjęciu jakiegokolwiek krajowego działania **w zastosowaniu decyzji**, o której mowa w ustępie 1, dane Państwo Członkowskie informuje

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

w takim czasie, aby możliwe było — w razie potrzeby — wcześniejsze przeprowadzenie w Radzie uzgodnień. Obowiązek wcześniejszego poinformowania nie dotyczy środków stanowiących jedynie proste wykonanie decyzji Rady na płaszczyźnie krajowej.

4. W przypadku bezwzględnej konieczności wynikającej z rozwoju sytuacji i **wobec braku przeglądu decyzji Rady, o której mowa w ustępie 1**, Państwa Członkowskie mogą zastosować w trybie pilnym niezbędne środki, uwzględniając ogólne cele **takiej decyzji**. Państwo Członkowskie, które stosuje takie środki, informuje o nich niezwłocznie Radę.

5. W przypadku poważnych trudności w wykonaniu **decyzji, o której mowa w niniejszym artykule** Państwo Członkowskie powiadamia o nich Radę, która rozważa je i poszukuje właściwych rozwiązań. Nie mogą być one sprzeczne z celami **decyzji, o której mowa w ustępie 1**, ani szkodzić jego skuteczności.

Artykuł 29 (15)

Rada przyjmuje decyzje, które określają podejście Unii do danego problemu o charakterze geograficznym lub przedmiotowym. Państwa Członkowskie zapewniają zgodność swych polityk krajowych ze **stanowiskami Unii**.

Artykuł 30 (22)

1. Każde Państwo Członkowskie, wysoki przedstawiciel Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa lub wysoki przedstawiciel przy wsparciu Komisji, mogą zwracać się do Rady z wszelkimi pytaniami dotyczącymi wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa oraz **przedkładać Radzie, odpowiednio, inicjatywy lub wnioski**.

2. W przypadkach wymagających szybkiej decyzji **wysoki przedstawiciel zwołuje**, z inicjatywy własnej **albo na wniosek Państwa Członkowskiego**, w ciągu 48 godzin lub — w razie bez-

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

względnej potrzeby — w krótszym terminie, nadzwyczajne posiedzenie Rady.

Artykuł 31 (23)

1. Decyzje, o których mowa w niniejszym rozdziale, Rada Europejska i Rada podejmują, stanowiąc jednomyślnie, z wyjątkiem przypadków gdy niniejszy rozdział stanowi inaczej. Wyklucza się przyjmowanie aktów prawodawczych.

Każdy członek Rady, który wstrzymuje się od głosu, może — zgodnie z niniejszym akapitem — jednocześnie złożyć formalne oświadczenie. W takim przypadku nie jest on zobowiązany do wykonania decyzji, ale akceptuje, że decyzja ta wiąże Unię. W duchu wzajemnej solidarności to Państwo Członkowskie powstrzymuje się od wszelkich działań, które mogłyby być sprzeczne lub utrudnić działania Unii podejmowane na podstawie tej decyzji. Pozostałe Państwa Członkowskie szanują jego stanowisko. **Decyzja nie zostaje przyjęta, jeżeli członkowie Rady, którzy złożyli oświadczenie w związku ze wstrzymaniem się od głosu, reprezentują co najmniej jedną trzecią Państw Członkowskich, których łączna liczba ludności stanowi co najmniej jedną trzecią ludności Unii.**

2. Na zasadzie odstępstwa od postanowień ustępu 1 Rada stanowi większością kwalifikowaną w sytuacji, gdy:

- przyjmuje decyzję określającą działanie lub stanowisko Unii, na podstawie decyzji Rady Europejskiej dotyczącej strategicznych interesów i celów Unii, o której mowa w artykule 22 ustęp 1;
- przyjmuje decyzję określającą działanie lub stanowisko Unii, zgodnie z propozycją wysokiego przedstawiciela Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa, która została przedłożona w wyniku specjalnego wniosku skierowanego do niego przez Radę Eu-

Książka z wprowadzeniem

do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.

Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

ropejską z jej własnej inicjatywy lub z inicjatywy wysokiego przedstawiciela;

- podejmuje decyzję wykonującą **decyzję określającą działanie lub stanowisko Unii**;
- mianuje specjalnego przedstawiciela zgodnie z artykułem 33 ustęp 5. (w art. 33 (18), zostały skreślone ustępy 1-4 — przyp. red.)

Głosowanie nie dochodzi do skutku, jeżeli członek Rady oświadcza, że z **istotnych** względów polityki krajowej, które musi określić, zamierza się sprzeciwić przyjęciu decyzji podejmowanej większością kwalifikowaną. **Wysoki przedstawiciel poszukuje, w ścisłej konsultacji z zainteresowanym Państwem Członkowskim, rozwiązania odpowiadającego temu Państwu. Jeżeli rozwiązanie nie zostanie znalezione, Rada, stanowiąc większością kwalifikowaną, może wnieść o przedłożenie tej sprawy Radzie Europejskiej w celu przyjęcia jednomyślnie decyzji.**

3. Rada Europejska może jednomyślnie przyjąć decyzję, która przewiduje, że Rada stanowi większością kwalifikowaną w przypadkach innych niż te, o których mowa w ustępie 2.

4. Ustępów 2 i 3 nie stosuje się do decyzji mających wpływ na kwestie wojskowe lub polityczno-obronne.

5. W kwestiach proceduralnych Rada stanowi większością głosów swoich członków.

Artykuł 32 (16)

Państwa Członkowskie w ramach **Rady Europejskiej i Rady** uzgadniają wszelkie kwestie polityki zagranicznej i bezpieczeństwa, stanowiące przedmiot ogólnego zainteresowania, **w celu określenia wspólnego podejścia. Przed podjęciem jakichkolwiek działań na arenie międzynarodowej lub zaciągnięciem wszelkich zobowiązań, które mogłyby wpłynąć na interesy Unii, każde Państwo Członkowskie konsultuje się z pozostałymi**

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

w ramach Rady Europejskiej lub Rady. Państwa Członkowskie zapewniają, poprzez zbieżne działania, możliwość realizacji przez Unię jej interesów i wartości na arenie międzynarodowej. Państwa Członkowskie są względem siebie solidarne.

Jeżeli Rada Europejska lub Rada określiły wspólne podejście Unii w rozumieniu akapitu pierwszego, wysoki przedstawiciel Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa i ministrowie spraw zagranicznych Państw Członkowskich koordynują swoją działalność w Radzie.

Misje dyplomatyczne Państw Członkowskich i delegatury Unii w państwach trzecich i przy organizacjach międzynarodowych współpracują ze sobą i przyczyniają się do formułowania i wprowadzania w życie wspólnego podejścia.

Artykuł 17 otrzymał oznaczenie art. 42.

Artykuł 33 (18)

Rada może, na wniosek wysokiego przedstawiciela Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa, mianować specjalnego przedstawiciela, któremu powierza się mandat w odniesieniu do poszczególnych spraw politycznych. **Specjalny przedstawiciel w sprawowaniu swojego mandatu podlega wysokiemu przedstawicielowi.**

Artykuł 34 (19)

1. Państwa Członkowskie koordynują swe działania w organizacjach międzynarodowych i podczas konferencji międzynarodowych, podtrzymując na tym forum **stanowiska Unii. Organizację tej koordynacji zapewnia wysoki przedstawiciel Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa.**

Jeżeli w organizacjach międzynarodowych lub podczas konferencji międzynarodowych nie są reprezentowane wszystkie Państwa

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

Członkowskie, uczestniczące Państwa Członkowskie podtrzymują stanowiska Unii.

2. Zgodnie z artykułem 24 ustęp 3, Państwa Członkowskie reprezentowane w organizacjach międzynarodowych lub podczas konferencji międzynarodowych, w których nie uczestniczą wszystkie Państwa Członkowskie, informują te ostatnie, **jak również wysokiego przedstawiciela**, o wszelkich sprawach będących przedmiotem wspólnego zainteresowania.

Państwa Członkowskie, które są także członkami Rady Bezpieczeństwa Organizacji Narodów Zjednoczonych, będą działać zgodnie i wyczerpująco informować pozostałe Państwa Członkowskie, **jak również wysokiego przedstawiciela**. Państwa Członkowskie, które są członkami Rady Bezpieczeństwa, **przy wykonywaniu swoich funkcji będą bronić stanowisk** i interesów Unii, bez uszczerbku dla ich zobowiązań wynikających z postanowień Karty Narodów Zjednoczonych.

Jeżeli Unia określiła stanowisko w kwestii wpisanej do porządku obrad Rady Bezpieczeństwa Organizacji Narodów Zjednoczonych, Państwa Członkowskie, które w niej zasiadają, wnoszą o zaproszenie wysokiego przedstawiciela do przedstawienia stanowiska Unii.

Artykuł 35 (20)

Misje dyplomatyczne i konsularne Państw Członkowskich oraz **delegatury Unii** w państwach trzecich i na konferencjach międzynarodowych, a także ich przedstawicielstwa w organizacjach międzynarodowych współpracują ze sobą, tak aby zapewnić poszanowanie i **wykonanie decyzji określających stanowiska i działania Unii przyjętych na mocy niniejszego rozdziału.**

Umocniają one współpracę, wymieniając **informacje i dokonując wspólnych ocen.**

Książka z wprowadzeniem

do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.

Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

Przyczyniają się one do wprowadzania w życie prawa obywateli Unii do ochrony na terytorium państw trzecich, o którym mowa w artykule 20 ustęp 2 litera c) Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, jak również środków przyjętych w zastosowaniu artykułu 23 tego Traktatu.

Artykuł 36 (21)

Wysoki przedstawiciel Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa regularnie konsultuje się z Parlamentem Europejskim w zakresie głównych aspektów i podstawowych opcji wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa oraz wspólnej polityki bezpieczeństwa i obrony, oraz informuje Parlament Europejski o rozwoju tych polityk. Czuwa on nad tym, aby poglądy Parlamentu Europejskiego zostały należycie uwzględnione. Specjalni przedstawiciele mogą uczestniczyć w informowaniu Parlamentu Europejskiego.

Parlament Europejski może kierować do Rady i do wysokiego przedstawiciela pytania lub formułować pod ich adresem zalecenia. Dwa razy w roku przeprowadza on debatę o postępach w realizacji wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa w tym wspólnej polityki bezpieczeństwa i obrony.

Artykuł 22 otrzymał oznaczenie 30.

Artykuł 23 otrzymał oznaczenie 31.

Artykuł 37 (24)

Unia może zawierać umowy z jednym lub z większą liczbą państw lub z organizacjami międzynarodowymi w dziedzinach objętych niniejszym rozdziałem.

Artykuł 38 (25)

Bez uszczerbku dla postanowień artykułu 240 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, Komitet Polityczny i Bezpieczeństwa obserwuje sytuację międzynarodową w dziedzinach objętych wspólną

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

polityką zagraniczną i bezpieczeństwa oraz przyczynia się do określania polityk, wydając opinie dla Rady na jej żądanie, **na żądanie wysokiego przedstawiciela Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa** lub z inicjatywy własnej. Czuwa on również nad wprowadzaniem w życie uzgodnionych polityk, **bez uszczerbku dla uprawnień wysokiego przedstawiciela.**

W zakresie objętym niniejszym rozdziałem Komitet Polityczny i Bezpieczeństwa sprawuje, pod kierunkiem Rady i wysokiego przedstawiciela, kontrolę polityczną i kierownictwo strategiczne nad operacjami zarządzania kryzysowego, o których mowa w artykule 43.

Rada może upoważnić Komitet do podjęcia, w celu i na czas trwania operacji zarządzania kryzysami, określonych przez Radę decyzji dotyczących kontroli politycznej i kierownictwa strategicznego nad operacją.

Artykuł 39

Zgodnie z artykułem 16 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej i na zasadzie odstępstwa od jego ustępu 2, Rada przyjmuje decyzję określającą zasady dotyczące ochrony osób fizycznych w zakresie przetwarzania danych osobowych przez Państwa Członkowskie w wykonywaniu działań wchodzących w zakres zastosowania niniejszego rozdziału oraz zasady dotyczące swobodnego przepływu takich danych. Przestrzeganie tych zasad podlega kontroli niezależnych organów.

Artykuł 40 (zastępuje artykuł 47)

Realizacja wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa nie narusza stosowania procedur oraz odpowiedniego zakresu uprawnień instytucji przewidzianych w Traktatach do wykonywania kompetencji Unii, o których mowa w artykułach 3–6 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej.

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

Realizacja polityk, o których mowa w tych artykułach, nie narusza także stosowania procedur oraz odpowiedniego zakresu uprawnień instytucji przewidzianych w Traktatach do wykonywania kompetencji Unii na podstawie niniejszego rozdziału.

Artykuły 26 i 27 — uchylone

Artykuły 27a–27e — zastąpione art. 20; a także zastąpione art. 326–334 TFUE

Artykuł 41 (28)

1. Wydatki administracyjne ponoszone przez instytucje w związku z **wykonywaniem niniejszego rozdziału** są pokrywane z budżetu **Unii**.

2. Wydatki operacyjne ponoszone w związku z **wykonywaniem niniejszego rozdziału** są również pokrywane z budżetu **Unii**, z wyjątkiem wydatków przypadających na operacje mające wpływ na kwestie wojskowe i polityczno-obronne oraz przypadków, gdy Rada, stanowiąc jednomyślnie, postanowi inaczej.

Jeśli wydatki nie są pokrywane z budżetu **Unii**, ponoszą je Państwa Członkowskie według kryterium produktu krajowego brutto, chyba że Rada, stanowiąc jednomyślnie, postanowi inaczej. Państwa Członkowskie, których przedstawiciele w Radzie złożyli formalne oświadczenie na podstawie artykułu 31 ustęp 1 drugi akapit, nie są zobowiązane do wnoszenia wkładu w finansowanie operacji mających wpływ na kwestie wojskowe lub polityczno-obronne.

3. Rada **przyjmuje decyzję ustanawiającą szczególne procedury** w celu zagwarantowania szybkiego dostępu do środków budżetowych Unii przeznaczonych na natychmiastowe finansowanie inicjatyw w ramach wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa, a zwłaszcza działań przygotowawczych do misji, o których mowa w artykule 42 ustęp 1 i w artykule 43. Rada stanowi po konsultacji z Parlamentem Europejskim.

Książka z wprowadzeniem

do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.

Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

Działania przygotowawcze do misji, o których mowa w artyku-
le 42 ustę-
p 1 i w artyku-
le 43, które nie obciążają budżetu
Unii, są finansowane z funduszu początkowego utworzone-
go ze składek Państw Członkowskich.

Rada, na wniosek wysokiego przedstawiciela Unii do spraw
zagranicznych i polityki bezpieczeństwa, przyjmuje więk-
szością kwalifikowaną decyzje ustanawiające:

- a) warunki tworzenia i finansowania funduszu początko-
wego, w szczególności wysokość środków przekazywa-
nych funduszowi;
- b) warunki zarządzania funduszem początkowym;
- c) warunki kontroli finansowej.

Jeżeli misja zaplanowana zgodnie z artykułem 42 ustę-
p 1 i z artykułem 43 nie może być finansowana z budżetu Unii,
Rada upoważnia wysokiego przedstawiciela do wykorzysta-
nia tego funduszu. Wysoki przedstawiciel składa Radzie spra-
wozdanie z wykonania tego upoważnienia.

SEKCJA 2

Postanowienia dotyczące wspólnej polityki bezpieczeństwa i obrony

Artykuł 42 (otrzymał brzmienie art. 17)

1. Wspólna polityka bezpieczeństwa i obrony stanowi integral-
ną część wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa. Za-
pewnia Unii zdolność operacyjną opartą na środkach cywilnych
i wojskowych. Unia może z nich korzystać w przeprowadza-
nych poza Unią misjach utrzymania pokoju, zapobiegania kon-
fliktom i wzmocnienia międzynarodowego bezpieczeństwa,
zgodnie z zasadami Karty Narodów Zjednoczonych. Zadania
te są wykonywane w oparciu o zdolności, jakie zapewniają Pań-
stwa Członkowskie.

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

2. Wspólna polityka bezpieczeństwa i obrony obejmuje stopniowe określanie wspólnej polityki obronnej Unii. Doprowadzi ona do stworzenia wspólnej obrony, jeżeli Rada Europejska, stanowiąc jednomyślnie, tak zadecyduje. W takim przypadku Rada Europejska zaleca Państwom Członkowskim przyjęcie stosownej decyzji zgodnie z ich odpowiednimi wymogami konstytucyjnymi.

Polityka Unii, w rozumieniu niniejszej sekcji, nie uchybia specyficznemu charakterowi polityki bezpieczeństwa i obronnej niektórych Państw Członkowskich. Szanuje ona wynikające z Traktatu Północnoatlantyckiego zobowiązania Państw Członkowskich, które uważają, że ich wspólna obrona jest wykonywana w ramach Organizacji Traktatu Północnoatlantyckiego (NATO) oraz jest zgodna z przyjętą w tych ramach wspólną polityką bezpieczeństwa i obroną.

3. Państwa Członkowskie, w celu realizacji wspólnej polityki bezpieczeństwa i obrony, oddają do dyspozycji Unii swoje zdolności cywilne i wojskowe, aby przyczynić się do osiągnięcia celów określonych przez Radę. Państwa Członkowskie wspólnie powołujące siły wielonarodowe mogą również przekazać je do dyspozycji wspólnej polityki bezpieczeństwa i obrony.

Państwa Członkowskie zobowiązują się do stopniowej poprawy swoich zdolności wojskowych. Agencja do spraw Rozwoju Zdolności Obronnych, Badań, Zakupów i Uzbrojenia (zwana dalej „Europejską Agencją Obrony”) określa wymagania operacyjne, wspiera środki ich realizacji, przyczynia się do określania i, w stosownych przypadkach, wprowadzania w życie wszelkich użytecznych środków wzmacniających bazę przemysłową i technologiczną sektora obrony, bierze udział w określaniu europejskiej polityki w zakresie zdolno-

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

ści i uzbrojenia oraz wspomaga Radę w ocenie poprawy zdolności wojskowych.

4. Decyzje dotyczące wspólnej polityki bezpieczeństwa i obrony, w tym decyzje w sprawie podjęcia misji, o których mowa w niniejszym artykule, są przyjmowane przez Radę stanowiącą jednomyślnie na wniosek wysokiego przedstawiciela Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa lub z inicjatywy Państwa Członkowskiego. Wysoki przedstawiciel może zaproponować, w stosownych przypadkach wspólnie z Komisją, użycie zarówno środków krajowych, jak i instrumentów Unii.

5. W celu ochrony wartości Unii i służenia jej interesom Rada może powierzyć wykonanie danej misji, w ramach Unii, grupie Państw Członkowskich. Wykonanie takiej misji reguluje artykuł 44.

6. Państwa Członkowskie, które spełniają wyższe kryteria zdolności wojskowej i które zaciągnęły w tej dziedzinie dalej idące zobowiązania mając na względzie najbardziej wymagające misje, ustanawiają stałą współpracę strukturalną w ramach Unii. Współpracę tę reguluje artykuł 46. Nie narusza ona postanowień artykułu 43.

7. W przypadku gdy jakiegokolwiek Państwo Członkowskie stanie się ofiarą zbrojnej agresji na jego terytorium, pozostałe Państwa Członkowskie mają w stosunku do niego obowiązek udzielenia pomocy i wsparcia przy zastosowaniu wszelkich dostępnych im środków, zgodnie z artykułem 51 Karty Narodów Zjednoczonych. Nie ma to wpływu na szczególny charakter polityki bezpieczeństwa i obrony niektórych Państw Członkowskich.

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

Zobowiązania i współpraca w tej dziedzinie pozostają zgodne ze zobowiązaniami zaciągniętymi w ramach Organizacji Traktatu Północnoatlantyckiego, która dla państw będących jej członkami pozostaje podstawą ich zbiorowej obrony i forum dla jej wykonywania.

Artykuł 43

1. Misje, o których mowa w artykule 42 ustęp 1, przy prowadzeniu których Unia może użyć środków cywilnych i wojskowych, obejmują wspólne działania rozbrojeniowe, misje humanitarne i ratunkowe, misje wojskowego doradztwa i wsparcia, misje zapobiegania konfliktom i utrzymywania pokoju, misje zbrojne służące zarządzaniu kryzysowemu, w tym misje przywracania pokoju i operacje stabilizacji sytuacji po zakończeniu konfliktów. Wszystkie te misje mogą przyczynić się do walki z terroryzmem, w tym poprzez wspieranie państw trzecich w zwalczaniu terroryzmu na ich terytoriach.

2. Rada przyjmuje decyzje dotyczące misji, o których mowa w ustępie 1, określając ich cel i zakres, jak również ogólne warunki ich przeprowadzania. Wysoki przedstawiciel Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa, pod kierunkiem Rady oraz w ścisłym i stałym porozumieniu z Komitetem Politycznym i Bezpieczeństwa, czuwa nad koordynacją cywilnych i wojskowych aspektów tych misji.

Artykuł 44

1. W ramach decyzji przyjmowanych zgodnie z artykułem 43, Rada może powierzyć przeprowadzenie misji grupie Państw Członkowskich, które wyrażą taką wolę i które dysponują zdolnościami wymaganymi dla tej misji. Te Państwa Członkowskie, wspólnie z wysokim przedstawicielem Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa, uzgadniają między sobą sposób zarządzania misją.

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

2. Państwa Członkowskie uczestniczące w misji informują regularnie Radę o jej przebiegu z własnej inicjatywy lub na wniosek innego Państwa Członkowskiego. Jeżeli wykonanie misji spowoduje powstanie istotnych konsekwencji lub jeżeli wymaga zmiany celu, zakresu lub warunków misji określonych w decyzjach, o których mowa w ustępie 1, uczestniczące Państwa Członkowskie niezwłocznie informują o tym Radę. W takich przypadkach Rada przyjmuje niezbędne decyzje.

Artykuł 45

1. Europejska Agencja Obrony, o której mowa w artykule 42 ustęp 3, podlegająca Radzie, ma za zadanie:

- a) przyczyniać się do określania celów zdolności wojskowych Państw Członkowskich i oceny wykonania zobowiązań w zakresie zdolności podjętych przez Państwa Członkowskie;
- b) wspierać harmonizację wymagań operacyjnych i ustanowienie skutecznych i spójnych metod dokonywania zamówień;
- c) zgłaszać wielostronne projekty dla osiągnięcia celów zdolności wojskowych oraz zapewniać koordynację programów realizowanych przez Państwa Członkowskie i zarządzanie konkretnymi programami współpracy;
- d) wspierać badania nad technologiami obronnymi oraz koordynować i planować wspólne działania badawcze i studia nad rozwiązaniami technicznymi odpowiadającymi przyszłym wymaganiom operacyjnym;
- e) przyczyniać się do określania wszelkich użytecznych środków wzmacniających bazę przemysłową i technologiczną sektora obrony oraz zwiększających efektywność wydatków wojskowych i, w stosownych przypadkach, wprowadzać w życie te środki.

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

2. Europejska Agencja Obrony jest otwarta dla wszystkich Państw Członkowskich pragnących uczestniczyć w jej pracach. Rada, stanowiąc większością kwalifikowaną, przyjmuje decyzje określającą statut, siedzibę i zasady funkcjonowania Agencji. Decyzja ta uwzględnia poziom faktycznego uczestnictwa w działaniach Agencji. W ramach Agencji tworzy się specjalne grupy skupiające Państwa Członkowskie uczestniczące we wspólnych projektach. Agencja wykonuje swoje działania, w miarę potrzeby, w powiązaniu z Komisją.

Artykuł 46

1. Państwa Członkowskie pragnące wziąć udział w stałej współpracy strukturalnej, o której mowa w artykule 42 ustęp 6, które spełniają kryteria i które przyjęły zobowiązania w zakresie zdolności wojskowych wymienione w Protokole w sprawie stałej współpracy strukturalnej, notyfikują swój zamiar Radzie i wysokiemu przedstawicielowi Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa.

2. W terminie trzech miesięcy od notyfikacji, o której mowa w ustępie 1, Rada przyjmuje decyzję ustanawiającą stałą współpracę strukturalną i określającą listę uczestniczących Państw Członkowskich. Rada stanowi większością kwalifikowaną po konsultacji z wysokim przedstawicielem.

3. Każde Państwo Członkowskie, które na późniejszym etapie pragnie wziąć udział w stałej współpracy strukturalnej, notyfikuje swój zamiar Radzie i wysokiemu przedstawicielowi.

Rada przyjmuje decyzję potwierdzającą udział zainteresowanego Państwa Członkowskiego, które spełnia kryteria i przyjmuje zobowiązania, o których mowa w artykułach 1 i 2 Protokołu w sprawie stałej współpracy strukturalnej. Rada stanowi większością kwalifikowaną po konsultacji z wyso-

Książka z wprowadzeniem

do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.

Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

kim przedstawicielem. W głosowaniu biorą udział tylko członkowie Rady reprezentujący uczestniczące Państwa Członkowskie.

Większość kwalifikowaną określa się zgodnie z artykułem 238 ustęp 3 litera a) Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej.

4. Jeżeli uczestniczące Państwo Członkowskie przestało spełniać kryteria lub nie jest w stanie wypełniać zobowiązań, o których mowa w artykułach 1 i 2 Protokołu w sprawie stałej współpracy strukturalnej, Rada może przyjąć decyzję zawieszającą udział tego Państwa.

Rada stanowi większość kwalifikowaną. W głosowaniu biorą udział tylko członkowie Rady reprezentujący uczestniczące Państwa Członkowskie, z wyjątkiem zainteresowanego Państwa Członkowskiego.

Większość kwalifikowaną określa się zgodnie z artykułem 238 ustęp 3 litera a) Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej.

5. Jeżeli uczestniczące Państwo Członkowskie pragnie wycofać się ze stałej współpracy strukturalnej, notyfikuje swoją decyzję Radzie, która przyjmuje do wiadomości, że uczestnictwo zainteresowanego Państwa Członkowskiego zakończyło się.

6. Decyzje i zalecenia Rady w ramach stałej współpracy strukturalnej, inne niż decyzje i zalecenia przewidziane w ustępach 2–5, są przyjmowane jednomyślnie. Do celów niniejszego ustępu jednomyślność stanowiona jest jedynie głosami przedstawicieli uczestniczących Państw Członkowskich.

Artykuły 29 do 39

Artykuły tytułu VI dotyczące współpracy sądowej w sprawach karnych i współpracy policyjnej zastąpione postanowieniami części trzeciej tytułu IV rozdziały 1, 4 i 5 TFUE.

Artykuł 29 zastąpiony art. 67 TFUE.

Artykuł 30 zastąpiony art. 87 i 88 TFUE.

Artykuł 31 zastąpiony art. 82, 83 i 85 TFUE.

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

Artykuł 32 zastąpiony art. 89 TFUE.

Artykuł 33 zastąpiony art. 72 TFUE.

Artykuły 34–35

Zastąpione postanowieniami części trzeciej tytułu IV rozdziału 1, 4 i 5 TFUE.

Artykuł 36 zastąpiony artykułem 71 TFUE.

Artykuły 37–39

Zastąpione postanowieniami części trzeciej tytułu IV rozdziału 1, 4 i 5 TFUE.

Artykuły 40–40b

Zastąpione art. 10; zastąpione jednocześnie artykułami 326–334 TFUE.

Artykuł 41 i 42

(uchylone)

Artykuły 43–45

Zastąpione art. 10; zastąpione jednocześnie artykułami 326–334 TFUE.

T Y T U Ł V I

P O S T A N O W I E N I A K O Ń C O W E

Artykuł 46 — uchylony

Artykuł 47 zastąpiony artykułem 40.

Artykuł 47

Unia ma osobowość prawną.

Artykuł 48 (48)

1. Traktaty mogą być zmieniane zgodnie ze zwykłą procedurą zmiany. Mogą być też zmieniane zgodnie z uproszczonymi procedurami zmiany.

Zwykła procedura zmiany

2. Rząd każdego Państwa Członkowskiego, Parlament Europejski lub Komisja mogą przedkładać Radzie propozycje zmiany Traktatów. Propozycje te mogą mieć na celu, między innymi, rozszerzenie lub ograniczenie kompetencji przyznanych Unii w Traktatach. Propozycje te są przekazywane przez Radę Radzie Europejskiej oraz notyfikowane parlamentom narodowym.

Książka z wprowadzeniem

do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.

Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

3. Jeżeli Rada Europejska, po konsultacji z Parlamentem Europejskim i Komisją, podejmie zwykłą większością decyzję, w której opowie się za rozpatrzeniem proponowanych zmian, przewodniczący Rady Europejskiej zwołuje konwent złożony z przedstawicieli parlamentów narodowych, szefów państw lub rządów Państw Członkowskich, Parlamentu Europejskiego i Komisji. W przypadku zmian instytucjonalnych w dziedzinie pieniężnej konsultowany jest również Europejski Bank Centralny. Konwent rozpatruje propozycje zmian i przyjmuje, w drodze konsensusu, zalecenie dla Konferencji przedstawicieli rządów Państw Członkowskich przewidzianej w ustępie 4.

Rada Europejska może zwykłą większością, po uzyskaniu zgody Parlamentu Europejskiego, podjąć decyzję o nie zwołowaniu konwentu, jeżeli zakres proponowanych zmian nie uzasadnia jego zwołania. W takim przypadku Rada Europejska określa mandat Konferencji przedstawicieli rządów Państw Członkowskich.

4. Konferencję przedstawicieli rządów Państw Członkowskich zwołuje przewodniczący Rady w celu uchwalenia za wspólnym porozumieniem zmian, jakie mają zostać dokonane w Traktatach.

Zmiany wchodzi w życie po ich ratyfikowaniu przez wszystkie Państwa Członkowskie, zgodnie z ich odpowiednimi wymogami konstytucyjnymi.

5. Jeżeli po upływie dwóch lat od podpisania traktatu zmieniającego Traktaty, został on ratyfikowany przez cztery państwa Członkowskich i gdy jedno lub więcej Państw Członkowskich napotkało trudności w postępowaniu ratyfikacyjnym, sprawę kieruje się do Rady Europejskiej.

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

Uproszczone procedury zmiany

6. Rząd każdego Państwa Członkowskiego, Parlament Europejski lub Komisja mogą przedkładać Radzie Europejskiej propozycje dotyczące zmiany wszystkich lub części postanowień części trzeciej Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, dotyczących wewnętrznych polityk i działań Unii.

Rada Europejska może przyjąć decyzję zmieniającą wszystkie lub część postanowień części trzeciej Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej. Rada Europejska stanowi jednomyślnie po konsultacji z Parlamentem Europejskim i Komisją oraz z Europejskim Bankiem Centralnym w przypadkach zmian instytucjonalnych w dziedzinie pieniędzy. Decyzja ta wchodzi w życie dopiero po jej zatwierdzeniu przez Państwa Członkowskie, zgodnie z ich odpowiednimi wymogami konstytucyjnymi.

Decyzja, o której mowa w akapicie drugim, nie może zwiększyć kompetencji przyznanych Unii w Traktatach.

7. Jeżeli Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej lub tytuł V niniejszego Traktatu przewiduje, że Rada stanowi jednomyślnie w danej dziedzinie lub w danym przypadku, Rada Europejska może przyjąć decyzję upoważniającą Radę do stanowienia większością kwalifikowaną w tej dziedzinie lub w tym przypadku. Niniejszego akapitu nie stosuje się do decyzji mających wpływ na kwestie wojskowe lub obronne.

Jeżeli Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej przewiduje, że akty prawodawcze przyjmowane są przez Radę zgodnie ze specjalną procedurą prawodawczą, Rada Europejska może przyjąć decyzję zezwalającą na przyjęcie takich aktów zgodnie ze zwykłą procedurą prawodawczą.

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

Wszelkie inicjatywy podejmowane przez Radę Europejską na podstawie akapitu pierwszego lub drugiego są przekazywane parlamentom narodowym. W przypadku gdy parlament narodowy notyfikuje swój sprzeciw w terminie sześciu miesięcy od takiego przekazania, decyzja, o której mowa w akapicie pierwszym lub drugim, nie zostaje przyjęta. W przypadku braku sprzeciwu Rada Europejska może przyjąć taką decyzję.

W celu przyjęcia decyzji, o których mowa w akapicie pierwszym lub drugim, Rada Europejska stanowi jednomyślnie po uzyskaniu zgody Parlamentu Europejskiego, wyrażonej przez większość członków wchodzących w jego skład.

Artykuł 49 (49)

Każde Państwo europejskie, które szanuje wartości, o których mowa w artykule 2, i zobowiązuje się je wspierać, może złożyć wniosek o członkostwo w Unii. O wniosku tym informuje się Parlament Europejski i Parlamenta narodowe. Państwo ubiegające się o członkostwo kieruje swój wniosek do Rady, która stanowi jednomyślnie po zasięgnięciu opinii Komisji oraz po otrzymaniu zgody Parlamentu Europejskiego, udzielonej większością głosów jego członków. **Brane są pod uwagę kryteria kwalifikacji uzgodnione przez Radę Europejską.**

Warunki przyjęcia i wynikające z tego przyjęcia dostosowania w Traktatach stanowiących podstawę Unii są przedmiotem umowy między Państwami Członkowskimi a Państwem ubiegającym się o członkostwo. Umowa ta podlega ratyfikacji przez wszystkie umawiające się Państwa, zgodnie z ich odpowiednimi wymogami konstytucyjnymi.

Artykuł 50

1. Każde Państwo Członkowskie może, zgodnie ze swoimi wymogami konstytucyjnymi, podjąć decyzję o wystąpieniu z Unii.

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

2. Państwo Członkowskie, które podjęło decyzję o wystąpieniu, notyfikuje swój zamiar Radzie Europejskiej. W świetle wytycznych Rady Europejskiej Unia prowadzi negocjacje i zawiera z tym Państwem umowę określającą warunki jego wystąpienia, uwzględniając ramy jego przyszłych stosunków z Unią. Umowę tę negocjuje się zgodnie z artykułem 218 ustęp 3 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej. Jest ona zawierana w imieniu Unii przez Radę, stanowiącą większością kwalifikowaną po uzyskaniu zgody Parlamentu Europejskiego.

3. Traktaty przestają mieć zastosowanie do tego Państwa od dnia wejścia w życie umowy o wystąpieniu lub, w przypadku jej braku, dwa lata po notyfikacji, o której mowa w ustępie 2, chyba że Rada Europejska w porozumieniu z danym Państwem Członkowskim podejmie jednomyślnie decyzję o przedłużeniu tego okresu.

4. Do celów ustępów 2 i 3 członek Rady Europejskiej i Rady reprezentujący występujące Państwo Członkowskie nie bierze udziału w obradach ani w podejmowaniu decyzji Rady Europejskiej i Rady dotyczących tego Państwa.

Większość kwalifikowaną określa się zgodnie z artykułem 238 ustęp 3 litera b) Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej.

5. Jeżeli Państwo, które wystąpiło z Unii, zwraca się o ponowne przyjęcie, jego wniosek podlega procedurze, o której mowa w artykule 49.

Artykuł 51

Protokoły i załączniki załączone do Traktatów stanowią ich integralną część.

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

Artykuł 52

1. Traktaty stosuje się do Królestwa Belgii, Republiki Bułgarii, Republiki Czeskiej, Królestwa Danii, Republiki Federalnej Niemiec, Republiki Estońskiej, Irlandii, Republiki Greckiej, Królestwa Hiszpanii, Republiki Francuskiej, Republiki Włoskiej, Republiki Cypryjskiej, Republiki Łotewskiej, Republiki Litewskiej, Wielkiego Księstwa Luksemburga, Republiki Węgierskiej, Republiki Malty, Królestwa Niderlandów, Republiki Austrii, Rzeczypospolitej Polskiej, Republiki Portugalskiej, Rumunii, Republiki Słowenii, Republiki Słowackiej, Republiki Finlandii, Królestwa Szwecji oraz Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej.

2. Terytorialny zakres stosowania Traktatów określony jest szczegółowo w artykule 355 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej.

Artykuł 50

Uchylony wg załącznika „Tabele ekwiwalencyjne [...]”

Artykuł 53 (51)

Niniejszy Traktat zawiera się na czas nieograniczony.

Artykuł 54 (52)

1. Niniejszy Traktat podlega ratyfikacji przez Wysokie Umawiające się Strony, zgodnie z ich odpowiednimi wymogami konstytucyjnymi. Dokumenty ratyfikacyjne zostaną złożone do depozytu Rządowi Republiki Włoskiej.

2. Niniejszy Traktat wchodzi w życie 1 stycznia 1993 roku, pod warunkiem że zostaną złożone do depozytu wszystkie dokumenty ratyfikacyjne lub — w przeciwnym wypadku — wchodzi on w życie pierwszego dnia miesiąca następującego po złożeniu ostatniego dokumentu ratyfikacyjnego.

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

Artykuł 55 (53)

1. Niniejszy Traktat został sporządzony w jednym oryginalnym egzemplarzu w językach angielskim, bułgarskim, czeskim, duńskim, estońskim, fińskim, francuskim, greckim, hiszpańskim, irlandzkim, litewskim, łotewskim, maltańskim, niderlandzkim, niemieckim, polskim, portugalskim, rumuńskim, słowackim, słoweńskim, szwedzkim, węgierskim i włoskim, przy czym teksty w każdym z tych języków są na równi autentyczne. Zostaje on złożony do depozytu w archiwum Rządu Republiki Włoskiej, który przekaze uwierzytelniony odpis każdemu z rządów pozostałych Państw-Sygnatariuszy.

2. **Niniejszy Traktat może być również przetłumaczony na wszystkie inne języki określone przez Państwa Członkowskie, które zgodnie z ich porządkiem konstytucyjnym mają status języków urzędowych na całym ich terytorium lub jego części. Poświadczona kopia takich tłumaczeń zostaje przekazana przez zainteresowane Państwo Członkowskie do archiwów Rady.**

W dowód czego niżej wymienieni pełnomocnicy złożyli swoje podpisy pod niniejszym Traktatem.

Sporządzono w Maastricht, siódmego lutego roku tysiąc dziewięćset dziewięćdziesiątego drugiego.

(Podpisy pominięto)

Książka z wprowadzeniem

do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.

Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

TRAKTAT

O FUNKCJONOWANIU UNII EUROPEJSKIEJ*

JEGO KRÓLEWSKA MOŚĆ KRÓL BELGÓW,
PREZYDENT REPUBLIKI FEDERALNEJ
NIEMIEC, PREZYDENT REPUBLIKI FRANCUSKIEJ,
PREZYDENT REPUBLIKI WŁOSKIEJ,
JEJ KRÓLEWSKA WYSOKOŚĆ WIELKA KSIĘŻNA LUKSEMBURGA,
JEJ KRÓLEWSKA MOŚĆ KRÓLOWA NIDERLANDÓW,

ZDECYDOWANI stworzyć podstawy coraz ściślejszego związku między narodami Europy,

ZDECYDOWANI zapewnić postęp gospodarczy i społeczny swych **Państw** poprzez wspólne działanie, usuwając bariery dzielące Europę,

WYZNACZAJĄC jako główny cel swoich wysiłków stałą poprawę warunków życia i pracy swoich narodów,

UZNAJĄC, że usunięcie istniejących przeszkód wymaga zgodnego działania w celu zagwarantowania stabilności w rozwoju, równowagi w wymianie handlowej i uczciwości w konkurencji,

W TROSCE o wzmocnienie jedności swych gospodarek i zapewnienie ich harmonijnego rozwoju, poprzez zmniejszenie różnic istniejących między poszczególnymi regionami oraz opóźnienia regionów mniej uprzywilejowanych,

PRAGNĄC przyczynić się, przez wspólną politykę handlową, do stopniowego usuwania ograniczeń w handlu międzynarodowym,

ZAMIERZAJĄC potwierdzić solidarność, która łączy Europę z krajami zamorskimi, oraz pragnąc zapewnić ich pomysłny rozwój zgodnie z zasadami Karty Narodów Zjednoczonych,

ZDECYDOWANI zachować i umocnić pokój i wolność przez połączenie swych zasobów, oraz używając inne narody Europy, które podzielają ich ideały, do połączenia się w wysiłkach,

ZDECYDOWANI popierać rozwój możliwie najwyższego poziomu wiedzy swych narodów przez szeroki dostęp do edukacji oraz stałe uaktualnianie wiedzy,

POWOŁALI jako swych pełnomocników:

(tu następują nazwiska pełnomocników)

* Objasnienia redakcyjne dotyczące zasad stosowania **pisma pogrubionego** oraz liczb w nawiasach zamieszczono na str. 11.

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

KTÓRZY, po wymianie swych pełnomocnictw uznanych za należyte i sporządzone we właściwej formie, uzgodnili, co następuje:

Część pierwsza

ZASADY

Artykuł 1 (uchylony)

Artykuł 1

1. Niniejszy Traktat organizuje funkcjonowanie Unii i określa dziedzinę, granice i warunki wykonywania jej kompetencji.
2. Niniejszy Traktat oraz Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej są traktatami stanowiącymi podstawę Unii. Oba Traktaty, mające taką samą moc prawną, określane są mianem „Traktatów”.

Artykuł 2 — zastąpiony art. 3 TUE

Tytuł I

KATEGORIE I DZIEDZINY KOMPETENCJI UNII

Artykuł 2

1. Jeżeli Traktaty przyznają Unii wyłączną kompetencję w określonej dziedzinie, jedynie Unia może stanowić prawo oraz przyjmować akty prawnie wiążące, natomiast Państwa Członkowskie mogą to czynić wyłącznie z upoważnienia Unii lub w celu wykonania aktów Unii.
2. Jeżeli Traktaty przyznają Unii w określonej dziedzinie kompetencję dzieloną z Państwami Członkowskimi, Unia i Państwa Członkowskie mogą stanowić prawo i przyjmować akty prawnie wiążące w tej dziedzinie. Państwa Członkowskie wykonują swoją kompetencję w zakresie, w jakim Unia nie wykonała swojej kompetencji. Państwa Członkowskie ponownie wykonują

Książka z wprowadzeniem

do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.

Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

swoją kompetencję w zakresie, w jakim Unia postanowiła zaprzestać wykonywania swojej kompetencji.

3. Państwa Członkowskie koordynują swoje polityki gospodarcze i zatrudnienia na zasadach przewidzianych w niniejszym Traktacie, do których określenia Unia ma kompetencję.

4. Zgodnie z postanowieniami Traktatu o Unii Europejskiej Unia ma kompetencję w zakresie określania i realizowania wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa, w tym stopniowego określania wspólnej polityki obronnej.

5. W niektórych dziedzinach i na warunkach przewidzianych w Traktatach, Unia ma kompetencję w zakresie prowadzenia działań w celu wspierania, koordynowania lub uzupełniania działań Państw Członkowskich, nie zastępując jednak ich kompetencji w tych dziedzinach.

Prawnie wiążące akty Unii przyjęte na podstawie postanowień Traktatów odnoszących się do tych dziedzin nie mogą prowadzić do harmonizacji przepisów ustawowych i wykonawczych Państw Członkowskich.

6. Zakres i warunki wykonywania kompetencji Unii określają postanowienia Traktatów odnoszące się do każdej dziedziny.

Artykuł 3

1. Unia ma wyłączne kompetencje w następujących dziedzinach:

- a) unia celna;
- b) ustanawianie reguł konkurencji niezbędnych do funkcjonowania rynku wewnętrznego;
- c) polityka pieniężna w odniesieniu do Państw Członkowskich, których walutą jest euro;
- d) zachowanie morskich zasobów biologicznych w ramach wspólnej polityki rybołówstwa;
- e) wspólna polityka handlowa.

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

2. Unia ma także wyłączną kompetencję do zawierania umów międzynarodowych, jeżeli ich zawarcie zostało przewidziane w akcie prawodawczym Unii lub jest niezbędne do umożliwienia Unii wykonywania jej wewnętrznych kompetencji lub w zakresie, w jakim ich zawarcie może wpływać na wspólne zasady lub zmieniać ich zakres.

Artykuł 4

1. Unia dzieli kompetencje z Państwami Członkowskimi, jeżeli Traktaty przyznają jej kompetencje, które nie dotyczą dziedzin określonych w artykułach 3 i 6.

2. Kompetencje dzielone między Unią a Państwami Członkowskimi stosują się do następujących głównych dziedzin:

- a) rynek wewnętrzny;
- b) polityka społeczna w odniesieniu do aspektów określonych w niniejszym Traktacie;
- c) spójność gospodarcza, społeczna i terytorialna;
- d) rolnictwo i rybołówstwo, z wyłączeniem zachowania morskich zasobów biologicznych;
- e) środowisko naturalne;
- f) ochrona konsumentów;
- g) transport;
- h) sieci transeuropejskie;
- i) energia;
- j) przestrzeń wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości;
- k) wspólne problemy bezpieczeństwa w zakresie zdrowia publicznego w odniesieniu do aspektów określonych w niniejszym Traktacie.

3. W dziedzinach badań, rozwoju technologicznego i przestrzeni kosmicznej Unia ma kompetencje do prowadzenia

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

działań, w szczególności do określania i realizacji programów, jednakże wykonywanie tych kompetencji nie może doprowadzić do uniemożliwienia Państwom Członkowskim wykonywania ich kompetencji.

4. W dziedzinach współpracy na rzecz rozwoju i pomocy humanitarnej Unia ma kompetencje do prowadzenia działań i wspólnej polityki, jednakże wykonywanie tych kompetencji nie może doprowadzić do uniemożliwienia Państwom Członkowskim wykonywania ich kompetencji.

Artykuł 5

1. Państwa Członkowskie koordynują swoje polityki gospodarcze w ramach Unii. W tym celu Rada przyjmuje środki, w szczególności ogólne kierunki tych polityk.

Do Państw Członkowskich, których walutą jest euro, stosuje się postanowienia szczególne.

2. Unia podejmuje środki w celu zapewnienia koordynacji polityk zatrudnienia Państw Członkowskich, w szczególności określając wytyczne dla tych polityk.

3. Unia może podejmować inicjatywy w celu zapewnienia koordynacji polityk społecznych Państw Członkowskich.

Artykuł 6

Unia ma kompetencje do prowadzenia działań mających na celu wspieranie, koordynowanie lub uzupełnianie działań Państw Członkowskich. Do dziedzin takich działań o wymiarze europejskim należą:

- a) ochrona i poprawa zdrowia ludzkiego;
- b) przemysł;
- c) kultura;
- d) turystyka;

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

- e) edukacja, kształcenie zawodowe, młodzież i sport;
- f) ochrona ludności;
- g) współpraca administracyjna.

Tytuł II

POSTANOWIENIA OGÓLNE

Artykuł 7

Unia zapewnia spójność swoich poszczególnych polityk i działań, uwzględniając wszystkie swoje cele i zgodnie z zasadą przyznania kompetencji.

Artykuł 3 ust. 1 — zastąpiony artykułami 3–6 TUE

Artykuł 8 (3 ust. 2)

We wszystkich **swoich działaniach Unia** zmierza do zniesienia nierówności oraz wspierania równości mężczyzn i kobiet.

Artykuł 4 — otrzymał oznaczenie 119

Artykuł 5 — zastąpiony artykułem 5 TUE

Artykuł 9

Przy określaniu i realizacji swoich polityk i działań Unia bierze pod uwagę wymogi związane ze wspieraniem wysokiego poziomu zatrudnienia, zapewnianiem odpowiedniej ochrony socjalnej, zwalczaniem wyłączenia społecznego, a także z wysokim poziomem kształcenia, szkolenia oraz ochrony zdrowia ludzkiego.

Artykuł 10

Przy określaniu i realizacji swoich polityk i działań Unia dąży do zwalczania wszelkiej dyskryminacji ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną.

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

Artykuł 11 (6)

Przy ustalaniu i realizacji polityk i działań **Unii**, w szczególności w celu wspierania stałego rozwoju, muszą być brane pod uwagę wymogi ochrony środowiska naturalnego.

Artykuł 12 (dawny ust. 2 art. 153)

Wymogi ochrony konsumentów są uwzględniane przy określaniu i urzeczywistnianiu innych polityk i działań **Unii**.

Artykuł 13

(otrzymał brzmienie postanowienia Protokołu w sprawie dobrobytu zwierząt)

Przy formułowaniu i wykonywaniu **polityki rolnej, rybołówstwa i transportu Unii** oraz jej polityk dotyczących rynku wewnętrznego, **badań i rozwoju technologicznego oraz przestrzeni kosmicznej, Unia** i Państwa Członkowskie w pełni uwzględniają wymagania w zakresie dobrobytu zwierząt **jako istot zdolnych do odczuwania**, przy równoczesnym przestrzeganiu przepisów prawnych i administracyjnych oraz zwyczajów Państw Członkowskich związanych w szczególności z obyczajami religijnymi, tradycjami kulturowymi i dziedzictwem regionalnym.

Artykuły 7 do 10

Uchylone — art. 7 zastąpiony art. 13 TUE; art. 8 zastąpiony art. 13 TUE oraz art. 282; art. 10 zastąpiony art. 4 TUE.

Artykuły 11 i 11a

Zastąpione artykułem 20 TUE i art. 326–334 TFUE

Artykuł 12 (otrzymał oznaczenie 18)

Artykuł 13 (otrzymał oznaczenie 19)

Artykuł 14 (otrzymał oznaczenie 26)

Artykuł 15 (otrzymał oznaczenie 27)

Artykuł 14 (16)

Bez uszczerbku dla artykułu 4 Traktatu o Unii Europejskiej i artykułów 93, 106 i 107 niniejszego Traktatu oraz zważywszy na miejsce, jakie usługi świadczone w ogólnym interesie gospodarczym zajmują wśród wspólnych wartości Unii, jak również ich zna-

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

czenie we wspieraniu jej spójności społecznej i terytorialnej, **Unia** i Państwa Członkowskie, każde w granicach swych kompetencji i w granicach stosowania **Traktatów**, zapewniają, aby te usługi funkcjonowały na podstawie zasad i na **warunkach, w szczególności gospodarczych i finansowych, które pozwolą im wypełniać ich zadania.**

Parlament Europejski i Rada, stanowiąc w drodze rozporządzeń zgodnie ze zwykłą procedurą prawodawczą, ustanawiają te zasady i określają te warunki, bez uszczerbku dla kompetencji, które Państwa Członkowskie mają, w poszanowaniu Traktatów, do świadczenia, zlecenia i finansowania takich usług.

Artykuł 15 (w brzmieniu dawnego art. 255)

Traktat z Lizbony w art. 2 (A Zmiany horyzontalne) pkt 6 ustala: „*artykuł 255 ustęp 3 otrzymuje oznaczenie artykuł 15(16a) ustęp 3 akapit trzeci*”, natomiast pkt 28 ustala: „*dodaje się artykuł 15(16a), który otrzymuje brzmienie artykułu 255*”

1. W celu wspierania dobrych rządów i zapewnienia uczestnictwa społeczeństwa obywatelskiego, instytucje, organy i jednostki organizacyjne Unii działają z jak największym poszanowaniem zasady otwartości.

2. Obrady Parlamentu Europejskiego oraz Rady obradującej i głosującej nad projektem aktu prawodawczego są jawne.

3. Każdy obywatel Unii i każda osoba fizyczna lub prawna mająca miejsce zamieszkania lub siedzibę **statutową w Państwie Członkowskim ma prawo dostępu do dokumentów **instytucji, organów i jednostek organizacyjnych Unii, niezależnie od ich formy, z zastrzeżeniem zasad i warunków określonych zgodnie z niniejszym ustępem.****

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

Zasady ogólne i ograniczenia, które z uwagi na interes publiczny lub prywatny regulują korzystanie z tego prawa dostępu do dokumentów, są określane **w drodze rozporządzeń** przez **Parlament Europejski i Radę**, stanowiąc zgodnie ze zwykłą procedurą prawodawczą.

Każda instytucja, organ lub jednostka organizacyjna zapewnia **przejrzystość swoich prac i opracowuje** w swoim regulaminie wewnętrznym przepisy szczególne dotyczące dostępu do jej dokumentów, **zgodnie z rozporządzeniami**, o których mowa w akapicie drugim.

Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej, Europejski Bank Centralny i Europejski Bank Inwestycyjny podlegają niniejszemu ustępowi jedynie w wykonywaniu swoich funkcji administracyjnych.

Parlament Europejski i Rada zapewniają publikację dokumentów dotyczących procedur prawodawczych na warunkach przewidzianych w rozporządzeniu, o którym mowa w akapicie drugim.

Artykuł 16 *(zastępuje art. 286)*

1. Każda osoba ma prawo do ochrony danych osobowych jej dotyczących.

2. Parlament Europejski i Rada, stanowiąc zgodnie ze zwykłą procedurą prawodawczą, określają zasady dotyczące ochrony osób fizycznych w zakresie przetwarzania danych osobowych przez instytucje, organy i jednostki organizacyjne Unii oraz przez Państwa Członkowskie w wykonywaniu działań wchodzących w zakres zastosowania prawa Unii, a także zasady dotyczące swobodnego przepływu takich danych. Przestrzeganie tych zasad podlega kontroli niezależnych organów.

Książka z wprowadzeniem

do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.

Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

Zasady przyjęte na podstawie niniejszego artykułu pozostają bez uszczerbku dla zasad szczególnych przewidzianych w artykule 39 Traktatu o Unii Europejskiej.

Artykuł 17

1. Unia szanuje status przyznany na mocy prawa krajowego kościołom i stowarzyszeniom lub wspólnotom religijnym w Państwach Członkowskich i nie narusza tego statusu.
2. Unia szanuje również status organizacji światopoglądowych i niewyznaniowych przyznany im na mocy prawa krajowego.
3. Uznając tożsamość i szczególny wkład tych kościołów i organizacji, Unia prowadzi z nimi otwarty, przejrzysty i regularny dialog.

Część druga

NIEDYSKRIMINACJA I OBYWATELSTWO UNII

Artykuł 18 (w brzmieniu dawnego art. 12)

W zakresie zastosowania **Traktatów** i bez uszczerbku dla postanowień szczególnych, które one przewidują, zakazana jest wszelka dyskryminacja ze względu na przynależność państwową.

Parlament Europejski i Rada, stanowiąc zgodnie ze zwykłą procedurą prawodawczą, może przyjąć wszelkie przepisy w celu zakazania takiej dyskryminacji.

Artykuł 19 (w brzmieniu dawnego art. 13)

1. Bez uszczerbku dla innych postanowień **Traktatów** i w granicach kompetencji, które **Traktaty** powierzają **Unii, Rada, stanowiąc jednomyślnie zgodnie ze specjalną procedurą prawodawczą** i po **uzyskaniu zgody Parlamentu Europejskiego**, może podjąć środki niezbędne w celu zwalczania wszelkiej dyskryminacji ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną.

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

2. Na zasadzie odstępstwa od ustępu 1, dla wsparcia działania podjętego przez Państwa Członkowskie w celu przyczyniania się do osiągnięcia celów określonych w ustępie 1, Parlament Europejski i Rada, stanowiąc zgodnie ze zwykłą procedurą prawodawczą, mogą przyjąć podstawowe zasady dotyczące unijnych środków zachęcających, z wyłączeniem harmonizacji przepisów ustawowych i wykonawczych Państw Członkowskich.

Artykuł 20 (17)

1. Ustanawia się obywatelstwo Unii. Obywatel Unii jest każdą osobą mającą przynależność Państwa Członkowskiego. Obywatelstwo Unii **ma charakter dodatkowy w stosunku do obywatelstwa krajowego**, nie zastępując go jednak.

2. Obywatele Unii korzystają z praw i podlegają obowiązkowi przewidzianym w Traktatach. Mają między innymi prawo do:

- a) swobodnego przemieszczania się i przebywania na terytorium Państw Członkowskich;
- b) głosowania i kandydowania w wyborach do Parlamentu Europejskiego oraz w wyborach lokalnych w Państwie Członkowskim, w którym mają miejsce zamieszkania, na takich samych warunkach jak obywatele tego Państwa;
- c) korzystania na terytorium państwa trzeciego, w którym Państwo Członkowskie, którego są obywatelkami, nie ma swojego przedstawicielstwa, z ochrony dyplomatycznej i konsularnej każdego z pozostałych Państw Członkowskich, na takich samych warunkach jak obywatele tego Państwa;
- d) kierowania petycji do Parlamentu Europejskiego, odwoływania się do Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich oraz zwracania się do instytucji i organów doradczych Unii w jednym z języków Traktatów oraz otrzymania odpowiedzi w tym samym języku.

Książka z wprowadzeniem

do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.

Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

Prawa te są wykonywane na warunkach i w granicach określonych przez Traktaty i środki przyjęte w ich zastosowaniu.

Artykuł 21 (18)

1. Każdy obywatel Unii ma prawo do swobodnego przemieszczania się i przebywania na terytorium Państw Członkowskich, z zastrzeżeniem ograniczeń i warunków ustanowionych w **Traktatach** i środkach przyjętych w celu jego wykonania.

2. Jeżeli dla osiągnięcia tego celu działanie **Unii** okazuje się konieczne, a **Traktaty** nie przewidują niezbędnych kompetencji, **Parlament Europejski i Rada, stanowiąc zgodnie ze zwykłą procedurą prawodawczą, mogą wydać** przepisy ułatwiające wykonywanie praw określonych w ustępie 1.

3. **W takich samych celach, jak te określone w ustępie 1, i jeżeli Traktaty nie przewidują uprawnień do działania, Rada, stanowiąc zgodnie ze specjalną procedurą prawodawczą, może przyjąć środki dotyczące zabezpieczenia społecznego lub ochrony socjalnej. Rada stanowi jednomyślnie po konsultacji z Parlamentem Europejskim.**

Artykuł 22 (19)

1. Każdy obywatel Unii mający miejsce zamieszkania w Państwie Członkowskim, którego nie jest obywatelem, ma prawo głosowania i kandydowania w wyborach lokalnych w Państwie Członkowskim, w którym ma miejsce zamieszkania, na takich samych zasadach jak obywatele tego Państwa. Prawo to jest wykonywane z zastrzeżeniem szczegółowych warunków ustalonych przez **Radę stanowiącą jednomyślnie zgodnie ze specjalną procedurą prawodawczą** i po konsultacji z Parlamentem Europejskim; warunki te mogą przewidywać odstępstwa, jeśli uzasadniają to specyficzne problemy Państwa Członkowskiego.

2. Bez uszczerbku dla postanowień artykułu 223 ustęp 1 i przepisów przyjętych w celu jego wykonania, każdy obywatel Unii mają-

Książka z wprowadzeniem

do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.

Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

cy miejsce zamieszkania w Państwie Członkowskim, którego nie jest obywatelem, ma prawo głosowania i kandydowania w wyborach do Parlamentu Europejskiego w Państwie Członkowskim, w którym ma miejsce zamieszkania, na takich samych zasadach jak obywatele tego państwa. Prawo to jest wykonywane z zastrzeżeniem szczegółowych warunków ustalonych przez **Radę stanowiącą jednomyślnie zgodnie ze specjalną procedurą prawodawczą** i po konsultacji z Parlamentem Europejskim; warunki te mogą przewidywać odstępstwa, jeśli uzasadniają to specyficzne problemy Państwa Członkowskiego.

Artykuł 23 (20)

Każdy obywatel Unii korzysta na terytorium państwa trzeciego, gdzie Państwo Członkowskie, którego jest obywatelem, nie ma swojego przedstawicielstwa, z ochrony dyplomatycznej i konsularnej każdego z pozostałych Państw Członkowskich na takich samych warunkach jak obywatele tego państwa. Państwa Członkowskie **przyjmują niezbędne przepisy** i podejmują rokowania międzynarodowe wymagane do zapewnienia tej ochrony.

Rada, stanowiąc zgodnie ze specjalną procedurą prawodawczą i po konsultacji z Parlamentem Europejskim, może przyjąć dyrektywy ustanawiające środki w zakresie koordynacji i współpracy niezbędne dla ułatwienia tej ochrony.

Artykuł 24 (21)

Parlament Europejski i Rada, **stanowiąc w drodze rozporządzeń zgodnie ze zwykłą procedurą prawodawczą, przyjmują przepisy dotyczące procedur i warunków wymaganych do przedstawienia inicjatywy obywatelskiej w rozumieniu artykułu 11 Traktatu o Unii Europejskiej, w tym minimalnej liczby Państw Członkowskich, z których muszą pochodzić obywatele, którzy występują z taką inicjatywą.**

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

Każdy obywatel Unii ma prawo petycji do Parlamentu Europejskiego, zgodnie z postanowieniami artykułu 227.

Każdy obywatel Unii może zwracać się do Rzecznika Praw Obywatelskich, ustanowionego zgodnie z postanowieniami artykułu 228.

Każdy obywatel Unii może zwracać się pisemnie do każdej **instytucji, organu lub jednostki organizacyjnej** określonego w niniejszym artykule lub w artykule 13 **Traktatu o Unii Europejskiej** w jednym z języków wskazanych w artykule 55 **ustęp 1 Traktatu o Unii Europejskiej** oraz otrzymywać odpowiedź w tym samym języku.

Artykuł 25 (22)

Co trzy lata Komisja składa sprawozdanie Parlamentowi Europejskiemu, Radzie oraz Komitetowi Ekonomiczno-Społecznemu w sprawie stosowania postanowień niniejszej części. Sprawozdanie to uwzględnia rozwój Unii.

Na tej podstawie i bez uszczerbku dla innych postanowień **Traktatów, Rada, stanowiąc jednomyślnie zgodnie ze specjalną procedurą prawodawczą** i po **uzyskaniu zgody Parlamentu Europejskiego**, może uchylać przepisy w celu uzupełnienia **praw wymienionych w artykule 20* ustęp 2. Przepisy te wchodzi** w życie po ich zatwierdzeniu przez Państwa Członkowskie, zgodnie z ich odpowiednimi wymogami konstytucyjnymi.

* Błąd tłumaczenia Traktatu lizbońskiego art. 2 pkt 38) — art. 17b (wg numeracji traktatu z Lizbony) nie istnieje, jest art. 17 po przenie numerowaniu: art. 20.

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

POLITYKI I DZIAŁANIA WEWNĘTRZNE UNII

Tytuł I

RYNEK WEWNĘTRZNY

Artykuł 26 (w brzmieniu dawnego art. 14)

1. Unia przyjmuje środki w celu ustanowienia lub zapewnienia funkcjonowania rynku wewnętrznego zgodnie z odpowiednimi postanowieniami Traktatów.

2. Rynek wewnętrzny obejmuje obszar bez granic wewnętrznych, w którym jest zapewniony swobodny przepływ towarów, osób, usług i kapitału, zgodnie z postanowieniami **Traktatów**.

3. Rada, na wniosek Komisji, ustala wytyczne i warunki niezbędne do zapewnienia zrównoważonego postępu we wszystkich odpowiednich sektorach.

Artykuł 27 (w brzmieniu dawnego art. 15)

Podczas opracowywania propozycji zmierzających do osiągnięcia celów wymienionych w artykule **26** Komisja uwzględni zakres wysiłku, jaki będą musiały podjąć niektóre gospodarki o zróżnicowanym rozwoju **w celu ustanowienia** rynku wewnętrznego, i może proponować odpowiednie przepisy.

Jeżeli przepisy te przyjmują postać derogacji, muszą mieć charakter przejściowy oraz powodować możliwie najmniejsze zakłócenia w funkcjonowaniu **rynku wewnętrznego**.

Tytuł II

SWOBODNY PRZEPŁYW TOWARÓW

Artykuł 28 (23)

1. Unia obejmuje unię celną, która rozciąga się na całą wymianę towarową i obejmuje zakaz ceł przywozowych i wywozowych między Państwami Członkowskimi oraz wszelkich opłat o skutku równoważnym, jak również przyjęcie wspólnej taryfy celnej w stosunkach z państwami trzecimi.

2. Postanowienia artykułu **30** i rozdziału 2 niniejszego tytułu stosują się do produktów pochodzących z Państw Członkowskich oraz do produktów pochodzących z państw trzecich, jeżeli znajdują się one w swobodnym obrocie w Państwach Członkowskich.

Artykuł 29 (24)

Produkty pochodzące z państw trzecich są uważane za będące w swobodnym obrocie w jednym z Państw Członkowskich, jeżeli dopełniono wobec nich formalności przywozowych oraz pobrano wszystkie wymagane cła i opłaty o skutku równoważnym w tym Państwie Członkowskim i jeżeli nie skorzystały z całkowitego lub częściowego zwrotu tych ceł lub opłat.

Rozdział 1

Unia celna

Artykuł 30 (25)

Cła przywozowe i wywozowe lub opłaty o skutku równoważnym są zakazane między Państwami Członkowskimi. Zakaz ten stosuje się również do ceł o charakterze fiskalnym.

Artykuł 31 (26)

Rada określa cła wspólnej taryfy celnej, na wniosek Komisji.

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

Artykuł 32 (27)

Wykonując zadania powierzone jej na mocy niniejszego rozdziału, Komisja kieruje się:

- a) potrzebą popierania wymiany handlowej między Państwami Członkowskimi i państwami trzecimi;
- b) zmianami warunków konkurencji wewnątrz **Unii**, jeżeli skutkiem tych zmian jest wzrost siły konkurencyjnej przedsiębiorstw;
- c) potrzebami zaopatrzenia **Unii** w surowce i półprodukty, zwracając przy tym uwagę, by nie zakłócić warunków konkurencji między Państwami Członkowskimi co do produktów końcowych;
- d) potrzebą unikania poważnych zaburzeń w życiu gospodarczym Państw Członkowskich oraz zapewnienia racjonalnego rozwoju produkcji i wzrostu konsumpcji **w Unii**.

Rozdział 2

Współpraca celna (dawny Tytuł X „WSPÓŁPRACA CELNA”)

Artykuł 33 (w brzmieniu dawnego art. 135)

W zakresie stosowania **Traktatów Parlament Europejski i Rada, stanowiąc zgodnie ze zwykłą procedurą prawodawczą**, podejmują środki w celu wzmocnienia współpracy celnej między Państwami Członkowskimi i między nimi a Komisją.

Rozdział 3

Zakaz ograniczeń ilościowych między Państwami Członkowskimi

Artykuł 34 (28)

Ograniczenia ilościowe w przywozie oraz wszelkie środki o skutku równoważnym są zakazane między Państwami Członkowskimi.

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

Artykuł 35 (29)

Ograniczenia ilościowe w wywozie oraz wszelkie środki o skutku równoważnym są zakazane między Państwami Członkowskimi.

Artykuł 36 (30)

Postanowienia artykułów **34 i 35** nie stanowią przeszkody w stosowaniu zakazów lub ograniczeń przywozowych, wywozowych lub tranzytowych, uzasadnionych względami moralności publicznej, porządku publicznego, bezpieczeństwa publicznego, ochrony zdrowia i życia ludzi i zwierząt lub ochrony roślin, ochrony narodowych dóbr kultury o wartości artystycznej, historycznej lub archeologicznej, bądź ochrony własności przemysłowej i handlowej. Zakazy te i ograniczenia nie powinny jednak stanowić środka arbitralnej dyskryminacji ani ukrytych ograniczeń w handlu między Państwami Członkowskimi.

Artykuł 37 (31)

1. Państwa Członkowskie dostosowują monopole państwowe o charakterze handlowym w taki sposób, aby wykluczona była wszelka dyskryminacja między obywatelami Państw Członkowskich w stosunku do warunków zaopatrzenia i zbytu.

Postanowienia niniejszego artykułu stosują się do każdego podmiotu, za pośrednictwem którego Państwo Członkowskie z mocy prawa lub faktycznie, bezpośrednio lub pośrednio, kontroluje, kieruje lub wpływa w stopniu odczuwalnym na przywóz lub wywóz w stosunkach między Państwami Członkowskimi. Postanowienia te stosują się także do monopoli delegowanych przez państwo innym podmiotom.

2. Państwa Członkowskie powstrzymują się od wszelkich nowych środków sprzecznych z zasadami określonymi w ustępie 1 lub ograniczających zakres stosowania artykułów dotyczących zakazu ceł i ograniczeń ilościowych między Państwami Członkowskimi.

3. W przypadku monopoli o charakterze handlowym, obejmującej regulację zmierzającą do ułatwienia zbywania lub podnoszenia

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

wartości produktów rolnych, w stosowaniu norm niniejszego artykułu należy zapewnić równoważne gwarancje w zakresie zatrudnienia i poziomu życia zainteresowanych producentów.

Tytuł II

ROLNICTWO I RYBOŁÓWSTWO

Artykuł 38 (32)

1. Unia określa i realizuje wspólną politykę rolną i rybołówstwa.

Rynek wewnętrzny obejmuje także rolnictwo, **rybołówstwo** i handel produktami rolnymi. Przez „produkty rolne” należy rozumieć płody ziemi, produkty pochodzące z hodowli i rybołówstwa, jak również produkty pierwszego przetworzenia, które pozostają w bezpośrednim związku z tymi produktami. **Odniesienia do wspólnej polityki rolnej lub do rolnictwa oraz stosowanie wyrazu „rolny” są rozumiane jako dotyczące także rybołówstwa, z uwzględnieniem szczególnych cech charakterystycznych tego sektora.**

2. Z zastrzeżeniem odmiennych postanowień artykułów 39–44, zasady przewidziane w celu ustanowienia lub funkcjonowania rynku wewnętrznego stosują się do produktów rolnych.

3. Produkty podlegające postanowieniom artykułów 39–44 są wymienione na liście stanowiącej załącznik I.

4. Funkcjonowaniu i rozwojowi rynku wewnętrznego produktów rolnych musi towarzyszyć ustanowienie wspólnej polityki rolnej.

Artykuł 39 (33)

1. Celami wspólnej polityki rolnej są:

- a) zwiększenie wydajności rolnictwa przez wspieranie postępu technicznego, racjonalny rozwój produkcji rolnej, jak również

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

- optymalne wykorzystanie czynników produkcji, zwłaszcza siły roboczej;
- b) zapewnienie w ten sposób odpowiedniego poziomu życia ludności wiejskiej, zwłaszcza przez podniesienie indywidualnego dochodu osób pracujących w rolnictwie;
 - c) stabilizacja rynków;
 - d) zagwarantowanie bezpieczeństwa dostaw;
 - e) zapewnienie rozsądnych cen w dostawach dla konsumentów.
2. Przy ustalaniu wspólnej polityki rolnej i specjalnych środków służących jej realizacji uwzględnia się:
- a) szczególny charakter gospodarki rolnej, wynikający ze struktury społecznej rolnictwa oraz z różnic strukturalnych i przyrodniczych między poszczególnymi regionami rolniczymi;
 - b) potrzebę stopniowego wprowadzania odpowiednich środków dostosowawczych;
 - c) fakt, że w Państwach Członkowskich rolnictwo jest sektorem ściśle powiązanym z całą gospodarką.

Artykuł 40 (34)

1. Do osiągnięcia celów przewidzianych w artykule 39 ustanawia się wspólną organizację rynków rolnych.

Zależnie od produktów, organizacja ta przybiera jedną z następujących form:

- a) wspólne reguły konkurencji,
 - b) obowiązkowa koordynacja różnych krajowych organizacji rynkowych,
 - c) europejska organizacja rynkowa.
2. Wspólna organizacja, ustanowiona w jednej z postaci przewidzianych w ustępie 1, może obejmować wszelkie środki konieczne do osiągnięcia celów określonych w artykule 39, a zwłaszcza regulację cen, subwencje służące produkcji i wprowadzaniu do obrotu

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

różnych produktów, systemy magazynowania i przewozu oraz wspólne mechanizmy stabilizacji przywozu i wywozu.

Wspólna organizacja ogranicza się do osiągnięcia celów określonych w artykule 39 i wyklucza wszelką dyskryminację między producentami lub konsumentami wewnątrz **Unii**.

Wspólna polityka cenowa powinna się opierać na wspólnych kryteriach i jednolitych metodach kalkulacji.

3. Aby umożliwić wspólnej organizacji określonej w ustępie 1 osiągnięcie jej celów, może być stworzony jeden lub kilka funduszy orientacji i gwarancji rolnej.

Artykuł 41 (35)

Do umożliwienia osiągnięcia celów określonych w artykule 39 w ramach wspólnej polityki rolnej mogą być zwłaszcza przewidziane środki polegające na:

- a) skutecznego koordynacji wysiłków podejmowanych w dziedzinach kształcenia zawodowego, badań naukowych i upowszechniania wiedzy rolniczej, co może obejmować wspólne finansowanie projektów lub instytucji,
- b) wspólnym działaniu na rzecz zwiększania poziomu konsumpcji niektórych produktów.

Artykuł 42 (36)

Postanowienia rozdziału dotyczącego reguł konkurencji stosują się do produkcji rolnej i handlu produktami rolnymi jedynie w zakresie ustalonym przez **Parlament Europejski** i Radę w ramach postanowień i zgodnie z procedurą przewidzianą w artykule 43 ustępy 2 i 3, z uwzględnieniem celów określonych w artykule 39.

Rada, na wniosek Komisji, może zezwolić na przyznanie pomocy:

- a) na ochronę gospodarstw znajdujących się w niekorzystnym położeniu ze względu na warunki strukturalne lub przyrodnicze,
- b) w ramach programów rozwoju gospodarczego.

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

Artykuł 43 (37)

1. Komisja przedstawia wnioski dotyczące wypracowywania i realizowania wspólnej polityki rolnej, w tym zastąpienia organizacji krajowych przez jedną z form wspólnej organizacji przewidzianą w artykule 40 ustęp 1, jak również wprowadzenia w życie środków wyszczególnionych w niniejszym tytule.

Propozycje te uwzględniają współzależność zagadnień rolnych wymienionych w niniejszym tytule.

2. Parlament Europejski i Rada, stanowiąc zgodnie ze zwykłą procedurą prawodawczą i po konsultacji z Komitetem Ekonomiczno-Społecznym, ustanawiają wspólną organizację rynków rolnych przewidzianą w artykule 40 ustęp 1, jak również inne przepisy niezbędne dla osiągnięcia celów wspólnej polityki rolnej i rybołówstwa.

3. Rada, na wniosek Komisji, przyjmuje środki dotyczące ustalania cen, potrąceń, pomocy i ograniczeń ilościowych, jak również dotyczące ustalania i przydziału wielkości dopuszczalnych połowów.

4. Krajowe organizacje rynkowe mogą zostać zastąpione wspólną organizacją przewidzianą w artykule 40 ustęp 1, na warunkach określonych w ustępie 2, jeżeli:

- a) wspólna organizacja oferuje Państwom Członkowskim sprzeciwiającym się temu środkowi i dysponującym własną organizacją krajową dla określonej produkcji równoważne gwarancje zatrudnienia i poziomu życia zainteresowanych producentów, uwzględniając harmonogram możliwych dostosowań i potrzebną specjalizację,
- b) organizacja ta zapewnia w handlu wewnątrz **Unii** warunki podobne do tych, jakie istnieją na rynku krajowym.

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

5. Jeżeli utworzona jest wspólna organizacja dla niektórych surowców, a nie istnieje jeszcze wspólna organizacja dla odpowiednich produktów przetworzonych, surowce te, wykorzystywane do produktów przetworzonych przeznaczonych na wywóz do państw trzecich, mogą być przywożone spoza **Unii**.

Artykuł 44 (38)

Jeżeli w Państwie Członkowskim produkt jest przedmiotem krajowej organizacji rynkowej lub regulacji wewnętrznej o równoważnym skutku, która wpływa na pozycję konkurencyjną produktu podobnego w innym Państwie Członkowskim, Państwa Członkowskie stosują w przywozie opłatę wyrównawczą na taki produkt pochodzący z Państwa Członkowskiego, w którym istnieje taka organizacja lub regulacja, chyba że Państwo to stosuje opłatę wyrównawczą przy wywozie.

Komisja ustala wysokość tych opłat na poziomie niezbędnym do przywrócenia równowagi; może ona również zezwolić na inne środki, ustalając szczegóły i warunki.

Tytuł IV

SWOBODNY PRZEPEŁYW OSÓB, USŁUG I KAPITAŁU

Rozdział 1

Pracownicy

Artykuł 45 (39)

1. Zapewnia się swobodę przepływu pracowników wewnątrz **Unii**.
2. Swoboda ta obejmuje zniesienie wszelkiej dyskryminacji ze względu na przynależność państwową między pracownikami Państw Członkowskich w zakresie zatrudnienia, wynagrodzenia i innych warunków pracy.

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

3. Z zastrzeżeniem ograniczeń uzasadnionych względami porządku publicznego, bezpieczeństwa publicznego i zdrowia publicznego, swoboda ta obejmuje prawo:

- a) ubiegania się o rzeczywiście oferowane miejsca pracy,
- b) swobodnego przemieszczania się w tym celu po terytorium Państw Członkowskich,
- c) przebywania w jednym z Państw Członkowskich w celu podjęcia tam pracy, zgodnie z przepisami ustawowymi, wykonawczymi i administracyjnymi dotyczącymi zatrudniania pracowników Państwa,
- d) pozostawania na terytorium Państwa Członkowskiego po ustaniu zatrudnienia, na warunkach ustalonych przez Komisję w rozporządzeniach.

4. Postanowienia niniejszego artykułu nie mają zastosowania do zatrudnienia w administracji publicznej.

Artykuł 46 (40)

Parlament Europejski i Rada, stanowiąc zgodnie ze zwykłą procedurą prawodawczą i po konsultacji z Komitetem Ekonomiczno-Społecznym, uchwała w drodze dyrektyw lub rozporządzeń środki niezbędne do wprowadzenia w życie swobodnego przepływu pracowników w rozumieniu artykułu **45**, zwłaszcza:

- a) zapewniając ścisłą współpracę między organami administracji krajowej właściwymi do spraw pracy,
- b) znosząc takie procedury i praktyki administracyjne, jak również terminy dostępu do wolnych miejsc pracy wynikające z prawa krajowego bądź z wcześniejszych umów zawartych między Państwami Członkowskimi, których utrzymanie w mocy stanowiłoby przeszkodę w liberalizacji przepływu pracowników,

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

- c) znosząc wszelkie terminy i inne ograniczenia przewidziane w prawie krajowym lub wcześniej zawartych umowach między Państwami Członkowskimi, które ustanawiają w stosunku do pracowników z innych Państw Członkowskich odmienne warunki co do swobodnego wyboru zatrudnienia niż w stosunku do własnych pracowników,
- d) ustanawiając mechanizmy właściwe do zapewnienia wymiany podań o pracę i ofert zatrudnienia oraz w celu ułatwienia zachowania równowagi na rynku pracy, na warunkach, które zapobiegają poważnym zagrożeniom dla poziomu życia i zatrudnienia w różnych regionach i gałęziach przemysłu.

Artykuł 47 (41)

Państwa Członkowskie popierają, w ramach wspólnego programu, wymianę młodych pracowników.

Artykuł 48 (42)

Parlament Europejski i Rada, stanowiąc zgodnie ze zwykłą procedurą prawodawczą, przyjmuje w dziedzinie zabezpieczenia społecznego środki niezbędne do ustanowienia swobodnego przepływu pracowników; w tym celu Rada ustanawia system umożliwiający **migrującym pracownikom najemnym i osobom prowadzącym działalność na własny rachunek oraz uprawnionym osobom od nich zależnym:**

- a) zaliczenie wszystkich okresów uwzględnianych w prawie poszczególnych państw, w celu nabycia i zachowania prawa do świadczenia oraz naliczenia wysokości świadczenia,
- b) wypłatę świadczeń osobom mającym miejsce zamieszkania na terytoriach Państw Członkowskich.

Jeżeli członek Rady uzna, że projekt aktu prawodawczego, o którym mowa w akapicie pierwszym, mógłby naruszać istotne aspekty jego systemu zabezpieczenia społecznego,

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

w szczególności jego zakres stosowania, koszty lub strukturę finansową, lub mogłyby naruszać równowagę finansową tego systemu, może zażądać przedłożenia tej kwestii Radzie Europejskiej. W takim przypadku zwykła procedura prawodawcza zostaje zawieszona. Po przeprowadzeniu dyskusji, w terminie czterech miesięcy od takiego zawieszenia, Rada Europejska:

- a) odsyła projekt do Rady, co oznacza zakończenie zawieszenia zwykłej procedury prawodawczej; lub
- b) nie podejmuje żadnych działań lub występuje do Komisji z wnioskiem o przedstawienie nowego wniosku; w tym przypadku, akt początkowo proponowany uważa się za nieprzyjęty.

Rozdział 2

Prawo przedsiębiorczości

Artykuł 49 (43)

Ograniczenia swobody przedsiębiorczości obywateli jednego Państwa Członkowskiego na terytorium innego Państwa Członkowskiego są zakazane w ramach poniższych postanowień. Zakaz ten obejmuje również ograniczenia w tworzeniu agencji, oddziałów lub filii przez obywateli danego Państwa Członkowskiego, ustanowionych na terytorium innego Państwa Członkowskiego.

Z zastrzeżeniem postanowień rozdziału dotyczącego kapitału, swoboda przedsiębiorczości obejmuje podejmowanie i wykonywanie działalności prowadzonej na własny rachunek, jak również zakładanie i zarządzanie przedsiębiorstwami, a zwłaszcza spółkami w rozumieniu artykułu 54 akapit drugi, na warunkach określonych przez ustawodawstwo Państwa przyjmującego dla własnych obywateli.

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

Artykuł 50 (44)

1. W celu urzeczywistnienia swobody przedsiębiorczości w odniesieniu do określonego rodzaju działalności, **Parlament Europejski i Rada, stanowiąc zgodnie ze zwykłą procedurą prawodawczą** i po konsultacji z Komitetem Ekonomiczno-Społecznym, uchwala dyrektywy.

2. Parlament Europejski, Rada i Komisja wykonują funkcje powierzone im na podstawie powyższych postanowień, zwłaszcza:

- a) traktując co do zasady priorytetowo działalność, w której swoboda przedsiębiorczości wnosi szczególnie korzystny wkład w rozwój produkcji i handlu,
- b) zapewniając ścisłą współpracę między właściwymi organami administracyjnymi Państw Członkowskich w celu poznania szczególnych sytuacji w różnych dziedzinach działalności wewnętrznej **Unii**,
- c) znosząc takie procedury i praktyki administracyjne wynikające z prawa krajowego bądź z wcześniej zawartych umów między Państwami Członkowskimi, których utrzymanie w mocy stanowiłoby przeszkodę dla swobody przedsiębiorczości,
- d) czuwając, by pracownicy jednego z Państw Członkowskich zatrudnieni na terytorium innego Państwa Członkowskiego mogli pozostać na tym terytorium w celu podjęcia tam działalności na własny rachunek, na tych samych warunkach, które musieliby spełniać, gdyby przybyli do tego Państwa w chwili, kiedy zamierzali podjąć taką działalność,
- e) umożliwiając nabycie i korzystanie z własności gruntu znajdującego się na terytorium danego Państwa Członkowskiego przez obywateli Państwa Członkowskiego w zakresie, w jakim nie narusza to zasad ustanowionych w artykule **39** ustęp 2,

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

- f) znosząc stopniowo ograniczenia swobody przedsiębiorczości w każdej wchodzącej w grę dziedzinie działalności, z jednej strony — w odniesieniu do warunków tworzenia na terytorium Państwa Członkowskiego agencji, oddziałów i filii, a z drugiej — w stosunku do warunków wjazdu personelu głównego przedsiębiorstwa do organów zarządzających lub nadzorczych agencji, oddziałów i filii,
- g) koordynując w niezbędnym zakresie, w celu zapewnienia ich równoważności, zabezpieczenia wymagane w Państwach Członkowskich od spółek w rozumieniu artykułu 54 akapit drugi dla ochrony interesów wspólników i osób trzecich,
- h) zapewniając, że warunki przedsiębiorczości nie będą zakłócały przez pomoc przyznaną przez Państwo Członkowskie.

Artykuł 51 (45)

Postanowienia niniejszego rozdziału nie mają zastosowania do działalności, która w jednym z Państw Członkowskich jest związana, choćby przejściowo, z wykonywaniem władzy publicznej.

Parlament Europejski i Rada, stanowiąc zgodnie ze zwykłą procedurą prawodawczą, mogą wyłączyć niektóre rodzaje działalności ze stosowania postanowień niniejszego rozdziału.

Artykuł 52 (46)

1. Postanowienia niniejszego rozdziału oraz środki podjęte na ich podstawie nie przesądzą o zastosowaniu przepisów ustawowych, wykonawczych lub administracyjnych przewidujących szczególne traktowanie cudzoziemców, uzasadnione względami porządku publicznego, bezpieczeństwa publicznego lub zdrowia publicznego.

2. **Parlament Europejski i Rada, stanowiąc zgodnie ze zwykłą procedurą prawodawczą, uchwala** dyrektywy w celu koordynacji powyższych postanowień.

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

Artykuł 53 (47)

1. W celu ułatwienia podejmowania i wykonywania działalności prowadzonej na własny rachunek **Parlament Europejski i Rada, stanowiąc zgodnie ze zwykłą procedurą prawodawczą**, uchwała dyrektywy zmierzające do wzajemnego uznawania dyplomów, świadectw i innych dokumentów potwierdzających posiadanie kwalifikacji **oraz do koordynacji przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych Państw Członkowskich dotyczących podejmowania i wykonywania działalności prowadzonej na własny rachunek.**

2. W odniesieniu do zawodów medycznych i pokrewnych oraz farmaceutycznych stopniowe znoszenie ograniczeń zależy od koordynacji warunków ich wykonywania w różnych Państwach Członkowskich.

Artykuł 54 (48)

Na potrzeby stosowania postanowień niniejszego rozdziału spółki założone zgodnie z ustawodawstwem Państwa Członkowskiego i mające swoją statutową siedzibę, zarząd lub główne przedsiębiorstwo wewnątrz **Unii** są traktowane jak osoby fizyczne mające przynależność Państwa Członkowskiego.

Przez spółki rozumie się spółki prawa cywilnego lub handlowego, a także spółdzielnie oraz inne osoby prawne prawa publicznego lub prywatnego, z wyjątkiem spółek, których działalność nie jest nastawiona na osiąganie zysków.

Artykuł 55 (otrzymał brzmienie dawnego art. 294)

Państwa Członkowskie przyznają traktowanie narodowe obywatelom innych Państw Członkowskich w odniesieniu do udziału finansowego w kapitale spółek w rozumieniu artykułu 54, bez uszczerbku dla stosowania innych postanowień **Traktatów.**

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Rozdział 3

Usługi

Artykuł 56 (49)

W ramach poniższych postanowień ograniczenia w swobodnym świadczeniu usług wewnątrz **Unii** są zakazane w odniesieniu do obywateli Państw Członkowskich mających swe przedsiębiorstwo w **Państwie Członkowskim** innym niż Państwo odbiorcy świadczenia.

Parlament Europejski i Rada, stanowiąc zgodnie ze zwykłą procedurą prawodawczą, mogą rozszerzyć korzyści wynikające z postanowień niniejszego rozdziału na obywateli państwa trzeciego świadczących usługi i mających swe przedsiębiorstwa wewnątrz **Unii**.

Artykuł 57 (50)

Usługami w rozumieniu **Traktatów** są świadczenia wykonywane zwykle za wynagrodzeniem w zakresie, w jakim nie są objęte postanowieniami o swobodnym przepływie towarów, kapitału i osób.

Usługi obejmują zwłaszcza:

- a) działalność o charakterze przemysłowym,
- b) działalność o charakterze handlowym,
- c) działalność rzemieślniczą,
- d) wykonywanie wolnych zawodów.

Z zastrzeżeniem postanowień rozdziału dotyczącego prawa przedsiębiorczości, świadczący usługę może, w celu spełnienia świadczenia, wykonywać przejściowo działalność w **Państwie Członkowskim** świadczenia na tych samych warunkach, jakie państwo to nakłada na własnych obywateli.

Artykuł 58 (51)

1. Swobodę przepływu usług w dziedzinie transportu regulują postanowienia tytułu dotyczącego transportu.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

2. Liberalizacja usług bankowych i ubezpieczeniowych związanych z przepływem kapitału jest realizowana w zgodzie z liberalizacją przepływu kapitału.

Artykuł 59 (52)

1. W celu zapewnienia liberalizacji określonej usługi **Parlament Europejski i Rada przyjmują dyrektywy, stanowiąc zgodnie ze zwykłą procedurą prawodawczą i po konsultacji z Komitetem Ekonomiczno-Społecznym.**

2. W odniesieniu do dyrektyw określonych w ustępie 1 w zasadzie należy dawać pierwszeństwo usługom, które bezpośrednio wpływają na koszty produkcji lub których liberalizacja przyczynia się do ułatwienia handlu towarami.

Artykuł 60 (53)

Państwa Członkowskie **dokładają starań w celu zliberalizowania** usług w zakresie wykraczającym poza zobowiązanie wynikające z dyrektyw uchwalonych na podstawie artykułu 59 ustęp 1, jeśli ich ogólna sytuacja gospodarcza i sytuacja w danym sektorze na to pozwalają.

W tym celu Komisja kieruje zalecenia do zainteresowanych Państw Członkowskich.

Artykuł 61 (54)

Dopóki ograniczenia w swobodnym świadczeniu usług nie zostaną zniesione, każde z Państw Członkowskich stosuje je do wszystkich świadczących usługi, o których mowa w artykule 56 pierwszy akapit, bez względu na przynależność państwową lub miejsce zamieszkania.

Artykuł 62 (55)

Postanowienia artykułów 51–54 mają zastosowanie do spraw uregulowanych w niniejszym rozdziale.

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

Rozdział 4

Kapitał i płatności

Artykuł 63 (56)

1. W ramach postanowień niniejszego rozdziału zakazane są wszelkie ograniczenia w przepływie kapitału między Państwami Członkowskimi oraz między Państwami Członkowskimi a państwami trzecimi.

2. W ramach postanowień niniejszego rozdziału zakazane są wszelkie ograniczenia w płatnościach między Państwami Członkowskimi oraz między Państwami Członkowskimi a państwami trzecimi.

Artykuł 64 (57)

1. Artykuł 63 nie narusza ograniczeń istniejących 31 grudnia 1993 roku w stosunku do państw trzecich na mocy prawa krajowego lub prawa Unii w odniesieniu do przepływu kapitału do lub z państw trzecich, gdy dotyczą inwestycji bezpośrednich, w tym inwestycji w nieruchomości, związanych z przedsiębiorczością, świadczeniem usług finansowych lub dopuszczaniem papierów wartościowych na rynki kapitałowe. W stosunku do ograniczeń istniejących na mocy prawa bułgarskiego, estońskiego i węgierskiego, odnośną datą jest 31 grudnia 1999 roku.

2. Dążąc do urzeczywistnienia w możliwie najszerszym zakresie celu swobodnego przepływu kapitału między Państwami Członkowskimi a państwami trzecimi i bez uszczerbku dla innych rozdziałów **Traktatów, Parlament Europejski i Rada, stanowiąc zgodnie ze zwykłą procedurą prawodawczą, przyjmują środki** dotyczące przepływu kapitału do lub z państw trzecich, gdy dotyczą inwestycji bezpośrednich, w tym inwestycji w nieruchomości, związanych z przedsiębiorczością, świadczeniem usług finansowych lub dopuszczaniem papierów wartościowych na rynki kapitałowe.

3. **Na zasadzie odstępstwa od ustępu 2, jedynie Rada, stanowiąc jednogłośnie zgodnie ze specjalną procedurą pra-**

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

wodawcą i po konsultacji z Parlamentem Europejskim, może przyjąć środki, które w prawie Unii stanowią krok wstecz w odniesieniu do liberalizacji przepływu kapitału do lub z państw trzecich.

Artykuł 65 (58)

1. Artykuł 63 nie narusza prawa Państw Członkowskich do:

- a) stosowania odpowiednich przepisów ich prawa podatkowego traktujących odmiennie podatników ze względu na różne miejsce zamieszkania lub inwestowania kapitału,
- b) podejmowania wszelkich środków niezbędnych do zapobiegania naruszeniom ich ustaw i aktów wykonawczych, zwłaszcza w sferze podatkowej i w dziedzinie nadzoru ostrożnościowego nad instytucjami finansowymi lub ustanowienia procedur deklarowania przyływu kapitału do celów informacji administracyjnej bądź statystycznej, lub podejmowania środków uzasadnionych powodami związanymi z porządkiem publicznym lub bezpieczeństwem publicznym.

2. Niniejszy rozdział nie przesądza o możliwości stosowania ograniczeń w dziedzinie prawa przedsiębiorczości zgodnych z **Traktatami**.

3. Środki i procedury określone w ustępach 1 i 2 nie powinny stanowić arbitralnej dyskryminacji, ani ukrytego ograniczenia w swobodnym przepływie kapitału i płatności w rozumieniu artykułu 63.

4. W przypadku braku środków przewidzianych w artykule 64 ustęp 3 Komisja, lub w przypadku braku decyzji Komisji w terminie trzech miesięcy od złożenia wniosku przez odnośne Państwo Członkowskie, Rada może przyjąć decyzję stwierdzającą, że ograniczające środki podatkowe przyjęte przez Państwo Członkowskie, wobec jednego lub większej liczby państw trzecich uważa się za zgodne z Traktatami, o ile są one uzasadnione ze względu na jeden z celów

Książka z wprowadzeniem

do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.

Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

Unii i są zgodne z prawidłowym funkcjonowaniem rynku wewnętrznego. Rada stanowi jednomyślnie na wniosek Państwa Członkowskiego.

Artykuł 66 (59)

Jeżeli, w wyjątkowych okolicznościach, przepływ kapitału do lub z państw trzecich powoduje lub może spowodować poważne trudności w funkcjonowaniu unii gospodarczej i walutowej, Rada, na wniosek Komisji i po konsultacji z **Europejskim Bankiem Centralnym**, może podjąć wobec państw trzecich środki ochronne na okres nie przekraczający sześciu miesięcy, o ile środki te są bezwzględnie konieczne.

Artykuł 60 (otrzymał znaczenie art. 75)

Tytuł V

PRZESTRZEŃ WOLNOŚCI, BEZPIECZEŃSTWA
I SPRAWIEDLIWOŚCI

Rozdział 1

Postanowienia ogólne

Artykuł 67 (61) (zastąpił także dawny art. 29 TUE)

1. Unia stanowi przestrzeń wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości w poszanowaniu praw podstawowych oraz różnych systemów i tradycji prawnych Państw Członkowskich.
2. Unia zapewnia brak kontroli osób na granicach wewnętrznych i rozwija wspólną politykę w dziedzinie azylu, imigracji i kontroli granic zewnętrznych, opartą na solidarności między Państwami Członkowskimi i sprawiedliwą wobec obywateli państw trzecich. Do celów niniejszego tytułu, bezpaństwowcy są traktowani jak obywatele państw trzecich.
3. Unia dokłada starań, aby zapewnić wysoki poziom bezpieczeństwa za pomocą środków zapobiegających przestępczo-

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

ści, rasizmowi i ksenofobii oraz zwalczających te zjawiska, a także za pomocą środków służących koordynacji i współpracy organów policyjnych i sądowych oraz innych właściwych organów, a także za pomocą wzajemnego uznawania orzeczeń sądowych w sprawach karnych i, w miarę potrzeby, przez zbliżanie przepisów karnych.

4. Unia ułatwia dostęp do wymiaru sprawiedliwości, w szczególności przez zasadę wzajemnego uznawania orzeczeń sądowych i pozasądowych w sprawach cywilnych.

Artykuł 68

Rada Europejska określa strategiczne wytyczne planowania prawodawczego i operacyjnego w przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości.

Artykuł 69

Parlamenty narodowe zapewniają zgodność wniosków i inicjatyw prawodawczych przedkładanych w ramach rozdziałów 4 i 5 z zasadą pomocniczości, zgodnie z Protokołem w sprawie stosowania zasad pomocniczości i proporcjonalności.

Artykuł 70

Bez uszczerbku dla artykułów 258, 259 i 260, Rada, na wniosek Komisji, może przyjąć środki ustanawiające warunki dokonywania przez Państwa Członkowskie, we współpracy z Komisją, obiektywnej i bezstronnej oceny wprowadzania w życie przez władze Państw Członkowskich polityk Unii, o których mowa w niniejszym tytule, w szczególności w celu sprzyjania pełnemu stosowaniu zasady wzajemnego uznawania. Parlament Europejski oraz parlamenty narodowe są informowane o treści i wynikach tej oceny.

Książka z wprowadzeniem

do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.

Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

Artykuł 71 (zastępuje art. 36 dawnego TUE)

W ramach Rady ustanawia się stały komitet w celu zapewnienia wewnątrz Unii wspierania i wzmocnienia współpracy operacyjnej w zakresie bezpieczeństwa wewnętrznego. Bez uszczerbku dla artykułu 240, ułatwia on koordynację działań właściwych organów Państw Członkowskich. Przedstawiciele zainteresowanych organów i jednostek organizacyjnych Unii mogą uczestniczyć w pracach komitetu. Parlament Europejski oraz parlamenty narodowe są informowane o pracach komitetu.

Artykuł 72

(zastępuje art. 64 ust. 1 TWE i art. 33 dawnego TUE)

Niniejszy tytuł nie narusza wykonywania przez Państwa Członkowskie obowiązków dotyczących utrzymania porządku publicznego i ochrony bezpieczeństwa wewnętrznego.

Artykuł 73

Państwa Członkowskie mogą organizować między sobą i na swoją odpowiedzialność uznane przez nie za stosowne formy współpracy i koordynacji między właściwymi służbami ich administracji odpowiedzialnymi za zapewnienie bezpieczeństwa narodowego.

Artykuł 74 (zastępuje art. 66 TWE)

Rada przyjmuje środki w celu zapewnienia współpracy administracyjnej między właściwymi służbami Państw Członkowskich w dziedzinach, o których mowa w niniejszym tytule, jak również między tymi służbami a Komisją. Rada stanowi na wniosek Komisji, z zastrzeżeniem artykułu 76, i po konsultacji z Parlamentem Europejskim.

Artykuł 75 (otrzymał brzmienie art. 60 TWE)

Jeżeli wymaga tego realizacja celów, o których mowa w artykule 67, w odniesieniu do zapobiegania terroryzmowi i dzia-

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

łałości powiązanej oraz zwalczania tych zjawisk, Parlament Europejski i Rada, stanowiąc w drodze rozporządzeń zgodnie ze zwykłą procedurą prawodawczą, określają ramy środków administracyjnych dotyczących przepływu kapitału i płatności, takich jak zamrożenie funduszy, aktywów finansowych lub zysków z działalności gospodarczej, które należą do osób fizycznych lub prawnych, grup lub innych podmiotów innych niż państwa, są w ich posiadaniu lub dyspozycji.

Rada, na wniosek Komisji, przyjmuje środki w celu wdrożenia ram, o których mowa w akapicie pierwszym.

Akty, o których mowa w niniejszym artykule, zawierają niezbędne przepisy w zakresie gwarancji prawnych.

Artykuł 76

Akty, o których mowa w rozdziałach 4 i 5, jak również środki, o których mowa w artykule 74, które zapewniają współpracę administracyjną w dziedzinach, o których mowa w tych rozdziałach, są przyjmowane:

- a) na wniosek Komisji; lub
- b) z inicjatywy jednej czwartej Państw Członkowskich.

Rozdział 2

Polityki dotyczące kontroli granicznej, azylu i imigracji

(art. 62–64 zastępuje się rozdziałem 2 i art. 77–80)

Artykuł 77 (62)

1. Unia rozwija politykę mającą na celu:

- a) zapewnienie braku jakiegokolwiek kontroli osób, niezależnie od ich przynależności państwowej, przy przekraczaniu przez nie granic wewnętrznych;
- b) zapewnienie kontroli osób i skutecznego nadzoru przy przekraczaniu granic zewnętrznych;

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

- c) stopniowe wprowadzanie zintegrowanego systemu zarządzania granicami zewnętrznymi.
2. Do celów ustępu 1 Parlament Europejski i Rada, stanowiąc zgodnie ze zwykłą procedurą prawodawczą, przyjmują środki dotyczące:
- a) wspólnej polityki w zakresie wiz i innych dokumentów uprawniających do krótkiego pobytu;
 - b) kontroli, którym podlegają osoby przekraczające granice zewnętrzne;
 - c) warunków swobodnego przemieszczania się obywateli państw trzecich, w krótkim okresie, na terytorium Unii;
 - d) wszelkich środków niezbędnych dla stopniowego wprowadzania zintegrowanego systemu zarządzania granicami zewnętrznymi;
 - e) braku jakiegokolwiek kontroli osób, niezależnie od ich przynależności państwowej, przy przekraczaniu przez nie granic wewnętrznych.
3. Jeżeli działanie Unii okazuje się niezbędne do ułatwienia wykonywania prawa, o którym mowa w artykule 20 ustęp 2 litera a), a Traktaty nie przewidują stosownych uprawnień do działania w tym zakresie, Rada, stanowiąc zgodnie ze specjalną procedurą prawodawczą, może przyjąć przepisy dotyczące paszportów, dowodów tożsamości, dokumentów pobytowych lub jakichkolwiek innych podobnych dokumentów. Rada stanowi jednomyślnie po konsultacji z Parlamentem Europejskim.
4. Niniejszy artykuł nie narusza kompetencji Państw Członkowskich w odniesieniu do geograficznego wytyczania ich granic, zgodnie z prawem międzynarodowym.

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

Artykuł 78 (63)

1. Unia rozwija wspólną politykę w dziedzinie azylu, ochrony uzupełniającej i tymczasowej ochrony, mającą na celu przyznanie odpowiedniego statusu każdemu obywatelowi państwa trzeciego wymagającemu międzynarodowej ochrony oraz mającą na celu zapewnienie przestrzegania zasady *non-refoulement*. Polityka ta musi być zgodna z Konwencją genewską z dnia 28 lipca 1951 roku i Protokołem z dnia 31 stycznia 1967 roku dotyczącymi statusu uchodźców, jak również z innymi odpowiednimi traktatami.

2. Do celów ustępu 1 Parlament Europejski i Rada, stanowiąc zgodnie ze zwykłą procedurą prawodawczą, przyjmują środki dotyczące wspólnego europejskiego systemu azylowego obejmującego:

- a) jednolity status azylu dla obywateli państw trzecich, obowiązujący w całej Unii;
- b) jednolity status ochrony uzupełniającej dla obywateli państw trzecich, którzy nie uzyskawszy azylu europejskiego, wymagają międzynarodowej ochrony;
- c) wspólny system tymczasowej ochrony wysiedleńców, na wypadek masowego napływu;
- d) wspólne procedury przyznawania i pozbawiania jednolitego statusu azylu lub ochrony uzupełniającej;
- e) kryteria i mechanizmy ustalania Państwa Członkowskiego odpowiedzialnego za rozpatrywanie wniosku o udzielenie azylu lub ochrony uzupełniającej;
- f) normy dotyczące warunków przyjmowania osób ubiegających się o azyl lub o ochronę uzupełniającą;
- g) partnerstwo i współpracę z państwami trzecimi w celu zarządzania przepływami osób ubiegających się o azyl lub o ochronę uzupełniającą lub tymczasową.

Książka z wprowadzeniem

do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.

Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

3. W przypadku gdy jedno lub więcej Państw Członkowskich znajdzie się w nadzwyczajnej sytuacji charakteryzującej się nagłym napływem obywateli państw trzecich, Rada, na wniosek Komisji, może przyjąć środki tymczasowe na korzyść zainteresowanego Państwa lub Państw Członkowskich. Rada stanowi po konsultacji z Parlamentem Europejskim.

Artykuł 79

1. Unia rozwija wspólną politykę migracyjną mającą na celu zapewnienie, na każdym etapie, skutecznego zarządzania przepływami migracyjnymi, sprawiedliwego traktowania obywateli państw trzecich przebywających legalnie w Państwach Członkowskich, a także zapobieganie nielegalnej migracji i handlowi ludźmi oraz wzmocnione ich zwalczanie.

2. Do celów ustępu 1 Parlament Europejski i Rada, stając zgodnie ze zwykłą procedurą prawodawczą, przyjmują środki w następujących dziedzinach:

- a) warunki wjazdu i pobytu, jak również normy dotyczące procedur wydawania przez Państwa Członkowskie długoterminowych wiz i dokumentów pobytowych, w tym do celów łączenia rodzin;
- b) określenie praw obywateli państw trzecich przebywających legalnie w Państwie Członkowskim, w tym warunków dotyczących swobody przemieszczania się i pobytu w innych Państwach Członkowskich;
- c) nielegalna imigracja i nielegalny pobyt, w tym wydalenie i odsyłanie osób przebywających nielegalnie;
- d) zwalczanie handlu ludźmi, w szczególności kobietami i dziećmi.

3. Unia może zawrzeć z państwami trzecimi umowy o readmisji obywateli państw trzecich, którzy nie spełniają warunków wjazdu, obecności lub pobytu na terytorium jedne-

Książka z wprowadzeniem

do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.

Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

go z Państw Członkowskich lub przestali je spełniać, do państw pochodzenia lub państw, z których oni przybywają.

4. Parlament Europejski i Rada, stanowiąc zgodnie ze zwykłą procedurą prawodawczą, mogą ustanowić środki zachęcające i wspierające działania Państw Członkowskich, podejmowane w celu popierania integracji obywateli państw trzecich przebywających legalnie na ich terytoriach, z wyłączeniem jakiegokolwiek harmonizacji przepisów ustawowych i wykonawczych Państw Członkowskich.

5. Niniejszy artykuł nie narusza prawa Państw Członkowskich do ustalania wielkości napływu obywateli państw trzecich przybywających z państw trzecich na ich terytorium w poszukiwaniu pracy najemnej lub na własny rachunek.

Artykuł 80

Polityki Unii, o których mowa w niniejszym rozdziale, oraz ich wprowadzanie w życie podlegają zasadzie solidarności i sprawiedliwego podziału odpowiedzialności między Państwami Członkowskimi, w tym również na płaszczyźnie finansowej. Akty Unii przyjęte na podstawie niniejszego rozdziału zawierają, w każdym niezbędnym przypadku, odpowiednie środki w celu zastosowania tej zasady.

Rozdział 3

Współpraca sądowa w sprawach cywilnych

Artykuł 81 (65)

1. Unia rozwija współpracę sądową w sprawach cywilnych mających skutki transgraniczne, w oparciu o zasadę wzajemnego uznawania orzeczeń sądowych i pozasądowych. Współpraca ta może obejmować przyjmowanie środków w celu zbliżenia przepisów ustawowych i wykonawczych Państw Członkowskich.

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

2. Do celów ustępu 1 Parlament Europejski i Rada, stanowiąc zgodnie ze zwykłą procedurą prawodawczą, przyjmują, w szczególności, jeżeli jest to niezbędne do prawidłowego funkcjonowania rynku wewnętrznego, środki mające na celu zapewnienie:

- a) wzajemnego uznawania i wykonywania przez Państwa Członkowskie orzeczeń sądowych i pozasądowych;
- b) transgranicznego doręczania i zawiadamiania o aktach sądowych i pozasądowych;
- c) zgodności norm mających zastosowanie w Państwach Członkowskich w przypadku kolizji przepisów i sporów o właściwość;
- d) współpracy w zakresie gromadzenia dowodów;
- e) skutecznego dostępu do wymiaru sprawiedliwości;
- f) usuwania przeszkód utrudniających prawidłowy przebieg procedur cywilnych, wspierając w razie potrzeby zgodność zasad procedury cywilnej mających zastosowanie w Państwach Członkowskich;
- g) rozwoju alternatywnych metod rozstrzygania sporów;
- h) wspierania szkolenia sędziów i innych pracowników wymiaru sprawiedliwości.

3. Na zasadzie odstępstwa od ustępu 2, środki dotyczące prawa rodzinnego mające skutki transgraniczne są ustanawiane przez Radę stanowiącą zgodnie ze specjalną procedurą prawodawczą. Rada stanowi jednomyślnie po konsultacji z Parlamentem Europejskim.

Rada, na wniosek Komisji, może przyjąć decyzję określającą te aspekty prawa rodzinnego mające skutki transgraniczne, które mogą być przedmiotem aktów przyjmowanych

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

w drodze zwykłej procedury prawodawczej. Rada stanowi jednomyślnie po konsultacji z Parlamentem Europejskim.

Wniosek, o którym mowa w akapicie drugim, jest przekazywany parlamentem narodowym. W przypadku gdy parlament narodowy notyfikuje swój sprzeciw w terminie sześciu miesięcy od takiego przekazania, decyzja nie zostaje przyjęta. W przypadku braku sprzeciwu Rada może przyjąć taką decyzję.

Artykuł 66 (zastąpiony art. 74)

Artykuły 67–69

(uchylone)

R o z d z i a ł 4

Współpraca sądowa w sprawach karnych

Artykuł 82 (zastępuje art. 31 dotychczasowego TUE)

1. Współpraca sądowa w sprawach karnych w Unii opiera się na zasadzie wzajemnego uznawania wyroków i orzeczeń sądowych oraz obejmuje zbliżanie przepisów ustawowych i wykonawczych Państw Członkowskich w dziedzinach, o których mowa w ustępie 2 i w artykule 83.

Parlament Europejski i Rada, stanowiąc zgodnie ze zwykłą procedurą prawodawczą, przyjmują środki mające na celu:

- a) ustanowienie zasad i procedur zapewniających uznanie w całej Unii wszystkich form wyroków i orzeczeń sądowych;
- b) zapobieganie sporom o właściwość pomiędzy Państwami Członkowskimi i ich rozstrzyganie;
- c) wspieranie szkolenia sędziów i innych pracowników wymiaru sprawiedliwości;
- d) ułatwianie współpracy między organami sądowymi lub równoważnymi organami Państw Członkowskich w ramach ścigania karnego i wykonywania orzeczeń.

Książka z wprowadzeniem

do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.

Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

2. W zakresie niezbędnym dla ułatwienia wzajemnego uznawania wyroków i orzeczeń sądowych, jak również współpracy policyjnej i sądowej w sprawach karnych o wymiarze transgranicznym, Parlament Europejski i Rada, stanowiąc w drodze dyrektyw zgodnie ze zwykłą procedurą prawodawczą, mogą ustanawiać normy minimalne. Normy takie uwzględniają różnice między tradycjami i systemami prawnymi Państw Członkowskich.

Dotyczą one:

- a) wzajemnego dopuszczania dowodów między Państwami Członkowskimi;
- b) praw jednostek w postępowaniu karnym;
- c) praw ofiar przestępstw;
- d) innych szczególnych aspektów postępowania karnego, określonych uprzednio przez Radę w drodze decyzji; przyjmując taką decyzję, Rada stanowi jednomyślnie po uzyskaniu zgody Parlamentu Europejskiego.

Przyjęcie minimalnych norm, o których mowa w niniejszym ustępie, nie stanowi przeszkody dla Państw Członkowskich w utrzymaniu lub ustanowieniu wyższego poziomu ochrony osób.

3. Jeżeli członek Rady uzna, że projekt dyrektywy, o której mowa w ustępie 2, mógłby naruszać podstawowe aspekty jego systemu wymiaru sprawiedliwości w sprawach karnych, może zażądać przedłożenia tej kwestii Radzie Europejskiej. W takim przypadku zwykła procedura prawodawcza zostaje zawieszona. Po przeprowadzeniu dyskusji i w przypadku konsensusu Rada Europejska, w terminie czterech miesięcy od takiego zawieszenia, odsyła projekt do Rady, co oznacza zakończenie zawieszenia zwykłej procedury prawodawczej.

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

W takim samym terminie, w przypadku braku porozumienia i w sytuacji gdy co najmniej dziewięć Państw Członkowskich pragnie ustanowić wzmocnioną współpracę na podstawie danego projektu dyrektywy, informują one o tym Parlament Europejski, Radę i Komisję. W takim przypadku uznaje się, że upoważnienie do podjęcia wzmocnionej współpracy, o którym mowa w artykule 20 ustęp 2 Traktatu o Unii Europejskiej i w artykule 329 ustęp 1 niniejszego Traktatu, zostało udzielone i stosuje się postanowienia dotyczące wzmocnionej współpracy.

Artykuł 83 (zastępuje art. 31 dotychczasowego TUE)

1. Parlament Europejski i Rada, stanowiąc w drodze dyrektyw zgodnie ze zwykłą procedurą prawodawczą, mogą ustanowić normy minimalne odnoszące się do określania przestępstw oraz kar w dziedzinach szczególnie poważnej przestępczości o wymiarze transgranicznym, wynikające z rodzaju lub skutków tych przestępstw lub ze szczególnej potrzeby wspólnego ich zwalczania.

Powyższe dziedziny przestępczości są następujące: terroryzm, handel ludźmi oraz seksualne wykorzystywanie kobiet i dzieci, nielegalny handel narkotykami, nielegalny handel bronią, pranie pieniędzy, korupcja, fałszowanie środków płatniczych, przestępczość komputerowa i przestępczość zorganizowana.

W zależności od rozwoju przestępczości Rada może przyjąć decyzję określającą inne dziedziny przestępczości spełniające kryteria, o których mowa w niniejszym ustępie. Rada stanowi jednomyślnie po uzyskaniu zgody Parlamentu Europejskiego.

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

2. Jeżeli zbliżenie przepisów ustawowych i wykonawczych Państw Członkowskich w sprawach karnych okaże się niezbędne w celu zapewnienia skutecznego wprowadzania w życie polityki Unii w dziedzinie, która stała się przedmiotem środków harmonizujących, dyrektywy mogą ustanawiać normy minimalne odnoszące się do określania przestępstw oraz kar w danej dziedzinie. Dyrektywy te przyjmuje się zgodnie ze zwykłą lub specjalną procedurą prawodawczą, taką samą jak procedura stosowana do przyjmowania stosownych środków harmonizujących, bez uszczerbku dla artykułu 76.

3. Jeżeli członek Rady uzna, że projekt dyrektywy, o której mowa w ustępie 1 lub 2, mógłby naruszać podstawowe aspekty jego systemu wymiaru sprawiedliwości w sprawach karnych, może zażądać przedłożenia tej kwestii Radzie Europejskiej. W takim przypadku zwykła procedura prawodawcza zostaje zawieszona. Po przeprowadzeniu dyskusji i w przypadku konsensusu Rada Europejska, w terminie czterech miesięcy od takiego zawieszenia, odsyła projekt do Rady, co oznacza zakończenie zawieszenia zwykłej procedury prawodawczej.

W takim samym terminie, w przypadku braku porozumienia i w sytuacji gdy co najmniej dziewięć Państw Członkowskich pragnie ustanowić wzmocnioną współpracę na podstawie danego projektu dyrektywy, informują one o tym Parlament Europejski, Radę i Komisję. W takim przypadku uznaje się, że upoważnienie do podjęcia wzmocnionej współpracy, o którym mowa w artykule 20 ustęp 2 Traktatu o Unii Europejskiej i w artykule 329 ustęp 1 niniejszego Traktatu, zostało udzielone i stosuje się postanowienia dotyczące wzmocnionej współpracy.

Książka z wprowadzeniem

do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.

Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

Artykuł 84

Parlament Europejski i Rada, stanowiąc zgodnie ze zwykłą procedurą prawodawczą, mogą ustanowić środki w celu promowania i wspierania działania Państw Członkowskich w dziedzinie zapobiegania przestępczości, z wyłączeniem jakiegokolwiek harmonizacji przepisów ustawowych i wykonawczych Państw Członkowskich.

Artykuł 85 (zastępuje art. 31 dotychczasowego TUE)

1. Zadaniem Eurojust jest wspieranie oraz wzmacnianie koordynacji i współpracy między krajowymi organami śledczymi i organami ścigania w odniesieniu do poważnej przestępczości, która dotyka dwóch lub więcej Państw Członkowskich lub która wymaga wspólnego ścigania, w oparciu o operacje przeprowadzane i informacje dostarczane przez organy Państw Członkowskich i Europol.

W związku z tym Parlament Europejski i Rada, stanowiąc w drodze rozporządzeń zgodnie ze zwykłą procedurą prawodawczą, określają strukturę, funkcjonowanie oraz zakres działań i zadań Eurojust. Zadania te mogą obejmować:

- a) wszczynanie śledztwa karnego oraz występowanie z wnioskiem o wszczęcie ścigania prowadzonego przez właściwe organy krajowe, w szczególności dotyczącego przestępstw przeciwko interesom finansowym Unii;
- b) koordynację śledztw i ścigania, o których mowa w literze a);
- c) wzmacnianie współpracy sądowej, w tym przez rozstrzyganie sporów o właściwość i ścisłą współpracę z Europejską Siecią Sądową.

Rozporządzenia te określają także warunki uczestnictwa Parlamentu Europejskiego i parlamentów narodowych w ocenie działalności Eurojust.

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

2. W ramach ścigania, o którym mowa w ustępie 1, i bez uszczerbku dla artykułu 86, czynności urzędowe w postępowaniu sądowym są dokonywane przez właściwych urzędników krajowych.

Artykuł 86

1. W celu zwalczania przestępstw przeciwko interesom finansowym Unii Rada, stanowiąc w drodze rozporządzeń zgodnie ze specjalną procedurą prawodawczą, może ustanowić Prokuraturę Europejską w oparciu o Eurojust. Rada stanowi jednomyślnie po uzyskaniu zgody Parlamentu Europejskiego.

W przypadku braku jednomyślności grupa co najmniej dziewięciu Państw Członkowskich może wystąpić z wnioskiem o przekazanie projektu rozporządzenia Radzie Europejskiej. W takim przypadku procedura w Radzie zostaje zawieszona. Po przeprowadzeniu dyskusji i w przypadku konsensusu Rada Europejska, w terminie czterech miesięcy od takiego zawieszenia, odsyła projekt Radzie do przyjęcia.

W takim samym terminie, w przypadku braku porozumienia i w sytuacji gdy co najmniej dziewięć Państw Członkowskich pragnie ustanowić wzmocnioną współpracę na podstawie danego projektu rozporządzenia, informują one o tym Parlament Europejski, Radę i Komisję. W takim przypadku uznaje się, że upoważnienie do podjęcia wzmocnionej współpracy, o którym mowa w artykule 20 ustęp 2 Traktatu o Unii Europejskiej i w artykule 329 ustęp 1 niniejszego Traktatu, zostało udzielone i stosuje się postanowienia w sprawie wzmocnionej współpracy.

2. Prokuratura Europejska jest właściwa do spraw dochodzenia, ścigania i stawiania przed sądem, w stosownych przypadkach

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

kach w powiązaniu z Europolem, sprawców i współsprawców przestępstw przeciwko interesom finansowym Unii, określonych w rozporządzeniu przewidzianym w ustępie 1. Prokuratura Europejska jest właściwa do wnoszenia przed właściwe sądy Państw Członkowskich publicznego oskarżenia w odniesieniu do tych przestępstw.

3. Rozporządzenia, o których mowa w ustępie 1, określają statut Prokuratury Europejskiej, warunki wypełniania jej funkcji, zasady proceduralne mające zastosowanie do jej działań, jak również zasady dopuszczalności dowodów oraz zasady sądowej kontroli czynności procesowych podjętych przez nią przy wypełnianiu jej funkcji.

4. Rada Europejska może, jednocześnie lub później, przyjąć decyzję zmieniającą ustęp 1 w celu rozszerzenia uprawnień Prokuratury Europejskiej na zwalczanie poważnej przestępczości o wymiarze transgranicznym oraz odpowiednio zmieniającą w związku z tym ustęp 2 w odniesieniu do sprawców i współsprawców poważnych przestępstw dotyczących więcej niż jedno Państwo Członkowskie. Rada Europejska stanowi jednomyślnie po uzyskaniu zgody Parlamentu Europejskiego i po konsultacji z Komisją.

Rozdział 5

Współpraca policyjna

Artykuł 87 (zastępuje art. 30 dotychczasowego TUE)

1. Unia rozwija współpracę policyjną obejmującą wszystkie właściwe organy Państw Członkowskich, w tym służby policji, służby celne oraz inne organy ścigania wyspecjalizowane w zapobieganiu przestępstwom lub ich wykrywaniu i ściganiu.

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

2. Do celów ustępu 1 Parlament Europejski i Rada, stanowiąc zgodnie ze zwykłą procedurą prawodawczą, mogą ustanawiać środki dotyczące:

- a) gromadzenia, przechowywania, przetwarzania, analizowania i wymiany istotnych informacji;
- b) wspierania szkolenia pracowników, jak również współpracy w zakresie wymiany pracowników oraz wyposażenia i badań w dziedzinie kryminalistyki;
- c) wspólnych technik śledczych dotyczących wykrywania poważnych form przestępczości zorganizowanej.

3. Rada, stanowiąc zgodnie ze specjalną procedurą prawodawczą, może ustanowić środki dotyczące współpracy operacyjnej między organami, o których mowa w niniejszym artykule. Rada stanowi jednomyślnie po konsultacji z Parlamentem Europejskim.

W przypadku braku jednomyślności grupa co najmniej dziewięciu Państw Członkowskich może wystąpić z wnioskiem o przekazanie projektu środków Radzie Europejskiej. W takim przypadku procedura w Radzie zostaje zawieszona. Po przeprowadzeniu dyskusji i w przypadku konsensusu Rada Europejska, w terminie czterech miesięcy od takiego zawieszenia, odsyła projekt Radzie do przyjęcia.

W takim samym terminie, w przypadku braku porozumienia i w sytuacji gdy co najmniej dziewięć Państw Członkowskich pragnie ustanowić wzmocnioną współpracę na podstawie danego projektu środków, informują one o tym Parlament Europejski, Radę i Komisję. W takim przypadku uznaje się, że upoważnienie do podjęcia wzmocnionej współpracy, o którym mowa w artykule 20 ustęp 2 Traktatu o Unii Europejskiej i w artykule 329 ustęp 1 niniejszego Traktatu,

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

zostało udzielone i stosuje się postanowienia w sprawie wzmocnionej współpracy.

Procedury specjalnej przewidzianej w akapicie drugim i trzecim nie stosuje się do aktów, które stanowią rozwinięcie dorobku Schengen.

Artykuł 88 (zastępuje art. 30 dotychczasowego TUE)

1. Zadaniem Europolu jest wspieranie i wzmacnianie działań organów policyjnych i innych organów ścigania Państw Członkowskich, jak również ich wzajemnej współpracy w zapobieganiu i zwalczaniu poważnej przestępczości dotyczącej dwóch lub więcej Państw Członkowskich, terroryzmu oraz form przestępczości naruszających wspólny interes objęty polityką Unii.

2. Parlament Europejski i Rada, stanowiąc w drodze rozporządzeń zgodnie ze zwykłą procedurą prawodawczą, określają strukturę, funkcjonowanie oraz zakres działań i zadań Europolu. Zadania te mogą obejmować:

- a) gromadzenie, przechowywanie, przetwarzanie, analizę i wymianę informacji, przekazywanych zwłaszcza przez organy Państw Członkowskich, państw trzecich lub instytucji spoza Unii;
- b) koordynowanie, organizowanie i prowadzenie dochodzeń i działań operacyjnych prowadzonych wspólnie z właściwymi organami Państw Członkowskich lub w ramach wspólnych zespołów dochodzeniowych, w stosownych przypadkach w powiązaniu z Eurojust.

Rozporządzenia te określają również procedury kontroli działań Europolu przez Parlament Europejski, w której uczestniczą parlamenty narodowe.

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

3. Wszelkie działania operacyjne Europolu są prowadzone w powiązaniu i w porozumieniu z organami Państwa Członkowskiego lub Państw Członkowskich, których terytorium dotyczy. Stosowanie środków przymusu należy do wyłącznej kompetencji właściwych organów krajowych.

Artykuł 89 (zastępuje art. 32 dotychczasowego TUE)

Rada, stanowiąc zgodnie ze specjalną procedurą prawodawczą, określa warunki i granice, w jakich właściwe organy Państw Członkowskich, o których mowa w artykułach 82 i 87, mogą podejmować działania na terytorium innego Państwa Członkowskiego, w powiązaniu i w porozumieniu z organami tego Państwa. Rada stanowi jednomyślnie po konsultacji z Parlamentem Europejskim.

Tytuł V
TRANSPORT

Artykuł 90 (70)

Cele **Traktatów**, w odniesieniu do kwestii uregulowanych w niniejszym tytule, są realizowane w ramach wspólnej polityki transportowej.

Artykuł 91 (71)

1. W celu wykonania artykułu **90** i z uwzględnieniem specyficznych aspektów transportu **Parlament Europejski i Rada, stanowiąc zgodnie ze zwykłą procedurą prawodawczą** i po konsultacji z Komitetem Ekonomiczno-Społecznym i Komitetem Regionów, ustanawia:

- a) wspólne reguły mające zastosowanie do transportu międzynarodowego wykonywanego z lub na terytorium Państwa Członkowskiego lub tranzytu przez terytorium jednej lub większej liczby Państw Członkowskich,

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

- b) warunki dostępu przewoźników nie mających stałej siedziby w Państwie Członkowskim do transportu krajowego w Państwie Członkowskim,
- c) środki pozwalające polepszyć bezpieczeństwo transportu,
- d) wszelkie inne potrzebne przepisy.

2. Przy przyjmowaniu środków, o których mowa w ustępie 1, uwzględnia się przypadki, w których zastosowanie tych środków może poważnie wpływać na jakość życia i poziom zatrudnienia w pewnych regionach, jak również na funkcjonowanie infrastruktury transportowej.

Artykuł 92 (72)

Do czasu przyjęcia przepisów określonych w artykule **91** ustęp 1, żadne Państwo Członkowskie nie może **bez przyjęcia jedomyślnie przez Radę środka przyznającego odstępstwo** wydać mniej korzystnych — w ich bezpośrednim lub pośrednim skutku wobec przewoźników z innych Państw Członkowskich — w porównaniu z przewoźnikami krajowymi, różnych przepisów regulujących tę materię na dzień 1 stycznia 1958 roku lub, dla Państw przystępujących, na dzień ich przystąpienia.

Artykuł 93 (73)

Zgodna z **Traktatami** jest pomoc, która odpowiada potrzebom koordynacji transportu lub stanowi zwrot za wykonanie pewnych świadczeń nierozzerwalnie związanych z pojęciem usługi publicznej.

Artykuł 94 (74)

Każdy środek w dziedzinie stawek i warunków transportu podjęty w ramach **Traktatów** powinien uwzględniać sytuację gospodarczą przewoźników.

Artykuł 95 (75)

1. W odniesieniu do transportu wewnątrz **Unii** zakazana jest dyskryminacja polegająca na stosowaniu przez przewoźników wzglę-

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

dem tych samych towarów na tych samych połączeniach przewo-
zowych różnych stawek i warunków transportu ze względu na kraj
pochodzenia lub przeznaczenia produktów przewożonych.

2. Ustęp 1 nie wyklucza przyjęcia przez **Parlament Europejski**
i Radę innych środków w zastosowaniu artykułu 91 ustęp 1.

3. Rada, ustanawia, na wniosek Komisji i po konsultacji z **Parla-**
mentem Europejskim i Komitetem Ekonomiczno-Społecz-
nym, zasady wykonania postanowień ustępu 1.

Może ona zwłaszcza wydać przepisy niezbędne w celu umożliwienia
instytucjom **Unii** zapewnienia zgodności z zasadami ustanowionymi
w ustępie 1 i w celu zapewnienia pełnych korzyści użytkownikom.

4. Komisja, z inicjatywy własnej lub na wniosek Państwa Człon-
kowskiego, bada przypadki dyskryminacji określone w ustępie 1 i po
konsultacji z każdym zainteresowanym Państwem Członkowskim
podejmuje niezbędne decyzje, w ramach regulacji ustanowionej
zgodnie z postanowieniami ustępu 3.

Artykuł 96 (76)

1. Zakazane jest narzucanie przez Państwo Członkowskie w za-
kresie transportu wykonywanego wewnątrz **Unii** stosowania staw-
ek i warunków zawierających jakikolwiek element wsparcia lub
ochrony jednego lub kilku przedsiębiorstw bądź poszczególnych ga-
łęzi przemysłu, chyba że jest ono dozwolone przez Komisję.

2. Komisja, z inicjatywy własnej lub na wniosek Państwa Człon-
kowskiego, bada stawki i warunki, o których mowa w ustępie 1,
uwzględniając w szczególności, z jednej strony, wymogi właściwej
regionalnej polityki gospodarczej, potrzeby regionów słabo rozwinię-
tych i problemy regionów poważnie dotkniętych przez okolicz-
ności polityczne oraz, z drugiej strony, skutki tych stawek i warun-
ków dla konkurencji między różnymi rodzajami transportu.

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

Komisja podejmuje niezbędne decyzje po konsultacji z każdym zainteresowanym Państwem Członkowskim.

3. Zakaz ustanowiony w ustępie 1 nie ma zastosowania do taryfy konkurencyjnych.

Artykuł 97 (77)

Opłaty i należności pobierane przez przewoźnika w związku z przekraczaniem granic niezależnie od ceny transportu nie powinny przekraczać rozsądnego poziomu, przy uwzględnieniu rzeczywistych kosztów efektywnie poniesionych w związku z przekroczeniem granicy.

Państwa Członkowskie podejmują starania, aby stopniowo obniżyć te koszty.

Komisja może kierować do Państw Członkowskich zalecenia w celu zastosowania niniejszego artykułu.

Artykuł 98 (78)

Postanowienia niniejszego tytułu nie stanowią przeszkody w stosowaniu środków podjętych przez Republikę Federalną Niemiec, o ile są one niezbędne w celu skompensowania niekorzystnych skutków gospodarczych spowodowanych podziałem Niemiec dla gospodarki niektórych regionów Republiki Federalnej dotkniętych tym podziałem. **Pięć lat po wejściu w życie Traktatu z Lizbony, Rada, na wniosek Komisji, może przyjąć decyzję uchylającą niniejszy artykuł.**

Artykuł 99 (79)

Komitet doradczy, złożony z ekspertów wyznaczonych przez rządy Państw Członkowskich, jest ustanowiony przy Komisji. Komisja konsultuje z nim kwestie transportu zawsze, gdy uzna to za pożądane, bez uszczerbku dla kompetencji Komitetu Ekonomiczno-Społecznego.

Artykuł 100 (80)

1. Postanowienia niniejszego tytułu stosują się do transportu kolejowego, drogowego i śródlądowego.

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

2. Parlament Europejski i Rada, stanowiąc zgodnie ze zwykłą procedurą prawodawczą, mogą ustanowić odpowiednie przepisy dotyczące transportu morskiego i lotniczego. Stanowią one po konsultacji z Komitetem Ekonomiczno-Społecznym i Komitetem Regionów.

Tytuł VII

WSPÓLNE REGUŁY W DZIEDZINIE KONKURENCJI,
PODATKÓW I ZBLIŻENIA USTAWODAWSTW

Rozdział 1

Reguły konkurencji

Sekcja 1

Reguły mające zastosowanie do przedsiębiorstw

Artykuł 101 (81)

1. Niezgodne z **rynkiem wewnętrznym** i zakazane są wszelkie porozumienia między przedsiębiorstwami, wszelkie decyzje związków przedsiębiorstw i wszelkie praktyki uzgodnione, które mogą wpływać na handel między Państwami Członkowskimi i których celem lub skutkiem jest zapobieżenie, ograniczenie lub zakłócenie konkurencji wewnątrz **rynku wewnętrznego**, a w szczególności te, które polegają na:

- a) ustalaniu w sposób bezpośredni lub pośredni cen zakupu lub sprzedaży albo innych warunków transakcji,
- b) ograniczaniu lub kontrolowaniu produkcji, rynków, rozwoju technicznego lub inwestycji,
- c) podziale rynków lub źródeł zaopatrzenia,
- d) stosowaniu wobec partnerów handlowych nierównych warunków do świadczeń równoważnych i stwarzaniu im przez to niekorzystnych warunków konkurencji,

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

- e) uzależnianiu zawarcia kontraktów od przyjęcia przez partnerów zobowiązań dodatkowych, które ze względu na swój charakter lub zwyczaj handlowy nie mają związku z przedmiotem tych kontraktów.
2. Porozumienia lub decyzje zakazane na mocy niniejszego artykułu są nieważne z mocy prawa.
3. Jednakże postanowienia ustępu 1 mogą zostać uznane za nie mające zastosowania do:
- każdego porozumienia lub kategorii porozumień między przedsiębiorstwami,
 - każdej decyzji lub kategorii decyzji związków przedsiębiorstw,
 - każdej praktyki uzgodnionej lub kategorii praktyk uzgodnionych, które przyczyniają się do polepszenia produkcji lub dystrybucji produktów bądź do popierania postępu technicznego lub gospodarczego, przy zastrzeżeniu dla użytkowników słusznej części zysku, który z tego wynika, oraz bez:
- a) nakładania na zainteresowane przedsiębiorstwa ograniczeń, które nie są niezbędne do osiągnięcia tych celów,
 - b) dawania przedsiębiorstwom możliwości eliminowania konkurencji w stosunku do znacznej części danych produktów.

Artykuł 102 (82)

Niegodne ze **rynkiem wewnętrznym** i zakazane jest nadużywanie przez jedno lub większą liczbę przedsiębiorstw pozycji dominującej na **rynku wewnętrznym** lub na znacznej jego części, w zakresie, w jakim może wpływać na handel między Państwami Członkowskimi.

Nadużywanie takie może polegać w szczególności na:

- a) narzucaniu w sposób bezpośredni lub pośredni niesłusznych cen zakupu lub sprzedaży albo innych niesłusznych warunków transakcji,

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

- b) ograniczaniu produkcji, rynków lub rozwoju technicznego ze szkodą dla konsumentów,
- c) stosowaniu wobec partnerów handlowych nierównych warunków do świadczeń równoważnych i stwarzaniu im przez to niekorzystnych warunków konkurencji,
- d) uzależnianiu zawarcia kontraktów od przyjęcia przez partnerów zobowiązań dodatkowych, które ze względu na swój charakter lub zwyczaj handlowe nie mają związku z przedmiotem tych kontraktów.

Artykuł 103 (83)

1. Rada, na wniosek Komisji i po konsultacji z Parlamentem Europejskim, wydaje rozporządzenia lub dyrektywy w celu zastosowania zasad ustanowionych w artykułach **101** i **102**.
2. Przepisy, o których mowa w ustępie 1, mają na celu w szczególności:
 - a) zapewnienie poszanowania zakazów ustanowionych w artykule **101** ustęp 1 i w artykule **102** przez wprowadzenie grzywn i okresowych kar pieniężnych,
 - b) ustanowienie szczegółowych zasad stosowania artykułu **101** ustęp 3, przy uwzględnieniu potrzeby, z jednej strony, zapewnienia skutecznego nadzoru, a z drugiej — uproszczenia w największym możliwym stopniu kontroli administracyjnej,
 - c) określenie, w razie potrzeby, w różnych gałęziach gospodarki, zakresu postanowień artykułów **101** i **102**,
 - d) określenie roli Komisji i **Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej** w stosowaniu postanowień określonych w niniejszym ustępie,
 - e) określenie relacji między ustawodawstwami krajowymi — z jednej strony a postanowieniami niniejszej sekcji oraz przepisami przyjętymi w zastosowaniu niniejszego artykułu — z drugiej strony.

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

Artykuł 104 (84)

Do chwili wejścia w życie przepisów przyjętych w wykonaniu artykułu 83, władze Państw Członkowskich rozstrzygają o dopuszczalności porozumień, decyzji i praktyk uzgodnionych oraz w sprawie nadużywania pozycji dominującej na **rynku wewnętrznym**, zgodnie z prawem ich krajów i z postanowieniami artykułu **101**, zwłaszcza ustępu 3, i artykułu **102**.

Artykuł 105 (85)

1. Bez uszczerbku dla artykułu **104**, Komisja czuwa nad stosowaniem zasad określonych w artykułach **101** i **102**. Na wniosek Państwa Członkowskiego lub z urzędu oraz we współpracy z właściwymi władzami Państw Członkowskich, które udzielają jej pomocy, Komisja wszczyną postępowanie w przypadkach podejrzenia naruszenia tych zasad. Jeśli stwierdzi, że doszło do naruszenia, proponuje środki właściwe do jego zaprzestania.

2. Jeśli nie zaprzestano naruszania, Komisja stwierdza takie naruszenie zasad w uzasadnionej decyzji. Może ona opublikować tę decyzję i upoważnić Państwa Członkowskie do przyjęcia niezbędnych w celu zaradzenia sytuacji środków, których warunki i szczegóły określa.

3. **Komisja może przyjmować rozporządzenia dotyczące kategorii porozumień, w odniesieniu do których Rada przyjęła rozporządzenie lub dyrektywę zgodnie z artykułem 103 ustęp 2 litera b).**

Artykuł 106 (86)

1. Państwa Członkowskie, w odniesieniu do przedsiębiorstw publicznych i przedsiębiorstw, którym przyznają prawa specjalne lub wyłączne, nie wprowadzają ani nie utrzymują żadnego środka sprzecznego z normami **Traktatów**, w szczególności z normami przewidzianymi w artykułach **18** oraz **101–109**.

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

2. Przedsiębiorstwa zobowiązane do zarządzania usługami świadczonymi w ogólnym interesie gospodarczym lub mające charakter monopolu skarbowego podlegają normom **Traktatów**, zwłaszcza regułom konkurencji, w granicach, w jakich ich stosowanie nie stanowi prawnej lub faktycznej przeszkody w wykonywaniu poszczególnych zadań im powierzonych. Rozwój handlu nie może być naruszony w sposób pozostający w sprzeczności z interesem **Unii**.

3. Komisja czuwa nad stosowaniem postanowień niniejszego artykułu i w miarę potrzeby kieruje stosowne dyrektywy lub decyzje do Państw Członkowskich.

Sekcja 2

Pomoc przyznawana przez Państwa

Artykuł 107 (87)

1. Z zastrzeżeniem innych postanowień przewidzianych w **Traktatach**, wszelka pomoc przyznawana przez Państwo Członkowskie lub przy użyciu zasobów państwowych w jakiegokolwiek formie, która zakłóca lub grozi zakłóceniem konkurencji poprzez sprzyjanie niektórym przedsiębiorstwom lub produkcji niektórych towarów, jest niezgodna z **rynkiem wewnętrznym** w zakresie, w jakim wpływa na wymianę handlową między Państwami Członkowskimi.

2. Zgodna z **rynkiem wewnętrznym** jest:

- a) pomoc o charakterze socjalnym przyznawana indywidualnym konsumentom, pod warunkiem, że jest przyznawana bez dyskryminacji związanej z pochodzeniem produktów,
- b) pomoc mająca na celu naprawienie szkód spowodowanych klęskami żywiołowymi lub innymi zdarzeniami nadzwyczajnymi,
- c) pomoc przyznawana gospodarce niektórych regionów Republiki Federalnej Niemiec dotkniętych podziałem Niemiec, w zakresie, w jakim jest niezbędna do skompensowania nie-

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

korzystnych skutków gospodarczych spowodowanych tym podziałem. **Pięć lat po wejściu w życie Traktatu z Lizbony, Rada, na wniosek Komisji, może przyjąć decyzję uchylającą niniejszą literę.**

3. Za zgodną z **rynkiem wewnętrznym** może zostać uznana:
- a) pomoc przeznaczona na sprzyjanie rozwojowi gospodarczemu regionów, w których poziom życia jest nienormalnie niski lub regionów, w których istnieje poważny stan niedostatecznego zatrudnienia, **jak również regionów, o których mowa w artykule 349, z uwzględnieniem ich sytuacji strukturalnej, gospodarczej i społecznej;**
 - b) pomoc przeznaczona na wspieranie realizacji ważnych projektów stanowiących przedmiot wspólnego europejskiego zainteresowania lub mająca na celu zaradzenie poważnym zaburzeniom w gospodarce Państwa Członkowskiego;
 - c) pomoc przeznaczona na ułatwianie rozwoju niektórych działań gospodarczych lub niektórych regionów gospodarczych, o ile nie zmienia warunków wymiany handlowej w zakresie sprzecznym ze wspólnym interesem;
 - d) pomoc przeznaczona na wspieranie kultury i zachowanie dziedzictwa kulturowego, o ile nie zmienia warunków wymiany handlowej i konkurencji **w Unii** w zakresie sprzecznym ze wspólnym interesem;
 - e) inne kategorie pomocy, jakie Rada może określić decyzją, na wniosek Komisji.

Artykuł 108 (88)

1. Komisja we współpracy z Państwami Członkowskimi stale bada systemy pomocy istniejące w tych Państwach. Proponuje im ona stosowne środki konieczne ze względu na stopniowy rozwój lub funkcjonowanie **rynku wewnętrznego**.

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

2. Jeśli Komisja stwierdzi, po wezwaniu zainteresowanych stron do przedstawienia uwag, że pomoc przyznana przez Państwo lub przy użyciu zasobów państwowych nie jest zgodna z **rynkem wewnętrznym** w rozumieniu artykułu 107, lub że pomoc ta jest nadużywana, decyduje o zniesieniu lub zmianie tej pomocy przez dane Państwo w terminie, który ona określa.

Jeśli dane Państwo nie zastosuje się do tej decyzji w wyznaczonym terminie, Komisja lub każde inne zainteresowane Państwo może, na zasadzie odstępstwa od postanowień artykułów 258 i 259, wnieść sprawę bezpośrednio do **Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej**.

Na wniosek Państwa Członkowskiego Rada, stanowiąc jednomyślnie, może zdecydować, że pomoc, którą to Państwo przyznaje lub zamierza przyznać, jest uznana za zgodną z **rynkem wewnętrznym**, na zasadzie odstępstwa od postanowień artykułu 107 lub rozporządzeń przewidzianych w artykule 109, jeśli wyjątkowe okoliczności uzasadniają taką decyzję. Jeśli w odniesieniu do danej pomocy Komisja wszczęła procedurę przewidzianą w pierwszym akapicie niniejszego ustępu, wystąpienie zainteresowanego Państwa z wnioskiem skierowanym do Rady powoduje zawieszenie tej procedury do czasu zajęcia stanowiska przez Radę.

Jednakże jeśli Rada nie zajmie stanowiska w terminie trzech miesięcy od wystąpienia z wnioskiem, Komisja wydaje decyzję w sprawie.

3. Komisja jest informowana, w czasie odpowiednim do przedstawienia swych uwag, o wszelkich planach przyznania lub zmiany pomocy. Jeśli uznaje ona, że plan nie jest zgodny z **rynkem wewnętrznym** w rozumieniu artykułu 107, wszczyna bezzwłocznie procedurę przewidzianą w ustępie 2. Dane Państwo Członkowskie nie może wprowadzać w życie projektowanych środków dopóki procedura ta nie doprowadzi do wydania decyzji końcowej.

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

4. Komisja może przyjąć rozporządzenia dotyczące kategorii pomocy państwa, w odniesieniu do których Rada postanowiła, zgodnie z artykułem 109, że mogą one zostać zwolnione z procedury przewidzianej w ustępie 3 niniejszego artykułu.

Artykuł 109 (89)

Rada, na wniosek Komisji i po konsultacji z Parlamentem Europejskim, może wydać wszelkie właściwe rozporządzenia w celu zastosowania artykułów **107** i **108**, a w szczególności może określić warunki stosowania artykułu **108** ustęp 3 i kategorie pomocy zwolnione z tej procedury.

Rozdział 2

Postanowienia podatkowe

Artykuł 110 (90)

Żadne Państwo Członkowskie nie nakłada bezpośrednio lub pośrednio na produkty innych Państw Członkowskich podatków wewnętrznych jakiegokolwiek rodzaju wyższych od tych, które nakłada bezpośrednio lub pośrednio na podobne produkty krajowe.

Ponadto żadne Państwo Członkowskie nie nakłada na produkty innych Państw Członkowskich podatków wewnętrznych, które pośrednio chronią inne produkty.

Artykuł 111 (91)

W przypadku gdy produkty są wywożone na terytorium jednego z Państw Członkowskich, jakkolwiek zwrot podatków wewnętrznych nie może być wyższy od podatków, które zostały na nie nałożone bezpośrednio lub pośrednio.

Artykuł 112 (92)

W odniesieniu do opłat innych niż podatek obrotowy, akcyza i inne podatki pośrednie, zwolnienia i zwroty w wywozie do innych

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

Państw Członkowskich nie mogą być dokonywane, a opłaty kompensacyjne w przywozie z Państw Członkowskich nie mogą być ustanawiane, chyba że projektowane środki były uprzednio zatwierdzone na czas ograniczony przez Radę, na wniosek Komisji.

Artykuł 113 (93)

Rada, stanowiąc jednomyślnie zgodnie ze specjalną procedurą prawodawczą i po konsultacji z Parlamentem Europejskim oraz Komitetem Ekonomiczno-Społecznym, uchwała przepisy dotyczące harmonizacji ustawodawstw odnoszących się do podatków obrotowych, akcyzy i innych podatków pośrednich w zakresie, w jakim harmonizacja ta jest niezbędna do zapewnienia ustanowienia i funkcjonowania rynku wewnętrznego **oraz uniknięcia zakłóceń konkurencji.**

Rozdział 3

Zbliżanie ustawodawstw

Artykuł 114 (95)

1. Z zastrzeżeniem, że **Traktaty** nie stanowią inaczej, do urzeczywistnienia celów określonych w artykule 26 stosuje się następujące postanowienia. **Parlament Europejski i Rada, stanowiąc zgodnie ze zwykłą procedurą prawodawczą** i po konsultacji z Komitetem Ekonomiczno-Społecznym, przyjmuje środki dotyczące zbliżenia przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych Państw Członkowskich, które mają na celu ustanowienie i funkcjonowanie rynku wewnętrznego.

2. Ustęp 1 nie ma zastosowania do przepisów podatkowych, przepisów dotyczących swobodnego przepływu osób ani odnoszących się do praw i interesów pracowników najemnych.

3. Komisja w swoich wnioskach przewidzianych w ustępie 1 w dziedzinie ochrony zdrowia, bezpieczeństwa, ochrony środowiska naturalnego i ochrony konsumentów przyjmie jako podstawę wysoki poziom

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

ochrony, uwzględniając w szczególności wszelkie zmiany oparte na faktach naukowych. W ramach swoich odpowiednich kompetencji Parlament Europejski i Rada starają się również osiągnąć ten cel.

4. Jeżeli po przyjęciu środka harmonizującego przez Parlament Europejski i Radę, przez Radę lub przez Komisję, Państwo Członkowskie uzna za niezbędne utrzymanie przepisów krajowych uzasadnionych ważnymi względami określonymi w artykule 36 lub dotyczącymi ochrony środowiska naturalnego, lub środowiska pracy, notyfikuje je Komisji, wskazując powody ich utrzymania.

5. Ponadto, bez uszczerbku dla ustępu 4, jeżeli po przyjęciu środka harmonizującego przez Parlament Europejski i Radę, przez Radę lub przez Komisję, Państwo Członkowskie uzna za niezbędne wprowadzenie przepisów krajowych opartych na nowych dowodach naukowych dotyczących ochrony środowiska naturalnego lub środowiska pracy ze względu na specyficzny problem tego Państwa, który pojawił się po przyjęciu środka harmonizującego, notyfikuje ono Komisji projektowane środki oraz powody ich wprowadzenia.

6. W terminie 6 miesięcy od notyfikacji określonych w ustępach 4 i 5 Komisja zatwierdza lub odrzuca przepisy krajowe, o których mowa, po sprawdzeniu, czy są one środkiem arbitralnej dyskryminacji lub ukrytym ograniczeniem w handlu między Państwami Członkowskimi i czy stanowią one przeszkodę w funkcjonowaniu rynku wewnętrznego.

W przypadku braku decyzji Komisji w tym terminie przepisy krajowe określone w ustępach 4 i 5 są uważane za zatwierdzone.

W przypadku gdy jest to uzasadnione złożonością sprawy i nie ma niebezpieczeństwa dla zdrowia ludzkiego, Komisja może notyfikować danemu Państwu Członkowskiemu, że okres, o którym mowa w niniejszym ustępie może być przedłużony na kolejny okres trwający do 6 miesięcy.

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

7. W przypadku gdy w zastosowaniu ustępu 6 Państwo Członkowskie zostaje upoważnione do utrzymania lub wprowadzenia przepisów krajowych uchylających środki harmonizujący, Komisja bada niezwłocznie, czy należy zaproponować dostosowanie tego środka.

8. W przypadku gdy Państwo Członkowskie zgłosi szczególnie problem zdrowia publicznego w dziedzinie, która uprzednio stała się przedmiotem środka harmonizującego, informuje o tym Komisję, która bada niezwłocznie, czy należy zaproponować Radzie właściwe środki.

9. Na zasadzie odstępstwa od procedury przewidzianej w artykułach 258 i 259 Komisja i każde Państwo Członkowskie mogą wnieść sprawę bezpośrednio do **Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej**, jeśli uznają, że inne Państwo Członkowskie nadużywa uprawnień przewidzianych w niniejszym artykule.

10. Powyższe środki harmonizujące obejmują, w odpowiednich przypadkach, klauzulę ochronną upoważniającą Państwa Członkowskie do podjęcia, z jednego lub więcej powodów pozagospodarczych, o których mowa w artykule 36, środków tymczasowych poddanych **unijnej** procedurze kontrolnej.

Artykuł 115 (94)

Bez uszczerbku dla artykułu 114, Rada, stanowiąc jednomyślnie zgodnie ze specjalną procedurą prawodawczą i po konsultacji z Parlamentem Europejskim i Komitetem Ekonomiczno-Społecznym, uchwała dyrektywy w celu zbliżenia przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych Państw Członkowskich, które mają bezpośredni wpływ na ustanowienie lub funkcjonowanie **rynku wewnętrznego**.

Artykuł 116 (96)

W przypadku gdy Komisja stwierdzi, że różnica między przepisami ustawowymi, wykonawczymi lub administracyjnymi Państw Członkowskich narusza warunki konkurencji w **ryn-**

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

ku wewnętrznym i powoduje w ten sposób zakłócenie, które powinno być wyeliminowane, podejmuje ona konsultacje z zainteresowanymi Państwami Członkowskimi.

Jeśli konsultacje te nie doprowadzą do porozumienia eliminującego to zakłócenie, **Parlament Europejski i Rada, stanowiąc zgodnie ze zwykłą procedurą prawodawczą przyjmują** w tym celu niezbędne dyrektywy. **Mogą zostać przyjęte wszelkie inne właściwe środki przewidziane w Traktatach.**

Artykuł 117 (97)

1. W przypadku gdy istnieje obawa, że przyjęcie lub zmiana przepisu ustawowego, wykonawczego lub administracyjnego może spowodować zakłócenia w rozumieniu artykułu **116**, Państwo Członkowskie, które chce to uczynić podejmuje konsultacje z Komisją. Po przeprowadzeniu konsultacji z Państwami Członkowskimi, Komisja zaleca zainteresowanym Państwom właściwe środki w celu uniknięcia tego zakłócenia.

2. Jeśli Państwo, które chce przyjąć lub zmienić przepisy krajowe nie zastosuje się do zalecenia Komisji, nie może żądać od innych Państw Członkowskich, w zastosowaniu artykułu **116**, zmiany ich przepisów krajowych w celu wyeliminowania tego zakłócenia. Jeśli Państwo Członkowskie, które nie zastosowało się do zalecenia Komisji, powoduje zakłócenie wyłącznie na własną szkodę, postanowienia artykułu **116** nie mają zastosowani.

Artykuł 118

W ramach ustanawiania lub funkcjonowania rynku wewnętrznego, Parlament Europejski i Rada, stanowiąc zgodnie ze zwykłą procedurą prawodawczą, ustanawiają środki dotyczące tworzenia europejskich tytułów prawnych w celu zapewnienia jednolitej ochrony praw własności intelektual-

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

nej w Unii oraz utworzenia scentralizowanych na poziomie Unii systemów zezwoleń, koordynacji i nadzoru.

Rada, stanowiąc zgodnie ze specjalną procedurą prawodawczą, ustanawia w drodze rozporządzeń systemy językowe dotyczące europejskich tytułów prawnych. Rada stanowi jednocześnie po konsultacji z Parlamentem Europejskim.

Tytuł VIII

POLITYKA GOSPODARCZA I PIENIĘDZA

Artykuł 119 *(dawny art. 4)*

1. Dla osiągnięcia celów określonych w artykule **3 Traktatu o Unii Europejskiej** działania Państw Członkowskich i **Unii** obejmują, na warunkach przewidzianych w **Traktatach**, przyjęcie polityki gospodarczej opartej na ścisłej koordynacji polityk gospodarczych Państw Członkowskich, rynku wewnętrznym i ustaleniu wspólnych celów oraz prowadzonej w poszanowaniu zasady otwartej gospodarki rynkowej z wolną konkurencją

2. **Równolegle, na warunkach i zgodnie z procedurami przewidzianymi w Traktatach, działania te obejmują jedną walutę, euro**, jak również określenie oraz prowadzenie jednolitej polityki pieniężnej i polityki wymiany walut, których głównym celem jest utrzymanie stabilności cen, oraz, bez uszczerbku dla tego celu, wspieranie ogólnych polityk gospodarczych w **Unii**, zgodnie z zasadą otwartej gospodarki rynkowej z wolną konkurencją.

3. Te działania Państw Członkowskich i **Unii** zakładają poszanowanie następujących zasad przewodnich: stabilnych cen, zdrowych finansów publicznych i warunków pieniężnych oraz trwałej równowagi płatniczej.

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Rozdział 1

Polityka gospodarcza

Artykuł 120 (98)

Państwa Członkowskie prowadzą swoje polityki gospodarcze, mając na względzie przyczynianie się do osiągnięcia celów **Unii** określonych w artykule 3 **Traktatu o Unii Europejskiej** i w kontekście ogólnych kierunków określonych w artykule 121 ustęp 2. Państwa Członkowskie i **Unia** działają w poszanowaniu zasady otwartej gospodarki rynkowej z wolną konkurencją, sprzyjając efektywnej alokacji zasobów, zgodnie z zasadami określonymi w artykule 4.

Artykuł 121 (99)

1. Państwa Członkowskie uznają swoje polityki gospodarcze za przedmiot wspólnego zainteresowania i koordynują je w ramach Rady, zgodnie z artykułem 120.

2. Rada, na zalecenie Komisji, opracowuje projekt ogólnych kierunków polityk gospodarczych Państw Członkowskich i **Unii** oraz składa sprawozdanie Radzie Europejskiej.

Rada Europejska, na podstawie sprawozdania Rady, debatuje nad konkluzją w sprawie ogólnych kierunków polityk gospodarczych Państw Członkowskich i **Unii**.

Na podstawie tej konkluzji Rada, przyjmuje zalecenie określające te ogólne kierunki. Rada informuje Parlament Europejski o swoim zaleceniu.

3. W celu zapewnienia ściślejszej koordynacji polityk gospodarczych i trwałej konwergencji dokonań gospodarczych Państw Członkowskich, Rada, na podstawie sprawozdań przedstawionych przez Komisję, nadzoruje rozwój sytuacji gospodarczej w każdym z Państw Członkowskich i w **Unii**, jak również zgodność polityk gospodarczych z ogólnymi kierunkami określonymi w ustępie 2 oraz regularnie dokonuje oceny całościowej.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

Dla potrzeb tego wielostronnego nadzoru Państwa Członkowskie przesyłają Komisji informacje o ważnych środkach, które przyjęły w dziedzinie swej polityki gospodarczej oraz wszelkie inne informacje, które uznają za niezbędne.

4. Jeżeli w ramach procedury, o której mowa w ustępie 3, zostanie stwierdzone, że polityki gospodarcze Państwa Członkowskiego nie są zgodne z ogólnymi kierunkami, o których mowa w ustępie 2, lub zagrażają prawidłowemu funkcjonowaniu unii gospodarczej i walutowej, Komisja może skierować do danego Państwa Członkowskiego ostrzeżenie. Rada, na zalecenie Komisji, może kierować do danego Państwa Członkowskiego niezbędne zalecenia. Rada, na wniosek Komisji, może zdecydować o podaniu swoich zaleceń do publicznej wiadomości.

W zakresie niniejszego ustępu, Rada stanowi nie biorąc pod uwagę głosu członka Rady reprezentującego dane Państwo Członkowskie.

Większość kwalifikowaną pozostałych członków Rady określa się zgodnie z artykułem 238 ustęp 3 litera a).

5. Przewodniczący Rady i Komisja składają sprawozdanie Parlamentowi Europejskiemu dotyczące rezultatów wielostronnego nadzoru. Przewodniczący Rady może być wezwany do stawienia się przed właściwą komisją Parlamentu Europejskiego, jeśli Rada podała swoje zalecenia do publicznej wiadomości.

6. Parlament Europejski i Rada, stanowiąc w drodze rozporządzeń zgodnie ze zwykłą procedurą prawodawczą, mogą przyjąć szczegółowe zasady procedury wielostronnego nadzoru, o której mowa w ustępach 3 i 4.

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

Artykuł 122 (100)

1. Bez uszczerbku dla innych procedur przewidzianych w Traktatach, Rada, na wniosek Komisji, może postanowić, w duchu solidarności między Państwami Członkowskimi, o środkach stosownych do sytuacji gospodarczej, w szczególności w przypadku wystąpienia poważnych trudności w zaopatrzeniu w niektóre produkty, zwłaszcza w obszarze energii.

2. W przypadku gdy Państwo Członkowskie ma trudności lub jest istotnie zagrożone poważnymi trudnościami z racji klęsk żywiołowych lub nadzwyczajnych okoliczności pozostających poza jego kontrolą, Rada, na wniosek Komisji, może przyznać danemu Państwu Członkowskiemu, pod pewnymi warunkami, **pomoc finansową Unii**. Przewodniczący Rady informuje Parlament Europejski o podjętej decyzji.

Artykuł 123 (101)

1. Zakazane jest udzielanie przez **Europejski Bank Centralny** lub banki centralne Państw Członkowskich, zwane dalej „krajowymi bankami centralnymi”, pożyczek na pokrycie deficytu lub jakichkolwiek innych kredytów instytucjom lub organom **lub jednostkom organizacyjnym Unii**, rządów centralnym, władzom regionalnym, lokalnym lub innym władzom publicznym, innym instytucjom lub przedsiębiorstwom publicznym Państw Członkowskich, jak również nabywanie bezpośrednio od nich przez **Europejski Bank Centralny** lub krajowe banki centralne ich papierów dłużnych.

2. Ustęp 1 nie ma zastosowania do publicznych instytucji kredytowych, które, w ramach utrzymywania rezerw przez banki centralne, korzystają ze strony krajowych banków centralnych i **Europejskiego Banku Centralnego** z takiego samego traktowania jak prywatne instytucje kredytowe.

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

Artykuł 124 (102)

Zakazany jest każdy środek nieoparty na względach o charakterze ostrożnościowym, ustanawiający uprzywilejowany dostęp **instytucji, organów lub jednostek organizacyjnych Unii**, rządów centralnych, władz regionalnych, lokalnych lub innych władz publicznych, innych instytucji lub przedsiębiorstw publicznych Państw Członkowskich do instytucji finansowych.

Artykuł 125 (103)

1. Unia nie odpowiada za zobowiązania rządów centralnych, władz regionalnych, lokalnych lub innych władz publicznych, innych instytucji lub przedsiębiorstw publicznych Państwa Członkowskiego, ani ich nie przejmuje, z zastrzeżeniem wzajemnych gwarancji finansowych dla wspólnego wykonania określonego projektu. Państwo Członkowskie nie odpowiada za zobowiązania rządów centralnych, władz regionalnych, lokalnych lub innych władz publicznych, innych instytucji lub przedsiębiorstw publicznych innego Państwa Członkowskiego, ani ich nie przejmuje, z zastrzeżeniem wzajemnych gwarancji finansowych dla wspólnego wykonania określonego projektu.

2. Rada, stanowiąc na wniosek Komisji i po konsultacji z Parlamentem Europejskim, może w razie potrzeby sprecyzować definicje w celu zastosowania zakazów, o których mowa w artykułach 123 i 124, jak również w niniejszym artykule.

Artykuł 126 (104)

1. Państwa Członkowskie unikają nadmiernego deficytu budżetowego.

2. Komisja nadzoruje rozwój sytuacji budżetowej i wysokość długu publicznego w Państwach Członkowskich w celu wykrycia oczywistych błędów. Bada ona poszanowanie dyscypliny budżetowej na podstawie poniższych dwóch kryteriów:

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

- a) czy stosunek między planowanym lub rzeczywistym deficytem publicznym a produktem krajowym brutto przekracza wartość odniesienia, chyba że:
- stosunek ten zmniejszył się znacznie oraz w sposób stały i osiągnął poziom bliski wartości odniesienia,
 - lub przekroczenie wartości odniesienia ma charakter wyjątkowy oraz tymczasowy i stosunek ten pozostaje bliski wartości odniesienia,
- b) czy stosunek między długiem publicznym a produktem krajowym brutto przekracza wartość odniesienia, chyba że stosunek ten zmniejsza się dostatecznie i zbliża się do wartości odniesienia w zadowalającym tempie.

Wartości odniesienia są sprecyzowane w Protokole w sprawie procedury dotyczącej nadmiernego deficytu, który jest załączony do **Traktatów**.

3. Jeśli Państwo Członkowskie nie spełnia wymogów jednego lub obu tych kryteriów, Komisja opracowuje sprawozdanie. Sprawozdanie Komisji uwzględni również to, czy deficyt publiczny przekracza publiczne wydatki inwestycyjne i uwzględni wszelkie inne istotne czynniki, w tym średniookresową sytuację gospodarczą i budżetową Państwa Członkowskiego.

Komisja może także opracować sprawozdanie, jeśli mimo spełnienia wymagań wynikających z tych kryteriów uzna, że istnieje ryzyko nadmiernego deficytu w Państwie Członkowskim.

4. Komitet Ekonomiczno-Finansowy wydaje opinie w odniesieniu do sprawozdania Komisji.

5. Jeżeli Komisja uzna, że w Państwie Członkowskim istnieje nadmierny deficyt lub że taki deficyt może wystąpić, kieruje opinię do danego Państwa Członkowskiego i informuje o tym Radę.

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

6. Rada, na **wniosek** Komisji i rozważywszy ewentualne uwagi danego Państwa Członkowskiego, decyduje, po dokonaniu ogólnej oceny, czy istnieje nadmierny deficyt.

7. Jeżeli Rada stwierdzi, zgodnie z ustępem 6, że istnieje nadmierny deficyt, przyjmuje na zalecenie Komisji, bez nieuzasadnionej zwłoki, zalecenia skierowane do danego Państwa Członkowskiego w celu położenia przez nie kresu tej sytuacji w oznaczonym terminie. Z zastrzeżeniem postanowień ustępu 8, zalecenia te nie zostają podane do publicznej wiadomości.

8. W przypadku gdy Rada stwierdzi, że w odpowiedzi na jej zalecenia żadne skuteczne działanie nie zostało podjęte w oznaczonym terminie, może podać zalecenia do publicznej wiadomości.

9. Jeśli Państwo Członkowskie w dalszym ciągu nie realizuje zalecenia Rady, może ona wezwać dane Państwo Członkowskie do przyjęcia w wyznaczonym terminie środków zmierzających do takiego ograniczenia deficytu, jakie zostanie uznane przez Radę za niezbędne do zaradzenia sytuacji.

W takim przypadku Rada może zażądać od danego Państwa Członkowskiego przedstawienia sprawozdań według precyzyjnego harmonogramu, aby móc zbadać wysiłki dostosowawcze podjęte przez to Państwo Członkowskie.

10. Prawa wniesienia skargi przewidziane w artykułach 258 i 259 nie mogą być wykonywane w ramach ustępów 1–9 niniejszego artykułu.

11. Tak długo jak Państwo Członkowskie nie stosuje się do decyzji przyjętej na podstawie ustępu 9, Rada może zdecydować o zastosowaniu lub, w odpowiednim przypadku, o **wzmocnieniu** jednego lub kilku z następujących środków:

- zażądać od danego Państwa Członkowskiego, aby opublikowało dodatkowe informacje, które określi Rada, przed emisją obligacji i papierów wartościowych,

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

- wezwać Europejski Bank Inwestycyjny do ponownego rozważenia polityki udzielania pożyczek wobec danego Państwa Członkowskiego,
- zażądać złożenia **w Unii** przez dane Państwo Członkowskie nieoprocentowanego depozytu o stosownej wysokości aż do czasu, gdy, w ocenie Rady, nadmierny deficyt zostanie skorygowany,
- nałożyć grzywnę w stosownej wysokości.

Przewodniczący Rady informuje Parlament Europejski o podjętych decyzjach.

12. Rada uchyla wszystkie lub niektóre **swoje decyzje lub zalecenia** określone w ustępach 1–9 i 11, w miarę jak nadmierny deficyt został, w ocenie Rady, skorygowany. Jeśli Rada uprzednio podała zalecenia do publicznej wiadomości, to z chwilą uchylenia decyzji przewidzianej w ustępie 8 oświadcza publicznie, że nie ma już nadmiernego deficytu w tym Państwie Członkowskim.

13. Jeżeli Rada podejmuje decyzje lub wydaje zalecenia, o których mowa w ustępach 8, 9, 11 i 12, stanowi ona na zalecenie Komisji.

Jeżeli Rada przyjmuje środki, o których mowa w ustępach 6–9, 11 i 12, stanowi ona nie biorąc pod uwagę głosu członka Rady reprezentującego dane Państwo Członkowskie.

Większość kwalifikowaną pozostałych członków Rady określa się zgodnie z artykułem 238 ustęp 3 litera a).

14. Uzupełniające przepisy dotyczące stosowania procedury opisanej w niniejszym artykule znajdują się w Protokole w sprawie procedury dotyczącej nadmiernego deficytu, załączonym do **Traktatów**.

Rada, stanowiąc jednomyślnie zgodnie ze specjalną procedurą prawodawczą i po konsultacji z Parlamentem Europejskim i Europejskim Bankiem Centralnym, uchwała właściwe przepisy, które zastąpią ten Protokół.

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

Z zastrzeżeniem innych postanowień niniejszego ustępu, Rada, na wniosek Komisji i po konsultacji z Parlamentem Europejskim, określi szczegółowe warunki i definicje w celu zastosowania postanowień tego Protokołu.

Rozdział 2

Polityka pieniężna

Artykuł 127 (105)

1. Głównym celem **Europejskiego Systemu Banków Centralnych, zwanego dalej „ESBC”**, jest utrzymanie stabilności cen. Bez uszczerbku dla celu stabilności cen, ESBC wspiera ogólne polityki gospodarcze **w Unii**, mając na względzie przyczynianie się do osiągnięcia celów **Unii** ustanowionych w artykule 3 **Traktatu o Unii Europejskiej**. ESBC działa w poszanowaniu zasady otwartej gospodarki rynkowej z wolną konkurencją, sprzyjając efektywnej alokacji zasobów oraz zgodnie z zasadami określonymi w artykule 15.

2. Podstawowe zadania ESBC polegają na:

- definiowaniu i urzeczywistnianiu polityki pieniężnej **Unii**,
- przeprowadzaniu operacji walutowych zgodnie z artykułem 219,
- utrzymywaniu i zarządzaniu oficjalnymi rezerwami walutowymi Państw Członkowskich,
- popieraniu należytego funkcjonowania systemów płatniczych.

3. Trzecie tiret ustępu 2 stosuje się bez uszczerbku dla utrzymywania i zarządzania przez rządy Państw Członkowskich walutowymi kapitałami obrotowymi.

4. **Europejski Bank Centralny** jest konsultowany:

- w sprawie każdego projektowanego aktu **Unii** w dziedzinach podlegających jego kompetencji,
- przez władze krajowe w sprawie każdego projektu regulacji w dziedzinach podlegających jego kompetencji, lecz w grani-

Książka z wprowadzeniem

do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.

Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

cach i na warunkach określonych przez Radę zgodnie z procedurą przewidzianą w artykule 129 ustęp 6.

Europejski Bank Centralny może w dziedzinach podlegających jego kompetencji przedkładać opinie właściwym **instytucjom, organom lub jednostkom organizacyjnym Unii** bądź władzom krajowym.

5. ESBC przyczynia się do należytego wykonywania polityki prowadzonych przez właściwe władze w odniesieniu do nadzoru ostrożnościowego nad instytucjami kredytowymi i do stabilności systemu finansowego.

6. Rada, stanowiąc w drodze rozporządzeń zgodnie ze specjalną procedurą prawodawczą, jednomyślnie i po konsultacji z Parlamentem Europejskim oraz Europejskim Bankiem Centralnym, może powierzyć Europejskiemu Bankowi Centralnemu szczególne zadania dotyczące polityki w dziedzinie nadzoru ostrożnościowego nad instytucjami kredytowymi i innymi instytucjami finansowymi, z wyjątkiem instytucji ubezpieczeniowych.

Artykuł 128 (106)

1. **Europejski Bank Centralny** ma wyłączne prawo do upoważniania do emisji banknotów **euro w Unii**. Banknoty takie mogą emitować **Europejski Bank Centralny** i krajowe banki centralne. Banknoty emitowane przez **Europejski Bank Centralny** i krajowe banki centralne są jedynym legalnym środkiem płatniczym **w Unii**.

2. Państwa Członkowskie mogą emitować monety **euro**, z zastrzeżeniem zgody **Europejskiego Banku Centralnego** co do wielkości emisji. **Rada, na wniosek Komisji i po konsultacji z Parlamentem Europejskim i Europejskim Bankiem Centralnym**, może przyjąć środki w celu zharmonizowania nominalów i specyfikacji technicznych wszystkich monet przeznaczonych do obiegu, w zakresie, w jakim jest to niezbędne do zapewnienia należytego ich obiegu **w Unii**.

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

Artykuł 129 (107)

1. ESBC jest kierowany przez organy decyzyjne **Europejskiego Banku Centralnego**, którymi są Rada Prezesów i Zarząd.

2. Statut **Europejskiego Systemu Banków Centralnych i Europejskiego Banku Centralnego**, zwany dalej „Statutem ESBC i EBC” jest ustanowiony w Protokole dołączonym do **Traktatów**.

3. **Artykuły 5.1, 5.2, 5.3, 17, 18, 19.1, 22, 23, 24, 26, 32.2, 32.3, 32.4, 32.6, 33.1 litera a) oraz artykuł 36 Statutu ESBC i EBC** mogą zostać zmienione przez **Parlament Europejski i Radę** stanowiące zgodnie ze zwykłą procedurą prawodawczą. Stanowią one na zalecenie **Europejskiego Banku Centralnego** i po konsultacji z **Komisją** albo na wniosek **Komisji** i po konsultacji z **Europejskim Bankiem Centralnym**.

4. Rada, bądź na wniosek **Komisji** i po konsultacji z **Parlamentem Europejskim i Europejskim Bankiem Centralnym**, bądź na zalecenie **Europejskiego Banku Centralnego** i po konsultacji z **Parlamentem Europejskim i Komisją**, uchwała przepisy, o których mowa w artykułach: 4, 5.4, 19.2, 20, 28.1, 29.2, 30.4 i 34.3 **Statutu ESBC i EBC**.

Artykuł 130 (108)

W wykonywaniu uprawnień oraz zadań i obowiązków, które zostały im powierzone **Traktatami i Statutem ESBC i EBC**, ani **Europejski Bank Centralny**, ani krajowy bank centralny, ani członek któregośkolwiek z ich organów decyzyjnych nie zwracają się o instrukcje ani ich nie przyjmują od **instytucji, organów ani jednostek organizacyjnych Unii**, rządów Państw Członkowskich, ani jakiegokolwiek innego organu. Instytucje i organy **Unii**, jak również rządy Państw Członkowskich zobowiązują się szanować tę zasadę i nie dążyć do wywierania wpływu na członków organów decyzyjnych **Europejskiego Banku Centralnego** lub krajowych banków centralnych przy wykonywaniu ich zadań.

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

Artykuł 131 (109)

Każde Państwo Członkowskie zapewnia, zgodność swojego ustawodawstwa krajowego, w tym statutu krajowego banku centralnego, z **Traktatami** i **Statutem ESBC i EBC**.

Artykuł 132 (110)

1. W celu wykonania zadań powierzonych ESBC, **Europejski Bank Centralny**, zgodnie z **Traktatami** i na warunkach określonych w **Statucie ESBC i EBC**:

- uchwała rozporządzenia w zakresie niezbędnym do wykonania zadań określonych w artykule 3.1 pierwsze tiret, artykułach 19.1, 22 i 25.2 **Statutu ESBC i EBC**, jak również w przypadkach przewidzianych w aktach Rady, o których mowa w artykule 129 ustęp 6;
- podejmuje decyzje niezbędne do wykonania zadań powierzonych ESBC na podstawie **Traktatów** i **Statutu ESBC i EBC**;
- wydaje zalecenia i opinie.

2. **Europejski Bank Centralny** może zdecydować o opublikowaniu swych decyzji, zaleceń i opinii.

3. W granicach i na warunkach uchwalonych przez Radę zgodnie z procedurą przewidzianą w artykule 129 ustęp 6, **Europejski Bank Centralny** jest upoważniony, w przypadku nieposzanowania jego rozporządzeń i decyzji, do nakładania na przedsiębiorstwa grzywnien i okresowych kar pieniężnych.

Artykuł 111 — ust. 1–3 i 5 otrzymały, odpowiednio, oznaczenie art. 219 ust. 1–4; ust. 4 otrzymał oznaczenie art. 138 ust. 1

Artykuł 133

Bez uszczerbku dla uprawnień Europejskiego Banku Centralnego, Parlament Europejski i Rada, stanowiąc zgodnie ze zwykłą procedurą prawodawczą, ustanawiają środki niezbędne do używania euro jako jednej waluty. Środki te są przyjmowane po konsultacji z Europejskim Bankiem Centralnym.

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

Rozdział 3

Postanowienia instytucjonalne

Artykuł 112 (otrzymał oznaczenie art. 283)

Artykuł 113 (otrzymał oznaczenie art. 294)

Artykuł 134 (114)

1. W celu wspierania koordynacji polityk Państw Członkowskich w pełnym zakresie niezbędnym do funkcjonowania rynku wewnętrznego, ustanawia się **Komitet Ekonomiczno-Finansowy**.
 2. Zadaniem Komitetu Ekonomiczno-Finansowego jest:
 - wydawanie opinii na żądanie Rady lub Komisji bądź z inicjatywy własnej dla tych instytucji;
 - śledzenie sytuacji gospodarczej i finansowej Państw Członkowskich i **Unii** oraz regularne składanie Radzie i Komisji sprawozdań na ten temat, zwłaszcza w sprawie stosunków finansowych z państwami trzecimi i z instytucjami międzynarodowymi;
 - bez uszczerbku dla artykułu **240**, przyczynianie się do przygotowania prac Rady określonych w artykułach **66 i 75**, artykule **121 ustępy 2, 3, 4 i 6**, artykułach **122, 124, 125, 126**, artykule **127** ustęp 6, artykule **128** ustęp 2, artykule **129** ustępy 5 i 6, artykułach **138, 219 i 143**, artykule **144** ustępy 2 i 3, artykule **140 ustępy 2 i 3** oraz wykonywanie innych zadań doradczych i przygotowawczych, które są mu powierzane przez Radę;
 - badanie, przynajmniej raz w roku, sytuacji w dziedzinie przepływu kapitału i swobody płatności wynikających ze stosowania **Traktatów** i środków przyjętych przez Radę; badanie to dotyczy wszystkich środków odnoszących się do przepływu kapitału i płatności; Komitet składa sprawozdanie Komisji i Radzie w sprawie wyników tego badania.
- Państwa Członkowskie, Komisja i **Europejski Bank Centralny** mianują nie więcej niż po dwóch członków Komitetu.

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

3. Rada, na wniosek Komisji i po konsultacji z **Europejskim Bankiem Centralnym** oraz z Komitetem określonym w niniejszym artykule, uchwała przepisy dotyczące składu Komitetu Ekonomiczno-Finansowego. Przewodniczący Rady informuje Parlament Europejski o podjętej decyzji.

4. Oprócz zadań określonych w ustępie 2, jeśli i tak długo jak istnieją Państwa Członkowskie objęte derogacją na mocy artykułów **139**, Komitet śledzi sytuację pieniężną i finansową oraz ogólny system płatności tych Państw Członkowskich i regularnie składa Radzie i Komisji sprawozdania na ten temat.

Artykuł 135 (115)

W sprawach objętych zakresem zastosowania artykułu **121** ustęp 4, artykułu **126** z wyjątkiem ustępu 14, artykułów **138**, **219**, **144** i artykułu **140** ustęp **3** Rada lub Państwo Członkowskie może żądać od Komisji sformułowania, w zależności od przypadku, zalecenia lub propozycji. Komisja bezzwłocznie rozpatruje to żądanie i przedstawia konkluzje Radzie.

R o z d z i a ł 4

**Postanowienia szczególne dla państw członkowskich,
których walutą jest euro**

Artykuł 136

1. W celu zapewnienia prawidłowego funkcjonowania unii gospodarczej i walutowej oraz zgodnie z odpowiednimi postanowieniami Traktatów, Rada, zgodnie z odpowiednią procedurą spośród tych, o których mowa w artykułach 121 i 126, z wyjątkiem procedury przewidzianej w artykule 126 ustęp 14, przyjmuje środki w odniesieniu do Państw Członkowskich, których walutą jest euro, w celu:

a) wzmocnienia koordynacji i nadzoru ich dyscypliny budżetowej;

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

b) określenia kierunków, w zakresie w jakim ich to dotyczy, polityki gospodarczej, czuwając nad zgodnością tych kierunków z kierunkami przyjętymi dla całej Unii oraz zapewniając nadzór nad nimi.

2. W odniesieniu do środków, o których mowa w ustępie 1, w głosowaniu biorą udział tylko członkowie Rady reprezentujący Państwa Członkowskie, których walutą jest euro.

Większość kwalifikowaną wyżej wymienionych członków określa się zgodnie z artykułem 238 ustęp 2 litera a).

Artykuł 137

Szczegóły dotyczące spotkań ministrów Państw Członkowskich, których walutą jest euro, są ustalone w Protokole w sprawie Eurogrupy.

Artykuł 138 (111)

1. W celu zapewnienia pozycji dla euro w międzynarodowym systemie walutowym, Rada, na wniosek Komisji, przyjmuje decyzję ustanawiającą wspólne stanowiska w kwestiach szczególnego zainteresowania dla unii gospodarczej i walutowej, w ramach właściwych międzynarodowych instytucji i konferencji finansowych. Rada stanowi po konsultacji z Europejskim Bankiem Centralnym.

2. Rada, na wniosek Komisji, może przyjąć odpowiednie środki w celu zapewnienia jednolitej reprezentacji w międzynarodowych instytucjach i konferencjach finansowych. Rada stanowi po konsultacji z Europejskim Bankiem Centralnym.

3. W odniesieniu do środków, o których mowa w ustępach 1 i 2, w głosowaniu biorą udział tylko członkowie Rady reprezentujący Państwa Członkowskie, których walutą jest euro.

Większość kwalifikowaną wyżej wymienionych członków określa się zgodnie z artykułem 238 ustęp 2 litera a).

Książka z wprowadzeniem

do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.

Cena tylko 32 zł.

Rozdział 5

Postanowienia przejściowe

Artykuł 116 — uchylony

Artykuł 139

1. Państwa Członkowskie, w odniesieniu do których Rada nie zdecydowała, że spełniają one warunki niezbędne do przyjęcia euro, zwane są dalej „Państwami Członkowskimi objętymi derogacją”.
2. Do Państw Członkowskich objętych derogacją nie stosuje się następujących postanowień Traktatów:
 - a) przyjmowanie części ogólnych kierunków polityk gospodarczych dotyczących strefy euro w sposób ogólny (artykuł 121 ustęp 2);
 - b) środki przymusowe mające na celu zaradzenie nadmiernemu deficytowi (artykuł 126 ustępy 9 i 11);
 - c) cele i zadania ESBC (artykuł 127 ustępy 1, 2, 3 i 5);
 - d) emisja euro (artykuł 128);
 - e) akty Europejskiego Banku Centralnego (artykuł 132);
 - f) środki dotyczące używania euro (artykuł 133);
 - g) porozumienia walutowe i inne środki dotyczące polityki kursowej (artykuł 219);
 - h) mianowanie członków Zarządu Europejskiego Banku Centralnego (artykuł 283 ustęp 2);
 - i) decyzje ustanawiające wspólne stanowiska w kwestiach szczególnie zainteresowania dla unii gospodarczej i walutowej, w ramach właściwych międzynarodowych instytucji i konferencji finansowych (artykuł 138 ustęp 1);

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

j) środki w celu zapewnienia jednolitej reprezentacji w międzynarodowych instytucjach i konferencjach finansowych (artykuł 138 ustęp 2). W związku z tym, w artykułach, o których mowa w literach a)–j), przez „Państwa Członkowskie” rozumie się Państwa Członkowskie, których walutą jest euro.

3. Państwa Członkowskie objęte derogacją i ich krajowe banki centralne są wyłączone z praw i obowiązków w ramach ESBC, zgodnie z rozdziałem IX Statutu ESBC i EBC.

4. Prawa głosu członków Rady reprezentujących Państwa Członkowskie objęte derogacją są zawieszane podczas przyjmowania przez Radę środków, o których mowa w artykułach wymienionych w ustępie 2, a także w następujących przypadkach:

- a) zaleceń kierowanych do Państw Członkowskich, których walutą jest euro, w ramach wielostronnego nadzoru, w tym dotyczących programów stabilności i ostrzeżeń (artykuł 121 ustęp 4);
- b) środków odnoszących się do nadmiernych deficytów dotyczących Państw Członkowskich, których walutą jest euro (artykuł 126 ustępy 6, 7, 8, 12 i 13).

Większość kwalifikowaną pozostałych członków Rady określa się zgodnie z artykułem 238 ustęp 3 litera a).

Artykuł 117 — uchylony

Artykuł 140 (121 ust. 1)

(ust. 2 zdanie pierwsze otrzymało brzmienie dawnego art. 122 ust. 2 zdanie drugie;
ust. 3 otrzymał brzmienie art. dawnego 123 ust. 5 ze zmianami)

1. Co najmniej co dwa lata lub na wniosek Państwa Członkowskiego objętego derogacją, Komisja i Europejski Bank Centralny składają Radzie sprawozdania w sprawie postępów dokonanych przez Państwa Członkowskie objęte derogacją w wypeł-

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

nianiu ich zobowiązań w zakresie urzeczywistnienia unii gospodarczej i walutowej. Sprawozdania te określają, czy ustawodawstwo krajowe **każdego z tych Państw Członkowskich**, w tym statuty jego krajowego banku centralnego, jest zgodne z artykułami **130 i 131** i ze Statutem ESBC. Sprawozdania określają również, czy osiągnięty został wysoki poziom trwałej konwergencji, analizując, w jakim stopniu każde Państwo Członkowskie spełniło następujące kryteria:

- osiągnięcie wysokiego stopnia stabilności cen; będzie to wynikało ze stopy inflacji zbliżonej do istniejącej w co najwyżej trzech Państwach Członkowskich, które mają najlepsze rezultaty w dziedzinie stabilności cen;
- stabilna sytuacja finansów publicznych; będzie to wynikało z sytuacji budżetowej, która nie wykazuje nadmiernego deficytu budżetowego w rozumieniu artykułu **126** ustęp 6;
- poszanowanie zwykłych marginesów wahań kursów przewidzianych **mechanizmem kursów wymiany walut** europejskiego systemu walutowego przez co najmniej dwa lata, bez dewaluacji **w stosunku do euro**;
- trwały charakter konwergencji osiągniętej przez **Państwo Członkowskie objęte derogacją** i jego udziału **w mechanizmie kursów wymiany walut**, co odzwierciedla się w poziomach długoterminowych stóp procentowych.

Cztery kryteria określone w niniejszym ustępie i odpowiednie określenia, podczas których każde ma być przestrzegane, są sprecyzowane w Protokole załączonym do **Traktatów**. Sprawozdania Komisji i Europejskiego Banku Centralnego biorą również pod uwagę, wyniki integracji rynków, sytuację i rozwój równowagi płatności bieżących oraz ocenę rozwoju jednostkowych kosztów pracy i innych wskaźników cen.

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

2. Po konsultacji z Parlamentem Europejskim i dyskusji w ramach Rady Europejskiej, Rada, na wniosek Komisji, decyduje, które Państwa Członkowskie objęte derogacją spełniają niezbędne warunki, na podstawie kryteriów **określonych w ustępie 1**, i uchyla derogacje w stosunku do danych Państw Członkowskich.

Rada stanowi po otrzymaniu zalecenia od kwalifikowalnej większości jej członków reprezentujących Państwa Członkowskie, których walutą jest euro. Członkowie ci stanowią w terminie sześciu miesięcy od otrzymania przez Radę wniosku Komisji.

Większość kwalifikowaną wyżej wymienionych członków, o której mowa w akapicie drugim, określa się zgodnie z artykułem 238 ustęp 3 litera a).

3. Jeżeli decyduje się, zgodnie z procedurą przewidzianą w ustępie 2, o zakończeniu stosowania derogacji, Rada, stanowiąc jednomyślnie głosami Państw Członkowskich, których walutą jest **euro** oraz danego Państwa Członkowskiego na wniosek Komisji i po konsultacji z **Europejskim Bankiem Centralnym, nieodwołalnie określa kurs**, po jakim **euro** zastępuje walutę danego Państwa Członkowskiego, oraz decyduje o innych środkach niezbędnych do wprowadzenia **euro** jako jednej waluty w danym Państwie Członkowskim.

Artykuł 118 — uchylony

Artykuł 141

(ust. 1 otrzymał brzmienie art. 123 ust. 3 ze zmianami; ust. 2 otrzymał brzmienie pierwszych pięciu tiret dawnego art. 117 ust. 2 ze zmianami)

1. Jeśli i tak długo jak istnieją Państwa Członkowskie objęte derogacją oraz bez uszczerbku dla artykułu 129 ustęp 3, Rada Ogólna **Europejskiego Banku Centralnego** określona w artykule 45 Statutu ESBC i EBC jest ukonstytuowana jako trzeci organ decyzyjny **Europejskiego Banku Centralnego**.

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

2. Jeżeli i tak długo jak istnieją Państwa Członkowskie objęte derogacją, Europejski Bank Centralny w odniesieniu do tych Państw Członkowskich:

- umacnia współpracę między krajowymi bankami centralnymi;
- umacnia koordynację polityk pieniężnych Państw Członkowskich, dążąc do zapewnienia stabilności cen;
- nadzoruje funkcjonowanie **mechanizmu kursu wymiany walut**;
- udziela konsultacji w kwestiach, które podlegają kompetencji krajowych banków centralnych i wpływają na stabilność instytucji i rynków finansowych;
- **wykonuje dawne funkcje Europejskiego Funduszu Współpracy Walutowej, które zostały wcześniej przejęte przez Europejski Instytut Walutowy.**

Artykuł 142 (124 ust.1)

Każde Państwo Członkowskie objęte derogacją traktuje swoją politykę kursową jako przedmiot wspólnego zainteresowania. Czyniąc to, Państwa Członkowskie uwzględniają doświadczenia zdobyte dzięki współpracy w ramach **mechanizmu kursu wymiany walut**.

Artykuł 143 (119)

1. W przypadku trudności lub poważnego zagrożenia trudnościami w bilansie płatniczym Państwa Członkowskiego **objętego derogacją** wynikających bądź z ogólnego zachwiania bilansu płatniczego, bądź z charakteru walut, jakimi dysponuje, zwłaszcza gdy trudności te mogą narazić na niebezpieczeństwo funkcjonowanie **rynku wewnętrznego** lub realizację wspólnej polityki handlowej, Komisja niezwłocznie bada sytuację tego Państwa, jak również działanie, jakie państwo to podjęło lub może podjąć zgodnie z postanowieniami **Traktatów**, odwołując się do wszelkich dostępnych środków. Komisja wskazuje środki, których przyjęcie zaleca danemu państwu.

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

Jeśli działanie podjęte przez Państwo Członkowskie **objęte derogacją** i środki sugerowane przez Komisję nie okazują się wystarczające do przewyżczenia trudności lub zagrożeń trudnościami, Komisja zaleca Radzie, po konsultacji z **Komitetem Ekonomiczno-Finansowym**, przyznanie wzajemnej pomocy i właściwe jej metody.

Komisja regularnie informuje Radę o sytuacji i jej rozwoju.

2. Rada, przyznaje taką wzajemną pomoc; uchwała dyrektywy lub decyzje określające jej warunki i szczegóły. Wzajemna pomoc może przyjąć zwłaszcza formę:

- a) uzgodnionego działania w ramach innych organizacji międzynarodowych, do których Państwa Członkowskie **objęte derogacją** mogą się zwrócić;
- b) środków niezbędnych do uniknięcia zakłóceń w handlu, gdy **Państwo Członkowskie objęte derogacją, które znajduje się w trudnej sytuacji**, utrzymuje lub przywraca ograniczenia ilościowe w stosunku do państw trzecich;
- c) udzielenia ograniczonych kredytów przez inne Państwa Członkowskie, z zastrzeżeniem ich zgody.

3. Jeśli wzajemna pomoc zalecona przez Komisję nie została przyznana przez Radę lub jeśli przyznana wzajemna pomoc i przyjęte środki są niewystarczające, **Komisja upoważnia Państwo Członkowskie objęte derogacją, które znajduje się w trudnej sytuacji**, do podjęcia środków ochronnych, których warunki i szczegóły określa Komisja.

Takie upoważnienie może zostać odwołane, a powyższe warunki i szczegóły zmienione przez Radę.

Artykuł 144 (120)

1. W przypadku nagłego kryzysu w bilansie płatniczym i jeśli decyzja w rozumieniu artykułu 143 ustęp 2 nie zostaje niezwłocznie wydana, **Państwo Członkowskie objęte derogacją może podjąć**, w charakterze środków zapobiegawczych, niezbędne środki

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

ochronne. Środki te powinny powodować jak najmniejsze zakłócenia w funkcjonowaniu **rynku wewnętrznego** i nie mogą wykraczać poza to, co jest ściśle konieczne do pokonania powstałych nagłe trudności.

2. Komisja i pozostałe Państwa Członkowskie powinny być informowane o takich środkach ochronnych najpóźniej w chwili ich wejścia w życie. Komisja może zalecić Radzie udzielenie wzajemnej pomocy zgodnie z artykułem 143.

3. Po wydaniu **zalecenia** przez Komisję i po konsultacji z **Komitetem Ekonomiczno-Finansowym** Rada, może zdecydować, że zainteresowane Państwo Członkowskie powinno zmienić, zawiesić lub znieść powyższe środki ochronne.

Artykuł 121

(ust. 1 otrzymał oznaczenie art. 140 ust. 1; pozostała część artykułu 121 uchylona)

Artykuł 122

(ust. 2 zdanie drugie otrzymało oznaczenie akapit pierwszy ust. 2 art. 140; pozostała część art. 122 uchylona)

Artykuł 123

(ust. 3 otrzymał oznaczenie ust 1 art. 142; ust. 5 otrzymał oznaczenie ust. 3 art. 140; pozostała część art. 123 uchylona)

Artykuł 124

(ust. 1 uzyskał oznaczenie art. 142; pozostała część art. 124 uchylona)

Tytuł IX

ZATRUDNIENIE

Artykuł 145 (125)

Państwa Członkowskie i **Unia** działają, zgodnie z niniejszym tytułem, w celu wypracowania strategii dla zatrudnienia, a w szczególności w celu wsparcia siły roboczej wykwalifikowanej, przeszkolonej i zdolnej do dostosowania się, jak również rynków pracy reagujących na zmiany gospodarcze, mając na względzie osiągnięcie celów określonych w artykule 3 Traktatu o Unii Europejskiej.

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

Artykuł 146 (126)

1. Państwa Członkowskie swoimi politykami zatrudnienia przyczyniają się do osiągnięcia celów określonych w artykule **145** w sposób zgodny z ogólnymi kierunkami polityk gospodarczych Państw Członkowskich i **Unii**, przyjętymi w wykonaniu artykułu **121** ustęp 2.

2. Państwa Członkowskie, uwzględniając praktyki krajowe związane z funkcjami partnerów społecznych, uważają wspieranie zatrudnienia za przedmiot wspólnego zainteresowania i koordynują swoje działania w tym względzie w ramach Rady, zgodnie z artykułem **148**.

Artykuł 147 (127)

1. **Unia** przyczynia się do urzeczywistnienia wysokiego poziomu zatrudnienia, zachęcając do współpracy Państwa Członkowskie i, w razie potrzeby, wspierając i uzupełniając ich działanie. Czyniąc to, szanuje ona w pełni kompetencje Państw Członkowskich w tej dziedzinie.

2. Cel osiągnięcia wysokiego poziomu zatrudnienia brany jest pod uwagę przy definiowaniu i wykonywaniu polityki i działań **Unii**.

Artykuł 148 (128)

1. Rada Europejska bada co roku sytuację zatrudnienia w **Unii** i przyjmuje konkluzje w tym przedmiocie na podstawie wspólnego sprawozdania rocznego Rady i Komisji.

2. Na podstawie konkluzji Rady Europejskiej, Rada, na wniosek Komisji i po konsultacji z Parlamentem Europejskim, Komitetem Ekonomiczno-Społecznym, Komitetem Regionów i Komitetem Zatrudnienia określonym w artykule **150**, opracowuje co roku wytyczne, które Państwa Członkowskie uwzględniają w swoich politykach zatrudnienia. Wytyczne te są zgodne z ogólnymi kierunkami przyjmowanymi w wykonaniu artykułu **121** ustęp 2.

3. Każde Państwo Członkowskie przesyła do Rady i Komisji roczne sprawozdanie w sprawie podstawowych środków, jakie przyjęło w celu wykonania swej polityki zatrudnienia w świetle wytycznych określonych w ustępie 2.

Książka z wprowadzeniem

do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.

Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

4. Na podstawie sprawozdań określonych w ustępie 3 i po uzyskaniu opinii Komitetu Zatrudnienia, Rada corocznie analizuje w świetle wytycznych dotyczących zatrudnienia realizację polityki zatrudnienia Państw Członkowskich. Rada, na zalecenie Komisji, może, jeśli uzna to za właściwe w kontekście dokonanej analizy, skierować zalecenia do Państw Członkowskich.

5. Na podstawie wyników tej analizy Rada i Komisja kierują do Rady Europejskiej wspólne sprawozdanie roczne dotyczące sytuacji zatrudnienia w Unii i urzeczywistnienia wytycznych dotyczących zatrudnienia.

Artykuł 149 (129)

Parlament Europejski i Rada, stanowiąc zgodnie ze zwykłą procedurą prawodawczą i po konsultacji z Komitetem Ekonomiczno-Społecznym i Komitetem Regionów, może podjąć działania zachęcające, zmierzające do sprzyjania współpracy między Państwami Członkowskimi oraz wspierania ich działań w dziedzinie zatrudnienia poprzez inicjatywy mające na celu rozwijanie wymiany informacji i najlepszych praktyk, dostarczając analizy porównawcze i porady, jak również popierając podejścia nowatorskie i oceniając doświadczenia, zwłaszcza przez odwołanie się do projektów pilotażowych.

Środki te nie obejmują harmonizacji przepisów ustawowych i wykonawczych Państw Członkowskich.

Artykuł 150 (130)

Rada **stanowiąc zwykłą większością**, po konsultacji z Parlamentem Europejskim, ustanawia Komitet ds. zatrudnienia o charakterze doradczym w celu promowania koordynacji między Państwami Członkowskimi polityki zatrudnienia i w zakresie rynku pracy. Zadania Komitetu to:

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

- śledzenie rozwoju sytuacji zatrudnienia i polityk zatrudnienia w Państwach Członkowskich i **w Unii**;
- bez uszczerbku dla artykułu **240**, formułowanie opinii na żądanie Rady lub Komisji, bądź z inicjatywy własnej, oraz przyczynianie się do przygotowania działań Rady określonych w artykule **148**.

W wypełnianiu swojego mandatu Komitet konsultuje się z partnernami społecznymi.

Każde Państwo Członkowskie i Komisja mianują po dwóch członków Komitetu.

Artykuł 131 (otrzymał oznaczenie art. 206)

Tytuł IX „WSPÓLNA POLITYKA HANDLOWA” oraz art. 131 i 133 otrzymały, odpowiednio, oznaczenie tytuł II w części piątej dotyczącej działań zewnętrznych Unii oraz art. 206 i 207.

Artykuł 132 (uchylony)

Artykuł 133 (otrzymał oznaczenie art. 207)

Artykuł 134 (uchylony)

Tytuł X „WSPÓLPRACA CELNA” i art. 135 otrzymały, odpowiednio, oznaczenie rozdział 2 w tytule II „Swobodny przepływ towarów” i art. 33.

Artykuł 135 (otrzymał oznaczenie art. 33)

Tytuł X

POLITYKA SPOŁECZNA

Dawny tytułu XI „POLITYKA SPOŁECZNA, EDUKACJA, KSZTAŁCENIE ZAWODOWE I MŁODZIEŻ”; rozdział 1 „Postanowienia dotyczące zagadnień społecznych” — uchylony.

Artykuł 151 (136)

Unia i Państwa Członkowskie, świadome podstawowych praw socjalnych wyrażonych w Europejskiej Karcie Społecznej, podpisanej w Turynie 18 października 1961 roku oraz we Wspólnotowej Karcie Socjalnych Praw Podstawowych Pracowników z 1989 roku, mają na celu promowanie zatrudnienia, poprawę warunków życia i pracy, tak

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

aby umożliwić ich wyrównanie z jednoczesnym zachowaniem postępu, odpowiednią ochronę socjalną, dialog między partnerami społecznymi, rozwój zasobów ludzkich pozwalający podnosić i utrzymać poziom zatrudnienia oraz przeciwdziałanie wyłączeniu.

W tym celu **Unia** i Państwa Członkowskie wprowadzają w życie środki, które uwzględniają różnorodność praktyk krajowych, w szczególności w dziedzinie stosunków umownych, jak również potrzebę utrzymania konkurencyjności gospodarki **Unii**.

Uważają one, że taki rozwój będzie wynikał nie tylko z funkcjonowania **ryнку wewnętrznego**, który będzie sprzyjał harmonizacji systemów społecznych, ale też z procedur przewidzianych w **Traktatach** oraz ze zbliżenia przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych.

Artykuł 152

Unia uznaje i wspiera rolę partnerów społecznych na swoim poziomie, uwzględniając różnorodność systemów krajowych. Ułatwia ona dialog między nimi, szanując ich autonomię.

Trójstronny szczyt społeczny do spraw wzrostu i zatrudnienia przyczynia się do dialogu społecznego.

Artykuł 153 (137)

1. Mając na względzie urzeczywistnienie celów określonych w artykule **151**, **Unia** wspiera i uzupełnia działania Państw Członkowskich w następujących dziedzinach:

- a) polepszanie w szczególności środowiska pracy w celu ochrony zdrowia i bezpieczeństwa pracowników;
- b) warunki pracy;
- c) zabezpieczenie społeczne i ochrona socjalna pracowników;
- d) ochrona pracowników w przypadku wypowiedzenia umowy o pracę;

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

- e) informacja i konsultacja z pracownikami;
- f) reprezentacja i obrona zbiorowa interesów pracowników i pracodawców, w tym współzarządzanie, z zastrzeżeniem ustępu 5;
- g) warunki zatrudnienia obywateli państw trzecich legalnie przebywających na terytorium **Unii**;
- h) integracja osób wyłączonych z rynku pracy, bez uszczerbku dla artykułu **166**;
- i) równość mężczyzn i kobiet w odniesieniu do ich szans na rynku pracy i traktowania w pracy;
- j) zwalczanie wyłączenia społecznego;
- k) modernizacja systemów ochrony socjalnej, bez uszczerbku dla lit. c).

2. W tym celu Parlament Europejski i Rada:

- a) mogą przyjąć środki w celu zachęcania do współpracy między Państwami Członkowskimi w drodze inicjatyw zmierzających do pogłębiania wiedzy, rozwijania wymiany informacji i najlepszych praktyk, wspierania podejść nowatorskich oraz oceny doświadczeń, z wyłączeniem jakiegokolwiek harmonizacji przepisów ustawowych i wykonawczych Państw Członkowskich;
- b) mogą przyjąć, w dziedzinach określonych w ustępie 1 lit. a) — i), w drodze dyrektyw, minimalne wymagania stopniowo wprowadzane w życie, z uwzględnieniem warunków i norm technicznych istniejących w każdym z Państw Członkowskich. Dyrektywy te unikają nakładania administracyjnych, finansowych i prawnych ograniczeń, które utrudniałyby tworzenie i rozwijanie małych i średnich przedsiębiorstw.

Parlament Europejski i Rada, stanowią zgodnie ze zwykłą procedurą prawodawczą, po konsultacji z Komitetem Ekonomiczno-Społecznym i Komitetem Regionów.

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

W dziedzinach, o których mowa w ustępie 1 litery c), d), f) i g), Rada stanowi jednomyślnie zgodnie ze specjalną procedurą prawodawczą, po konsultacji z Parlamentem Europejskim i wymienionymi wyżej Komitetami.

Rada, stanowiąc jednomyślnie na wniosek Komisji, po konsultacji z Parlamentem Europejskim, może zdecydować o stosowaniu procedury określonej w artykule 294 do ustępu 1 lit. d), f) i g).

3. Państwo Członkowskie może powierzyć partnerom społecznym, na ich wspólne żądanie, wykonanie dyrektyw przyjętych w zastosowaniu ustępu 2 **lub, w stosownych przypadkach, wykonanie decyzji Rady przyjętej zgodnie z artykułem 155.**

W tym przypadku dane Państwo Członkowskie, będąc zobowiązanym do przedsięwzięcia wszelkich środków pozwalających mu w każdej chwili na zagwarantowanie realizacji celów dyrektywy **lub decyzji**, zapewnia, że najpóźniej w dniu, w którym **dyrektywa lub decyzja powinna być przetransponowana lub wykonana** partnerzy społeczni przyjęli niezbędne środki w drodze porozumienia.

4. Przepisy uchwalone na mocy niniejszego artykułu:

- nie naruszają prawa Państw Członkowskich do określenia podstawowych zasad ich systemów zabezpieczenia społecznego i nie mogą znacząco wpływać na ich równowagę finansową;
- nie stanowią przeszkody dla Państwa Członkowskiego w utrzymywaniu lub ustanawianiu bardziej rygorystycznych środków ochronnych zgodnych z **Traktatami**.

5. Postanowienia niniejszego artykułu nie mają zastosowania do wynagrodzeń ani do prawa zrzeszania się, ani do prawa strajku, ani do prawa lokautu.

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

Artykuł 154 (138)

1. Komisja ma zadanie popierania konsultacji między partnerami społecznymi na poziomie **Unii** i podejmuje wszelkie właściwe środki w celu ułatwienia ich dialogu, zapewniając stronom zrównoważone wsparcie.

2. W tym celu Komisja, przed przedstawieniem wniosków w dziedzinie polityki społecznej, konsultuje się z partnerami społecznymi w sprawie możliwego kierunku działania **Unii**.

3. Jeśli Komisja po przeprowadzeniu tej konsultacji uzna, że działanie **Unii** jest pożądane, konsultuje się z partnerami społecznymi w sprawie treści rozważanego wniosku. Partnerzy społeczni przesyłają do Komisji opinię lub, w odpowiednim przypadku, zalecenie.

4. **Przy okazji konsultacji, o których mowa w ustępach 2 i 3**, partnerzy społeczni mogą informować Komisję o swojej woli rozpoczęcia procesu przewidzianego w artykule 155. **Czas trwania tego procesu** nie może przekraczać dziewięciu miesięcy, chyba że partnerzy społeczni i Komisja wspólnie zdecydują o jego przedłużeniu.

Artykuł 155 (139)

1. Dialog między partnerami społecznymi na poziomie **Unii** może prowadzić, jeśli oni sobie tego życzą, do nawiązania stosunków umownych, w tym umów zbiorowych.

2. Wykonywanie umów zbiorowych zawartych na poziomie **Unii** odbywa się bądź zgodnie z procedurami i praktykami właściwymi dla partnerów społecznych i Państw Członkowskich, bądź, w dziedzinach podlegających artykułowi 153, na wspólne żądanie stronsygnatariuszy, w drodze decyzji Rady na wniosek Komisji. **Parlament Europejski jest informowany.**

Rada stanowi jednomyślnie, gdy dana umowa zawiera jedno lub więcej postanowień dotyczących jednej z dziedzin, w których zgodnie z artykułem 153 ustęp 2 wymagana jest jednomyślność.

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

Artykuł 156 (140)

Mając na względzie osiągnięcie celów określonych w artykule 136 i bez uszczerbku dla innych postanowień **Traktatów**, Komisja zachęca do współpracy między Państwami Członkowskimi oraz ułatwia koordynację ich działań we wszystkich dziedzinach polityki społecznej w ramach niniejszego rozdziału, a zwłaszcza w sferach dotyczących:

- zatrudnienia;
- prawa pracy i warunków pracy;
- kształcenia i doskonalenia zawodowego;
- zabezpieczenia społecznego;
- ochrony przed wypadkami i chorobami zawodowymi;
- higieny pracy;
- prawa zrzeszania się w związki zawodowe i sporów zbiorowych między pracodawcami i pracownikami.

W tym celu Komisja działa w ścisłym kontakcie z Państwami Członkowskimi, przeprowadzając badania, wydając opinie i organizując konsultacje zarówno w sprawie problemów pojawiających się na poziomie krajowym, jak i tych, które interesują organizacje międzynarodowe, **w szczególności poprzez inicjatywy mające na celu określenie wytycznych i wskaźników, organizowanie wymiany najlepszych praktyk i przygotowanie elementów niezbędnych dla prowadzenia okresowego nadzoru i oceny. Parlament Europejski jest w pełni informowany.**

Przed wydaniem opinii przewidzianych niniejszym artykułem Komisja konsultuje się z Komitetem Ekonomiczno-Społecznym.

Artykuł 157 (141)

1. Każde Państwo Członkowskie zapewnia stosowanie zasady równości wynagrodzeń dla pracowników płci męskiej i żeńskiej za taką samą pracę lub pracę tej samej wartości.

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

2. Do celów niniejszego artykułu przez wynagrodzenie rozumie się zwykłą podstawową lub minimalną płacę albo uposażenie oraz wszystkie inne korzyści w gotówce lub w naturze, otrzymywane przez pracownika bezpośrednio lub pośrednio, z racji zatrudnienia, od pracodawcy.

Równość wynagrodzenia bez dyskryminacji ze względu na płeć oznacza, że:

- a) wynagrodzenie przyznane za taką samą pracę na akord jest określane na podstawie takiej samej jednostki miary;
- b) wynagrodzenie za pracę na czas jest takie samo na tym samym stanowisku.

3. Parlament Europejski i Rada, stanowiąc zgodnie ze zwykłą procedurą prawodawczą i po konsultacji z Komitetem Ekonomiczno-Społecznym, przyjmuje środki zmierzające do zapewnienia stosowania zasady równości szans i równości traktowania mężczyzn i kobiet w dziedzinie zatrudnienia i pracy, w tym zasadę równości wynagrodzeń za taką samą pracę lub pracę takiej samej wartości.

4. W celu zapewnienia pełnej równości między mężczyznami i kobietami w życiu zawodowym zasada równości traktowania nie stanowi przeszkody dla Państwa Członkowskiego w utrzymaniu lub przyjmowaniu środków przewidujących specyficzne korzyści, zmierzające do ułatwienia wykonywania działalności zawodowej przez osoby płci niedostatecznie reprezentowanej bądź zapobiegania niekorzystnym sytuacjom w karierze zawodowej i ich kompensowania.

Artykuł 158 (142)

Państwa Członkowskie dokładają starań, aby utrzymać istniejącą równowagę systemów płatnych urlopów.

Artykuł 159 (143)

Komisja opracowuje co roku sprawozdanie w sprawie postępów w osiąganiu celów określonych w artykule 151, w tym sytuacji de-

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

mograficznej **w Unii**. Przesyła ona to sprawozdanie do Parlamentu Europejskiego, Rady i Komitetu Ekonomiczno-Społecznego.

Artykuł 160 (144)

Rada **stanowiąc zwykłą większością**, po konsultacji z Parlamentem Europejskim, ustanawia Komitet ds. ochrony socjalnej o charakterze doradczym, celem wspierania współpracy w dziedzinie polityki ochrony socjalnej między Państwami Członkowskimi oraz z Komisją. Zadania Komitetu to:

- śledzenie sytuacji społecznej i rozwoju ochrony socjalnej w Państwach Członkowskich i **w Unii**;
- wspieranie wymiany informacji, doświadczenia i dobrych praktyk między Państwami Członkowskimi oraz z Komisją;
- opracowywanie sprawozdań, formułowanie opinii lub podejmowanie innych prac w ramach swoich kompetencji, na żądanie Rady lub Komisji, bądź z inicjatywy własnej, bez uszczerbku dla artykułu **240**.

W wypełnianiu swojego mandatu Komitet nawiązuje odpowiednie kontakty z partnerami społecznymi.

Każde Państwo Członkowskie i Komisja mianują po dwóch członków Komitetu.

Artykuł 161 (145)

Komisja włącza do swojego sprawozdania rocznego dla Parlamentu Europejskiego oddzielny rozdział dotyczący rozwoju sytuacji społecznej **w Unii**.

Parlament Europejski może wezwać Komisję do opracowania sprawozdań w sprawie poszczególnych problemów dotyczących warunków społecznych.

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

Tytuł XI (dawny Rozdział 2)

EUROPEJSKI FUNDUSZ SPOŁECZNY

Artykuł 162 (146)

W celu poprawy możliwości zatrudniania pracowników w ramach rynku wewnętrznego i przyczyniania się w ten sposób do podniesienia poziomu życia, ustanawia się zgodnie z poniższymi postanowieniami Europejski Fundusz Społeczny; dąży on do ułatwienia zatrudniania pracowników i zwiększania ich mobilności geograficznej i zawodowej wewnątrz **Unii**, jak również do ułatwienia im dostosowania się do zmian w przemyśle i systemach produkcyjnych, zwłaszcza przez kształcenie zawodowe i przekwalifikowanie.

Artykuł 163 (147)

Funduszem zarządza Komisja.

Przy wykonywaniu tego zadania Komisję wspomaga komitet złożony z przedstawicieli rządów, związków zawodowych i organizacji pracodawców, któremu przewodniczy członek Komisji.

Artykuł 164 (148)

Parlament Europejski i Rada, stanowiąc zgodnie ze zwykłą procedurą prawodawczą i po konsultacji z Komitetem Ekonomiczno-Społecznym oraz Komitetem Regionów, **przyjmuje rozporządzenia wykonawcze** dotyczące Europejskiego Funduszu Społecznego.

Tytuł XII (dawny Rozdział 3)

EDUKACJA, KSZTAŁCENIE ZAWODOWE, MŁODZIEŻ
I SPORT

Artykuł 165 (149)

1. Unia przyczynia się do rozwoju edukacji o wysokiej jakości, poprzez zachęcanie do współpracy między Państwami Członkow-

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

skimi oraz, jeśli jest to niezbędne, poprzez wspieranie i uzupełnianie ich działalności, w pełni szanując odpowiedzialność Państw Członkowskich za treść nauczania i organizację systemów edukacyjnych, jak również ich różnorodność kulturową i językową.

Unia przyczynia się do wspierania europejskich przedsięwzięć w zakresie sportu, uwzględniając jego szczególny charakter, jego struktury oparte na zasadzie dobrowolności oraz uwzględniając jego funkcję społeczną i edukacyjną.

2. Działanie Unii zmierza do:

- rozwoju wymiaru europejskiego w edukacji, zwłaszcza przez nauczanie i upowszechnianie języków Państw Członkowskich;
- sprzyjania mobilności studentów i nauczycieli, między innymi poprzez zachęcanie do akademickiego uznawania dyplomów i okresów studiów;
- promowania współpracy między instytucjami edukacyjnymi;
- rozwoju wymiany informacji i doświadczeń w kwestiach wspólnych dla systemów edukacyjnych Państw Członkowskich;
- sprzyjania rozwojowi wymiany młodzieży i wymiany instruktorów społeczno-oświatowych **a także zachęcania młodzieży do uczestnictwa w demokratycznym życiu Europy,**
- popieranie rozwoju kształcenia na odległość.
- **rozwoju europejskiego wymiaru sportu, przez popieranie uczciwości i dostępności we współzawodnictwie sportowym oraz współpracy między podmiotami odpowiedzialnymi za sport, jak również przez ochronę integralności fizycznej i psychicznej sportowców, w szczególności tych najmłodszych.**

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

3. **Unia** i Państwa Członkowskie sprzyjają współpracy z państwami trzecimi oraz z kompetentnymi organizacjami międzynarodowymi **w dziedzinie edukacji i sportu**, zwłaszcza z Radą Europy.

4. Aby przyczynić się do osiągnięcia celów określonych w niniejszym artykule:

- **Parlament Europejski i Rada, stanowiąc zgodnie ze zwykłą procedurą prawodawczą i po konsultacji z Komitetem Ekonomiczno-Społecznym i Komitetem Regionów, przyjmują środki zachęcające, z wyłączeniem jakiegokolwiek harmonizacji przepisów ustawowych i wykonawczych Państw Członkowskich,**
- **Rada przyjmuje** zalecenia, na wniosek Komisji.

Artykuł 166 (150)

1. **Unia** urzeczywistnia politykę kształcenia zawodowego, która wspiera i uzupełnia działanie Państw Członkowskich, w pełni szanując odpowiedzialność Państw Członkowskich za treść i organizację kształcenia zawodowego.

2. Działanie **Unii** zmierza do:

- ułatwienia przystosowania się do zmian w przemyśle, zwłaszcza przez kształcenie zawodowe i przekwalifikowanie;
- poprawy kształcenia zawodowego wstępnego i ustawicznego w celu ułatwienia integracji zawodowej i reintegracji z rynkiem pracy;
- ułatwienia dostępu do kształcenia zawodowego i sprzyjania mobilności instruktorów i kształcących się, a zwłaszcza młodzieży;
- pobudzania współpracy w dziedzinie kształcenia między instytucjami edukacyjnymi lub kształcenia zawodowego a przedsiębiorstwami;
- rozwoju wymiany informacji i doświadczeń w kwestiach wspólnych dla systemów kształcenia Państw Członkowskich;

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

3. **Unia** i Państwa Członkowskie sprzyjają współpracy z państwami trzecimi i kompetentnymi organizacjami międzynarodowymi w dziedzinie kształcenia zawodowego.

4. **Parlament Europejski i Rada, stanowiąc zgodnie ze zwykłą procedurą prawodawczą** i po konsultacji z Komitetem Ekonomiczno-Społecznym i Komitetem Regionów, przyjmuje środki przyczyniające się do osiągnięcia celów określonych w niniejszym artykule, z wyłączeniem jakiegokolwiek harmonizacji przepisów ustawowych i wykonawczych Państw Członkowskich. **Rada przyjmuje także na wniosek Komisji zalecenia.**

Tytuł XIII

KULTURA

Artykuł 167 (151)

1. **Unia** przyczynia się do rozkwitu kultur Państw Członkowskich, w poszanowaniu ich różnorodności narodowej i regionalnej, równocześnie podkreślając znaczenie wspólnego dziedzictwa kulturowego.

2. Działanie **Unii** zmierza do zachęcania do współpracy między Państwami Członkowskimi oraz, jeśli to niezbędne, do wspierania i uzupełniania ich działań w następujących dziedzinach:

- pogłębiania wiedzy oraz upowszechniania kultury i historii narodów europejskich;
- zachowania i ochrony dziedzictwa kulturowego o znaczeniu europejskim;
- niehandlowej wymiany kulturalnej;
- twórczości artystycznej i literackiej, włącznie z sektorem audiowizualnym.

3. **Unia** i Państwa Członkowskie sprzyjają współpracy z państwami trzecimi oraz z kompetentnymi organizacjami międzynarodowymi w dziedzinie kultury, zwłaszcza z Radą Europy.

Książka z wprowadzeniem

do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.

Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

4. **Unia** uwzględnia aspekty kulturalne w swoim działaniu na podstawie innych postanowień **Traktatów**, zwłaszcza w celu poszanowania i popierania różnorodności jej kultur.

5. Aby przyczynić się do osiągnięcia celów określonych w niniejszym artykule:

- **Parlament Europejski i Rada, stanowiąc zgodnie ze zwykłą procedurą prawodawczą i po konsultacji z Komitetem Regionów, przyjmują środki zachęcające, z wyłączeniem jakiegokolwiek harmonizacji przepisów ustawowych i wykonawczych Państw Członkowskich,**
- **Rada wydaje** zalecenia, na wniosek Komisji.

Tytuł XIV

ZDROWIE PUBLICZNE

Artykuł 168 (152)

1. Przy określaniu i urzeczywistnianiu wszystkich polityk i działań **Unii** zapewnia się wysoki poziom ochrony zdrowia ludzkiego.

Działanie **Unii**, które uzupełnia polityki krajowe, nakierowane jest na poprawę zdrowia publicznego, zapobieganie chorobom i dolegliwościom ludzkim oraz usuwanie źródeł zagrożeń dla zdrowia **fizycznego i psychicznego**. Działanie to obejmuje zwalczanie epidemii, poprzez wspieranie badań nad ich przyczynami, sposobami ich rozprzestrzeniania się oraz zapobiegania im, jak również informacji i edukacji zdrowotnej, **a także monitorowanie poważnych transgranicznych zagrożeń dla zdrowia, wczesne ostrzeganie w przypadku takich zagrożeń oraz ich zwalczanie.**

Unia uzupełnia działanie Państw Członkowskich w celu zmniejszenia szkodliwych dla zdrowia skutków narkomanii, włącznie z informacją i profilaktyką.

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

2. Unia zachęca do współpracy między Państwami Członkowskimi w dziedzinach określonych w niniejszym artykule oraz, jeśli to konieczne, wspiera ich działania. **Unia zachęca w szczególności do współpracy między Państwami Członkowskimi w celu zwiększenia komplementarności ich usług zdrowotnych w regionach przygranicznych.**

Państwa Członkowskie, w powiązaniu z Komisją, koordynują między sobą własne polityki i programy w dziedzinach określonych w ustępie 1. Komisja może podjąć, w ścisłym kontakcie z Państwami Członkowskimi, każdą użyteczną inicjatywę w celu wsparcia tej koordynacji, **w szczególności inicjatywy mające na celu określenie wytycznych i wskaźników, organizowanie wymiany najlepszych praktyk i przygotowanie elementów niezbędnych dla prowadzenia okresowego nadzoru i oceny. Parlament Europejski jest w pełni informowany.**

3. Unia i Państwa Członkowskie sprzyjają współpracy z państwami trzecimi i kompetentnymi organizacjami międzynarodowymi w dziedzinie zdrowia publicznego.

4. Na zasadzie odstępstwa od artykułu 2 ustęp 5 i artykułu 6 litera a) oraz zgodnie z artykułem 4 ustęp 2 litera k), Parlament Europejski i Rada, stanowiąc zgodnie ze zwykłą procedurą prawodawczą i po konsultacji z Komitetem Ekonomiczno-Społecznym oraz Komitetem Regionów, przyczynia się do osiągnięcia celów określonych w niniejszym artykule, przyjmując, w celu stawienia czoła wspólnym zagrożeniom związanym z bezpieczeństwem:

- a) środki ustanawiające wysokie standardy jakości i bezpieczeństwa organów i substancji pochodzenia ludzkiego, krwi i pochodnych krwi; środki te nie stanowią przeszkody dla Pań-

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

stwa Członkowskiego w utrzymaniu lub ustanawianiu bardziej rygorystycznych środków ochronnych;

- b) środki w dziedzinach weterynaryjnej i fitosanitarnej, mające bezpośrednio na celu ochronę zdrowia publicznego;
- c) środki ustanawiające wysokie standardy jakości i bezpieczeństwa produktów leczniczych i wyrobów medycznych.

5. Parlament Europejski i Rada, stanowiąc zgodnie ze zwykłą procedurą prawodawczą i po konsultacji z Komitetem Ekonomiczno-Społecznym i Komitetem Regionów, mogą również ustanowić środki zachęcające, zmierzające do ochrony i poprawy zdrowia ludzkiego, w szczególności zwalczania epidemii transgranicznych, środki dotyczące monitorowania poważnych transgranicznych zagrożeń dla zdrowia, wczesnego ostrzeżenia w przypadku takich zagrożeń oraz ich zwalczania, jak również środki, których bezpośrednim celem jest ochrona zdrowia publicznego w związku z tytoniem i nadużywaniem alkoholu, z wyłączeniem jakiejkolwiek harmonizacji przepisów ustawowych i wykonawczych Państw Członkowskich.

6. Rada, na wniosek Komisji, może również przyjąć zalecenia służące osiągnięciu celów określonych w tym artykule.

7. Działania Unii są prowadzone w poszanowaniu obowiązków Państw Członkowskich w zakresie określania ich polityki dotyczącej zdrowia, jak również organizacji i świadczenia usług zdrowotnych i opieki medycznej. Obowiązki Państw Członkowskich obejmują zarządzanie usługami zdrowotnymi i opieką medyczną, jak również przydział przyznanych im zasobów. Środki, o których mowa w ustę-

Książka z wprowadzeniem

do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.

Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

pie 4 litera a), nie naruszają przepisów krajowych dotyczących oddawania organów i krwi lub ich wykorzystywania do celów medycznych.

Tytuł XV

OCHRONA KONSUMENTÓW

Artykuł 169 (153 ust. 1, 3–5; ust. 2 otrzymał oznaczenie art. 12)

1. Dążąc do popierania interesów konsumentów i zapewnienia wysokiego poziomu ochrony konsumentów, **Unia** przyczynia się do ochrony zdrowia, bezpieczeństwa i interesów gospodarczych konsumentów, jak również wspierania ich prawa do informacji, edukacji i organizowania się w celu zachowania ich interesów.

2. **Unia** przyczynia się do osiągnięcia celów określonych w ustępie 1 poprzez:

- a) środki, które przyjmuje na podstawie artykułu **115** w ramach urzeczywistniania rynku wewnętrznego;
- b) środki, które wspierają, uzupełniają i nadzorują politykę prowadzoną przez Państwa Członkowskie.

3. **Parlament Europejski i Rada, stanowiąc zgodnie ze zwykłą procedurą prawodawczą** i po konsultacji z Komitetem Ekonomiczno-Społecznym, przyjmuje środki określone w ustępie 3 lit. b).

4. Środki przyjęte na podstawie ustępu 4 nie stanowią przeszkody dla Państwa Członkowskiego w utrzymaniu lub ustanawianiu bardziej rygorystycznych środków ochronnych. Środki te muszą być zgodne z **Traktatami**. Są one notyfikowane Komisji.

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Tytuł XVI

SIECI TRANSEUROPEJSKIE

Artykuł 170 (154)

1. Aby pomóc osiągnąć cele określone w artykułach **26** i **174** oraz umożliwić obywatelom Unii, podmiotom gospodarczym, wspólnotom regionalnym i lokalnym pełne czerpanie korzyści z ustanowienia obszaru bez granic wewnętrznych, **Unia** przyczynia się do ustanowienia i rozwoju sieci transeuropejskich w infrastrukturach transportu, telekomunikacji i energetyki.

2. W ramach systemu wolnych i konkurencyjnych rynków działanie **Unii** zmierza do sprzyjania wzajemnym połączeniom oraz interoperacyjności sieci krajowych, jak również dostępowi do tych sieci. Uwzględnia ona w szczególności potrzebę łączenia wysp, regionów zamkniętych i peryferyjnych z centralnymi regionami **Unii**.

Artykuł 171 (155)

1. Aby osiągnąć cele określone w artykule **170**, **Unia**:

- ustanawia zbiór wytycznych obejmujących cele, priorytety i ogólne kierunki działań przewidzianych w dziedzinie sieci transeuropejskich; wytyczne te wskazują projekty będące przedmiotem wspólnego zainteresowania;
- urzeczywistnia każdy środek, który może się okazać niezbędny do zapewnienia współdziałania między sieciami, w szczególności w dziedzinie normalizacji technicznej;
- może wspierać projekty będące przedmiotem wspólnego zainteresowania, popierane przez Państwa Członkowskie, a wskazane w ramach wytycznych określonych w pierwszym tiret, w szczególności poprzez analizy możliwości wykonania, gwarancje kredytowe lub bonifikaty oprocentowania; **Unia** może się również przyczyniać do finansowania, za pośred-

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

nictwem Funduszu Spójności utworzonego zgodnie z artykułem 177, poszczególnych projektów w Państwach Członkowskich w dziedzinie infrastruktury transportu.

Działania **Unii** biorą pod uwagę potencjalną efektywność gospodarczą projektów.

2. Państwa Członkowskie, w powiązaniu z Komisją, koordynują między sobą polityki prowadzone na poziomie krajowym, które mogą mieć znaczący wpływ na realizację celów określonych w artykule 170. Komisja może podjąć, w ścisłej współpracy z Państwami Członkowskimi, każdą użyteczną inicjatywę w celu wsparcia tej koordynacji.

3. **Unia** może zdecydować o współpracy z państwami trzecimi w celu wsparcia projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania oraz zapewnienia współdziałania między sieciami.

Artykuł 172 (156)

Wytyczne i inne środki określone w artykule 171 ustęp 1 są przyjmowane przez **Parlament Europejski i Radę, stanowiące zgodnie ze zwykłą procedurą prawodawczą** i po konsultacji z Komitetem Ekonomiczno-Społecznym oraz Komitetem Regionów.

Wytyczne i projekty będące przedmiotem wspólnego zainteresowania, które dotyczą terytorium jakiegoś Państwa Członkowskiego, wymagają zgody tego Państwa.

Tytuł XVII

PRZEMYSŁ

Artykuł 173 (157)

1. **Unia** i Państwa Członkowskie czuwają nad zapewnieniem warunków niezbędnych dla konkurencyjności przemysłu **Unii**.

W tym celu, zgodnie z systemem wolnych i konkurencyjnych rynków, ich działania zmierzają do:

— przyspieszenia dostosowania przemysłu do zmian strukturalnych;

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

- wspierania środowiska sprzyjającego inicjatywom i rozwojowi przedsiębiorstw w całej **Unii**, a zwłaszcza małych i średnich przedsiębiorstwach;
- wspierania środowiska sprzyjającego współpracy między przedsiębiorstwami;
- sprzyjania lepszemu wykorzystaniu potencjału przemysłowego polityk innowacyjnych, badań i rozwoju technologicznego.

2. Państwa Członkowskie, w powiązaniu z Komisją, konsultują się wzajemnie oraz, w miarę potrzeby, koordynują swoje działania. Komisja może podjąć każdą użyteczną inicjatywę w celu wsparcia tej koordynacji, **w szczególności inicjatywy mające na celu określenie wytycznych i wskaźników, organizowanie wymiany najlepszych praktyk i przygotowanie elementów niezbędnych dla prowadzenia okresowego nadzoru i oceny. Parlament Europejski jest w pełni informowany.**

3. **Unia** przyczynia się do osiągnięcia celów określonych w ustępie 1 przez polityki i działania, które prowadzi na podstawie innych postanowień **Traktatów. Parlament Europejski i Rada, stanowiąc zgodnie ze zwykłą procedurą prawodawczą** oraz po konsultacji z Parlamentem Europejskim i Komitetem Ekonomiczno-Społecznym, może zdecydować o szczególnych środkach przeznaczonych na wsparcie działań podjętych w Państwach Członkowskich, służących osiągnięciu celów określonych w ustępie 1, **z wyłączeniem jakiegokolwiek harmonizacji przepisów ustawowych i wykonawczych Państw Członkowskich.**

Niniejszy tytuł nie stanowi podstawy do wprowadzenia przez **Unię** jakiegokolwiek środka, który mógłby prowadzić do zakłócenia konkurencji, bądź który zawiera przepisy podatkowe lub przepisy odnoszące się do praw i interesów pracowników najemnych.

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

Tytuł XVIII

SPÓJNOŚĆ GOSPODARCZA, SPOŁECZNA
I TERYTORIALNA

Artykuł 174 (158)

W celu wspierania harmonijnego rozwoju całej **Unii**, rozwija ona i prowadzi działania służące wzmocnieniu jej **spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej**.

W szczególności **Unia** zmierza do zmniejszenia dysproporcji w poziomach rozwoju różnych regionów oraz zacofania regionów najmniej uprzywilejowanych.

Wśród regionów, o których mowa, szczególną uwagę poświęca się obszarom wiejskim, obszarom podlegającym przemianom przemysłowym i regionom, które cierpią na skutek poważnych i trwałych niekorzystnych warunków przyrodniczych lub demograficznych, takim jak najbardziej na północ wysunięte regiony o bardzo niskiej gęstości zaludnienia oraz regiony wyspiarskie, transgraniczne i górskie.

Artykuł 175 (159)

Państwa Członkowskie prowadzą swoje polityki gospodarcze i koordynują je w taki sposób, aby osiągnąć także cele określone w artykule **174**. Przy formułowaniu i urzeczywistnianiu polityk i działań **Unii** oraz przy urzeczywistnianiu rynku wewnętrznego bierze się pod uwagę cele określone w artykule **174** i przyczynia się do ich realizacji. **Unia** wspiera także osiągnięcie tych celów przez działania, które podejmuje za pośrednictwem funduszy strukturalnych (Europejskiego Funduszu Orientacji i Gwarancji Rolnej — Sekcja Orientacji, Europejskiego Funduszu Społecznego, Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego), Europejskiego Banku Inwestycyjnego oraz innych istniejących instrumentów finansowych.

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

Co trzy lata Komisja przedstawia Parlamentowi Europejskiemu, Radzie, Komitetowi Ekonomiczno-Społecznemu i Komitetowi Regionów sprawozdanie w sprawie postępów w urzeczywistnianiu spójności **gospodarczej, społecznej i terytorialnej** oraz w sprawie sposobu, w jaki różne środki przewidziane w niniejszym artykule przyczyniły się do tego. Sprawozdanie to zawiera, w odpowiednim przypadku, stosowne propozycje.

Jeśli działania szczególne okażą się niezbędne poza funduszami i bez uszczerbku dla środków przyjętych w ramach innych polityk **Unii**, działania takie mogą być przyjmowane przez **Parlament Europejski i Rada, stanowiące zgodnie ze zwykłą procedurą prawodawczą** i po konsultacji z Komitetem Ekonomiczno-Społecznym oraz Komitetem Regionów.

Artykuł 176 (160)

Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego ma na celu przyczynianie się do korygowania podstawowych dysproporcji regionalnych **w Unii** poprzez udział w rozwoju i dostosowaniu strukturalnym regionów opóźnionych w rozwoju oraz w przekształcaniu upadających regionów przemysłowych.

Artykuł 177 (161)

Bez uszczerbku dla artykułu 178, Parlament Europejski i Rada, stanowiąc w drodze rozporządzeń zgodnie ze zwykłą procedurą prawodawczą i po konsultacjach z Komitetem Ekonomiczno-Społecznym oraz Komitetem Regionów, określają zadania, cele priorytetowe oraz organizację funduszy strukturalnych, co może obejmować grupowanie funduszy. **Według tej samej procedury określone są** również ogólne zasady mające do nich zastosowanie, jak również przepisy niezbędne do zapewnienia ich skuteczności oraz koordynacji funduszy między sobą i z innymi istniejącymi instrumentami finansowymi.

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

Fundusz Spójności, utworzony zgodnie z tą samą procedurą, wspiera finansowo projekty w dziedzinach środowiska naturalnego i sieci transeuropejskich w zakresie infrastruktury transportowej.

Artykuł 178

Rozporządzenia wykonawcze dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego są podejmowane przez **Parlament Europejski i Rada, stanowiące zgodnie ze zwykłą procedurą prawodawczą** i po konsultacji z Komitetem Ekonomiczno-Społecznym oraz Komitetem Regionów.

W odniesieniu do Europejskiego Funduszu Orientacji i Gwarancji Rolnej — Sekcja Orientacji oraz Europejskiego Funduszu Społecznego stosuje się w dalszym ciągu odpowiednio artykuły **43 i 164**.

Tytuł XIX

BADANIA I ROZWÓJ TECHNOLOGICZNY
ORAZ PRZESTRZEN KOSMICZNA

Artykuł 179 (163)

1. Unia ma na celu wzmocnienie swojej bazy naukowej i technologicznej przez utworzenie europejskiej przestrzeni badawczej, w której naukowcy, wiedza naukowa i technologie podlegają swobodnej wymianie, oraz sprzyjanie rozwojowi swojej konkurencyjności, także w przemyśle, a także promowanie działalności badawczej uznanej za niezbędną na mocy innych rozdziałów Traktatów.

2. W tym celu sprzyja ona przedsiębiorstwom, w tym małym i średnim przedsiębiorstwom, ośrodkom badawczym i uniwersytetom w ich wysiłkach badawczych i rozwoju technologicznym wysokiej jakości; wspiera ich wysiłki w zakresie wzajemnej współpracy, zmierzając w szczególności do umożliwienia naukowcom swobodnej współpracy ponad granicami, a przedsiębiorstwom

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

— **pełnego wykorzystania potencjału rynku wewnętrznego**, zwłaszcza poprzez otwarcie krajowych rynków zamówień publicznych, określanie wspólnych norm i usuwanie przeszkód prawnych i fiskalnych tej współpracy.

3. O wszelkich działaniach **Unii** podejmowanych na podstawie **Traktatów** w zakresie badań i rozwoju technologicznego, w tym o projektach demonstracyjnych, decyduje się oraz urzeczywistnia się je zgodnie z postanowieniami niniejszego tytułu.

Artykuł 180 (164)

W dążeniu do osiągnięcia tych celów **Unia** prowadzi następujące działania, które stanowią uzupełnienie działań podejmowanych przez Państwa Członkowskie:

- a) wykonywanie programów badań, rozwoju technologicznego i demonstracyjnych, wraz z promowaniem współpracy z przedsiębiorstwami, ośrodkami badawczymi i uniwersytetami oraz między nimi;
- b) popieranie współpracy w dziedzinie **unijnych** badań, rozwoju technologicznego i demonstracji z państwami trzecimi i organizacjami międzynarodowymi;
- c) upowszechnianie i optymalizację wyników działań w dziedzinie **unijnych** badań, rozwoju technologicznego i demonstracji;
- d) popieranie kształcenia i mobilności naukowców **w Unii**.

Artykuł 181 (165)

1. **Unia** i Państwa Członkowskie koordynują swoje działania w zakresie badań i rozwoju technologicznego, tak aby zapewnić wzajemną spójność polityk krajowych i polityki **Unii**.

2. W ścisłej współpracy z Państwami Członkowskimi Komisja może podjąć każdą użyteczną inicjatywę w celu wsparcia koordynacji określonej w ustępie 1, **w szczególności inicjatywy mające na celu określenie wytycznych i wskaźników, organizo-**

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

wanie wymiany najlepszych praktyk i przygotowanie elementów niezbędnych dla prowadzenia okresowego nadzoru i oceny. Parlament Europejski jest w pełni informowany.

Artykuł 182 (166)

1. Wieleletni program ramowy określający wszystkie działania Unii jest uchwalany przez **Parlament Europejski i Rada, stanowiące zgodnie ze zwykłą procedurą prawodawczą**, po konsultacji z Komitetem Ekonomiczno-Społecznym.

Program ramowy:

- ustala naukowe i technologiczne cele, które mają być osiągnięte przez działania przewidziane w artykule **180** oraz priorytety, które się z nimi wiążą;
- wskazuje ogólne kierunki tych działań;
- ustala ogólną maksymalną kwotę oraz szczegółowe zasady współuczestnictwa finansowego **Unii** w programie ramowym, jak również odpowiednie udziały w każdym z przewidywanych działań.

2. Program ramowy jest dostosowywany lub uzupełniany w zależności od rozwoju sytuacji.

3. Program ramowy jest urzeczywistniany poprzez programy szczegółowe przygotowywane w ramach każdego działania. Każdy program szczegółowy określa szczegółowe zasady jego realizacji, ustala czas jego trwania i przewiduje środki uznane za niezbędne. Suma kwot uznanych za niezbędne, ustalona przez programy szczegółowe, nie może przekroczyć ogólnej maksymalnej kwoty ustalonej dla programu ramowego i dla każdego działania.

4. **Rada, stanowiąc zgodnie ze specjalną procedurą prawodawczą** i po konsultacji z Parlamentem Europejskim oraz Komitetem Ekonomiczno-Społecznym, uchwała programy szczegółowe.

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

5. Jako uzupełnienie działań przewidzianych w wieloletnim programie ramowym, Parlament Europejski i Rada, stając zgodnie ze zwykłą procedurą prawodawczą i po konsultacji z Komitetem Ekonomiczno-Społecznym, ustanawiają środki niezbędne do realizacji europejskiej przestrzeni badawczej.

Artykuł 183 (167)

W celu urzeczywistnienia wieloletniego programu ramowego **Unia**:

- określa zasady uczestnictwa przedsiębiorstw, ośrodków badawczych i uniwersytetów;
- określa zasady dotyczące upowszechniania wyników badań.

Artykuł 184 (168)

Przy urzeczywistnianiu wieloletniego programu ramowego mogą zostać podjęte decyzje o programach uzupełniających, w których uczestniczą tylko niektóre Państwa Członkowskie, które je finansują, z zastrzeżeniem ewentualnego współuczestnictwa **Unii**.

Unia uchwała zasady mające zastosowanie do programów uzupełniających, zwłaszcza w odniesieniu do upowszechniania wiedzy i dostępu innych Państw Członkowskich.

Artykuł 185 (169)

Przy urzeczywistnianiu wieloletniego programu ramowego **Unia** może przewidzieć, za zgodą zainteresowanych Państw Członkowskich, udział w programach badawczych i rozwojowych podjętych przez kilka Państw Członkowskich, w tym udział w strukturach utworzonych w celu wykonania tych programów.

Artykuł 186 (170)

Przy urzeczywistnianiu wieloletniego programu ramowego **Unia** może przewidzieć współpracę w dziedzinie **unijnych** badań, rozwoju technologicznego i demonstracji z państwami trzecimi lub organizacjami międzynarodowymi.

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

Szczegółowe rozwiązania dotyczące tej współpracy mogą być przedmiotem umów między **Unią** i zainteresowanymi stronami trzecimi.

Artykuł 187 (171)

Unia może tworzyć wspólne przedsięwzięcia lub jakiegokolwiek inne struktury niezbędne do skutecznego wykonywania **unijnych** programów badawczych, rozwoju technologicznego i demonstracyjnych.

Artykuł 188 (172)

Rada, na wniosek Komisji i po konsultacji z Parlamentem Europejskim oraz Komitetem Ekonomiczno-Społecznym, uchwała przepisy określone w artykule 187.

Parlament Europejski i Rada, stanowiąc zgodnie ze zwykłą procedurą prawodawczą i po konsultacji z Komitetem Ekonomiczno-Społecznym, uchwała przepisy określone w artykułach 183, 184 i 185. Przyjęcie programów uzupełniających wymaga zgody zainteresowanych Państw Członkowskich.

Artykuł 189

1. W celu wspierania postępu naukowo-technicznego, konkurencyjności przemysłowej i realizacji swoich polityk, Unia opracowuje europejską politykę przestrzeni kosmicznej. W tym celu Unia może promować wspólne inicjatywy, popierać badania i rozwój technologiczny i koordynować wysiłki niezbędne dla badania i wykorzystania przestrzeni kosmicznej.

2. W celu przyczynienia się do realizacji celów określonych w ustępie 1, Parlament Europejski i Rada, stanowiąc zgodnie ze zwykłą procedurą prawodawczą, ustanawiają niezbędne środki, które mogą przybrać postać europejskiego programu kosmicznego, z wyłączeniem jakiegokolwiek harmonizacji przepisów ustawowych i wykonawczych Państw Członkowskich.

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

3. Unia ustanawia odpowiednie stosunki z Europejską Agencją Kosmiczną.

4. Niniejszy artykuł nie narusza pozostałych postanowień niniejszego tytułu.

Artykuł 190 (173)

Na początku każdego roku Komisja przedstawia sprawozdanie Parlamentowi Europejskiemu i Radzie. Sprawozdanie to zawiera zwłaszcza informację o działaniach w zakresie badań, rozwoju technologicznego oraz upowszechniania wyników w roku poprzednim oraz program pracy na rok bieżący.

Tytuł XX

ŚRODOWISKO NATURALNE

Artykuł 191 (174)

1. Polityka Unii w dziedzinie środowiska naturalnego przyczynia się do osiągnięcia następujących celów:

- zachowania, ochrony i poprawy jakości środowiska naturalnego;
- ochrony zdrowia ludzkiego;
- ostrożnego i racjonalnego wykorzystywania zasobów naturalnych;
- **promowania na płaszczyźnie międzynarodowej środków zmierzających do rozwiązywania regionalnych lub światowych problemów środowiska naturalnego, w szczególności zwalczania zmian klimatu.**

2. Polityka Unii w dziedzinie środowiska naturalnego stawia sobie za cel wysoki poziom ochrony, z uwzględnieniem różnorodności sytuacji w różnych regionach **Unii**. Opiera się na zasadzie ostrożności oraz na zasadach działania zapobiegawczego, naprawiania szkody w pierwszym rzędzie u źródła i na zasadzie „zanieczyszczający płaci”.

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

W tym kontekście środki harmonizujące odpowiadające wymogom w dziedzinie ochrony środowiska obejmują, w odpowiednich przypadkach, klauzulę zabezpieczającą, która pozwala Państwom Członkowskim na podejmowanie, z pozagospodarczych względów związanych ze środowiskiem naturalnym, środków tymczasowych, podlegających **unijnej** procedurze kontrolnej.

3. Przy opracowywaniu polityki w dziedzinie środowiska naturalnego **Unia** uwzględnia:

- dostępne dane naukowo-techniczne;
- warunki środowiska naturalnego w różnych regionach **Unii**;
- potencjalne korzyści i koszty, które mogą wynikać z działania lub zaniechania działania;
- gospodarczy i społeczny rozwój **Unii** jako całości i zrównoważony rozwój jej regionów.

4. W zakresie swoich odpowiednich kompetencji **Unia** i Państwa Członkowskie współpracują z państwami trzecimi i kompetentnymi organizacjami międzynarodowymi. Warunki współpracy **Unii** mogą stanowić przedmiot umów między **Unią** i zainteresowanymi stronami trzecimi.

Poprzedni akapit nie narusza kompetencji Państw Członkowskich do negocjowania w organach międzynarodowych i zawierania umów międzynarodowych.

Artykuł 192 (175)

1. **Parlament Europejski i Rada, stanowiąc zgodnie ze zwykłą procedurą prawodawczą** i po konsultacji z Komitetem Ekonomiczno-Społecznym oraz Komitetem Regionów, decyduje o działaniu służącym osiągnięciu celów określonych w artykule 191, które ma być podjęte przez **Unię**.

2. Na zasadzie odstępstwa od procedury decyzyjnej przewidzianej w ustępie 1 i bez uszczerbku dla artykułu 115 **Rada, stanowiąc**

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

jednomyślnie zgodnie ze specjalną procedurą prawodawczą i po konsultacji z Parlamentem Europejskim, Komitetem Ekonomiczno-Społecznym i Komitetem Regionów, uchwała:

- a) przepisy przede wszystkim o charakterze fiskalnym;
- b) środki wpływające na:
 - zagospodarowanie przestrzenne;
 - zarządzanie ilościowe zasobami wodnymi, w sposób pośredni lub bezpośredni wpływające na dostępność tych zasobów;
 - przeznaczenie gruntów, z wyjątkiem kwestii zarządzania odpadami;
- c) środki wpływające znacząco na wybór Państwa Członkowskiego między różnymi źródłami energii i ogólną strukturę jego zaopatrzenia w energię.

Rada, stanowiąc jednomyślnie na wniosek Komisji i po konsultacji z Parlamentem Europejskim, Komitetem Ekonomiczno-Społecznym i Komitetem Regionów, może postanowić o stosowaniu zwykłej procedury prawodawczej do dziedzin, o których mowa w akapicie pierwszym.

3. Ogólne programy działania określające cele priorytetowe, które mają być osiągnięte, uchwalane są przez **Parlament Europejski i Rada, stanowiące zgodnie ze zwykłą procedurą prawodawczą** i po konsultacji z Komitetem Ekonomiczno-Społecznym oraz Komitetem Regionów.

Środki niezbędne do realizacji tych programów są przyjmowane na warunkach przewidzianych w ustępie 1 lub 2, zależnie od przypadku.

4. Bez uszczerbku dla **niektórych środków przyjętych przez Unię**, Państwa Członkowskie finansują i wykonują politykę w zakresie środowiska naturalnego.

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

5. Bez uszczerbku dla zasady, iż zanieczyszczający płaci, gdy środek oparty na ustępie 1 niesie ze sobą koszty uznane za nieproporcjonalne dla władz publicznych Państwa Członkowskiego, **środek ten przewiduje właściwe przepisy w formie:**

- tymczasowych derogacji i/lub
- wsparcia finansowego z Funduszu Spójności utworzonego zgodnie z artykułem 177.

Artykuł 193 (176)

Środki ochronne przyjęte na podstawie artykułu 192 nie stanowią przeszkody dla Państwa Członkowskiego w utrzymaniu lub ustanawianiu bardziej rygorystycznych środków ochronnych. Środki te muszą być zgodne z **Traktatami**. Są one notyfikowane Komisji.

Tytuł XXI **ENERGETYKA**

(dawny Tytuł XX „WSPÓŁPRACA NA RZECZ ROZWOJU” oraz art. 177, 179, 180 i 181 otrzymują, odpowiednio, oznaczenie rozdział 1 tytułu III w części piątej dotyczącej działań zewnętrznych Unii oraz art. 208–211)

Artykuł 194

1. W ramach ustanawiania lub funkcjonowania rynku wewnętrznego oraz z uwzględnieniem potrzeby zachowania i poprawy środowiska naturalnego, polityka Unii w dziedzinie energetyki ma na celu, w duchu solidarności między Państwami Członkowskimi:

- a) zapewnienie funkcjonowania rynku energii;
- b) zapewnienie bezpieczeństwa dostaw energii w Unii;
- c) wspieranie efektywności energetycznej i oszczędności energii, jak również rozwoju nowych i odnawialnych form energii; oraz
- d) wspieranie wzajemnych połączeń między sieciami energii.

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

2. Bez uszczerbku dla stosowania innych postanowień Traktatów, Parlament Europejski i Rada, stanowiąc zgodnie ze zwykłą procedurą prawodawczą, ustanawiają środki niezbędne do osiągnięcia celów, o których mowa w ustępie 1. Środki te są przyjmowane po konsultacji z Komitetem Ekonomiczno-Społecznym i Komitetem Regionów.

Nie naruszają one prawa Państwa Członkowskiego do określania warunków wykorzystania jego zasobów energetycznych, wyboru między różnymi źródłami energii i ogólnej struktury jego zaopatrzenia w energię, bez uszczerbku dla artykułu 192 ustęp 2 litera c).

3. Na zasadzie odstępstwa od ustępu 2, Rada, stanowiąc zgodnie ze specjalną procedurą prawodawczą, jednomyślnie i po konsultacji z Parlamentem Europejskim, ustanawia środki, o których mowa w tym ustępie, jeżeli mają one głównie charakter fiskalny.

Tytuł XXII
TURYSTYKA

Artykuł 195

1. Unia uzupełnia działania Państw Członkowskich w sektorze turystycznym, w szczególności przez wspieranie konkurencyjności przedsiębiorstw Unii w tym sektorze.

W tym celu działania Unii skierowane są na:

- a) zachęcanie do tworzenia korzystnego środowiska dla rozwoju przedsiębiorstw w tym sektorze;
- b) wspieranie współpracy między Państwami Członkowskimi, w szczególności przez wymianę dobrych praktyk.

2. Parlament Europejski i Rada, stanowiąc zgodnie ze zwykłą procedurą prawodawczą, ustanawiają szczególne środki w celu uzupełnienia działań podejmowanych w Państwach

Książka z wprowadzeniem

do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.

Cena tylko 32 zł.

Członkowskich służących realizacji celów, o których mowa w niniejszym artykule, z wyłączeniem jakiegokolwiek harmonizacji przepisów ustawowych i wykonawczych Państw Członkowskich.

Tytuł XXIII OCHRONA LUDNOŚCI

Artykuł 196

1. Unia zachęca do współpracy między Państwami Członkowskimi w celu zwiększenia skuteczności systemów zapobiegania klęskom żywiołowym lub katastrofom spowodowanymi przez człowieka i ochrony przed nimi.

Działanie Unii zmierza do:

- a) wspierania i uzupełniania działań Państw Członkowskich na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym w zakresie zapobiegania zagrożeniom, przygotowania personelu ochrony ludności w Państwach Członkowskich i reagowania na klęski żywiołowe lub katastrofy spowodowane przez człowieka na terytorium Unii,
- b) wspierania szybkiej i skutecznej współpracy operacyjnej krajowych służb ochrony ludności na terytorium Unii,
- c) wspierania spójności międzynarodowych działań w zakresie ochrony ludności.

2. Parlament Europejski i Rada, stanowiąc zgodnie ze zwykłą procedurą prawodawczą, ustanawiają niezbędne środki przyczyniające się do realizacji celów, o których mowa w ustępie 1, z wyłączeniem jakiegokolwiek harmonizacji przepisów ustawowych i wykonawczych Państw Członkowskich.

Tytuł XXIV

WSPÓŁPRACA ADMINISTRACYJNA

Artykuł 197

1. Skuteczne wdrażanie prawa Unii przez Państwa Członkowskie, mające istotne znaczenie dla prawidłowego funkcjonowania Unii, jest uznawane za sprawę będącą przedmiotem wspólnego zainteresowania.

2. Unia może wspierać wysiłki Państw Członkowskich zmierzające do poprawy ich zdolności administracyjnej w zakresie wdrażania prawa Unii. Działanie to może polegać w szczególności na ułatwianiu wymiany informacji i urzędników oraz wspieraniu programów szkolenia. Żadne Państwo Członkowskie nie jest zobowiązane do korzystania z tego wsparcia. Parlament Europejski i Rada, stanowiąc w drodze rozporządzeń zgodnie ze zwykłą procedurą prawodawczą, ustanawiają niezbędne ku temu środki, z wyłączeniem jakiegokolwiek harmonizacji przepisów ustawowych i wykonawczych Państw Członkowskich.

3. Niniejszy artykuł nie narusza zobowiązań Państw Członkowskich do wdrażania prawa Unii ani prerogatyw i obowiązków Komisji. Nie narusza również pozostałych postanowień Traktatów przewidujących współpracę administracyjną między Państwami Członkowskimi oraz między nimi a Unią.

Artykuł 177 (otrzymał oznaczenie art. 208)

Artykuł 178 (uchylony)

Artykuł 179 (otrzymał oznaczenie art. 209)

Artykuł 180 (otrzymał oznaczenie art. 210)

Artykuł 181 (otrzymał oznaczenie art. 211)

Dawny Tytuł XXI „WSPÓŁPRACA GOSPODARCZA, FINANSOWA I TECHNICZNA Z PAŃSTWAMI TRZECIMI” oraz art 181a otrzymują, odpowiednio, oznaczenie rozdział 2 tytułu III w części piątej dotyczącej działań zewnętrznych Unii oraz nowy art. 212

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

STOWARZYSZENIE KRAJÓW I TERYTORIÓW ZAMORSKICH

Artykuł 198 (182)

Państwa Członkowskie zgadzają się stowarzyszyć ze **Unią** kraje i terytoria pozaeuropejskie, które utrzymują szczególne stosunki z Danią, Francją, Niderlandami i Zjednoczonym Królestwem. Lista tych krajów i terytoriów (dalej zwanych „krajami i terytoriami”) zawarta jest w załączniku II.

Celem stowarzyszenia jest promowanie rozwoju gospodarczego i społecznego krajów i terytoriów oraz ustanowienie ścisłych stosunków gospodarczych między nimi i **Unią** jako całością.

Zgodnie z zasadami wyrażonymi w preambule niniejszego Traktatu, stowarzyszenie służy przede wszystkim sprzyjaniu interesom i pomyślności mieszkańców tych krajów i terytoriów, w sposób prowadzący je do rozwoju gospodarczego, społecznego i kulturalnego, do czego aspirują.

Artykuł 199 (183)

Stowarzyszenie ma następujące cele.

1. Państwa Członkowskie stosują w wymianie handlowej z krajami i terytoriami takie same warunki, jakie stosują między sobą na podstawie **Traktatów**.
2. Każdy kraj lub terytorium stosuje w swej wymianie handlowej z Państwami Członkowskimi oraz innymi krajami i terytoriami takie same warunki, jakie stosuje względem Państwa europejskiego, z którym utrzymuje szczególne stosunki.
3. Państwa Członkowskie przyczyniają się do inwestycji, których wymaga stopniowy rozwój tych krajów i terytoriów.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

4. W odniesieniu do inwestycji finansowanych przez **Unię** udział w przetargach i dostawach jest otwarty na równych warunkach dla wszystkich osób fizycznych i prawnych, które mają przynależność Państwa Członkowskiego lub jednego z krajów i terytoriów.

5. W stosunkach między Państwami Członkowskimi oraz krajami i terytoriami prawo przedsiębiorczości obywateli i spółek jest regulowane zgodnie z postanowieniami i przy zastosowaniu procedur przewidzianych w rozdziale dotyczącym prawa przedsiębiorczości oraz na niedyskryminacyjnych podstawach, z zastrzeżeniem przepisów szczególnych przyjętych na podstawie artykułu 203.

Artykuł 200 (184)

1. Cła na przywóz do Państw Członkowskich towarów pochodzących z krajów i terytoriów są zakazane tak jak cła między Państwami Członkowskimi zgodnie z postanowieniami **Traktatów**.

2. Cła na przywóz do każdego kraju lub terytorium z Państw Członkowskich lub z innego kraju lub terytorium są zakazane zgodnie z postanowieniami artykułu 30.

3. Kraje i terytoria mogą jednak nakładać cła odpowiadające potrzebom ich rozwoju i uprzemysłowienia lub cła o charakterze fiskalnym, mające na celu zasilanie ich budżetu.

Cła określone w poprzednim akapicie nie mogą przewyższać poziomu ceł nałożonych na przywóz produktów pochodzących z Państwa Członkowskiego, z którym każdy kraj lub terytorium utrzymuje szczególne stosunki.

4. Ustęp 2 nie ma zastosowania do krajów lub terytoriów, które z racji ich szczególnych zobowiązań międzynarodowych, którymi są związane, stosują już niedyskryminacyjną taryfę celną.

5. Ustanowienie lub zmiana ceł nałożonych na towary przywożone do krajów i terytoriów nie powinno powodować faktycznej lub prawnej, bezpośredniej lub pośredniej dyskryminacji między przywozem z różnych Państw Członkowskich.

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

Artykuł 201 (185)

Jeżeli poziom ceł mających zastosowanie do towarów pochodzących z państwa trzeciego przy wjeździe do kraju lub na terytorium może, po zastosowaniu postanowień artykułu 200 ustęp 1, spowodować zakłócenia w handlu ze szkodą dla Państwa Członkowskiego, może ono żądać od Komisji przedstawienia innym Państwom Członkowskim środków niezbędnych do zaradzenia tej sytuacji.

Artykuł 202 (186)

Z zastrzeżeniem postanowień dotyczących zdrowia publicznego, bezpieczeństwa publicznego i porządku publicznego, **swobodę** przepływu pracowników z krajów i terytoriów do Państw Członkowskich oraz z Państw Członkowskich do krajów i terytoriów **regulują akty przyjęte zgodnie z artykułem 203.**

Artykuł 203 (187)

Rada, **stanowiąc jednomyślnie na wniosek Komisji**, ustanawia, na podstawie doświadczeń nabytych w ramach stowarzyszenia krajów i terytoriów ze **Unią** oraz zasad ustanowionych w **Traktatach**, przepisy dotyczące sposobów i procedury stowarzyszenia krajów i terytoriów ze **Unią**. **W przypadku gdy przepisy te są przyjmowane przez Radę zgodnie ze specjalną procedurą prawodawczą, stanowi ona jednomyślnie na wniosek Komisji i po konsultacji z Parlamentem Europejskim.**

Artykuł 204 (188)

Postanowienia artykułów **198–203** stosują się do Grenlandii, z zastrzeżeniem specyficznych postanowień dotyczących Grenlandii zawartych w Protokole w sprawie szczególnych ustaleń dla Grenlandii, załączonym do **Traktatów**.

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

Część piąta

DZIAŁANIA ZEWNĘTRZNE UNII

Tytuł I

POSTANOWIENIA OGÓLNE DOTYCZĄCE
DZIAŁAŃ ZEWNĘTRZNYCH UNII

Artykuł 205

Działania Unii na arenie międzynarodowej, w rozumieniu niniejszej części, oparte są na zasadach, dążą do osiągnięcia celów i są prowadzone zgodnie z postanowieniami ogólnymi, w których mowa w rozdziale 1 tytułu V Traktatu o Unii Europejskiej.

Tytuł II

WSPÓLNA POLITYKA HANDLOWA

Tytuł IX „WSPÓLNA POLITYKA HANDLOWA” oraz artykuły 131 i 133 otrzymały, odpowiednio, oznaczenie tytuł II w części piątej dotyczącej działań zewnętrznych Unii oraz art. 206 i 207.

Artykuł 206 (dawny art. 131)

Poprzez utworzenie unii celnej zgodnie z artykułami 28–32 Unia przyczynia się, we wspólnym interesie, do harmonijnego rozwoju handlu światowego, stopniowego zniesienia ograniczeń w handlu międzynarodowym i w bezpośrednich inwestycjach zagranicznych oraz do zmniejszenia barier celnych i innych barier.

Artykuł 207 (zastąpił dawny art. 133)

1. Wspólna polityka handlowa jest oparta na jednolitych zasadach, w szczególności w odniesieniu do zmian stawek celnych, zawierania umów celnych i handlowych dotyczących handlu towarami i usługami oraz do handlowych aspektów

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

własności intelektualnej, bezpośrednich inwestycji zagranicznych, ujednoczenia środków liberalizacyjnych, polityki eksportowej, a także handlowych środków ochronnych, w tym środków podejmowanych w przypadku dumpingu lub subsydiów. Wspólna polityka handlowa prowadzona jest zgodnie z zasadami i celami działań zewnętrznych Unii.

2. Parlament Europejski i Rada, stanowiąc w drodze rozporządzeń zgodnie ze zwykłą procedurą prawodawczą, przyjmują środki określające ramy realizacji wspólnej polityki handlowej.

3. Jeżeli istnieje potrzeba wynegocjowania i zawarcia umów z jednym lub większą liczbą państw trzecich lub organizacji międzynarodowych, stosuje się artykuł 218, z zastrzeżeniem postanowień szczególnych niniejszego artykułu.

Komisja przedstawia zalecenia Radzie, która upoważnia ją do rozpoczęcia koniecznych rokowań. Rada i Komisja są odpowiedzialne za zapewnienie zgodności umów będących przedmiotem rokowań z wewnętrznymi politykami i zasadami Unii.

Komisja prowadzi te rokowania w konsultacji ze specjalnym komitetem wyznaczonym przez Radę w celu wsparcia jej w tym zadaniu i w ramach wytycznych, które Rada może do niej kierować. Komisja regularnie składa specjalnemu komitetowi i Parlamentowi Europejskiemu sprawozdanie z postępu w rokowaniach.

4. W odniesieniu do rokowań i zawierania umów, o których mowa w ustępie 3, Rada stanowi większością kwalifikowaną.

W odniesieniu do rokowań i zawierania umów w dziedzinie handlu usługami i w dziedzinie handlowych aspektów własności intelektualnej, jak również bezpośrednich inwestycji zagranicznych, Rada stanowi jednomyślnie, jeżeli

Książka z wprowadzeniem

do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.

Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

umowy te zawierają postanowienia wymagające jednomyślności do przyjęcia przepisów wewnętrznych.

Rada stanowi jednomyślnie także przy rokowaniach i zawieraniu umów:

- a) w dziedzinie handlu usługami w zakresie kultury i audiowizualnymi, jeżeli umowy te mogłyby zagrozić różnorodności kulturowej i językowej Unii;
- b) w dziedzinie handlu usługami społecznymi oraz w zakresie edukacji i zdrowia, jeżeli umowy te mogłyby w znacznym stopniu zakłócać działanie krajowego systemu tych usług i wywierać negatywny wpływ na odpowiedzialność Państw Członkowskich za ich zapewnienie.

5. Rokowania i zawieranie umów międzynarodowych w dziedzinie transportu podlegają tytułowi V części trzeciej oraz artykułowi 218.

6. Wykonywanie uprawnień w dziedzinie wspólnej polityki handlowej, przyznanych niniejszym artykułem, nie narusza podziału kompetencji między Unią i Państwami Członkowskimi i nie prowadzi do harmonizacji przepisów ustawowych lub wykonawczych Państw Członkowskich, jeżeli Traktaty wykluczają taką harmonizację.

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

Tytuł III

WSPÓŁPRACA Z PAŃSTWAMI TRZECIMI
I POMOC HUMANITARNA

Rozdział 1 (dawny tytuł XX w części trzeciej)

Współpraca na rzecz rozwoju

Tytuł XX „WSPÓŁPRACA NA RZECZ ROZWOJU” oraz art. 177, 179, 180 i 181 otrzymały, odpowiednio, oznaczenie rozdział 1 tytułu III w części piątej dotyczącej działań zewnętrznych Unii oraz art. 208–211

Artykuł 208 (dawny art. 177; ust. 1 akapit 2 zd. 2 zastępuje art. 178 TWE)

1. Polityka Unii w dziedzinie współpracy na rzecz rozwoju jest prowadzona zgodnie z zasadami i celami działań zewnętrznych Unii. Polityka Unii i polityka Państw Członkowskich w dziedzinie współpracy na rzecz rozwoju uzupełniają się i wzmacniają wzajemnie.

Głównym celem polityki Unii w tej dziedzinie jest zmniejszenie, a docelowo, likwidacja ubóstwa. Przy realizacji polityk, które mogłyby mieć wpływ na kraje rozwijające się, Unia bierze pod uwagę cele współpracy na rzecz rozwoju.

2. Unia i Państwa Członkowskie szanują zobowiązania i uwzględniają cele, na które wyraziły zgodę w ramach Organizacji Narodów Zjednoczonych i innych kompetentnych organizacji międzynarodowych.

Artykuł 209 (dawny art. 179)

1. Parlament Europejski i Rada, stanowiąc zgodnie ze zwykłą procedurą prawodawczą, przyjmują środki niezbędne w celu realizacji polityki w dziedzinie współpracy na rzecz rozwoju, które mogą dotyczyć wieloletnich programów współpracy z krajami rozwijającymi się lub programów tematycznych.

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

2. Unia może zawierać z państwami trzecimi i właściwymi organizacjami międzynarodowymi wszelkie rodzaje umów, które przyczyniają się do realizacji celów, o których mowa w artykule 21 Traktatu o Unii Europejskiej i w artykule 208 niniejszego Traktatu.

Akapit pierwszy nie narusza kompetencji Państw Członkowskich do negocjowania na forach międzynarodowych i zawierania umów.

3. Europejski Bank Inwestycyjny przyczynia się, na warunkach przewidzianych w jego Statucie, do realizacji środków określonych w ustępie 1.

Artykuł 210 (180)

1. **Dążąc do zwiększenia komplementarności i skuteczności swoich działań, Unia** i Państwa Członkowskie koordynują swoje polityki w dziedzinie współpracy na rzecz rozwoju i konsultują się wzajemnie co do swych programów pomocy, w tym w organizacjach międzynarodowych i podczas konferencji międzynarodowych. Mogą one podejmować wspólne działania. Państwa Członkowskie w razie potrzeby przyczyniają się do wykonania programów pomocy **Unii**.

2. Komisja może podjąć każdą użyteczną inicjatywę w celu wsparcia koordynacji określonej w ustępie 1.

Artykuł 211 (181)

W zakresie swoich odpowiednich kompetencji **Unia** i Państwa Członkowskie współpracują z państwami trzecimi i kompetentnymi organizacjami międzynarodowymi.

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

Rozdział 2 (dawny Tytuł XXI części trzeciej)

**Współpraca gospodarcza, finansowa
i techniczna z państwami trzecimi**

Artykuł 212 (181a)

1. Bez uszczerbku dla innych postanowień Traktatów, w szczególności postanowień artykułów 208–211, Unia prowadzi działania w zakresie współpracy gospodarczej, finansowej i technicznej, w tym pomocy w szczególności w dziedzinie finansowej, z państwami trzecimi innymi niż kraje rozwijające się. Działania te są spójne z polityką Unii na rzecz rozwoju i są prowadzone zgodnie z zasadami i celami jej działań zewnętrznych. Działania Unii i Państw Członkowskich wzajemnie się uzupełniają i wzmacniają.

2. Parlament Europejski i Rada, stanowiąc zgodnie ze zwykłą procedurą prawodawczą, przyjmują środki niezbędne do wykonania ustępu 1.

3. W zakresie swoich odpowiednich kompetencji Unia i Państwa Członkowskie współpracują z państwami trzecimi i kompetentnymi organizacjami międzynarodowymi. Warunki współpracy Unii mogą stanowić przedmiot umów między Unią i zainteresowanymi stronami trzecimi.

Pierwszy akapit nie narusza kompetencji Państw Członkowskich do negocjowania w organach międzynarodowych i zawierania umów międzynarodowych.

Artykuł 213

Jeżeli sytuacja w państwie trzecim wymaga pilnej pomocy finansowej ze strony Unii, Rada, na wniosek Komisji, przyjmuje niezbędne decyzje.

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Rozdział 3

Pomoc humanitarna

Artykuł 214

1. Działania Unii w dziedzinie pomocy humanitarnej są prowadzone zgodnie z zasadami i celami działań zewnętrznych Unii. Działania te mają na celu niesienie doraźnej pomocy i opieki dla ludności w państwach trzecich, która stała się ofiarą klęsk żywiołowych lub katastrof spowodowanych przez człowieka, oraz jej ochronę, w celu sprostania potrzebom humanitarnym wynikającym z takich różnych sytuacji. Działania Unii i Państw Członkowskich wzajemnie się uzupełniają i wzmacniają.

2. Akcje pomocy humanitarnej prowadzone są zgodnie z zasadami prawa międzynarodowego oraz zasadami bezstronności, neutralności i niedyskryminacji.

3. Parlament Europejski i Rada, stanowiąc zgodnie ze zwykłą procedurą prawodawczą, ustanawiają środki określające ramy prowadzenia przez Unię akcji pomocy humanitarnej.

4. Unia może zawierać z państwami trzecimi i właściwymi organizacjami międzynarodowymi wszelkie rodzaje umów, które przyczyniają się do realizacji celów, o których mowa w ustępie 1 i artykule 21 Traktatu o Unii Europejskiej.

Akapit pierwszy nie narusza kompetencji Państw Członkowskich do negocjowania na forach międzynarodowych i zawierania umów.

5. W celu ustanowienia ram wspólnego wkładu młodych Europejczyków w akcje pomocy humanitarnej Unii ustanawia się Europejski Ochotniczy Korpus Pomocy Humanitarnej. Parlament Europejski i Rada, stanowiąc w drodze rozporządzenia,

Książka z wprowadzeniem

do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.

Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

dzeń zgodnie ze zwykłą procedurą prawodawczą, określają status i warunki działania Korpusu.

6. Komisja może podjąć każdą użyteczną inicjatywę na rzecz lepszej koordynacji działań Unii i Państw Członkowskich, zmierzającą do zwiększenia skuteczności i poprawy komplementarności unijnych i krajowych środków pomocy humanitarnej.

7. Unia zapewnia koordynację i zgodność podejmowanych przez nią akcji pomocy humanitarnej z akcjami podejmowanymi przez organizacje i organy międzynarodowe, w szczególności te, które wchodzą w skład systemu Organizacji Narodów Zjednoczonych.

Tytuł IV

ŚRODKI OGRANICZAJĄCE

Artykuł 215 (zastępuje art. 301)

1. Jeżeli decyzja, przyjęta zgodnie z tytułem V rozdział 2 Traktatu o Unii Europejskiej, przewiduje zerwanie lub ograniczenie w całości lub w części stosunków gospodarczych i finansowych z jednym lub z większą liczbą państw trzecich, Rada przyjmuje niezbędne środki, stanowiąc większością kwalifikowaną na wspólny wniosek wysokiego przedstawiciela Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa oraz Komisji. Rada informuje o tym Parlament Europejski.

2. Jeżeli przewiduje to decyzja przyjęta zgodnie z tytułem V rozdział 2 Traktatu o Unii Europejskiej, Rada może przyjąć środki ograniczające wobec osób fizycznych lub prawnych, grup lub podmiotów innych niż państwa, zgodnie z procedurą, o której mowa w ustępie 1.

3. Akty, o których mowa w niniejszym artykule, zawierają niezbędne przepisy w zakresie gwarancji prawnych.

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Tytuł V

UMOWY MIĘDZYNARODOWE

Artykuł 216

1. Unia może zawierać umowy z jednym lub z większą liczbą państw trzecich lub organizacji międzynarodowych, jeżeli przewidują to Traktaty, lub gdy zawarcie umowy jest niezbędne do osiągnięcia, w ramach polityk Unii, jednego z celów, o których mowa w Traktatach, albo gdy zawarcie umowy jest przewidziane w prawie wiążącym akcie Unii, albo gdy może mieć wpływ na wspólne zasady lub zmieniać ich zakres.

2. Umowy zawarte przez Unię wiążą instytucje Unii i Państwa Członkowskie.

Artykuł 217 (dawny art. 310)

Unia może zawrzeć z jednym lub większą liczbą państw trzecich lub organizacji międzynarodowych umowy tworzące stowarzyszenie, charakteryzujące się wzajemnością praw i obowiązków, wspólnymi działaniami i szczególnymi procedurami.

Artykuł 218 (zastępuje art. 300)

1. Bez uszczerbku dla szczególnych postanowień artykułu 207, umowy pomiędzy Unią a państwami trzecimi lub organizacjami międzynarodowymi są negocjowane i zawierane zgodnie z następującą procedurą.

2. Rada upoważnia do podjęcia rokowań, wydaje wytyczne negocjacyjne, upoważnia do podpisywania i zawiera umowy.

3. Komisja lub, jeżeli przewidywana umowa dotyczy wyłącznie lub głównie wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa, wysoki przedstawiciel Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa, przedstawia swoje zalecenia Radzie, która przyjmuje decyzję upoważniającą do pod-

Książka z wprowadzeniem

do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.

Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

jęcia rokowań oraz, w zależności od przedmiotu przewidywanej umowy, mianującą negocjatora lub przewodniczącego zespołu negocjatorów Unii.

4. Rada może kierować wytyczne do negocjatora Unii oraz wyznaczyć specjalny komitet, w konsultacji z którym należy prowadzić rokowania.

5. Rada, na wniosek negocjatora, przyjmuje decyzję upoważniającą do podpisania umowy a, w stosownych przypadkach, do tymczasowego jej stosowania przed jej wejściem w życie.

6. Rada, na wniosek negocjatora, przyjmuje decyzję w sprawie zawarcia umowy.

Z wyjątkiem przypadków gdy umowy dotyczą wyłącznie wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa, Rada przyjmuje decyzję w sprawie zawarcia umowy:

- a) po uzyskaniu zgody Parlamentu Europejskiego w następujących przypadkach:
 - (i) układy o stowarzyszeniu;
 - (ii) umowa dotycząca przystąpienia Unii do europejskiej Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności;
 - (iii) umowy, które tworzą specyficzne ramy instytucjonalne przez organizację procedur współpracy;
 - (iv) umowy mające istotne skutki budżetowe dla Unii;
 - (v) umowy dotyczące dziedziny, do których stosuje się zwykłą procedurę prawodawczą lub specjalną procedurę prawodawczą, jeżeli wymagana jest zgoda Parlamentu Europejskiego.

Parlament Europejski i Rada mogą, w pilnych przypadkach, uzgodnić termin wyrażenia zgody.

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

b) po konsultacji z Parlamentem Europejskim w innych przypadkach. Parlament Europejski wyraża swoją opinię w terminie, jaki Rada może określić stosownie do pilności sprawy. W przypadku braku opinii w tym terminie Rada może stanowić samodzielnie.

7. Zawierając umowę, Rada może, na zasadzie odstępstwa od ustępów 5, 6 i 9, upoważnić negocjatora do zatwierdzenia w imieniu Unii zmian w umowie, jeżeli umowa przewiduje, że zmiany te powinny być przyjęte według procedury uproszczonej lub przez organ utworzony przez tę umowę. Rada może dołączyć do takiego upoważnienia warunki szczególne.

8. Podczas całej procedury Rada stanowi większością kwalifikowaną.

Rada stanowi jednak jednomyślnie, gdy umowa dotyczy dziedziny, w której do przyjęcia aktu Unii wymagana jest jednomyślność, jak również w przypadku układów o stowarzyszeniu oraz umów, o których mowa w artykule 212, z państwami kandydującymi do przystąpienia. Rada stanowi również jednomyślnie w przypadku umowy dotyczącej przystąpienia Unii do europejskiej Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności; decyzja dotycząca zawarcia takiej umowy wchodzi w życie po jej zatwierdzeniu przez Państwa Członkowskie, zgodnie z ich odpowiednimi wymogami konstytucyjnymi.

9. Rada, na wniosek Komisji lub wysokiego przedstawiciela Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa, przyjmuje decyzję zawieszającą stosowanie umowy i ustalającą stanowiska, które mają być zajęte w imieniu Unii w ramach organu utworzonego przez umowę, gdy organ ten ma przyjąć akty

Książka z wprowadzeniem

do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.

Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

mające skutki prawne, z wyjątkiem aktów uzupełniających lub zmieniających ramy instytucjonalne umowy.

10. Parlament Europejski jest natychmiast i w pełni informowany na wszystkich etapach procedury.

11. Państwo Członkowskie, Parlament Europejski, Rada lub Komisja mogą uzyskać opinię Trybunału Sprawiedliwości w sprawie zgodności przewidywanej umowy z Traktatami. W przypadku negatywnej opinii Trybunału, przewidywana umowa nie może wejść w życie, chyba że nastąpi jej zmiana lub rewizja Traktatów.

Artykuł 219

Otrzymał brzmienie art. 111 ust. 1–3 i 5 przy czym dwa ostatnie zdania ustępu 1 stały się akapitem drugim tego ustępu.

1. Na zasadzie odstępstwa od artykułu 218, na zalecenie Europejskiego Banku Centralnego albo na zalecenie Komisji i po konsultacji z Europejskim Bankiem Centralnym, w celu doprowadzenia do konsensusu zgodnego z celem, jakim jest stabilność cen, Rada może zawrzeć umowy formalne dotyczące systemu kursów wymiany euro w stosunku do walut państw trzecich. Rada stanowi jednomyślnie po konsultacji z Parlamentem Europejskim i zgodnie z procedurą określoną w ustępie 3.

Rada, na zalecenie Europejskiego Banku Centralnego albo na zalecenie Komisji i po konsultacji z Europejskim Bankiem Centralnym, w celu doprowadzenia do konsensusu zgodnego z celem stabilności cen, może przyjąć, zmienić lub zrezygnować z centralnych kursów **euro** w systemie kursów walutowych. Przewodniczący Rady informuje Parlament Europejski o przyjęciu, zmianie lub rezygnacji z centralnych kursów **euro**.

2. W przypadku braku systemu kursów walutowych w stosunku do jednej lub więcej ~~walut państw trzecich~~ w rozumieniu ustępu 1, Rada

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

bądź na zalecenie Komisji i po konsultacji z **Europejskim Bankiem Centralnym**, bądź na zalecenie **Europejskiego Banku Centralnego**, może określić ogólne kierunki polityki kursów walutowych w stosunku do tych walut. Te ogólne kierunki nie naruszają podstawowego celu ESBC, a mianowicie utrzymania stabilności cen.

3. Na zasadzie odstępstwa od artykułu 218, w przypadku gdy umowy w sprawach odnoszących się do reżimu pieniężnego lub kursowego powinny stanowić przedmiot rokowań między **Unią** a jednym lub większą liczbą **państw trzecich** albo organizacji międzynarodowych, Rada, na zalecenie Komisji i po konsultacji z **Europejskim Bankiem Centralnym**, decyduje o ustaleniach dotyczących rokowań i zawarcia tych umów. Ustalenia te powinny zapewnić wyrażanie przez **Unię** jednolitego stanowiska. Komisja jest w pełni włączana do rokowań.

4. Bez uszczerbku dla kompetencji i umów **Unii** w dziedzinie unii gospodarczej i walutowej, Państwa Członkowskie mogą prowadzić rokowania w organach międzynarodowych i zawierać umowy międzynarodowe.

Tytuł VI

STOSUNKI UNII Z ORGANIZACJAMI MIĘDZYNARODOWYMI I PAŃSTWAMI TRZECIMI ORAZ DELEGATURY UNII

Artykuł 220 (zastępuje art. 302–304)

1. Unia ustanawia wszelkie właściwe formy współpracy z organami Organizacji Narodów Zjednoczonych i jej organizacjami wyspecjalizowanymi, Radą Europy, Organizacją Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie oraz Organizacją Współpracy Gospodarczej i Rozwoju.

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

Unia utrzymuje także właściwe stosunki z innymi organizacjami międzynarodowymi.

2. Obowiązek wykonania niniejszego artykułu spoczywa na wysokim przedstawicielu Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa oraz na Komisji.

Artykuł 221

1. Delegatury Unii w państwach trzecich i przy organizacjach międzynarodowych zapewniają reprezentację Unii.

2. Delegatury Unii podlegają wysokiemu przedstawicielowi Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa. Działają one w ścisłej współpracy z misjami dyplomatycznymi i konsularnymi Państw Członkowskich.

Tytuł VII

KLAUZULA SOLIDARNOŚCI

Artykuł 222

1. Unia i jej Państwa Członkowskie działają wspólnie w duchu solidarności, jeżeli jakiegokolwiek Państwo Członkowskie stanie się przedmiotem ataku terrorystycznego lub ofiarą klęski żywiołowej lub katastrofy spowodowanej przez człowieka. Unia mobilizuje wszystkie będące w jej dyspozycji instrumenty, w tym środki wojskowe udostępnione jej przez Państwa Członkowskie, w celu:

- a) — zapobiegania zagrożeniu terrorystycznemu na terytorium Państw Członkowskich,
 - ochrony instytucji demokratycznych i ludności cywilnej przed ewentualnym atakiem terrorystycznym,
 - udzielenia pomocy Państwu Członkowskiemu na jego terytorium, na wniosek jego władz politycznych, w przypadku ataku terrorystycznego;

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

b) udzielenia pomocy Państwu Członkowskiemu na jego terytorium, na wniosek jego władz politycznych, w przypadku klęski żywiołowej lub katastrofy spowodowanej przez człowieka.

2. Jeżeli Państwo Członkowskie stało się przedmiotem ataku terrorystycznego lub ofiarą klęski żywiołowej lub katastrofy spowodowanej przez człowieka, na prośbę jego władz politycznych inne Państwa Członkowskie udzielają mu pomocy. W tym celu Państwa Członkowskie koordynują swoje działania w ramach Rady.

3. Stanowiąc na wspólny wniosek Komisji i wysokiego przedstawiciela Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa, Rada przyjmuje decyzję określającą warunki zastosowania przez Unię niniejszej klauzuli solidarności. Rada stanowi zgodnie z artykułem 31 ustęp 1 Traktatu o Unii Europejskiej, jeżeli decyzja ta ma wpływ na kwestie obronne. Parlament Europejski jest informowany.

W zakresie niniejszego ustępu i bez uszczerbku dla artykułu 240, Radę wspomagają Komitet Polityczny i Bezpieczeństwa, wspierany przez struktury powstałe w ramach wspólnej polityki bezpieczeństwa i obrony, oraz komitet, o którym mowa w artykule 71, które, w stosownych przypadkach, przedstawiają Radzie wspólne opinie.

4. W celu umożliwienia podjęcia skutecznych działań przez Unię i jej Państwa Członkowskie, Rada Europejska systematycznie ocenia zagrożenia dla Unii.

Książka z wprowadzeniem

do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.

Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

Część szósta

POSTANOWIENIA INSTYTUCJONALNE
I FINANSOWE

Część piąta otrzymała oznaczenie „CZĘŚĆ SZÓSTA”, a jej nagłówek otrzymał brzmienie: „POSTANOWIENIA INSTYTUCJONALNE I FINANSOWE”.

Tytuł I

POSTANOWIENIA INSTYTUCJONALNE

Rozdział 1

Institucje

Sekcja 1

Parlament Europejski

Artykuł 189 (uchylony)

Artykuł 223 (190 ust. 4 i 5)

1. Parlament Europejski opracowuje projekt **w celu ustanowienia przepisów niezbędnych do umożliwienia wybrania swoich członków w powszechnych wyborach bezpośrednich** zgodnie z jednolitą procedurą we wszystkich Państwach Członkowskich lub zgodnie z zasadami wspólnymi dla wszystkich Państw Członkowskich.

Rada, **stanowiąc jednomyślnie zgodnie ze specjalną procedurą prawodawczą i po uzyskaniu zgody Parlamentu Europejskiego, który stanowi większością głosów wchodzących w jego skład członków, ustanawia niezbędne przepisy. Przepisy te wchodzi w życie po ich zatwierdzeniu przez Państwa Członkowskie, zgodnie z ich odpowiednimi wymogami konstytucyjnymi.**

2. Parlament Europejski, **stanowiąc w drodze rozporządzeń z własnej inicjatywy zgodnie ze specjalną procedurą prawo-**

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

dawcą, po zasięgnięciu opinii Komisji i za zgodą Rady, określa status i ogólne warunki pełnienia funkcji przez jego członków. Wszelkie przepisy lub warunki dotyczące opodatkowania obecnych lub byłych członków wymagają jednomyślności Rady.

Artykuł 224 (191)

Parlament Europejski i Rada, stanowiąc w drodze rozporządzeń zgodnie ze zwykłą procedurą prawodawczą, określają status partii politycznych na poziomie europejskim, o których mowa w artykule 10 ustęp 4 Traktatu o Unii Europejskiej, w szczególności zasady dotyczące ich finansowania.

Artykuł 225 (192)

Parlament Europejski może, stanowiąc większością głosów **wchodzących w jego skład członków**, żądać od Komisji przedłożenia wszelkich właściwych propozycji w kwestiach, co do których uważa on, że akt **Unii** jest niezbędny w celu wykonania **Traktatów**. **Jeżeli Komisja nie przedłoży wniosku, zawiadania o tym Parlament Europejski, podając uzasadnienie.**

Artykuł 226 (193)

W ramach wykonywania swych zadań Parlament Europejski może, na żądanie jednej czwartej **wchodzących w jego skład członków**, ustanowić tymczasową komisję śledczą do zbadania, bez uszczerbku dla uprawnień przyznanych **Traktatami** innym instytucjom lub organom, zarzutów naruszenia lub niewłaściwego administrowania w stosowaniu prawa **Unii**, chyba że podnoszone fakty są rozpatrywane przez sąd i postępowanie sądowe nie jest zakończone.

Tymczasowa komisja śledcza kończy działalność wraz z przedłożeniem swojego sprawozdania.

Szczegółowe postanowienia dotyczące wykonywania uprawnień śledczych określa Parlament Europejski, stanowiąc w drodze rozporządzeń z własnej inicjatywy zgodnie

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

ze specjalną procedurą prawodawczą, po uzyskaniu zgody Rady i Komisji.

Artykuł 227 (194)

Wszyscy obywatele Unii, jak również wszystkie osoby fizyczne lub prawne mające miejsce zamieszkania lub statutową siedzibę w Państwie Członkowskim, mają prawo kierowania, indywidualnie lub wspólnie z innymi obywatelami lub osobami, petycji do Parlamentu Europejskiego w sprawach objętych zakresem działalności Unii, które dotyczą ich bezpośrednio.

Artykuł 228 (195)

1. Europejski Rzecznik Praw Obywatelskich, wybierany przez Parlament Europejski, jest uprawniony do przyjmowania od każdego obywatela Unii lub każdej osoby fizycznej bądź prawnej mającej miejsce zamieszkania lub statutową siedzibę w Państwie Członkowskim skarg, które dotyczą przypadków niewłaściwego administrowania w działaniach **instytucji, organów lub jednostek organizacyjnych unii**, z wyłączeniem **Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej** wykonującego swoje funkcje sądowe. **Europejski Rzecznik Praw Obywatelskich bada te skargi i sporządza sprawozdanie na ich temat.**

Zgodnie ze swoimi zadaniami Rzecznik Praw Obywatelskich przeprowadza dochodzenia, które uważa za uzasadnione, bądź z inicjatywy własnej, bądź na podstawie skarg przedstawionych mu bezpośrednio lub za pośrednictwem członka Parlamentu Europejskiego, chyba że podnoszone fakty są lub były przedmiotem postępowania sądowego. Gdy Rzecznik Praw Obywatelskich stwierdzi przypadek niewłaściwego administrowania, przekazuje sprawę do danej **instytucji, organu lub jednostki organizacyjnej**, która ma trzy miesiące, aby poinformować go o swoim stanowisku. Następnie Rzecznik Praw Obywatelskich przesyła sprawozdanie Parlamentowi Eu-

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

ropejskiemu i danej instytucji. Osoba, która złożyła skargę, jest informowana o wyniku dochodzenia.

Rzecznik Praw Obywatelskich przedstawia Parlamentowi Europejskiemu roczne sprawozdanie z wyników swoich dochodzeń.

2. Rzecznik Praw Obywatelskich jest **wybierany** po każdych wyborach do Parlamentu Europejskiego na okres jego kadencji. **Może on być wybrany ponownie.**

Rzecznik Praw Obywatelskich może zostać zdymisjonowany przez Trybunał Sprawiedliwości na żądanie Parlamentu Europejskiego, jeżeli nie spełnia już warunków koniecznych do wykonywania swych funkcji lub jeżeli dopuścił się poważnego uchybienia.

3. Rzecznik Praw Obywatelskich jest w pełni niezależny w wykonywaniu swej funkcji. W wykonywaniu tej funkcji nie zwraca się o instrukcje ani ich nie przyjmuje **od żadnego rządu ani od żadnej instytucji, organu ani jednostki organizacyjnej.** Podczas trwania swej kadencji Rzecznik Praw Obywatelskich nie może wykonywać żadnej innej zarobkowej lub niezarobkowej działalności zawodowej.

4. Parlament Europejski, **stanowiąc w drodze rozporządzeń z własnej inicjatywy zgodnie ze specjalną procedurą prawodawczą,** po zasięgnięciu opinii Komisji i za zgodą Rady, określa status i ogólne warunki pełnienia funkcji Rzecznika Praw Obywatelskich.

Artykuł 229 (196)

Parlament Europejski odbywa sesję roczną. Zbiera się on z mocy prawa w drugi wtorek marca.

Parlament Europejski może zebrać się **na miesięcznej sesji nadzwyczajnej** na żądanie większości **wchodzących w jego skład członków** lub na żądanie Rady bądź Komisji.

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

Artykuł 230 (197)

Komisja może uczestniczyć we wszystkich posiedzeniach, a na swój wniosek musi być wysłuchana.

Komisja odpowiada ustnie lub pisemnie na pytania skierowane do niej przez Parlament Europejski lub jego członków.

Rada Europejska i Rada są wysłuchiwane przez Parlament Europejski na warunkach przewidzianych w regulaminach wewnętrznych Rady Europejskiej i Rady.

Artykuł 231 (198)

Z zastrzeżeniem odmiennych postanowień **Traktatów**, Parlament Europejski stanowi bezwzględną większością oddanych głosów.

Regulamin wewnętrzny określa kworum.

Artykuł 232 (199)

Parlament Europejski uchwała swój regulamin wewnętrzny, stanowiąc większością głosów swoich członków.

Protokoły posiedzeń Parlamentu Europejskiego są publikowane na **w warunkach przewidzianych w Traktatach i w tym regulaminie.**

Artykuł 233 (200)

Parlament Europejski na posiedzeniu jawnym rozpatruje ogólne sprawozdanie roczne przedstawione mu przez Komisję.

Artykuł 234 (201)

Jeżeli do Parlamentu Europejskiego wpłynie wniosek o wotum nieufności dla Komisji ze względu na jej działalność, może on głosować w sprawie tego wniosku najwcześniej trzy dni po jego złożeniu i wyłącznie w głosowaniu jawnym.

Jeżeli wniosek o wotum nieufności zostanie przyjęty większością dwóch trzecich oddanych głosów, reprezentującą większość członków Parlamentu Europejskiego, członkowie Komisji kolegialnie rezygnują ze swoich funkcji, a wysoki przedstawiciel Unii do spraw zagranicznych i polityki bez-

Książka z wprowadzeniem

do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.

Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

pieczeństwa rezygnuje z pełnienia funkcji w ramach Komisji. Nadal pełnią oni swoje funkcje i prowadzą sprawy bieżące do czasu zastąpienia ich zgodnie z artykułem 17 Traktatu o Unii Europejskiej. W takim przypadku mandat członków Komisji mianowanych na ich miejsce wygasa z dniem, w którym wygasłby mandat członków Komisji zobowiązanych do kolegalnej rezygnacji z pełnienia funkcji.

Sekcja 2

Rada Europejska

Artykuł 235

1. W przypadku głosowania każdy członek Rady Europejskiej może otrzymać pełnomocnictwo tylko od jednego z pozostałych członków.

Artykuł 16 ustęp 4 Traktatu o Unii Europejskiej i artykuł 238 ustęp 2 niniejszego Traktatu mają zastosowanie do Rady Europejskiej, gdy stanowi ona większością kwalifikowaną. Gdy Rada Europejska wypowiada się w drodze głosowania, jej przewodniczący oraz przewodniczący Komisji nie biorą udziału w głosowaniu.

Wstrzymanie się od głosu przez członków obecnych lub reprezentowanych nie stanowi przeszkody w przyjęciu uchwały Rady Europejskiej wymagającej jednomyślności.

2. Przewodniczący Parlamentu Europejskiego może zostać zaproszony przez Radę Europejską w celu jego wysłuchania.

3. Rada Europejska stanowi zwykłą większością w kwestiach proceduralnych oraz w sprawie przyjęcia swojego regulaminu wewnętrznego.

4. Radę Europejską wspomaga Sekretariat Generalny Rady.

Książka z wprowadzeniem

do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.

Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

Artykuł 236

Rada Europejska przyjmuje większością kwalifikowaną:

- a) decyzję ustanawiającą wykaz składów Rady innych niż Rady do Spraw Ogólnych i Rady do Spraw Zagranicznych, zgodnie z artykułem 16 ustęp 6 Traktatu o Unii Europejskiej;
- b) decyzję dotyczącą prezydencji składów Rady, z wyjątkiem Rady do Spraw Zagranicznych, zgodnie z artykułem 16 ustęp 9 Traktatu o Unii Europejskiej.

Sekcja 3

Rada

Artykuły 202 i 203 (uchylone)

Artykuł 237 (204)

Posiedzenia Rady zwołuje jej przewodniczący, z własnej inicjatywy lub na wniosek jednego z członków Rady albo Komisji.

Artykuł 238 (205)

1. Jeżeli przyjęcie uchwały wymaga zwykłej większości, Rada stanowi większością członków wchodzących w jej skład.

2. Na zasadzie odstępstwa od artykułu 16 ustęp 4 Traktatu o Unii Europejskiej, od 1 listopada 2014 roku i z zastrzeżeniem postanowień określonych w Protokole w sprawie postanowień przejściowych, jeżeli Rada nie stanowi na wniosek Komisji lub wysokiego przedstawiciela Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa, większość kwalifikowaną stanowi co najmniej 72% członków Rady reprezentujących Państwa Członkowskie, których łączna liczba ludności stanowi co najmniej 65% ludności Unii.

3. Od 1 listopada 2014 roku i z zastrzeżeniem postanowień określonych w Protokole w sprawie postanowień przejściowych, w przypadku gdy w zastosowaniu Traktatów, nie wszy-

Książka z wprowadzeniem

do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.

Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

szy członkowie Rady biorą udział w głosowaniu, większość kwalifikowaną określa się w następujący sposób:

- a) większość kwalifikowaną stanowi co najmniej 55% członków Rady reprezentujących uczestniczące Państwa Członkowskie, których łączna liczba ludności stanowi co najmniej 65% ludności tych Państw.

Mniejszość blokująca obejmuje co najmniej minimalną liczbę członków Rady reprezentujących ponad 35% ludności uczestniczących Państw Członkowskich, plus jeden członek, w przeciwnym razie uznaje się, że większość kwalifikowana została osiągnięta.

- b) na zasadzie odstępstwa od litery a), jeżeli Rada nie stanowi na wniosek Komisji lub wysokiego przedstawiciela Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa, większość kwalifikowaną stanowi co najmniej 72% członków Rady reprezentujących uczestniczące Państwa Członkowskie, których łączna liczba ludności stanowi co najmniej 65% ludności tych Państw.

4. Wstrzymanie się od głosu przez członków obecnych lub reprezentowanych nie stanowi przeszkody w przyjęciu uchwały, która wymaga jednomyślności.

Artykuł 239 (206)

W przypadku głosowania każdy członek Rady może otrzymać pełnomocnictwo tylko od jednego z pozostałych członków.

Artykuł 240 (207)

1. Komitet złożony ze stałych przedstawicieli rządów Państw Członkowskich odpowiada za przygotowywanie prac Rady i wykonywanie zadań powierzonych mu przez Radę. Komitet może przyjmować decyzje proceduralne w przypadkach przewidzianych w regulaminie wewnętrznym Rady.

Książka z wprowadzeniem

do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.

Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

2. Radę wspomaga Sekretariat Generalny, działający pod kierunkiem sekretarza generalnego mianowanego przez Radę.

Rada decyduje o organizacji Sekretariatu Generalnego zwykłą większością.

3. Rada stanowi zwykłą większością w kwestiach proceduralnych oraz w celu przyjęcia swojego regulaminu wewnętrznego.

Artykuł 241 (208)

Rada **stanowiąc zwykłą większością** może zażądać od Komisji przeprowadzenia wszelkich analiz, które uzna za pożądane dla realizacji wspólnych celów i przedłożenia jej wszelkich właściwych propozycji. **Jeżeli Komisja nie przedłoży propozycji, zawiadamia o tym Radę, podając uzasadnienie.**

Artykuł 242 (209)

Rada **stanowiąc zwykłą większością** określa, **po konsultacji z Komisją**, status komitetów przewidzianych w **Traktatach**.

Artykuł 243 (210)

Rada ustala uposażenia, dodatki i emerytury przewodniczącego Rady Europejskiej, przewodniczącego Komisji, wysokiego przedstawiciela Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa, członków Komisji, prezesów, członków i sekretarzy Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, oraz sekretarza generalnego Rady. Ustala ona także wszelkie należności płatne zamiast wynagrodzenia.

Sekcja 4

Komisja

Artykuł 211 (uchylony)

Artykuł 244

Zgodnie z artykułem 17 ustęp 5 Traktatu o Unii Europejskiej członkowie Komisji są wybierani na podstawie systemu

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

rotacji ustanowionego jednomyślnie przez Radę Europejską na podstawie następujących zasad:

- a) Państwa Członkowskie są traktowane na zasadzie ściślejszej równości przy ustalaniu kolejności i długości mandatu ich obywateli w Komisji; w związku z tym różnica między całkowitą liczbą kadencji pełnionych przez obywateli danych dwóch Państw Członkowskich nie może nigdy przewyższać jednej kadencji;
- b) z zastrzeżeniem litery a), skład każdej kolejnej Komisji odzwierciedla w zadowalający sposób różnorodność demograficzną i geograficzną wszystkich Państw Członkowskich.

Artykuł 212 (otrzymał oznaczenie ust 2 art. 249)

Artykuł 245 (213)

Członkowie Komisji powstrzymują się od wszelkich czynności niezgodnych z charakterem ich funkcji. Państwa Członkowskie szanują ich niezależność i nie dążą do wywierania na nich wpływu przy wykonywaniu przez nich zadań.

Członkowie Komisji nie mogą, podczas pełnienia swych funkcji, wykonywać żadnej innej zarobkowej lub niezarobkowej działalności zawodowej. Obejmując swoje stanowiska, uroczą się zobowiązuje się szanować, w trakcie pełnienia funkcji i po ich zakończeniu, zobowiązania z nich wynikające, zwłaszcza obowiązki uczciwości i roztropności przy obejmowaniu pewnych stanowisk lub przyjmowaniu pewnych korzyści po zakończeniu funkcji. W przypadku naruszenia tych zobowiązań przez członka Komisji Trybunał Sprawiedliwości, na wniosek Rady **stanowiącej zwykłą większością** lub Komisji, może orzec, stosownie do okoliczności, o jego dymisji, zgodnie z artykułem **247**, lub o pozbawieniu go prawa do emerytury lub innych podobnych korzyści.

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

Artykuł 214 (uchylony)

Artykuł 246 (215)

Poza przypadkami normalnej wymiany lub śmierci, funkcje członka Komisji kończą się z chwilą jego rezygnacji lub dymisji.

W przypadku wakat spowodowanego przez rezygnację, dymisję lub śmierć członka Komisji jest on zastępowany, na okres pozostający do zakończenia kadencji, przez nowego członka posiadającego tę samą przynależność państwową mianowanego przez Radę za wspólnym porozumieniem z przewodniczącym Komisji po konsultacji z Parlamentem Europejskim i zgodnie z kryteriami, o których mowa w artykule 17 ustęp 3 akapit drugi Traktatu o Unii Europejskiej.

Rada, stanowiąc jednomyślnie na wniosek przewodniczącego Komisji, może podjąć decyzję, aby nie zastępować takiego członka, zwłaszcza jeżeli okres pozostający do zakończenia jego kadencji jest krótki.

W przypadku rezygnacji, dymisji lub śmierci przewodniczący jest zastępowany na okres pozostający do zakończenia kadencji. Procedura przewidziana w artykule 17 ustęp 7 akapit pierwszy Traktatu o Unii Europejskiej ma zastosowanie do zastąpienia przewodniczącego.

W przypadku rezygnacji, dymisji lub śmierci, wysoki przedstawiciel Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa jest zastępowany na okres pozostający do zakończenia kadencji, zgodnie z artykułem 18 ustęp 1 Traktatu o Unii Europejskiej.

W przypadku kolegialnej rezygnacji członków Komisji, pełnią oni swoje funkcje i nadal prowadzą sprawy bieżące do chwili ich zastąpienia, na okres pozostający do zakończenia kadencji, zgodnie z artykułem 17 Traktatu o Unii Europejskiej.

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

Artykuł 247 (216)

Jeśli członek Komisji nie spełnia już warunków koniecznych do wykonywania swych funkcji lub dopuścił się poważnego uchybienia, Trybunał Sprawiedliwości może go zdymisjonować, na wniosek Rady **stanowiącej zwykłą większością** lub Komisji.

Artykuł 248 (217)

Bez uszczerbku dla artykułu 18 ustęp 4 Traktatu o Unii Europejskiej, przewodniczący ustala zakres obowiązków Komisji i rozdziela je pomiędzy jej członków, zgodnie z artykułem 17 ustęp 6 tego Traktatu. Przewodniczący może dokonywać zmian w rozdziale obowiązków w trakcie kadencji Komisji. Członkowie Komisji wykonują funkcje powierzone im przez przewodniczącego i jemu podlegają.

Artykuł 249 (218)

1. Komisja uchwała swój regulamin wewnętrzny w celu zapewnienia, że zarówno Komisja, jak i jej służby funkcjonują. Zapewnia ona publikację tego regulaminu.

2. (poprzedni art. 212) Komisja publikuje co roku, nie później niż na miesiąc przed otwarciem sesji Parlamentu Europejskiego, ogólne sprawozdanie z działalności **Unii**.

Artykuł 250 (219)

Komisja podejmuje uchwały większością **jej członków**.
Regulamin wewnętrzny Komisji określa kworum.

Sekcja 5

Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej

Artykuł 220 (uchylony)

Artykuł 251 (221)

Trybunał Sprawiedliwości obraduje w izbach lub w składzie wielkiej izby, na warunkach ustanowionych w tym celu w **Statucie Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej**.

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

W przypadkach przewidzianych w Statucie, Trybunał Sprawiedliwości może obradować również w pełnym składzie Trybunału.

Artykuł 252 (222)

Trybunał Sprawiedliwości jest wspomagany przez ośmiu rzeczników generalnych. Jeżeli Trybunał Sprawiedliwości tego zażąda, Rada, stanowiąc jednomyślnie, może zwiększyć liczbę rzeczników generalnych.

Zadaniem rzecznika generalnego jest publiczne przedstawianie, przy zachowaniu całkowitej bezstronności i niezależności, uzasadnionych wniosków w sprawach, które zgodnie ze **Statutem Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej**, wymagają jego zaangażowania.

Artykuł 253 (223)

Sędziowie i rzecznicy generalni Trybunału Sprawiedliwości są wybierani spośród osób o niekwestionowanej niezależności i mających kwalifikacje wymagane w ich państwach do zajmowania najwyższych stanowisk sądowych lub są prawnikami o uznanej kompetencji. Są oni mianowani za wspólnym porozumieniem przez rządy Państw Członkowskich na okres sześciu lat, **po konsultacji z komitetem przewidzianym w artykule 255.**

Co trzy lata następuje częściowe odnowienie składu sędziowskiego i składu rzeczników generalnych, na warunkach określonych w **Statucie Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej.**

Sędziowie wybierają spośród siebie na okres trzech lat prezesa Trybunału Sprawiedliwości. Jego mandat jest odnawialny.

Ustępujący sędziowie i rzecznicy generalni mogą być mianowani ponownie.

Trybunał Sprawiedliwości mianuje swojego sekretarza i określa jego status.

Trybunał Sprawiedliwości ustanawia swój regulamin proceduralny. Wymaga on zatwierdzenia przez Radę.

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

Artykuł 254 (224)

Liczbę sędziów **Sądu** określa **Statut Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej**. Statut może przewidywać, że **Sąd** wspierany będzie przez rzeczników generalnych.

Członkowie **Sądu** są wybierani spośród osób o niekwestionowanej niezależności i mogących zajmować wysokie stanowiska sędowe. Są oni mianowani za wspólnym porozumieniem przez rządy Państw Członkowskich na okres sześciu lat, **po konsultacji z komitetem przewidzianym w artykule 255**. Co trzy lata następuje częściowa wymiana składu. Ustupający członkowie mogą być mianowani ponownie.

Sędziowie wybierają spośród siebie na okres trzech lat prezesa **Sądu**. Jego mandat jest odnawialny.

Sąd mianuje swojego sekretarza i określa jego status.

Sąd ustanawia swój regulamin proceduralny w porozumieniu z Trybunałem Sprawiedliwości. Wymaga on zatwierdzenia przez Radę.

Z zastrzeżeniem odmiennych postanowień **Statutu Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej**, postanowienia **Traktatów** dotyczących Trybunału Sprawiedliwości stosują się do **Sądu**.

Artykuł 255

Ustanawia się komitet, którego zadaniem jest opiniowanie kandydatów do wykonywania funkcji sędziego i rzecznika generalnego w Trybunale Sprawiedliwości i Sądzie przed ich mianowaniem przez rządy Państw Członkowskich zgodnie z artykułami 253 i 254.

Komitet składa się z siedmiu osobistości wybranych spośród byłych członków Trybunału Sprawiedliwości i Sądu, członków krajowych sądów najwyższych i prawników o uznanej kompetencji, przy czym jedną z kandydatur pro-

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

ponuje Parlament Europejski. Rada przyjmuje decyzję ustanawiającą reguły funkcjonowania komitetu oraz decyzję mianującą jego członków. Rada stanowi na wniosek prezesa Trybunału Sprawiedliwości.

Artykuł 256 (225)

1. **Sąd** jest właściwy do rozpoznawania w pierwszej instancji skarg określonych w artykułach **263, 265, 268, 270 i 272**, z wyjątkiem skarg **powierzonych sądowi wyspecjalizowanemu utworzonemu na mocy artykułu 257 i skarg** zastrzeżonych na mocy **Statutu Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej**. Statut może przyznać **Sądom** właściwość w innych kategoriach skarg.

Od orzeczeń wydanych przez **Sąd** na mocy niniejszego ustępu przysługuje, na warunkach i w zakresie określonym przez Statut, prawo odwołania się do Trybunału Sprawiedliwości, ograniczone do kwestii prawnych.

2. **Sąd** jest właściwy do rozpoznawania skarg wniesionych przeciwko orzeczeniom **sądów wyspecjalizowanych**.

Orzeczenia wydane przez **Sąd** na mocy niniejszego ustępu mogą zostać w drodze wyjątku, na warunkach i w zakresie określonym przez Statut, poddane kontroli Trybunału Sprawiedliwości, jeżeli zachodzi poważne ryzyko naruszenia jedności i spójności prawa **Unii**.

3. **Sąd** jest właściwy do rozpoznawania pytań prejudycjalnych przedkładanych na mocy artykułu **267**, w poszczególnych dziedzinach określonych w Statucie.

Jeżeli **Sąd** uzna, że sprawa wymaga orzeczenia co do zasad, które może mieć wpływ na jedność i spójność prawa **Unii**, może on przekazać tę sprawę do rozpoznania Trybunałowi Sprawiedliwości.

Orzeczenia wydane przez **Sąd** w sprawach pytań prejudycjalnych mogą zostać w drodze wyjątku, na warunkach i w zakresie określonym przez

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

Statut, poddane kontroli Trybunału Sprawiedliwości, jeżeli zachodzi poważne ryzyko naruszenia jednności i spójności prawa Unii.

Artykuł 257 (225a)

Parlament Europejski i Rada, stanowiąc zgodnie ze zwykłą procedurą prawodawczą, mogą utworzyć przy Sądzie sądy wyspecjalizowane, do rozpoznawania w pierwszej instancji niektórych kategorii skarg wniesionych w konkretnych dziedzinach. Parlament Europejski i Rada stanowią w drodze rozporządzeń na wniosek Komisji i po konsultacji z Trybunałem Sprawiedliwości albo na wniosek Trybunału Sprawiedliwości i po konsultacji z Komisją.

Rozporządzenie ustanawiające sąd wyspecjalizowany określa zasady organizacji sądu i zakres przyznanej mu właściwości.

Od orzeczeń wydanych przez sądy wyspecjalizowane przysługuje prawo odwołania się do Sądu, ograniczone do kwestii prawnych lub — jeżeli jest to przewidziane w rozporządzeniu ustanawiającym sąd wyspecjalizowany — obejmujące również kwestie faktyczne.

Członkowie sądów wyspecjalizowanych są wybierani spośród osób o niekwestionowanej niezależności i mogących zajmować stanowiska sędowskie. Są oni mianowani przez Radę, stanowiącą jednomyślnie.

Sądy wyspecjalizowane ustanawiają swój regulamin proceduralny w porozumieniu z Trybunałem Sprawiedliwości. Wymaga on zatwierdzenia przez Radę.

Z zastrzeżeniem odmiennych postanowień rozporządzenia ustanawiającego sąd wyspecjalizowany, postanowienia Traktatów dotyczące Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej oraz postanowienia Statutu Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, stosują się do sądów wyspecjalizowanych. Tytuł I Statutu oraz jego artykuł 64 mają zastosowanie w każdym przypadku do sądów wyspecjalizowanych.

Książka z wprowadzeniem

do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.

Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

Artykuł 258 (226)

Jeśli Komisja uzna, że Państwo Członkowskie uchybiło jednemu z zobowiązań, które na nim ciąży na mocy **Traktatów**, wydaje ona uzasadnioną opinię w tym przedmiocie, po uprzednim umożliwieniu temu Państwu przedstawienia swych uwag.

Jeśli Państwo to nie zastosuje się do opinii w terminie określonym przez Komisję, może ona wnieść sprawę do **Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej**.

Artykuł 259 (227)

Każde Państwo Członkowskie może wnieść sprawę do **Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej**, jeśli uznaje, że inne Państwo Członkowskie uchybiło jednemu z zobowiązań, które na nim ciąży na mocy **Traktatów**.

Zanim Państwo Członkowskie wnieś przeciwko innemu Państwu Członkowskiemu skargę opartą na zarzucanym naruszeniu zobowiązania, które na nim ciąży na podstawie **Traktatów**, powinno wnieść sprawę do Komisji.

Komisja wydaje uzasadnioną opinię, po umożliwieniu zainteresowanym Państwom przedstawienia na zasadzie spornej uwag pisemnych i ustnych.

Jeśli Komisja nie wyda opinii w terminie trzech miesięcy od wniesienia sprawy, brak opinii nie stanowi przeszkody we wniesieniu sprawy do Trybunału.

Artykuł 260 (228)

1. Jeśli **Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej** stwierdza, że Państwo Członkowskie uchybiło jednemu z zobowiązań, które na nim ciąży na mocy **Traktatów**, Państwo to jest zobowiązane podjąć środki, które zapewnią wykonanie wyroku Trybunału.

2. Jeżeli Komisja uzna, że dane Państwo Członkowskie nie podjęło środków zapewniających wykonanie wyroku Trybu-

Książka z wprowadzeniem

do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.

Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

nału, może ona wnieść sprawę do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, po umożliwieniu temu Państwu przedstawienia uwag. Wskazuje ona wysokość ryczałtu lub okresowej kary pieniężnej do zapłacenia przez dane Państwo Członkowskie, jaką uzna za odpowiednią do okoliczności.

Jeżeli Trybunał stwierdza, że dane Państwo Członkowskie nie zastosowało się do jego wyroku, może na nie nałożyć ryczałt lub okresową karę pieniężną.

Procedura ta nie narusza artykułu 259.

3. Jeżeli Komisja wnieśli skargę do Trybunału zgodnie z artykułem 258, uznając, że dane Państwo Członkowskie uchybiło obowiązkowi poinformowania o środkach podjętych w celu transpozycji dyrektywy przyjętej zgodnie z procedurą prawodawczą, Komisja może, o ile uzna to za właściwe, wskazać kwotę ryczałtu lub okresowej kary pieniężnej do zapłacenia przez dane Państwo, jaką uzna za odpowiednią do okoliczności.

Jeżeli Trybunał stwierdzi, że nastąpiło naruszenie prawa, może nałożyć na dane Państwo Członkowskie ryczałt lub okresową karę pieniężną w wysokości nie przekraczającej kwoty wskazanej przez Komisję. Zobowiązanie do zapłaty staje się skuteczne w terminie określonym w wyroku Trybunału.

Artykuł 261 (229)

Rozporządzenia uchwalone wspólnie przez Parlament Europejski i Radę, i przez Radę, na mocy postanowień **Traktatów**, mogą przyznać **Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej** nieograniczone prawo orzekania w odniesieniu do kar przewidzianych w tych rozporządzeniach.

Artykuł 262 (229a)

Bez uszczerbku dla innych postanowień **Traktatów**, Rada, stanowiąc **jednymyślnie zgodnie ze specjalną procedurą pra-**

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

wodawcą i po konsultacji z Parlamentem Europejskim, może przyjąć postanowienia w sprawie przyznania **Trybunałowi Sprawiedliwości Unii Europejskiej**, w określonym przez nią zakresie, właściwości w odniesieniu do sporów dotyczących stosowania aktów przyjętych na podstawie **Traktatów**, które tworzą **europajskie tytuły prawne w dziedzinie własności intelektualnej**. Postanowienia te wchodzi w życie po ich zatwierdzeniu przez Państwa Członkowskie, zgodnie z ich odpowiednimi wymogami konstytucyjnymi.

Artykuł 263 (230)

Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej kontroluje legalność **aktów prawodawczych**, aktów Rady, Komisji i **Europejskiego Banku Centralnego**, innych niż zalecenia i opinie, oraz aktów Parlamentu Europejskiego i **Rady Europejskiej** zmierzających do wywarcia skutków prawnych wobec podmiotów trzecich. **Kontroluje również legalność aktów organów lub jednostek organizacyjnych Unii**, które zmierzają do wywarcia skutków prawnych wobec osób trzecich.

W tym celu Trybunał jest właściwy do orzekania w zakresie skarg wniesionych przez Państwo Członkowskie, Parlament Europejski, Radę lub Komisję, podnoszących zarzut braku kompetencji, naruszenia istotnych wymogów proceduralnych, naruszenia **Traktatów** lub jakiegokolwiek reguły prawnej związanej z jego stosowaniem lub nadużycia władzy.

Trybunał jest właściwy, na tych samych warunkach, do orzekania w zakresie skarg wniesionych **przez Trybunał Obrachunkowy, Europejski Bank Centralny i Komitet Regionów**, zmierzających do zapewnienia ochrony ich prerogatyw.

Każda osoba fizyczna lub prawna może wnieść, na warunkach przewidzianych w akapitach pierwszym i drugim, skargę

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

na akty, których jest adresatem lub które dotyczą jej bezpośrednio i indywidualnie oraz na akty regulacyjne, które dotyczą jej bezpośrednio i nie obejmują środków wykonawczych.

Akty tworzące organy i jednostki organizacyjne Unii mogą przewidywać wymogi i warunki szczególne dotyczące skarg wniesionych przez osoby fizyczne lub prawne na akty tych organów lub jednostek organizacyjnych zmierzające do wywarcia skutków prawnych wobec tych osób.

Skargi przewidziane w niniejszym artykule powinny być wniesione w terminie dwóch miesięcy, stosownie do przypadku, od daty publikacji aktu lub jego notyfikowania skarżącemu lub, w razie ich braku, od daty powzięcia przez niego wiadomości o tym akcie.

Artykuł 264 (231)

Jeżeli skarga jest zasadna, **Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej** orzeka o nieważności danego aktu.

Jednakże **Trybunał Sprawiedliwości** wskazuje, jeśli uzna to za niezbędne, które skutki aktu, o którego nieważności orzekł, powinny być uważane za ostateczne.

Artykuł 265 (232)

Jeśli **Parlament Europejski, Rada Europejska, Rada, Komisja lub Europejski Bank Centralny** z naruszeniem **Traktatów**, zaniechają działania, Państwa Członkowskie i inne instytucje **Unii** mogą wnieść skargę do **Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej** w celu stwierdzenia tego naruszenia. **Niniejszy artykuł ma zastosowanie, na tych samych warunkach, do organów i jednostek organizacyjnych Unii, które zaniechają działania.**

Skarga ta jest dopuszczalna tylko wtedy, gdy dana **instytucja, organ lub jednostka organizacyjna** została uprzednio wezwana do działania. Jeśli w terminie dwóch miesięcy od tego wezwania **instytucja, organ lub jednostka organizacyjna** nie zajęła stanowiska, skarga może być wniesiona w ciągu następných dwóch miesięcy.

Książka z wprowadzeniem

do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.

Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

Każda osoba fizyczna lub prawna może wnieść sprawę do Trybunału, na warunkach określonych w poprzednich akapitach, stawiając zarzut jednej z instytucji **lub jednemu z organów lub jednostek organizacyjnych Unii**, iż zaniechała wydania aktu skierowanego do niej, innego niż zalecenie lub opinia.

Artykuł 266 (233)

W przypadku orzeczenia o nieważności aktu przyjętego przez **instytucję, organ lub jednostkę organizacyjną, organy lub jednostki organizacyjne** lub stwierdzenia, iż zaniechanie przez **nią** działania jest sprzeczne z **Traktatami, jest ona zobowiązana** do podjęcia środków, które zapewnią wykonanie wyroku **Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej**.

Zobowiązanie to nie narusza zobowiązania, jakie może wynikać z zastosowania artykułu **340** akapit drugi.

Artykuł 267 (234)

Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej i jest właściwym do orzekania w trybie prejudycjalnym:

- a) o wykładni **Traktatów**;
- b) o ważności i wykładni aktów przyjętych przez **instytucje, organy lub jednostki organizacyjne Unii**;

W przypadku gdy pytanie z tym związane jest podniesione przed sądem jednego z Państw Członkowskich, sąd ten może, jeśli uzna, że decyzja w tej kwestii jest niezbędna do wydania wyroku, zwrócić się do Trybunału z wnioskiem o rozpatrzenie tego pytania.

W przypadku gdy takie pytanie jest podniesione w sprawie zawisłej przed sądem krajowym, którego orzeczenia nie podlegają zażaleniu według prawa wewnętrznego, sąd ten jest zobowiązany wnieść sprawę do Trybunału.

Jeżeli takie pytanie jest podniesione w sprawie zawisłej przed sądem krajowym dotyczącej osoby pozbawionej wolności, Trybunał stanowi w jak najkrótszym terminie.

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

Artykuł 268 (235)

Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej jest właściwy do orzekania w sporach dotyczących odszkodowań określonych w artykule 340 akapity drugi i trzeci.

Artykuł 269

Trybunał Sprawiedliwości jest właściwy do orzekania w sprawie legalności aktu przyjętego przez Radę Europejską lub Radę zgodnie z artykułem 7 Traktatu o Unii Europejskiej wyłącznie na wniosek Państwa Członkowskiego, którego dotyczy stwierdzenie Rady Europejskiej lub Rady, oraz wyłącznie w odniesieniu do przestrzegania postanowień czysto proceduralnych przewidzianych w tym artykule.

Wniosek takie musi być złożony w terminie miesiąca od daty tego stwierdzenia. Trybunał orzeka w terminie miesiąca od daty wniosku.

Artykuł 270 (236)

Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej jest właściwy do orzekania w każdym sporze między **Unią** i jej pracownikami, w granicach i na warunkach określonych w **regulaminie pracowniczym urzędników Unii oraz warunkach zatrudnienia innych pracowników Unii**.

Artykuł 271 (237)

Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej jest właściwy do orzekania, w poniższych granicach, w sporach dotyczących:

- a) wykonywania zobowiązań Państw Członkowskich, wynikających ze Statutu Europejskiego Banku Inwestycyjnego. W tym zakresie Rada Dyrektorów Banku ma uprawnienia przyznane Komisji przez artykuł 258;
- b) środków przyjętych przez Radę Gubernatorów Europejskiego Banku Inwestycyjnego. W tym zakresie każde Państwo

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

- Członkowskie, Komisja i Rada Dyrektorów Banku mogą wnieść skargę na warunkach przewidzianych w artykule 263;
- c) środków przyjętych przez Radę Dyrektorów Europejskiego Banku Inwestycyjnego. Skargi na te środki mogą być wniesione, na warunkach określonych w artykule 263, tylko przez Państwa Członkowskie lub Komisję i jedynie w związku z naruszeniem procedur przewidzianych w artykule 21 ustępy 2 i 5–7 Statutu Banku;
- d) wykonywania przez krajowe banki centralne zobowiązań wynikających z **Traktatów i Statutu ESBC i EBC**. W tym zakresie Rada **Prezesów Europejskiego Banku Centralnego** dysponuje wobec krajowych banków centralnych uprawnieniami przyznanymi Komisji wobec Państw Członkowskich przez artykuł 258. Jeśli Trybunał Sprawiedliwości stwierdza, że krajowy bank centralny uchybił jednemu ze zobowiązań, które na nim ciąży na mocy **Traktatów**, bank ten jest zobowiązany podjąć środki, które zapewnią wykonanie wyroku Trybunału.

Artykuł 272 (238)

Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej jest właściwy do orzekania na mocy klauzuli arbitrażowej umieszczonej w umowie prawa publicznego lub prywatnego, zawartej przez **Unię** lub w jej imieniu.

Artykuł 273 (239)

Trybunał Sprawiedliwości jest właściwy do orzekania w każdym sporze między Państwami Członkowskimi, związanym z przedmiotem **Traktatów**, jeśli spór ten jest mu przedłożony na mocy kompromisu.

Artykuł 274 (240)

Z zastrzeżeniem właściwości **Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej** określonej **Traktatami**, spory, których stroną jest **Unia**, nie są z tego tytułu wyłączone spod jurysdykcji sądów krajowych.

Książka z wprowadzeniem

do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.

Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

Artykuł 275

Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej nie jest właściwy w zakresie postanowień dotyczących wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa ani w zakresie aktów przyjętych na ich podstawie.

Trybunał jest jednak właściwy w zakresie kontroli przestrzegania artykułu 40 Traktatu o Unii Europejskiej oraz orzekania w sprawie skarg wniesionych na warunkach przewidzianych w artykule 263 akapit czwarty niniejszego Traktatu, dotyczących kontroli legalności decyzji przewidujących środki ograniczające wobec osób fizycznych lub prawnych przyjętych przez Radę na podstawie tytułu V rozdział 2 Traktatu o Unii Europejskiej.

Artykuł 276

W wykonywaniu swoich uprawnień dotyczących postanowień części trzeciej tytuł IV rozdziały 4 i 5 odnoszących się do przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości, Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej nie jest właściwy w zakresie kontroli ważności lub proporcjonalności działań policji lub innych organów ścigania w Państwie Członkowskim ani do orzekania w sprawie wykonywania przez Państwa Członkowskie obowiązków dotyczących utrzymania porządku publicznego i ochrony bezpieczeństwa wewnętrznego.

Artykuł 277 (241)

Bez względu na upływ terminu przewidzianego w artykule 263 akapit piąty, każda strona może, w postępowaniu dotyczącym aktu o zasięgu ogólnym przyjętego przez instytucję, organ lub jednostkę organizacyjną Unii, podnieść zarzuty określone w artykule 263 akapit drugi, w celu powołania się

Książka z wprowadzeniem

do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.

Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

przed Trybunałem Sprawiedliwości Unii Europejskiej na niemożność stosowania tego aktu.

Artykuł 278 (242)

Skargi wniesione do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej nie mają skutku zawieszającego. Jednakże Trybunał może, jeśli uzna, że okoliczności tego wymagają, zarządzić zawieszenie wykonania zaskarżonego aktu.

Artykuł 279 (243)

W sprawach, które rozpatruje, Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej może zarządzić niezbędne środki tymczasowe.

Artykuł 280 (244)

Orzeczenia Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej podlegają wykonaniu na warunkach określonych w artykule 299.

Artykuł 281 (245)

Statut Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej jest określony w odrębnym protokole.

Parlament Europejski i Rada, stanowiąc zgodnie ze zwykłą procedurą prawodawczą, mogą zmienić postanowienia Statutu, z wyjątkiem postanowień tytułu I i artykułu 64 tego Statutu. Parlament Europejski i Rada stanowią na wniosek Trybunału Sprawiedliwości i po konsultacji z Komisją albo na wniosek Komisji i po konsultacji z Trybunałem Sprawiedliwości.

S e k c j a 6

Europejski Bank Centralny

Artykuł 282

1. Europejski Bank Centralny i krajowe banki centralne stanowią Europejski System Banków Centralnych (ESBC). Europejski Bank Centralny i krajowe banki centralne Państw Członkowskich, których walutą jest euro, tworzące Eurosystem, prowadzą politykę pieniężną Unii.

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

2. ESBC jest kierowany przez organy decyzyjne Europejskiego Banku Centralnego. Głównym celem ESBC jest utrzymanie stabilności cen. Bez uszczerbku dla tego celu, wspiera on ogólne polityki gospodarcze w Unii, mając na względzie przyczynianie się do osiągnięcia celów Unii.

3. Europejski Bank Centralny ma osobowość prawną. Ma wyłączne prawo do upoważniania do emisji euro. Jest niezależny w wykonywaniu swoich uprawnień oraz w zarządzaniu swoimi finansami. Instytucje, organy i jednostki organizacyjne Unii oraz rządy Państw Członkowskich szanują tę niezależność.

4. Europejski Bank Centralny przyjmuje środki niezbędne do wykonywania swoich zadań zgodnie z artykułami 127–133, artykułem 138 oraz warunkami przewidzianymi w Statucie ESBC i EBC. Zgodnie z tymi artykułami Państwa Członkowskie, których walutą nie jest euro, a także ich banki centralne zachowują swoje kompetencje w kwestiach pieniężnych.

5. W zakresie swoich uprawnień Europejski Bank Centralny jest konsultowany w sprawie każdego projektu aktu Unii i każdego projektu regulacji na poziomie krajowym oraz może wydawać opinie.

Artykuł 283 (dawny art. 112)

1. Rada Prezesów Europejskiego Banku Centralnego składa się z członków Zarządu Europejskiego Banku Centralnego i prezesów krajowych banków centralnych Państw Członkowskich, których walutą jest euro.

2. Zarząd składa się z prezesa, wiceprezesa i czterech innych członków.

Prezes, wiceprezes i pozostali członkowie Zarządu są mianowani przez Radę Europejską stanowiącą większość kwalifikowaną na zalecenie Rady i po konsultacji z Parlamentem Europejskim oraz z Radą Prezesów Europejskiego Banku Central-

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

nego, spośród osób o uznanym autorytecie i doświadczeniu zawodowym w dziedzinie pieniądza lub bankowości.

Ich mandat trwa osiem lat i nie jest odnawialny.

Członkami Zarządu mogą być tylko obywatele Państw Członkowskich.

Artykuł 284 (dawny art. 113)

1. Przewodniczący Rady i członek Komisji mogą uczestniczyć, bez prawa głosowania, w posiedzeniach Rady Prezesów **Europejskiego Banku Centralnego**.

Przewodniczący Rady może przedłożyć wniosek do rozważenia przez Radę Prezesów **Europejskiego Banku Centralnego**.

2. Prezes **Europejskiego Banku Centralnego** jest zapraszany do uczestniczenia w posiedzeniach Rady, kiedy dyskutuje ona o sprawach dotyczących celów i zadań ESBC.

3. **Europejski Bank Centralny** kieruje sprawozdanie roczne z działalności ESBC i w sprawie polityki pieniężnej za rok ubiegły i rok bieżący do Parlamentu Europejskiego, Rady i Komisji, jak również do Rady Europejskiej. Prezes **Europejskiego Banku Centralnego** przedstawia to sprawozdanie Radzie i Parlamentowi Europejskiemu, który może odbyć debatę generalną na tej podstawie.

Prezes **Europejskiego Banku Centralnego** i inni członkowie Zarządu mogą, na żądanie Parlamentu Europejskiego lub z inicjatywy własnej, być przesłuchani przez właściwe komisje Parlamentu Europejskiego.

Sekcja 5

Trybunał Obrachunkowy

Artykuł 285 (246)

Trybunał Obrachunkowy sprawuje kontrolę rachunków **Unii**.

W skład Trybunału Obrachunkowego wchodzi jeden obywatel z każdego Państwa Członkowskiego. Członkowie Try-

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

bonału Obrachunkowego są w pełni niezależni w pełnieniu swoich funkcji, w ogólnym interesie Unii.

Artykuł 286 (247)

1. Członkowie Trybunału Obrachunkowego są wybierani spośród osób, które wchodzi lub wchodziły w swych państwach w skład organów kontroli zewnętrznej lub mających szczególne kwalifikacje do zajmowania tego stanowiska. Ich niezależność musi być niekwestionowana.

2. Członkowie Trybunału Obrachunkowego są mianowani na okres sześciu lat. Rada, po konsultacji z Parlamentem Europejskim, przyjmuje listę członków, sporządzoną zgodnie z propozycjami każdego z Państw Członkowskich. Mandat członków Trybunału Obrachunkowego jest odnawialny.

Wybierają oni spośród siebie, na okres trzech lat, prezesa Trybunału Obrachunkowego. Jego mandat jest odnawialny.

3. W wykonywaniu swych obowiązków **członkowie Trybunału Obrachunkowego** nie zwracają się o instrukcje ani ich nie przyjmują od żadnego rządu lub jakiegokolwiek organu. Powstrzymują się od wszelkich czynności niezgodnych z charakterem ich funkcji.

4. Członkowie Trybunału Obrachunkowego nie mogą podczas pełnienia swych funkcji wykonywać żadnej innej zarobkowej lub niezarobkowej działalności zawodowej. Obejmując stanowiska, uroczystie zobowiązują się szanować, w trakcie pełnienia funkcji i po ich zakończeniu, zobowiązania z nich wynikające, zwłaszcza obowiązki uczciwości i roztropności przy obejmowaniu pewnych stanowisk lub przyjmowaniu pewnych korzyści po zakończeniu funkcji.

5. Poza przypadkami normalnej wymiany lub śmierci, funkcje członka Trybunału Obrachunkowego kończą się z chwilą jego rezygnacji lub dymisji, orzeczonej przez Trybunał Sprawiedliwości zgodnie z ustępem 7.

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

Osoba ta jest zastępowana na okres pozostający do zakończenia mandatu.

Z wyjątkiem przypadku dymisji, członkowie Trybunału Obrachunkowego pełnią swoje funkcje do chwili ich zastąpienia.

6. Członkowie Trybunału Obrachunkowego mogą być zwolnieni z funkcji lub pozbawieni prawa do emerytury bądź innych podobnych korzyści tylko wówczas, gdy Trybunał Sprawiedliwości stwierdzi, na żądanie Trybunału Obrachunkowego, że przestali odpowiadać wymaganym warunkom lub czynić zadość zobowiązaniom wynikającym z ich urzędu.

7. Rada, ustala warunki zatrudnienia prezesa i członków Trybunału Obrachunkowego, a zwłaszcza ich uposażeń, dodatków i emerytur. Ustala ona także, stanowiąc tą samą większością, wszelkie należności płatne zamiast wynagrodzenia.

8. Postanowienia Protokołu w sprawie przywilejów i immunitetów **Unii Europejskiej**, które mają zastosowanie do sędziów **Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej**, stosuje się także do członków Trybunału Obrachunkowego.

Artykuł 287 (248)

1. Trybunał Obrachunkowy kontroluje rachunki wszystkich dochodów i wydatków **Unii**. Kontroluje również rachunki wszystkich dochodów i wydatków wszystkich **organów lub jednostek organizacyjnych** utworzonych przez **Unię**, w zakresie, w jakim akt założycielski nie wyklucza takiej kontroli.

Trybunał Obrachunkowy przedkłada Parlamentowi Europejskiemu i Radzie poświadczenie wiarygodności rachunków, jak również legalności i prawidłowości operacji leżących u ich podstaw, które jest publikowane w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej. Poświadczenie to może zostać uzupełnione przez szczegółowe oceny każdego z głównych obszarów działalności **Unii**.

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

2. Trybunał Obrachunkowy kontroluje legalność i prawidłowość dochodów i wydatków oraz upewnia się co do należytego zarządzania finansami. Czyniąc to, sygnalizuje w szczególności wszelkie nieprawidłowości.

Kontrolę dochodów przeprowadza się zarówno na podstawie założeń dochodowych, jak i płatności przekazanych **Unii**.

Kontrolę wydatków przeprowadza się zarówno na podstawie podjętych zobowiązań, jak i dokonanych wypłat.

Kontrole te mogą być przeprowadzane przed zamknięciem rozliczeń w danym roku budżetowym.

3. Kontrola dotyczy dokumentów, a w razie potrzeby przeprowadzana jest na miejscu w innych instytucjach **Unii**, w pomieszczeniach każdego **organu lub jednostki organizacyjnej** zarządzającego dochodami i wydatkami w imieniu **Unii** oraz w Państwach Członkowskich, w tym w pomieszczeniach każdej osoby fizycznej lub prawnej otrzymującej płatności z budżetu. Kontrolę w Państwach Członkowskich przeprowadza się w powiązaniu z krajowymi instytucjami kontrolnymi lub, jeśli nie mają one niezbędnych uprawnień, z właściwymi służbami krajowymi. Trybunał Obrachunkowy oraz krajowe instytucje kontrolne Państw Członkowskich współpracują na zasadzie wzajemnego zaufania, zachowując swoją niezależność. Instytucje te lub służby zawiadamiają Trybunał Obrachunkowy, czy zamierzają uczestniczyć w kontroli.

Inne instytucje **Unii**, **organy lub jednostki organizacyjne** zarządzające dochodami i wydatkami w imieniu **Unii**, osoby fizyczne lub prawne otrzymujące płatności z budżetu oraz krajowe instytucje kontrolne bądź, jeśli nie mają one niezbędnych uprawnień, właściwe służby krajowe, przekazują Trybunałowi Obrachunkowemu, na jego żądanie, wszelkie dokumenty lub informacje niezbędne do wykonywania jego zadania.

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

W odniesieniu do działalności Europejskiego Banku Inwestycyjnego związanej z zarządzaniem dochodami i wydatkami **Unii**, prawo dostępu Trybunału do informacji posiadanych przez Bank jest regulowane umową zawartą między Trybunałem, Bankiem oraz Komisją. W przypadku braku umowy Trybunał ma wszakże dostęp do informacji niezbędnych do przeprowadzania kontroli dochodów i wydatków **Unii** zarządzanych przez Bank.

4. Trybunał Obrachunkowy sporządza roczne sprawozdanie po zamknięciu każdego roku budżetowego. Sprawozdanie to jest przesyłane innym instytucjom **Unii** i publikowane w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej wraz z odpowiedziami tych instytucji na uwagi Trybunału Obrachunkowego.

Ponadto Trybunał Obrachunkowy może przedstawiać w każdej chwili swoje uwagi, zwłaszcza w formie sprawozdań specjalnych w poszczególnych sprawach oraz wydawać opinie na żądanie jednej z pozostałych instytucji **Unii**.

Przyjmuje on swoje sprawozdania roczne, sprawozdania specjalne lub opinie większością członków wchodzących w jego skład. Jednakże, może on ustanowić wewnętrzne *izby*, w celu przyjmowania pewnych kategorii sprawozdań lub opinii, na warunkach określonych w jego regulaminie wewnętrznym.

Pomaga on Parlamentowi Europejskiemu i Radzie w wykonywaniu ich funkcji kontrolnych w zakresie wykonania budżetu.

Trybunał Obrachunkowy uchwała swój regulamin wewnętrzny. Wymaga on zatwierdzenia przez Radę.

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Rozdział 2

Akty prawne unii, procedury przyjmowania i inne postanowienia

Sekcja 1

Akty prawne unii

Artykuł 288 (249)

W celu wykonania kompetencji Unii instytucje przyjmują rozporządzenia, dyrektywy, decyzje, zalecenia i opinie.

Rozporządzenie ma zasięg ogólny. Wiąże w całości i jest bezpośrednio stosowane we wszystkich Państwach Członkowskich.

Dyrektywa wiąże każde Państwo Członkowskie, do którego jest kierowana, w odniesieniu do rezultatu, który ma być osiągnięty, pozostawia jednak organom krajowym swobodę wyboru formy i środków.

Decyzja wiąże w całości. Decyzja, która wskazuje adresata, wiąże tylko tych adresatów.

Zalecenia i opinie nie mają mocy wiążącej.

Artykuł 289

1. Zwykła procedura prawodawcza polega na przyjęciu rozporządzenia, dyrektywy lub decyzji wspólnie przez Parlament Europejski i Radę na wniosek Komisji. Procedurę tę określa artykuł 294.

2. W szczególnych przypadkach przewidzianych w Traktatach przyjęcie rozporządzenia, dyrektywy lub decyzji przez Parlament Europejski z udziałem Rady lub przez Radę z udziałem Parlamentu Europejskiego stanowi specjalną procedurę prawodawczą.

3. Akty prawne przyjmowane w drodze procedury prawodawczej stanowią akty prawodawcze.

4. W szczególnych przypadkach przewidzianych w Traktatach akty prawodawcze mogą być przyjmowane z inicjaty-

Książka z wprowadzeniem

do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.

Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

wy grupy Państw Członkowskich lub Parlamentu Europejskiego, na zalecenie Europejskiego Banku Centralnego lub na wniosek Trybunału Sprawiedliwości lub Europejskiego Banku Inwestycyjnego.

Artykuł 290

1. Akt prawodawczy może przekazywać Komisji uprawnienia do przyjęcia aktów o charakterze nieprawodawczym o zasięgu ogólnym, które uzupełniają lub zmieniają niektóre, inne niż istotne, elementy aktu prawodawczego.

Akty prawodawcze wyraźnie określają cele, treść, zakres oraz czas obowiązywania przekazanych uprawnień. Przekazanie uprawnień nie może dotyczyć istotnych elementów danej dziedziny, ponieważ są one zastrzeżone dla aktu prawodawczego.

2. Warunki, którym podlega przekazanie uprawnień, są wyraźnie określone w aktach prawodawczych i mogą być następujące:

- a) Parlament Europejski lub Rada może zadecydować o odwołaniu przekazanych uprawnień;
- b) akt delegowany może wejść w życie tylko wtedy, gdy Parlament Europejski lub Rada nie wyrażą sprzeciwu w terminie przewidzianym przez akt prawodawczy.

Do celów litery a) i b) Parlament Europejski stanowi większością głosów wchodzących w jego skład członków, a Rada większością kwalifikowaną.

3. W nagłówku aktów delegowanych dodaje się przymiotnik „delegowane” albo „delegowana”.

Artykuł 291

1. Państwa Członkowskie przyjmują wszelkie środki prawa krajowego niezbędne do wprowadzenia w życie prawnie wiążących aktów Unii.

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

2. Jeżeli konieczne są jednolite warunki wykonywania prawnie wiążących aktów Unii, akty te powierzają uprawnienia wykonawcze Komisji lub, w należycie uzasadnionych przypadkach oraz w przypadkach określonych w artykułach 24 i 26 Traktatu o Unii Europejskiej, Radzie.

3. Do celów ustępu 2 Parlament Europejski i Rada, stanowiąc w drodze rozporządzeń zgodnie ze zwykłą procedurą prawodawczą, ustanawiają z wyprzedzeniem przepisy i zasady ogólne dotyczące trybu kontroli przez Państwa Członkowskie wykonywania uprawnień wykonawczych przez Komisję.

4. W nagłówku aktów wykonawczych dodaje się przymiotnik „wykonawcze” albo „wykonawcza”.

Artykuł 292

Rada przyjmuje zalecenia. Rada stanowi na wniosek Komisji we wszystkich przypadkach, gdy Traktaty przewidują przyjmowanie aktów przez Radę na wniosek Komisji. Rada stanowi jednomyślnie w dziedzinach, w których jednomyślność wymagana jest do przyjęcia aktu Unii. Komisja, a w szczególnych przypadkach przewidzianych w Traktatach również Europejski Bank Centralny, przyjmują zalecenia.

Sekcja 2

Procedury przyjmowania aktów i inne postanowienia

Artykuł 293 (250)

1. Jeżeli na mocy Traktatów Rada stanowi na wniosek Komisji, może ona zmienić ten wniosek wyłącznie jednomyślnie, z wyjątkiem przypadków, o których mowa w artykule 294 ustępy 10 i 13, artykułach 310, 312, 314 oraz w artykule 315 akapit drugi.

2. Dopóki Rada nie podjęła działań, Komisja może zmienić swój projekt w każdej chwili w toku procedur prowadzących do przyjęcia aktu Unii.

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

Artykuł 294 (251)

1. W przypadku gdy w **Traktatach** czyni się odwołanie **do zwykłej procedury prawodawczej** w celu przyjęcia aktu, stosowana jest następująca procedura.

2. Komisja przedstawia projekt Parlamentowi Europejskiemu i Radzie.

Pierwsze czytanie

3. Parlament Europejski uchwala stanowisko w pierwszym czytaniu i przekazuje je Radzie.

4. Jeżeli Rada zatwierdzi stanowisko Parlamentu Europejskiego, projektowany akt zostaje przyjęty w brzmieniu, które odpowiada stanowisku Parlamentu Europejskiego.

5. Jeżeli Rada nie zatwierdzi stanowiska Parlamentu Europejskiego, przyjmuje własne stanowisko w pierwszym czytaniu i przekazuje je Parlamentowi Europejskiemu.

6. Rada informuje w pełni Parlament Europejski o powodach, które doprowadziły ją do przyjęcia jej stanowiska w pierwszym czytaniu. Komisja informuje w pełni Parlament Europejski o swoim stanowisku.

Drugie czytanie

7. Jeżeli w terminie trzech miesięcy od tego przekazania Parlament Europejski:

- a) zatwierdzi stanowisko Rady w pierwszym czytaniu lub nie wypowie się, dany akt uważa się za przyjęty w brzmieniu, które odpowiada stanowisku Rady;
- b) odrzuci, większością głosów wchodzących w jego skład członków, stanowisko Rady w pierwszym czytaniu, proponowany akt uważa się za nieprzyjęty;
- c) zaproponuje większością głosów wchodzących w jego skład członków poprawki do stanowiska Rady w pierw-

Książka z wprowadzeniem

do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.

Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

szym czytaniu, zmieniony w ten sposób tekst jest przekazywany Radzie i Komisji, która wydaje opinię w przedmiocie tych poprawek.

8. Jeżeli w terminie trzech miesięcy od otrzymania poprawek Parlamentu Europejskiego Rada, stanowiąc większością kwalifikowaną:

- a) przyjmie wszystkie te poprawki, dany akt uważa się za przyjęty;
- b) nie przyjmie wszystkich poprawek, przewodniczący Rady w porozumieniu z przewodniczącym Parlamentu Europejskiego zwołuje komitet pojednawczy w terminie sześciu tygodni.

9. Rada stanowi jednomyślnie w sprawie poprawek, które stały się przedmiotem negatywnej opinii Komisji.

Procedura pojednawcza

10. Komitet pojednawczy, w którego skład wchodzi członkowie Rady lub ich przedstawiciele oraz taka sama liczba członków reprezentujących Parlament Europejski, ma za zadanie doprowadzić do porozumienia w sprawie wspólnego projektu większością kwalifikowaną członków Rady lub ich przedstawicieli oraz większością głosów członków reprezentujących Parlament Europejski, w terminie sześciu tygodni od jego zwołania, na podstawie stanowisk Parlamentu Europejskiego i Rady w drugim czytaniu.

11. Komisja uczestniczy w pracach komitetu pojednawczego i podejmuje wszelkie niezbędne inicjatywy na rzecz zbliżenia stanowisk Parlamentu Europejskiego i Rady.

12. Jeżeli w terminie sześciu tygodni od jego zwołania komitet pojednawczy nie zatwierdzi wspólnego projektu, proponowany akt uważa się za nieprzyjęty.

Książka z wprowadzeniem

do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.

Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

Trzecie czytanie

13. Jeżeli w tym terminie komitet pojednawczy zatwierdzi wspólny projekt, Parlament Europejski i Rada dysponują terminem sześciu tygodni od tego zatwierdzenia na przyjęcie danego aktu zgodnie z tym projektem, przy czym Parlament Europejski stanowi większością oddanych głosów, a Rada – większością kwalifikowaną. Jeżeli nie uczynią tego, proponowany akt uważa się za nieprzyjęty.

14. Terminy trzech miesięcy i sześciu tygodni, o których mowa w niniejszym artykule, są przedłużane najwyżej, odpowiednio, o miesiąc i o dwa tygodnie, z inicjatywy Parlamentu Europejskiego lub Rady.

Postanowienia szczególne

15. Jeżeli, w przypadkach przewidzianych w Traktatach, akt prawodawczy jest poddany zwykłej procedurze prawodawczej z inicjatywy grupy Państw Członkowskich, na zalecenie Europejskiego Banku Centralnego lub na wniosek Trybunału Sprawiedliwości, ustępu 2, ustępu 6 zdanie drugie oraz ustępu 9 nie stosuje się.

W takich przypadkach Parlament Europejski i Rada przekazują Komisji projekt aktu oraz swoje stanowiska w pierwszym i drugim czytaniu. Parlament Europejski lub Rada mogą, w toku całej procedury, zwrócić się do Komisji o opinię, którą Komisja może wydać również z własnej inicjatywy. Może ona również, jeżeli uzna to za niezbędne, uczestniczyć w pracach komitetu pojednawczego zgodnie z ustępem 11.

Artykuł 252 (uchylony)

Artykuł 295

Parlament Europejski, Rada i Komisja konsultują się wzajemnie oraz za wspólnym porozumieniem ustalają warunki

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

współpracy. W tym celu mogą one, w poszanowaniu Traktatów, zawierać porozumienia międzyinstytucjonalne, które mogą mieć charakter wiążący.

Artykuł 296 (253)

Jeżeli Traktaty nie przewidują rodzaju przyjmowanego aktu, instytucje dokonują wyboru, jakiego rodzaju akt ma w danym przypadku zostać przyjęty, w poszanowaniu obowiązujących procedur oraz zasady proporcjonalności.

Akty prawne są uzasadniane i odnoszą się do propozycji, inicjatyw, zaleceń, wniosków lub opinii przewidzianych w Traktatach.

Rozpatrując projekt aktu prawodawczego, Parlament Europejski i Rada powstrzymują się od przyjmowania aktów nieprzewidzianych przez procedurę prawodawczą obowiązującą w danej dziedzinie.

Artykuł 297 (254)

1. Akty prawodawcze przyjęte zgodnie ze zwykłą procedurą prawodawczą są podpisywane przez przewodniczącącego Parlamentu Europejskiego i przewodniczącego Rady.

Akty prawodawcze przyjęte zgodnie ze specjalną procedurą prawodawczą są podpisywane przez przewodniczącego instytucji, która je przyjęła.

Akty prawodawcze są publikowane w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej. Wchodzą one w życie z dniem w nich określonym lub, w jego braku, dwudziestego dnia po ich publikacji.

2. Akty o charakterze nieprawodawczym przyjęte w formie rozporządzeń, dyrektyw oraz decyzji, w przypadku gdy te ostatnie nie wskazują adresata, są podpisywane przez przewodniczącego instytucji, która je przyjęła.

Książka z wprowadzeniem

do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.

Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

Rozporządzenia, dyrektywy, które są skierowane do wszystkich Państw Członkowskich, jak również decyzje, które nie wskazują adresata, są publikowane w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej. Wchodzą one w życie z dniem w nich określonym lub, w jego braku, dwudziestego dnia po ich publikacji.

Inne dyrektywy, jak również decyzje, które wskazują adresata, są notyfikowane adresatom i stają się skuteczne wraz z tą notyfikacją.

Artykuł 298

1. Wykonując swoje zadania, instytucje, organy i jednostki organizacyjne Unii korzystają ze wsparcia otwartej, efektywnej i niezależnej administracji europejskiej.

2. Z poszanowaniem regulaminu i warunków przyjętych na podstawie artykułu 336, Parlament Europejski i Rada, stanowiąc w drodze rozporządzeń zgodnie ze zwykłą procedurą prawodawczą, określają stosowne przepisy.

Artykuł 255 (otrzymał oznaczenie art. 15)

Artykuł 299 (256)

Akty Rady, Komisji lub Europejskiego Banku Centralnego, które nakładają zobowiązanie pieniężne na podmioty inne niż Państwa stanowią tytuł wykonawczy.

Postępowanie egzekucyjne jest regulowane przez przepisy procedury cywilnej obowiązujące w Państwie, na terytorium którego ma ono miejsce. Klauzula wykonalności jest nadawana, bez jakiegokolwiek kontroli innej niż weryfikacja autentyczności tytułu, przez wyznaczony w tym celu przez rząd Państwa Członkowskiego organ krajowy, o którym zostanie powiadomiona Komisja i **Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej**.

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

Po dopełnieniu tych formalności na wniosek zainteresowanego, może on przystąpić do egzekucji zgodnie z ustawodawstwem krajowym, wnosząc sprawę bezpośrednio do właściwego organu.

Postępowanie egzekucyjne może być zawieszono wyłącznie na mocy orzeczenia Trybunału. Jednakże, kontrola prawidłowości przeprowadzenia egzekucji podlega właściwości sądów krajowych.

Rozdział 3

Organy doradcze Unii

Artykuł 300

1. Parlament Europejski, Rada i Komisja są wspomagane przez Komitet Ekonomiczno-Społeczny i Komitet Regionów, które pełnią funkcje doradcze.

2. W skład Komitetu Ekonomiczno-Społecznego wchodzi przedstawiciele organizacji pracodawców, pracowników oraz inni przedstawiciele podmiotów reprezentujących społeczeństwo obywatelskie, w szczególności z dziedzin społeczno-ekonomicznej, obywatelskiej, zawodowej i kultury.

3. W skład Komitetu Regionów wchodzi przedstawiciele społeczności regionalnych i lokalnych, posiadający mandat wyborczy społeczności regionalnej lub lokalnej albo odpowiedzialni politycznie przed wybranym zgromadzeniem.

4. Członków Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów nie wiążą żadne instrukcje. Są w pełni niezależni w wykonywaniu swoich funkcji, w ogólnym interesie Unii.

5. W regularnych odstępach czasu Rada dokonuje przeglądu zasad, o których mowa w ustępach 2 i 3, odnoszących się do charakteru składu Komitetów, w celu uwzględnienia rozwoju gospodarczego, społecznego i demograficznego w Unii. W tym celu Rada na wniosek Komisji przyjmuje decyzje.

Książka z wprowadzeniem

do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.

Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

Sekcja 1

Komitet Ekonomiczno-Społeczny

Artykuł 257 (uchylony)

Artykuł 301 (258)

Liczba członków Komitetu Ekonomiczno-Społecznego nie przekracza 350.

Rada, stanowiąc jednomyślnie na wniosek Komisji, przyjmuje decyzję określającą skład Komitetu.

Rada, określa diety członków Komitetu.

Artykuł 302 (259)

1. Członkowie Komitetu są mianowani na okres pięciu lat.

Rada, przyjmuje listę członków sporządzoną zgodnie z propozycjami każdego z Państw Członkowskich. Mandat członków Komitetu jest odnawialny.

2. Rada stanowi po konsultacji z Komisją. Może ona zasięgnąć opinii organizacji europejskich reprezentujących różne sektory gospodarcze i społeczne oraz społeczeństwo obywatelskie, których dotyczy działalność Unii.

Artykuł 303 (260)

Komitet wybiera spośród swoich członków przewodniczącego i prezydium na okres **dwóch i pół roku**.

Uchwala on swój regulamin wewnętrzny.

Komitet jest zwoływany przez przewodniczącego na żądanie **Parlamentu Europejskiego**, Rady lub Komisji. Może również zbierać się z inicjatywy własnej.

Artykuł 261 (uchylony)

Artykuł 304 (262)

Komitet jest konsultowany przez **Parlament Europejski**, Radę lub Komisję w przypadkach przewidzianych w **Traktatach**. Może

Książka z wprowadzeniem

do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.

Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

być konsultowany przez te instytucje, w przypadkach gdy uznają to za stosowne. Może on wydawać opinie z własnej inicjatywy, w przypadkach gdy uzna to za stosowne.

Parlament Europejski, Rada lub Komisja wyznaczają Komitetowi, jeśli uznają to za niezbędne, termin na dostarczenie opinii, który nie może być krótszy niż miesiąc od daty skierowania do przewodniczącego zawiadomienia w tej sprawie. Po upływie wyznaczonego terminu brak opinii nie stanowi przeszkody w podjęciu dalszych działań.

Opinia Komitetu, jak również protokół z obrad, są przesyłane **Parlamentowi Europejskiemu**, Radzie i Komisji.

Sekcja 2

Komitet Regionów

Artykuł 305 (263)

Liczba członków Komitetu Regionów nie przekracza 350.

Rada, stanowiąc jednomyślnie na wniosek Komisji, przyjmuje decyzję określającą skład Komitetu.

Członkowie Komitetu oraz w równej liczbie zastępcy członków są mianowani na okres **pięciu** lat. Ich mandat jest odnawialny. Rada, przyjmuje listę członków oraz zastępców członków, sporządzoną zgodnie z propozycjami każdego z Państw Członkowskich. Kadencja członków Komitetu kończy się automatycznie, gdy mandat, o którym mowa w **artykule 300 ustęp 3**, na podstawie którego zostali zaproponowani, dobiega końca. Są oni wówczas zastępowani na czas pozostający do zakończenia kadencji, zgodnie z tą samą procedurą. Członkowie Komitetu nie mogą być równocześnie członkami Parlamentu Europejskiego.

Artykuł 306 (264)

Komitet Regionów wybiera spośród swoich członków przewodniczącego i prezydium na okres **dwóch i pół roku**.

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

Uchwała on swój regulamin wewnętrzny.

Komitet jest zwoływany przez przewodniczącego na żądanie **Parlamentu Europejskiego**, Rady lub Komisji. Może również zbierać się z inicjatywy własnej.

Artykuł 307 (265)

Komitet Regionów jest konsultowany przez **Parlament Europejski**, Radę lub Komisję w przypadkach przewidzianych w **Traktatach** oraz we wszelkich innych przypadkach, w szczególności gdy mają związek ze współpracą transgraniczną, o ile jedna z tych instytucji uzna to za stosowne.

Parlament Europejski, Rada lub Komisja wyznaczają Komitetowi, jeśli uznają to za niezbędne, termin na dostarczenie opinii, który nie może być krótszy niż miesiąc od daty skierowania do przewodniczącego zawiadomienia w tej sprawie. Po upływie wyznaczonego terminu brak opinii nie stanowi przeszkody w podjęciu dalszych działań.

W przypadku gdy Komitet Ekonomiczno-Społeczny jest konsultowany na mocy artykułu **304**, Komitet Regionów jest informowany przez **Parlament Europejski**, Radę lub Komisję o żądaniu wydania opinii. Komitet Regionów może, jeśli uzna, że wchodzi w grę specyficzne interesy regionalne, wydać opinię w tym przedmiocie.

Może on wydawać opinie z własnej inicjatywy w przypadkach gdy uzna to za stosowne.

Opinia Komitetu, jak również protokół z obrad są przesyłane **Parlamentowi Europejskiemu**, Radzie i Komisji.

Rozdział 4

Europejski Bank Inwestycyjny

Artykuł 308 (266)

Europejski Bank Inwestycyjny ma osobowość prawną.

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

Członkami Europejskiego Banku Inwestycyjnego są Państwa Członkowskie.

Statut Europejskiego Banku Inwestycyjnego stanowi przedmiot protokołu załączonego do **Traktatów**. Rada, stanowiąc jednomyślnie **zgodnie ze specjalną procedurą prawodawczą** na żądanie Europejskiego Banku Inwestycyjnego i po konsultacji z Parlamentem Europejskim i Komisją, bądź **na wniosek Komisji** i po konsultacji z Parlamentem Europejskim i Europejskim Bankiem Inwestycyjnym, może zmienić **Statut** Banku.

Artykuł 309 (267)

Zadaniem Europejskiego Banku Inwestycyjnego jest przyczynianie się, poprzez odwołanie się do rynku kapitałowego i zasobów własnych, do zrównoważonego i stałego rozwoju **rynku wewnętrznego** w interesie **Unii**. W tym celu Bank, nie dążąc do osiągania zysków, udziela pożyczek i gwarancji, które sprzyjają finansowaniu poniższych projektów we wszystkich sektorach gospodarki:

- a) projektów zmierzających do rozwoju regionów mniej rozwiniętych;
- b) projektów modernizacji lub przekształcania przedsiębiorstw lub tworzenia nowych dziedzin działalności, wynikających z **ustanowienia lub funkcjonowania rynku wewnętrznego**, które z uwagi na swoje rozmiary lub charakter nie mogą być całkowicie sfinansowane z różnych środków dostępnych w poszczególnych Państwach Członkowskich;
- c) projektów stanowiących przedmiot wspólnego zainteresowania kilku Państw Członkowskich, które z uwagi na swoje rozmiary lub charakter nie mogą być całkowicie sfinansowane z różnych środków dostępnych w poszczególnych Państwach Członkowskich.

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

Wykonując swoje zadania Bank ułatwia finansowanie programów inwestycyjnych w powiązaniu z pomocą funduszy strukturalnych i innych instrumentów finansowych **Unii**.

Tytuł II

POSTANOWIENIA FINANSOWE

Artykuł 310 (268)

1. Wszystkie dochody i wydatki **Unii**, powinny stanowić przedmiot preliminarza na każdy rok budżetowy i być wpisane do budżetu.

Parlament Europejski i Rada ustanawiają roczny budżet Unii zgodnie z artykułem 314.

Budżet powinien być zrównoważony w odniesieniu do dochodów i wydatków.

2. Wydatki wpisane do budżetu są zatwierdzane na czas trwania roku budżetowego, zgodnie z rozporządzeniem, o którym mowa w artykule 322.

3. Dokonanie wydatków wpisanych do budżetu wymaga uprzedniego przyjęcia prawnie wiążącego aktu Unii stanowiącego podstawę prawną jej działania oraz dokonania odpowiednich wydatków zgodnie z rozporządzeniem, o którym mowa w artykule 322, z zastrzeżeniem wyjątków w nim określonych.

4. W celu zapewnienia dyscypliny budżetowej Unia nie przyjmuje żadnego aktu, który może mieć istotny wpływ na budżet, bez zapewnienia możliwości finansowania wydatków wynikających z takich aktów w granicach zasobów własnych Unii i w poszanowaniu wieloletnich ram finansowych, o których mowa w artykule 312.

5. Budżet jest wykonywany zgodnie z zasadą należytego zarządzania finansami. Państwa Członkowskie współpracują

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

z Unią w celu zagwarantowania wykorzystania środków wpisanych do budżetu zgodnie z tą zasadą.

6. Unia i Państwa Członkowskie, zgodnie z postanowieniami artykułu 325, zwalczają nadużycia finansowe i wszelkie inne nielegalne działania naruszające interesy finansowe Unii.

Rozdział 1

Zasoby własne Unii

Artykuł 311 (269)

Unia pozyskuje środki niezbędne do osiągnięcia swoich celów i należytego prowadzenia swoich polityk.

Bez uszczerbku dla innych dochodów budżet jest finansowany całkowicie z zasobów własnych.

Rada, stanowiąc zgodnie ze specjalną procedurą prawodawczą, jednomyślnie i po konsultacji z Parlamentem Europejskim, przyjmuje decyzję określającą przepisy mające zastosowanie do systemu zasobów własnych Unii. W tym kontekście można ustanawiać nowe lub uchylać istniejące kategorie zasobów własnych. Decyzja ta wchodzi w życie dopiero po jej zatwierdzeniu przez Państwa Członkowskie, zgodnie z ich odpowiednimi wymogami konstytucyjnymi.

Rada, stanowiąc w drodze rozporządzenia zgodnie ze specjalną procedurą prawodawczą, ustanawia środki wykonawcze w odniesieniu do systemu zasobów własnych Unii w zakresie, w jakim zostało to przewidziane w decyzji przyjętej na podstawie akapitu trzeciego. Rada stanowi po uzyskaniu zgody Parlamentu Europejskiego.

Artykuł 270 (uchylony)

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Rozdział 2

Wieloletnie ramy finansowe

Artykuł 312

1. Wieloletnie ramy finansowe mają na celu zapewnienie dokonywania wydatków Unii w sposób usystematyzowany i w granicach jej zasobów własnych.

Ramy ustala się na okres co najmniej pięciu lat.

Roczny budżet Unii jest zgodny z wieloletnimi ramami finansowymi.

2. Rada, stanowiąc zgodnie ze specjalną procedurą prawodawczą, przyjmuje rozporządzenie określające wieloletnie ramy finansowe. Rada stanowi jednomyślnie po uzyskaniu zgody Parlamentu Europejskiego, który stanowi większością głosów wchodzących w jego skład członków.

Rada Europejska może jednomyślnie przyjąć decyzję upoważniającą Radę do stanowienia większością kwalifikowaną przy przyjmowaniu rozporządzenia, o którym mowa w akapicie pierwszym.

3. Ramy finansowe określają kwoty rocznych pułapów środków na zobowiązania z podziałem na kategorie wydatków oraz rocznego pułapu środków na płatności. Kategorie wydatków, w liczbie ograniczonej, odpowiadają głównym sektorom działalności Unii.

Ramy finansowe zawierają wszelkie inne postanowienia wymagane dla prawidłowego prowadzenia rocznej procedury budżetowej.

4. Jeżeli rozporządzenie Rady ustanawiające nowe ramy finansowe nie zostało przyjęte przed wygaśnięciem poprzednich ram finansowych, pułapy i inne przepisy dotyczące ostatniego

Książka z wprowadzeniem

do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.

Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

roku obowiązywania tych ram przedłuża się do czasu przyjęcia tego aktu.

5. W toku całej procedury prowadzącej do przyjęcia ram finansowych Parlament Europejski, Rada i Komisja podejmują wszelkie środki niezbędne do ułatwienia takiego przyjęcia.

Rozdział 3

Roczny budżet Unii

Artykuł 313 (dawny ust. 1 art. 272)

Rok budżetowy rozpoczyna się 1 stycznia i kończy 31 grudnia.

Artykuł 271 (otrzymał oznaczenie art. 316)

Artykuł 272 (ust. 1 otrzymał oznaczenie art. 313)

Artykuł 314 (dawne ust. 2–10 art. 272)

Parlament Europejski i Rada, stanowiąc zgodnie ze specjalną procedurą prawodawczą, ustanawiają roczny budżet Unii zgodnie z poniższymi postanowieniami.

1. Każda instytucja, z wyjątkiem Europejskiego Banku Centralnego, sporządza przed 1 lipca swój preliminarz wydatków na następny rok budżetowy. Komisja łączy te preliminarze w projekt budżetu, który może zawierać różne warianty preliminarzy.

Projekt budżetu obejmuje prognozę dochodów i wydatków.

2. Komisja przedkłada wniosek zawierający projekt budżetu Parlamentowi Europejskiemu i Radzie nie później niż 1 września roku poprzedzającego rok, w którym budżet ma być wykonywany.

Komisja może zmieniać projekt budżetu w toku procedury do czasu powołania komitetu pojednawczego, o którym mowa w ustępie 5.

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

3. Rada przyjmuje stanowisko w sprawie projektu budżetu i przekazuje je Parlamentowi Europejskiemu nie później niż 1 października roku poprzedzającego rok, w którym budżet ma być wykonywany. Rada w pełni informuje Parlament Europejski o powodach, które doprowadziły ją do przyjęcia jej stanowiska.

4. Jeżeli w terminie czterdziestu dwóch dni od tego przekazania Parlament Europejski:

- a) zatwierdzi stanowisko Rady, budżet zostaje przyjęty;
- b) nie podejmie decyzji, budżet uważa się za przyjęty;
- c) przyjmie większością głosów wchodzących w jego skład członków poprawki, zmieniony projekt jest przekazywany Radzie i Komisji. Przewodniczący Parlamentu Europejskiego w porozumieniu z przewodniczącym Rady niezwłocznie zwołuje komitet pojednawczy. Jednak komitet pojednawczy nie zbiera się, jeżeli w terminie dziesięciu dni od przekazania projektu, Rada poinformuje Parlament Europejski o przyjęciu wszystkich jego poprawek.

5. Komitet pojednawczy, w którego skład wchodzi członkowie Rady lub ich przedstawiciele oraz taka sama liczba członków reprezentujących Parlament Europejski, ma za zadanie na podstawie stanowisk Parlamentu Europejskiego i Rady osiągnąć porozumienie w sprawie wspólnego projektu większością kwalifikowaną członków Rady lub ich przedstawicieli oraz większością głosów członków reprezentujących Parlament Europejski, w terminie dwudziestu jeden dni od jego zwołania.

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

Komisja uczestniczy w pracach komitetu pojednawczego i podejmuje wszelkie niezbędne inicjatywy na rzecz zbliżenia stanowisk Parlamentu Europejskiego i Rady.

6. Jeżeli w terminie dwudziestu jeden dni, o którym mowa w ustępie 5, komitet pojednawczy doprowadzi do porozumienia w sprawie wspólnego projektu, zarówno Parlament Europejski, jak i Rada dysponują terminem czternastu dni od daty tego porozumienia na przyjęcie wspólnego projektu.

7. Jeżeli w terminie czternastu dni, o którym mowa w ustępie 6:
- Parlament Europejski i Rada zatwierdzą wspólny projekt lub nie podejmą decyzji, lub jeżeli jedna z tych instytucji zatwierdzi wspólny projekt, podczas gdy druga nie podejmie decyzji, budżet uznaje się za ostatecznie przyjęty zgodnie ze wspólnym projektem; lub
 - Parlament Europejski, stanowiąc większością głosów wchodzących w jego skład członków, i Rada odrzuca wspólny projekt, lub jedna z tych instytucji odrzuci wspólny projekt, podczas gdy druga nie podejmie decyzji, Komisja przedkłada nowy projekt budżetu; lub
 - Parlament Europejski, stanowiąc większością głosów wchodzących w jego skład członków, odrzuci wspólny projekt, podczas gdy Rada go zatwierdzi, Komisja przedkłada nowy projekt budżetu; lub
 - Parlament Europejski zatwierdzi wspólny projekt, podczas gdy Rada go odrzuci, Parlament Europejski może, w terminie czternastu dni od dnia odrzucenia projektu przez Radę i stanowiąc większością głosów wchodzących w jego skład członków i trzech piątych oddanych głosów, zdecydować o potwierdzeniu wszystkich lub niektórych poprawek, o których mowa w ustę-

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

pie 4 litera c). Jeżeli którakolwiek z poprawek Parlamentu Europejskiego nie zostanie potwierdzona, stanowisko uzgodnione w ramach komitetu pojednawczego w sprawie linii budżetowej, która jest przedmiotem tej zmiany, zostaje utrzymane. Budżet uznaje się za ostatecznie przyjęty na tej podstawie.

8. Jeżeli w terminie dwudziestu jeden dni, o którym mowa w ustępie 5, komitet pojednawczy nie doprowadzi do porozumienia w sprawie wspólnego projektu, Komisja przedkłada nowy projekt budżetu.

9. W przypadku gdy procedura przewidziana w niniejszym artykule została zakończona, przewodniczący Parlamentu Europejskiego stwierdza, że budżet jest ostatecznie przyjęty.

10. Każda instytucja korzysta z uprawnień przyznanych jej w niniejszym artykule zgodnie z Traktatami oraz aktami przyjętymi na ich mocy, w szczególności w dziedzinie zasobów własnych Unii oraz równowagi między dochodami i wydatkami.

Artykuł 315 (273)

Jeśli na początku roku budżetowego budżet nie był jeszcze ostatecznie przyjęty, wydatki mogą być dokonywane miesięcznie na rozdział, według przepisów rozporządzenia wydanego w wykonaniu artykułu 322, w granicach jednej dwunastej środków przyznanych w ramach danego rozdziału budżetu w poprzednim roku budżetowym, przy czym kwota ta nie może przekraczać jednej dwunastej środków przewidzianych w tym samym rozdziale w projekcie budżetu.

Rada na wniosek Komisji, i z zastrzeżeniem poszanowania innych warunków określonych w poprzednim akapicie, może upoważnić do dokonywania wydatków przekraczających jedną dwunastą, zgodnie z rozporządzeniem przyjętym na mocy artyku-

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

fu 322. Rada niezwłocznie przekazuje decyzję Parlamentowi Europejskiemu.

Decyzja, o której mowa w akapicie drugim, przewiduje niezbędne środki w zakresie zasobów dla stosowania niniejszego artykułu, w poszanowaniu aktów, o których mowa w artykule 311.

Wchodzi ona w życie trzydziestego dnia od jej przyjęcia, jeżeli w tym terminie Parlament Europejski, stanowiąc większością głosów wchodzących w jego skład członków, nie zdecydował o ograniczeniu tych wydatków.

Artykuł 316 (dawny art. 271)

Zgodnie z warunkami określonymi na mocy artykułu 322, środki inne niż dotyczące wydatków personalnych, które nie zostaną wykorzystane na koniec roku budżetowego, mogą być przeniesione wyłącznie na następny rok budżetowy.

Wydatki klasyfikowane są w rozdziały grupujące wydatki według ich charakteru i przeznaczenia, oraz dzielone dalej, zgodnie z rozporządzeniem uchwalonym na mocy artykułu 322.

Wydatki Parlamentu Europejskiego, **Rady Europejskiej i Rady Komisji, jak również Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej** są przedmiotem odrębnych części budżetu, bez uszczerbku dla szczególnych zasad odnoszących się do niektórych wydatków wspólnych.

Rozdział 4

Wykonanie budżetu i absolorium

Artykuł 317 (274)

Komisja wykonuje budżet we współpracy z Państwami Członkowskimi zgodnie z przepisami rozporządzeń wydanych na podstawie artykułu 322, na własną odpowiedzialność i w granicach

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

przyznanych środków, zgodnie z zasadą należytego zarządzania finansami. Państwa Członkowskie współpracują z Komisją w celu zapewnienia, aby środki były wykorzystywane zgodnie z zasadami należytego zarządzania finansami.

Rozporządzenie przewiduje obowiązki kontroli i audytu Państw Członkowskich w zakresie wykonania budżetu oraz wynikającą z nich odpowiedzialność. Przewiduje ono także obowiązki i szczegółowe zasady, według których każda instytucja uczestniczy w wykonywaniu swoich własnych wydatków.

W ramach budżetu Komisja może, w granicach i na warunkach określonych w rozporządzeniach wydanych w wykonaniu artykułu 322, przenosić środki z rozdziału do rozdziału bądź z podrozdziału do podrozdziału.

Artykuł 318 (275)

Komisja przedkłada corocznie **Parlamentowi Europejskiemu i Radzie** rozliczenia za poprzedni rok budżetowy odnoszące się do wykonania budżetu. Komisja przekazuje im także bilans finansowy przedstawiający aktywa i pasywa **Unii**.

Komisja przedstawia także Parlamentowi Europejskiemu i Radzie sprawozdanie oceniające finanse Unii oparte na uzyskanych wynikach, w szczególności w odniesieniu do wskazań udzielonych przez Parlament Europejski i Radę na podstawie artykułu 319.

Artykuł 319 (276)

1. Parlament Europejski, na zalecenie Rady udziela Komisji absolutorium z wykonania budżetu. W tym celu Rada i Parlament kolejno badają **rachunki, bilans finansowy i sprawozdanie oceniające, o których mowa w artykule 318**, roczne sprawozdanie Trybunału Obrachunkowego, wraz z odpowiedziami kontrolowanych instytucji na uwagi Trybunału Obrachunkowego, oświadczenie o wiarygodności

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

określone w artykule 287 ustęp 1 drugi akapit, jak również odpowiednie sprawozdania specjalne Trybunału Obrachunkowego.

2. Przed udzieleniem Komisji absolutorium lub w jakichkolwiek innych celach pozostających w związku z wykonywaniem jego uprawnień w dziedzinie realizacji budżetu, Parlament Europejski może żądać przesłuchania Komisji w sprawie wykonywania wydatków lub funkcjonowania systemów kontroli finansowej. Komisja przedkłada Parlamentowi Europejskiemu, na jego żądanie, wszelkie niezbędne informacje.

3. Komisja podejmuje wszelkie działania w celu uwzględnienia uwag towarzyszących decyzjom o absolutorium i innych uwag Parlamentu Europejskiego dotyczących wykonywania wydatków, jak również komentarzy towarzyszących zaleceniom odnoszącym się do absolutorium przyjętym przez Radę.

Na żądanie Parlamentu Europejskiego lub Rady Komisja składa sprawozdanie co do środków podjętych w kontekście tych uwag i komentarzy, a zwłaszcza co do instrukcji udzielonych służbom odpowiedzialnym za wykonanie budżetu. Sprawozdania te są również przesyłane do Trybunału Obrachunkowego.

Rozdział 5

Postanowienia wspólne

Artykuł 320 (277)

Wieloletnie ramy finansowe i budżet roczny są ustanawiane w euro.

Artykuł 321 (278)

Komisja może, z zastrzeżeniem, iż poinformuje o tym właściwe władze zainteresowanych Państw Członkowskich, przelewać w walucie jednego z Państw Członkowskich aktywa, które posiada w walucie innego Państwa Członkowskiego, w zakresie koniecznym do

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

ich wykorzystania w celach, na które są one przeznaczone w **Traktatach**. Komisja unika w miarę możliwości dokonywania takich przelewów, jeśli ma dostępne lub dające się zgromadzić aktywa w walutach, których potrzebuje.

Komisja komunikuje się z każdym z Państw Członkowskich za pośrednictwem organu, który one wyznaczają. W wykonywaniu operacji finansowych korzysta ona z usług banku emisyjnego zainteresowanego Państwa Członkowskiego lub innej instytucji finansowej przez niego uznanej.

Artykuł 322 (279)

1. Parlament Europejski i Rada, stanowiąc zgodnie ze zwykłą procedurą prawodawczą i po konsultacji z Trybunałem Obrachunkowym, przyjmują w drodze rozporządzenia:

- a) zasady finansowe określające w szczególności warunki uchwalania i wykonywania budżetu oraz przedstawiania i kontrolowania rachunków;**
- b) zasady, które organizują kontrolę odpowiedzialności podmiotów finansowych, w szczególności urzędników zatwierdzających i księgowych.**

2. Rada, stanowiąc na wniosek Komisji i po konsultacji z Parlamentem Europejskim oraz Trybunałem Obrachunkowym, określa sposoby i procedurę, według których dochody budżetowe przewidziane w ramach systemu zasobów własnych Unii są pozostawione do dyspozycji Komisji oraz określa środki stosowane, w razie potrzeby, w celu zaspokojenia potrzeb gotówkowych.

Artykuł 323

Parlament Europejski, Rada i Komisja zapewniają dostępność środków finansowych umożliwiających Unii wykonywanie jej zobowiązań prawnych wobec stron trzecich.

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

Artykuł 324

Regularne spotkania przewodniczących Parlamentu Europejskiego, Rady i Komisji są zwoływane z inicjatywy Komisji w ramach procedur budżetowych, o których mowa w niniejszym rozdziale. Przewodniczący podejmują wszelkie środki niezbędne do popierania uzgodnień i zbliżania stanowisk instytucji, którymi kierują, w celu ułatwienia wykonania niniejszego tytułu.

Rozdział 6

Zwalczanie nadużyć finansowych

Artykuł 325 (280)

1. **Unia** i Państwa Członkowskie zwalczają nadużycia finansowe i wszelkie inne działania nielegalne naruszające interesy finansowe **Unii** za pomocą środków podejmowanych zgodnie z niniejszym artykułem, które mają skutek odstraszący i zapewniają skuteczną ochronę w Państwach Członkowskich **oraz we wszystkich instytucjach, organach i jednostkach organizacyjnych Unii**.

2. Państwa Członkowskie podejmują takie same środki do zwalczania nadużyć finansowych naruszających interesy finansowe **Unii**, jakie podejmują do zwalczania nadużyć finansowych naruszających ich własne interesy finansowe.

3. Z zastrzeżeniem innych postanowień **Traktatów**, Państwa Członkowskie koordynują swoje działania zmierzające do ochrony interesów finansowych **Unii** przed nadużyciami finansowymi. W tym celu organizują z Komisją ścisłą i regularną współpracę między właściwymi władzami.

4. **Parlament Europejski i Rada, stanowiąc zgodnie ze zwykłą procedurą prawodawczą**, po konsultacji z Trybunałem Obrachunkowym, uchwała niezbędne środki w dziedzinach zapobiegania nad-

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

użyciom finansowym naruszającym interesy finansowe Unii i zwalczania tych nadużyć w celu zapewnienia skutecznej i równoważnej ochrony w Państwach Członkowskich **oraz we wszystkich instytucjach, organach i jednostkach organizacyjnych Unii.**

5. Komisja, we współpracy z Państwami Członkowskimi kieruje corocznie do Parlamentu Europejskiego i Rady sprawozdanie w sprawie środków podjętych w celu wykonania niniejszego artykułu.

Tytuł III

WZMOCNIONA WSPÓŁPRACA

(dodany tytuł III „WZMOCNIONA WSPÓŁPRACA” oraz art. 326–334, które wraz z art. 20 TUE zastępują art. 27a–27e, 40–40b i 43–45 dotychczasowego TUE oraz art. 11 i 11a TWE.

Artykuł 326

Wzmocniona współpraca jest podejmowana w poszanowaniu Traktatów i prawa Unii.

Współpraca ta nie może naruszać rynku wewnętrznego ani spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej. Nie może ona stanowić przeszkody ani dyskryminacji w handlu między Państwami Członkowskimi, ani prowadzić do zakłócenia konkurencji między nimi.

Artykuł 327

Wzmocniona współpraca nie narusza kompetencji, praw i obowiązków Państw Członkowskich, które w niej nie uczestniczą. Państwa te nie utrudniają wprowadzania jej w życie przez uczestniczące Państwa Członkowskie.

Artykuł 328

1. Od chwili jej ustanowienia, wzmocniona współpraca pozostaje otwarta dla wszystkich Państw Członkowskich, pod warunkiem spełnienia ewentualnych warunków uczestnic-

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

two określonych w decyzji upoważniającej. Państwa Członkowskie mogą przystąpić do współpracy także w dowolnym innym momencie, o ile, poza spełnieniem wyżej wymienionych warunków, będą również przestrzegać aktów już przyjętych w ramach tej współpracy.

Komisja i Państwa Członkowskie uczestniczące we wzmocnionej współpracy zapewniają wsparcie dla uczestnictwa w niej możliwie największej liczby Państw Członkowskich.

2. Komisja oraz, w stosownym przypadku, wysoki przedstawiciel Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa regularnie informują Parlament Europejski i Radę o rozwoju wzmocnionej współpracy.

Artykuł 329

1. Państwa Członkowskie, które pragną ustanowić między sobą wzmocnioną współpracę w jednej z dziedzin, o których mowa w Traktatach, z wyjątkiem dziedzin kompetencji wyłącznej oraz wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa, kierują wniosek do Komisji, określając zakres zastosowania i cele przewidywanej wzmocnionej współpracy. Komisja może przedłożyć Radzie odpowiedni wniosek. Jeżeli Komisja nie przedłoży takiego wniosku, zawiadamia o tym zainteresowane Państwa Członkowskie, podając uzasadnienie.

Upoważnienie do podjęcia wzmocnionej współpracy, o której mowa w akapicie pierwszym, jest udzielane przez Radę na wniosek Komisji i po uzyskaniu zgody Parlamentu Europejskiego.

2. Wniosek Państw Członkowskich, które chcą ustanowić między sobą wzmocnioną współpracę w ramach wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa, jest kierowany do Rady. Jest on przekazywany przez nią wysokiemu przedstawicielowi Unii do

Książka z wprowadzeniem

do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.

Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

spraw Zagranicznych i polityki bezpieczeństwa, który wydaje opinię o spójności przewidywanej wzmocnionej współpracy ze wspólną polityką zagraniczną i bezpieczeństwa Unii, oraz Komisji, która wydaje opinię dotyczącą w szczególności spójności przewidywanej wzmocnionej współpracy z innymi politykami Unii. Wniosek przekazywany jest również do wiadomości Parlamentowi Europejskiemu.

Upoważnienie do podjęcia wzmocnionej współpracy jest udzielane na mocy decyzji Rady stanowiącej jednomyślnie.

Artykuł 330

W obradach Rady mogą uczestniczyć wszyscy jej członkowie, jednak w głosowaniu biorą udział tylko członkowie Rady reprezentujący Państwa Członkowskie uczestniczące we wzmocnionej współpracy.

Jednomyślność jest osiągana wyłącznie głosami przedstawicieli uczestniczących Państw Członkowskich.

Większość kwalifikowaną określa się zgodnie z artykułem 238 ustęp 3.

Artykuł 331

1. Każde Państwo Członkowskie, które pragnie uczestniczyć w już realizowanej wzmocnionej współpracy w jednej z dziedzin, o których mowa w artykule 329 ustęp 1, notyfikuje swój zamiar Radzie i Komisji.

Komisja potwierdza, w terminie czterech miesięcy od otrzymania tej notyfikacji, uczestnictwo danego Państwa Członkowskiego. Stwierdza ona, w stosownych przypadkach, że warunki uczestnictwa zostały spełnione i przyjmuje niezbędne środki przejściowe dotyczące stosowania aktów już przyjętych w ramach wzmocnionej współpracy.

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

Jeżeli jednak Komisja uważa, że warunki uczestnictwa nie zostały spełnione, wskazuje środki, które należy podjąć w celu spełnienia tych warunków i określa termin ponownego rozpatrzenia wniosku. Po upływie terminu, rozpatruje ona ponownie wniosek zgodnie z procedurą przewidzianą w akapicie drugim. Jeżeli Komisja uważa, że warunki uczestnictwa nadal pozostają niespełnione, zainteresowane Państwo Członkowskie może przekazać sprawę Radzie, która podejmuje decyzję w sprawie wniosku. Rada stanowi zgodnie z artykułem 330. Rada może również na wniosek Komisji przyjmując środki przejściowe, o których mowa w akapicie drugim.

2. Każde Państwo Członkowskie, które pragnie uczestniczyć w realizowanej już wzmocnionej współpracy w ramach wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa, notyfikuje swój zamiar Radzie, wysokiemu przedstawicielowi Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa oraz Komisji.

Rada potwierdza uczestnictwo danego Państwa Członkowskiego po konsultacji z wysokim przedstawicielem Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa i po stwierdzeniu, w stosownych przypadkach, że warunki uczestnictwa zostały spełnione. Rada, na wniosek wysokiego przedstawiciela Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa, może także przyjąć niezbędne środki przejściowe dotyczące stosowania aktów już przyjętych w ramach wzmocnionej współpracy. Jeżeli jednak Rada uważa, że warunki uczestnictwa nie zostały spełnione, wskazuje środki, które należy podjąć w celu spełnienia tych warunków i określa termin ponownego rozpatrzenia wniosku w sprawie uczestnictwa.

Do celów niniejszego ustępu Rada stanowi jednomyślnie, zgodnie z artykułem 330.

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

Artykuł 332

Wydatki wynikające z realizacji wzmocnionej współpracy, inne niż koszty administracyjne ponoszone przez instytucje, obciążają uczestniczące we współpracy Państwa Członkowskie, chyba że Rada, stanowiąc jednomyślnie głosami wszystkich swoich członków, po konsultacji z Parlamentem Europejskim, zdecydował inaczej.

Artykuł 333

1. Jeżeli postanowienie Traktatów, które może być zastosowane w ramach wzmocnionej współpracy przewiduje, że Rada stanowi jednomyślnie, Rada, stanowiąc jednomyślnie zgodnie z zasadami zawartymi w artykule 330, może podjąć decyzję o stanowieniu większością kwalifikowaną.

2. Jeżeli postanowienie Traktatów, które może być zastosowane w ramach wzmocnionej współpracy przewiduje, że Rada przyjmuje akty zgodnie ze specjalną procedurą prawodawczą, Rada, stanowiąc jednomyślnie zgodnie z zasadami zawartymi w artykule 330, może przyjąć decyzję o stanowieniu zgodnie ze zwykłą procedurą prawodawczą. Rada stanowi po konsultacji z Parlamentem Europejskim.

3. Ustępów 1 i 2 nie stosuje się do decyzji mających wpływ na kwestie wojskowe lub obronne.

Artykuł 334

Rada i Komisja zapewniają spójność działań podejmowanych w ramach wzmocnionej współpracy oraz ich zgodność z politykami Unii, współpracując w tym celu ze sobą.

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

Część siódma

POSTANOWIENIA OGÓLNE I KOŃCOWE

Artykuł 281 (uchylony)

Artykuł 335 (282)

W każdym z Państw Członkowskich **Unia** posiada zdolność prawną i zdolność do czynności prawnych o najszerszym zakresie przyznanym przez ustawodawstwa krajowe osobom prawnym; może ona zwłaszcza nabywać lub zbywać mienie ruchome i nieruchome oraz stawać przed sądem. W tym zakresie jest ona reprezentowana przez Komisję. **Unia jest jednak reprezentowana przez każdą z instytucji, z tytułu ich autonomii administracyjnej, w sprawach związanych z funkcjonowaniem każdej z nich.**

Artykuł 336 (283)

Parlament Europejski i Rada, stanowiąc w drodze rozporządzeń zgodnie ze zwykłą procedurą prawodawczą i po konsultacji z innymi zainteresowanymi instytucjami, uchwalają a regulamin pracowniczy urzędników Unii Europejskiej oraz warunki zatrudnienia innych pracowników Unii.

Artykuł 337 (284)

W celu wypełnienia zadań, które są jej powierzone, Komisja może zbierać wszelkie informacje i dokonywać wszelkich niezbędnych wyryfkacji w granicach i na warunkach określonych przez Radę **stanowiącą zwykłą większością** zgodnie z postanowieniami **Traktatów.**

Artykuł 338 (285)

1. Z zastrzeżeniem artykułu 5 Protokołu w sprawie Statutu Europejskiego Systemu Banków Centralnych i Europejskiego Banku Centralnego, **Parlament Europejski i Rada, stanowiąc zgodnie ze zwykłą procedurą prawodawczą, uchwała środki w celu tworzenia instytucji, jeżeli jest to konieczne do wykonywania działań Unii.**

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

2. Tworzenie statystyk odbywa się w poszanowaniu bezstronności, rzetelności, obiektywizmu, niezależności naukowej, efektywności pod względem kosztów oraz poufności informacji statystycznych; nie powinno to pociągać za sobą nadmiernych obciążeń dla podmiotów gospodarczych.

Artykuł 286 (zastąpiony art. 16)

Artykuł 339 (287)

Członkowie instytucji **Unii**, członkowie komitetów, jak również urzędnicy i inni pracownicy **Unii** są zobowiązani, również po zaprzestaniu pełnienia swoich funkcji, nie ujawniać informacji objętych ze względu na swój charakter tajemnicą zawodową; a zwłaszcza informacji dotyczących przedsiębiorstw i ich stosunków handlowych lub kosztów własnych.

Artykuł 340 (288)

Odpowiedzialność umowna **Unii** podlega prawu właściwemu dla danej umowy.

W dziedzinie odpowiedzialności pozaumownej **Unia** powinna naprawić, zgodnie z zasadami ogólnymi, wspólnymi dla praw Państw Członkowskich, szkody wyrządzone przez jej instytucje lub jej pracowników przy wykonywaniu ich funkcji.

Na zasadzie odstępstwa od akapitu drugiego, Europejski Bank Centralny jest zobowiązany do naprawienia, zgodnie z ogólnymi zasadami wspólnymi dla praw Państw Członkowskich, szkód wyrządzonych przez Bank lub jego pracowników przy wykonywaniu ich funkcji.

Odpowiedzialność osobistą pracowników wobec **Unii** określają przepisy ich regulaminu pracowniczego lub mających zastosowanie warunków zatrudnienia.

Artykuł 341 (289)

Siedzibę instytucji **Unii** określa wspólne porozumienie rządów Państw Członkowskich.

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

Artykuł 342 (290)

System językowy instytucji **Unii** określa Rada stanowiąc jedno-
myślnie **w drodze rozporządzeń**, bez uszczerbku dla postano-
wień **Statutu Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej**.

Artykuł 343 (291)

Unia korzysta na terytorium Państw Członkowskich z przywile-
jów i immunitetów koniecznych do wykonywania jej zadań, na wa-
runkach określonych w Protokole z 8 kwietnia 1965 roku w spra-
wie przywilejów i immunitetów **Unii Europejskiej**. Jest tak rów-
nież w przypadku Europejskiego Banku Centralnego i Europejskie-
go Banku Inwestycyjnego.

Artykuł 344 (292)

Państwa Członkowskie zobowiązują się nie poddawać sporów do-
tyczących wykładni lub stosowania **Traktatów** procedurze rozstrzy-
gania innej niż w nich przewidziana.

Artykuł 293 (uchylony)

Artykuł 294 (otrzymał oznaczenie 55)

Artykuł 345 (295)

Traktaty nie przesadzają w niczym zasad prawa własności w Pań-
stwach Członkowskich.

Artykuł 346 (296)

1. Postanowienia **Traktatów** nie stanowią przeszkody w stosowa-
niu następujących reguł:

- a) żadne Państwo Członkowskie nie ma obowiązku udzielania informacji, których ujawnienie uznaje za sprzeczne z podsta-
wowymi interesami jego bezpieczeństwa;
- b) każde Państwo Członkowskie może podejmować środki, jakie uważa za konieczne w celu ochrony podstawowych interesów jego bezpieczeństwa, a które odnoszą się do produkcji lub handlu bronią, amunicją lub materiałami wojennymi; środki takie

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

nie mogą negatywnie wpływać na warunki konkurencji na **rynku wewnętrznym** w odniesieniu do produktów, które nie są przeznaczone wyłącznie do celów wojskowych.

2. Rada, stanowiąc jednomyślnie na wniosek Komisji, może wprowadzać zmiany do sporządzonej przez siebie 15 kwietnia 1958 roku listy produktów, do których mają zastosowanie postanowienia ustępu 1 lit. b).

Artykuł 347 (297)

Państwa Członkowskie konsultują się ze sobą w celu wspólnego podjęcia działań niezbędnych, aby środki do podjęcia których Państwo Członkowskie może być skłonione w przypadku poważnych zaburzeń wewnętrznych zagrażających porządkowi publicznemu, w przypadku wojny, poważnego napięcia międzynarodowego stanowiącego groźbę wojny lub w celu wypełnienia zobowiązań przyjętych przez nie w celu utrzymania pokoju i bezpieczeństwa międzynarodowego nie miały wpływu na funkcjonowanie **rynku wewnętrznego**.

Artykuł 348 (298)

Jeżeli środki podjęte w przypadkach przewidzianych w artykułach **346** i **347** powodują zakłócenie warunków konkurencji na **rynku wewnętrznym**, Komisja bada z zainteresowanym Państwem sposoby dostosowania tych środków do zasad ustanowionych w **Traktatach**.

Na zasadzie odstępowania od procedury przewidzianej w artykułach **258** i **259**, Komisja lub każde Państwo Członkowskie mogą wnieść bezpośrednio do Trybunału Sprawiedliwości skargę, jeżeli uznają, że inne Państwo Członkowskie nadużywa uprawnień przewidzianych w artykułach **346** i **347**. Trybunał Sprawiedliwości orzeka z wyłączeniem jawności.

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

Artykuł 349* (299)

Art. 299 ust. 2 akapit pierwszy oraz ust. 3–6 otrzymały oznaczenie art. 355.

Biorąc pod uwagę strukturalną sytuację gospodarczą i społeczną **Gwadelupy, Gujany Francuskiej, Martyniki, Reunionu, Saint-Barthélemy, Saint-Martin**, Azorów, Madery i Wysp Kanaryjskich, pogorszoną ich oddaleniem, charakterem wyspiarskim, niewielkimi rozmiarami, trudną topografią i klimatem, ich zależnością gospodarczą od niewielkiej liczby produktów, podczas gdy trwałość i łączne występowanie tych czynników poważnie szkodzą ich rozwojowi, Rada, na wniosek Komisji i po konsultacji z Parlamentem Europejskim, przyjmuje specyficzne środki zmierzające w szczególności do określenia warunków stosowania **Traktatów** do tych regionów, w tym wspólnych polityk. **W przypadku gdy wspomniane specyficzne środki przyjmowane są przez Radę zgodnie ze specjalną procedurą prawodawczą, stanowi ona również na wniosek Komisji i po konsultacji z Parlamentem Europejskim.**

Środki, o których mowa w akapicie pierwszym, dotyczą w szczególności polityk celnych i handlowych, polityki fiskalnej, stref wolnocłowych, polityk w dziedzinach rolnictwa i rybołówstwa, warunków zaopatrzenia w surowce i dobra konsumpcyjne pierwszej potrzeby, pomocy państwowej i warunków dostępu do funduszy strukturalnych oraz programów horyzontalnych **Unii**.

Rada przyjmuje środki określone w **pierwszym** akapicie, biorąc pod uwagę szczególne cechy charakterystyczne i ograniczenia regionów peryferyjnych, bez podważania integralności i spójności **porządku prawnego Unii**, w tym rynku wewnętrznego i wspólnych polityk.

Artykuł 300 (zastąpiony art. 218)

Artykuł 301 (zastąpiony art. 215)

Artykuły 302—304 (zastąpione art. 220)

Artykuł 305 (uchylony)

* Traktat z Lizbony zmieniając art.299 (po przenumerowaniu 349) w art. 2 pkt 287 lit. d) odsłała do akapitu 4, lecz po wprowadzeniu zmiany lit. a) zostały tylko 3 akapity

... przyp. red.

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

Artykuł 350 (306)

Postanowienia **Traktatów** nie wykluczają istnienia lub powstania związków regionalnych między Belgią i Luksemburgiem, jak również między Belgią, Luksemburgiem i Niderlandami, w zakresie, w jakim cele tych związków regionalnych nie są osiągnięte w wyniku zastosowania **Traktatów**.

Artykuł 351 (307)

Postanowienia **Traktatów** nie naruszają praw i obowiązków wynikających z umów zawartych przed 1 stycznia 1958 roku lub, wobec Państw przystępujących, przed datą ich przystąpienia, między jednym lub większą liczbą Państw Członkowskich z jednej strony a jednym lub większą liczbą państw trzecich z drugiej strony.

W zakresie, w jakim umowy te nie są zgodne z **Traktatami**, dane Państwo lub Państwa Członkowskie stosują wszelkie właściwe środki w celu wyeliminowania stwierdzonych niezgodności. W razie potrzeby Państwa Członkowskie udzielają sobie wzajemnie pomocy dla osiągnięcia tego celu i w odpowiednim przypadku przyjmują wspólną postawę.

Przy stosowaniu umów, o których mowa w pierwszym akapicie, Państwa Członkowskie uwzględniają fakt, że korzyści uzgodnione w **Traktatach** przez każde Państwo Członkowskie wiążą się integralnie z ustanowieniem **Unii** i z tego tytułu są nierozzerwalnie związane z utworzeniem wspólnych instytucji, powierzeniem im kompetencji i przyznaniem takich samych korzyści przez wszystkie pozostałe Państwa Członkowskie.

Artykuł 352 (308)

1. Jeżeli działanie **Unii** okaże się niezbędne do osiągnięcia, w ramach polityk określonych w **Traktatach**, jednego z celów, o których mowa w **Traktatach**, a **Traktat** nie przewidział uprawnień do działania wymaganego w tym celu, Rada, sta-

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

nowiąc jednomyślnie na wniosek Komisji i po uzyskaniu zgody Parlamentu Europejskiego, przyjmuje stosowne przepisy. Jeżeli przepisy te są przyjmowane przez Radę zgodnie ze specjalną procedurą prawodawczą, stanowi ona również jednomyślnie na wniosek Komisji i po uzyskaniu zgody Parlamentu Europejskiego.

2. W ramach procedury kontroli stosowania zasady pomocniczości określonej w artykule 5 ustęp 3 Traktatu o Unii Europejskiej Komisja zwraca uwagę parlamentów narodowych na wnioski, których podstawą jest niniejszy artykuł.

3. Środki, których podstawą jest niniejszy artykuł, nie mogą prowadzić do harmonizacji przepisów ustawowych i wykonawczych Państw Członkowskich, jeżeli Traktaty wykluczają taką harmonizację.

4. Niniejszy artykuł nie może służyć jako podstawa do osiągnięcia celów związanych ze wspólną polityką zagraniczną i bezpieczeństwa, a wszelkie akty przyjęte zgodnie z niniejszym artykułem przestrzegają granic określonych w artykule 40 akapit drugi Traktatu o Unii Europejskiej.

Artykuł 353

Artykułu 48 ustęp 7 Traktatu o Unii Europejskiej nie stosuje się do następujących artykułów:

- artykułu 311 akapit trzeci i czwarty,
- artykułu 312 ustęp 2 akapit pierwszy,
- artykułu 352, oraz
- artykułu 354.

Artykuł 354 (309)

Do celów artykułu 7 Traktatu o Unii Europejskiej dotyczącego zawieszenia niektórych praw wynikających z członkostwa w Unii, członek Rady Europejskiej lub Rady reprezentujący

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

dane Państwo Członkowskie nie bierze udziału w głosowaniu, a dane Państwo Członkowskie nie jest uwzględniane przy obliczaniu jednej trzeciej lub czterech piątych Państw Członkowskich przewidzianych w ustępach 1 i 2 wspomnianego artykułu. Wstrzymanie się od głosu członków obecnych lub reprezentowanych nie stanowi przeszkody w przyjęciu decyzji, o których mowa w ustępie 2 wspomnianego artykułu.

Do celów przyjęcia decyzji, o których mowa w artykule 7 ustęp 3 i 4 Traktatu o Unii Europejskiej, większość kwalifikowaną określa się zgodnie z artykułem 238 ustęp 3 litera b) niniejszego Traktatu.

Jeżeli w wyniku podjęcia decyzji o zawieszeniu prawa do głosowania zgodnie z artykułem 7 ustęp 3 Traktatu o Unii Europejskiej Rada stanowi większością kwalifikowaną na podstawie jednego z postanowień Traktatów, większość kwalifikowaną określa się zgodnie z artykułem 238 ustęp 3 litera b) niniejszego Traktatu, lub jeżeli Rada stanowi na wniosek Komisji lub wysokiego przedstawiciela Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa — zgodnie z artykułem 238 ustęp 3 litera a).

Do celów artykułu 7 Traktatu o Unii Europejskiej Parlament Europejski stanowi większością dwóch trzecich oddanych głosów, reprezentujących większość wchodzących w jego skład członków.

Artykuł 310 (otrzymał oznaczenie art. 217)

Artykuł 311 (uchylony)

Artykuł 355 (art. 299 ust. 2 akapit pierwszy oraz ust. 3–6)

Poza postanowieniami artykułu 52 Traktatu o Unii Europejskiej dotyczącymi terytorialnego zakresu stosowania Traktatów stosuje się następujące postanowienia:

1. Postanowienia Traktatów stosują się do Gwadelupy, Gujany Francuskiej, Martyniki, Reunionu, Saint-Barthélemy, Saint-

Książka z wprowadzeniem

do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.

Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

Martin, Azorów, Madery i Wysp Kanaryjskich, **zgodnie z artykułem 349.**

2. Szczególne zasady stowarzyszania określone w części czwartej stosują się do krajów i terytoriów zamorskich, których lista zawarta jest w załączniku II.

Traktaty nie mają zastosowania do krajów i terytoriów zamorskich utrzymujących szczególne stosunki ze Zjednoczonym Królestwem Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej, które nie są umieszczone na wymienionej liście.

3. Postanowienia **Traktatów** stosują się do terytoriów europejskich, za których stosunki zewnętrzne odpowiedzialne jest Państwo Członkowskie.

4. Postanowienia **Traktatów** stosują się do Wysp Alandzkich, zgodnie z postanowieniami Protokołu nr 2 do Aktu dotyczącego warunków przystąpienia Republiki Austrii, Republiki Finlandii i Królestwa Szwecji.

5. Na zasadzie odstępstwa od artykułu 52 Traktatu o Unii Europejskiej i ustępów 1–4 niniejszego artykułu:

- a) **Traktaty** nie mają zastosowania do Wysp Owczych;
- b) **Traktaty** nie mają zastosowania do stref suwerennych Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej na Cyprze;
- c) **Traktaty** stosuje się do wysp Kanału La Manche i Wyspy Man tylko w zakresie niezbędnym do zapewnienia stosowania ustaleń dotyczących tych wysp, zawartych w traktacie dotyczącym przystąpienia nowych Państw Członkowskich do Europejskiej Wspólnoty Gospodarczej oraz Europejskiej Wspólnoty Energii Atomowej podpisanym 22 stycznia 1972 roku.

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

6. Rada Europejska może, z inicjatywy zainteresowanego Państwa Członkowskiego, przyjąć decyzję zmieniającą wobec Unii status duńskiego, francuskiego lub niderlandzkiego kraju lub terytorium, o którym mowa w ustępach 1 i 2. Rada Europejska stanowi jednomyślnie po konsultacji z Komisją.

Artykuł 356 (312)

Niniejszy Traktat zawiera się na czas nieograniczony.

Artykuł 357 (313)

Niniejszy Traktat podlega ratyfikacji przez Wysokie Umawiające się Strony, zgodnie z ich odpowiednimi wymogami konstytucyjnymi. Dokumenty ratyfikacyjne zostaną złożone do depozytu Rządu-wi Republiki Włoskiej.

Niniejszy Traktat wchodzi w życie pierwszego dnia miesiąca następującego po złożeniu do depozytu dokumentu ratyfikacyjnego przez Państwo-Sygnatariusza, które jako ostatnie spełni tę formalność. Jeżeli jednak złożenie to ma miejsce w okresie krótszym niż 15 dni przed rozpoczęciem następnego miesiąca, wejście w życie Traktatu jest odłożone do pierwszego dnia drugiego miesiąca po dacie złożenia do depozytu.

Artykuł 358

Postanowienia artykułu 55 Traktatu o Unii Europejskiej stosuje się do niniejszego Traktatu.

Artykuł 314 (uchylony)

(podpisy pominięto)

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

Traktat

USTANAWIAJĄCY EUROPEJSKĄ WSPÓLNOTĘ
ENERGII ATOMOWEJ

JEGO KRÓLEWSKA MOŚĆ KRÓL BELGÓW, PREZYDENT REPUBLIKI FEDERALNEJ NIEMIEC, PREZYDENT REPUBLIKI FRANCUSKIEJ, PREZYDENT REPUBLIKI WŁOSKIEJ, JEJ KRÓLEWSKA WYSOKOŚĆ WIELKA KSIĘŻNA LUKSEMBURGA, JEJ KRÓLEWSKA MOŚĆ KRÓLOWA NIDERLANDÓW,

UZNAJĄC, że energia atomowa stanowi zasadnicze źródło rozwoju i ożywienia przemysłu, które umożliwi rozprzestrzenienie idei pokoju,

PRZEKONANI, że jedynie wspólny wysiłek podjęty natychmiastowo może zaowocować osiągnięciami proporcjonalnymi do twórczego potencjału ich krajów,

ZDECYDOWANI stworzyć warunki niezbędne do rozwoju silnego przemysłu jądrowego zapewniającego szeroki dostęp do zasobów energetycznych, prowadzącego do modernizacji procesów technicznych i zapewniającego, dzięki wielu innym zastosowaniom, dobrobyt ich narodów,

PRAGNĄC stworzyć warunki bezpieczeństwa niezbędne do eliminacji zagrożeń dla życia i zdrowia ludności,

PRAGNĄC włączyć inne kraje w swoje prace i współpracować z organizacjami międzynarodowymi zaangażowanymi w pokojowe wykorzystanie energii atomowej,

POSTANOWILI ustanowić Europejską Wspólnotę Energii Atomowej (EURATOM) i w tym celu powołali jako swych pełnomocników:

(tu następują podpisy pełnomocników)

KTÓRZY, po wymianie swych pełnomocnictw uznanych za należyte i sporządzone we właściwej formie, uzgodnili co następuje:

Książka z wprowadzeniem

do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.

Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

Tytuł I

ZADANIA WSPÓLNOTY

Artykuł 1

Niniejszym Traktatem WYSOKIE UMAWIAJĄCE SIĘ STRO-
NY ustanawiają między sobą Europejską Wspólnotę Energii Ato-
mowej (EURATOM).

Zadaniem Wspólnoty jest przyczynianie się do podwyższania po-
ziomu życia w Państwach Członkowskich i rozwijania stosunków
z innymi państwami poprzez ustanowienie warunków niezbędnych
do stworzenia i szybkiego rozwoju przemysłu jądrowego.

Artykuł 2

Aby wykonać to zadanie, Wspólnota, na warunkach przewidzian-
ych w niniejszym Traktacie:

- a) wspiera badania naukowe i zapewnia rozpowszechnianie wie-
dzy technicznej ;
- b) tworzy jednolite normy bezpieczeństwa mające chronić zdro-
wie pracowników i ludności oraz zapewnia ich stosowanie;
- c) ułatwia inwestycje i zapewnia, w szczególności stymulując
działania ze strony przedsiębiorstw, tworzenie podstawowych
instalacji niezbędnych do rozwoju energetyki jądrowej we
Wspólnocie;
- d) gwarantuje wszystkim użytkownikom Wspólnoty regularne
i sprawiedliwe dostawy rud i paliw jądrowych;
- e) zapewnia, poprzez odpowiedni nadzór, niestosowanie mate-
riałów jądrowych do celów innych niż planowane;
- f) wykonuje przyznane jej prawo własności specjalnych mate-
riałów rozszczepialnych;
- g) zapewnia powszechną możliwość zbytu i dostęp do najlep-
szych rozwiązań technicznych poprzez tworzenie wspólnego

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

- rynku specjalistycznych materiałów i sprzętu, swobodny przepływ kapitału do celów inwestycji w sferze energetyki jądrowej oraz swobodę zatrudnienia specjalistów we Wspólnocie;
- h) nawiązuje z innymi państwami i organizacjami międzynarodowymi stosunki umożliwiające postęp w pokojowym wykorzystaniu energii jądrowej.

Artykuł 3 (uchylony)

Tytuł II

POSTANOWIENIA DOTYCZĄCE WSPIERANIA POSTĘPU
W ENERGETYCE JĄDROWEJ

Rozdział I

Rozwój badań

Artykuł 4

1. Komisja jest odpowiedzialna za wspieranie i ułatwianie badań jądrowych w Państwach Członkowskich oraz za uzupełnianie ich poprzez realizację programu badawczo-szkoleniowego w ramach Wspólnoty.

2. W tym celu, Komisja podejmuje działania w dziedzinach wymienionych w załączniku I do niniejszego Traktatu.

Lista ta może zostać zmieniona przez Radę, stanowiącą większość kwalifikowaną na wniosek Komisji. Komisja zasięga opinii Komitetu Naukowo-Technicznego przewidzianego w artykule 134.

Artykuł 5

W celu koordynacji i uzupełniania badań prowadzonych w Państwach Członkowskich, Komisja, kierując wniosek do określonego adresata, przekazywany także danemu rządowi, lub występując z wnioskiem publicznym, zwraca się do Państw Członkowskich, osób lub przedsiębiorstw z prośbą o informacje na temat programów dotyczących badań wskazanych we wniosku.

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

Komisja może wydać uzasadnioną opinię na temat każdego z programów, o których została poinformowana po umożliwieniu zainteresowanym stronom wypowiedzenia się. Komisja jest obowiązana wydać taką opinię jeżeli zwróci się o to Państwo, osoba lub przedsiębiorstwo informujące o programie.

Komisja za pomocą tych opinii zapobiega zbędnemu powielaniu prac i kieruje badania ku sektorom niedostatecznie rozpoznany. Komisja nie może publikować tych programów bez zgody informującego Państwa, osoby lub przedsiębiorstwa.

Komisja regularnie publikuje listę sektorów badań jądrowych, które uznaje za niedostatecznie rozpoznane.

Komisja może kontaktować ze sobą przedstawicieli publicznych i prywatnych ośrodków badawczych oraz innych specjalistów zaangażowanych w badania w takich samych lub podobnych sektorach, w celu prowadzenia wzajemnych konsultacji i wymiany informacji.

Artykuł 6

Aby zachęcić do realizacji przedstawionych jej programów badawczych, Komisja może:

- a) zapewniać pomoc finansową na podstawie umów badawczych, jednak bez możliwości dotowania;
- b) dostarczać na cele tych programów, nieodpłatnie lub za wynagrodzeniem, wszelkie dostępne jej materiały wyjściowe lub specjalne materiały rozszczepialne;
- c) udostępniać instalacje, sprzęt lub specjalistyczną pomoc Państwom Członkowskim, osobom lub przedsiębiorstwom nieodpłatnie lub za wynagrodzeniem;
- d) zachęcać do wspólnego finansowania przez zainteresowane Państwa Członkowskie, osoby lub przedsiębiorstwa.

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

Artykuł 7

Rada, stanowiąc jednogłośnie na wniosek Komisji, która zasięga opinii Komitetu Naukowo-Technicznego, uchwała programy badawczo-szkoleniowe.

Programy te opracowuje się na okres nie dłuższy niż pięć lat.

Fundusze niezbędne do realizacji tych programów są przewidziane co roku w budżecie badawczo-inwestycyjnym Wspólnoty.

Komisja zapewnia realizację programów i przedkłada Radzie roczne sprawozdanie w tej kwestii.

Komisja powiadamia Komitet Ekonomiczno-Społeczny o ogólnym zarysie programów badawczo-szkoleniowych Wspólnoty.

Artykuł 8

1. Po konsultacji z Komitetem Naukowo-Technicznym, Komisja tworzy Wspólny Ośrodek Badań Jądrowych.

Ośrodek ten zapewnia realizację programów badawczych i inne zadania zlecone przez Komisję.

Ośrodek zapewnia również opracowanie jednolitej terminologii i znormalizowanego systemu pomiarowego w atomistyce.

Ośrodek organizuje centralne biuro ds. pomiarów jądrowych.

2. Ośrodek może prowadzić swoją działalność w oddzielnych zakładach z przyczyn geograficznych lub funkcjonalnych.

Artykuł 9

1. Po uzyskaniu opinii Komitetu Ekonomiczno-Społecznego Komisja może utworzyć, w ramach Wspólnego Ośrodka Badań Jądrowych, jednostki szkolenia specjalistów, zwłaszcza w dziedzinie pozyskiwania minerałów, wytwarzania materiałów jądrowych wysokiej czystości, przetwarzania paliwa napromienionego, inżynierii atomowej, zdrowia i bezpieczeństwa oraz produkcji i użytkowania izotopów promieniotwórczych.

Szczegóły szkoleń ustala Komisja.

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

2. Utworzona zostanie jednostka o statusie wyższej uczelni, której sposób funkcjonowania określa Rada, stanowiąc większością kwalifikowaną, na wniosek Komisji.

Artykuł 10

Komisja może powierzyć, w drodze umowy, realizację określonych części programu badawczego Wspólnoty Państwom Członkowskim, osobom, przedsiębiorstwom, a także państwom trzecim, organizacjom międzynarodowym lub obywatelom państw trzecich.

Artykuł 11

Komisja publikuje programy badawcze wymienione w artykułach 7, 8 i 10 oraz regularne sprawozdania na temat postępów w ich realizacji.

Rozdział II

Rozpowszechnianie informacji

Sekcja I

Informacje pozostające w gestii Wspólnoty

Artykuł 12

Państwa Członkowskie, osoby i przedsiębiorstwa mają prawo otrzymywać, na wniosek złożony Komisji, niewyłączne licencje z patentów, tymczasowo chronionych praw patentowych, wzorów użytkowych lub wniosków patentowych będących własnością Wspólnoty, o ile są w stanie efektywnie użytkować objęte nimi wynalazki.

Na takich samych warunkach Komisja udziela sublicencji z patentów, tymczasowo chronionych praw patentowych, wzorów użytkowych lub wniosków patentowych, o ile Wspólnota jest posiadaczem uprawniających do tego licencji umownych.

Komisja udziela tych licencji lub sublicencji na warunkach uzgodnionych z licencjobiorcą i przekazuje wszystkie informacje niezbędne

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

do ich użytkowania. Warunki te dotyczą w szczególności odpowiedniego wynagrodzenia i, w odpowiednim przypadku, prawa licencjodawcy do udzielania sublicencjonarcom trzecim oraz obowiązku objęcia informacji tajemnicą handlową.

Jeżeli umowa nie zawiera warunków wymienionych w akapicie trzecim, licencjodawca może przekazać sprawę do **Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej** w celu ustalenia odpowiednich warunków.

Artykuł 13

Komisja przekazuje Państwom Członkowskim, osobom i przedsiębiorstwom informacje uzyskane przez Wspólnotę nie objęte postanowieniami artykułu 12, o ile pochodzą one z jej własnego programu badawczego lub zostały udostępnione Komisji z prawem do swobodnego dysponowania.

Komisja może jednak uzależnić ujawnienie tych informacji od zachowania poufności i nieprzekazywania ich stronom trzecim.

Komisja nie może ujawniać informacji objętych ograniczeniami co do użytkowania lub rozpowszechniania — na przykład, oznaczonych jako tajne — o ile nie zapewni przestrzegania tych ograniczeń.

Sekcja II

Inne informacje

a) Rozpowszechnianie na podstawie ugody

Artykuł 14

Komisja dokłada starań, na podstawie ugody, aby zapewnić zarówno przekazywanie informacji użytecznych dla Wspólnoty w realizacji jej celów, jak i udzielanie licencji z patentów, tymczasowo chronionych praw patentowych, wzorów użytkowych lub wniosków patentowych obejmujących te informacje.

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

Artykuł 15

Komisja ustanawia procedurę, w ramach której Państwa Członkowskie, osoby lub przedsiębiorstwa mogą wykorzystywać ją jako pośrednika do wymiany tymczasowych lub ostatecznych wyników ich badań, o ile wyniki te nie zostały uzyskane przez Wspólnotę na podstawie umów badawczych zawartych przez Komisję.

Procedura ta musi zapewniać poufny charakter wymiany. Jednakże, Komisja może przekazywać udostępnione wyniki Wspólnemu Ośrodkowi Badań Jądrowych do celów dokumentacyjnych, bez prawa użytkowania w sposób nie zatwierdzony przez stronę udostępniającą.

b) Informacje przekazywane Komisji z urzędu

Artykuł 16

1. Niezwłocznie po wpłynięciu wniosku o patent lub wzór użytkowy z zakresu ściśle jądrowego w Państwie Członkowskim, Państwo to zwraca się z prośbą do wnioskodawcy o zgodę na bezzwłoczne przekazanie treści wniosku Komisji.

W przypadku zgody wnioskodawcy, treść wniosku zostaje przekazana w ciągu trzech miesięcy od daty jego wpłynięcia. W przypadku braku zgody wnioskodawcy, Państwo Członkowskie zawiadamia Komisję w tym samym terminie o wpłynięciu wniosku.

Komisja może zwrócić się z prośbą do Państwa Członkowskiego o ujawnienie treści wniosku, o którym została powiadomiona.

Komisja zwraca się z taką prośbą w ciągu dwóch miesięcy od daty otrzymania powiadomienia. Przedłużenie tego terminu powoduje odpowiednie przedłużenie terminu określonego w szóstym akapicie.

Po otrzymaniu prośby Komisji, Państwo Członkowskie ponownie zwraca się do wnioskodawcy z prośbą o zgodę na przekazanie treści wniosku. W przypadku zgody wnioskodawcy, wniosek przekazywany jest bezzwłocznie.

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

W przypadku braku zgody wnioskodawcy, Państwo Członkowskie jest mimo to obowiązane ujawnić Komisji treść wniosku w ciągu 18 miesięcy od daty jego wypłynięcia.

2. Państwa Członkowskie informują Komisję w ciągu 18 miesięcy od daty jego wypłynięcia o każdym nieopublikowanym jeszcze wniosku o patent lub wzór użytkowy, który, pomimo iż nie leży w zakresie ściśle jądrowym, to jednak, zdaniem tych Państw, może być bezpośrednio związany z rozwojem energetyki jądrowej we Wspólnocie i mieć dla niego zasadnicze znaczenie.

Treść wniosku przekazuje się Komisji na jej prośbę w terminie dwóch miesięcy.

3. Aby umożliwić niezwłoczną publikację, Państwa Członkowskie redukują do minimum okres rozpatrywania wniosków o przyznanie patentu lub wzoru użytkowego związanego z zagadnieniami wymienionymi w ustępach 1 i 2, których dotyczyła prośba Komisji.

4. Komisja traktuje powyższe informacje jako poufne. Mogą one być przekazywane wyłącznie do celów dokumentacyjnych. Niemniej jednak, Komisja może wykorzystywać wynalazki, o których została poinformowana, za zgodą wnioskodawcy lub zgodnie z artykułami 17–23.

5. Postanowienia niniejszego artykułu nie mają zastosowania jeżeli umowa zawarta z państwem trzecim lub organizacją międzynarodową wyklucza przekazywanie informacji.

c) Przyznanie licencji w drodze arbitrażu lub z urzędu

Artykuł 17

1. W przypadku braku ugody, niewyłączne licencje mogą zostać udzielone w drodze arbitrażu lub z urzędu, na warunkach przewidzianych w artykułach 18–23:

a) na rzecz Wspólnoty lub wspólnych przedsiębiorstw, którym to prawo zostało przyznane na mocy artykułu 48 w odniesie-

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

niu do patentów, tymczasowo chronionych praw patentowych lub wzorów użytkowych chroniących wynalazki bezpośrednio dotyczące badań jądrowych, jeżeli udzielenie tych licencji jest konieczne do kontynuacji ich własnych badań lub niezbędne do funkcjonowania ich instalacji.

Na wniosek Komisji, licencje te przewidują prawo do upoważniania stron trzecich do wykorzystywania wynalazku, jeżeli strony te wykonują prace lub zlecenia na rachunek Wspólnoty lub wspólnych przedsiębiorstw;

b) na rzecz osób lub przedsiębiorstw występujących do Komisji o licencje z patentów, tymczasowo chronionych praw patentowych lub wzorów użytkowych chroniących wynalazki bezpośrednio dotyczące i zasadnicze dla rozwoju energetyki jądrowej we Wspólnocie, o ile spełnione są wszystkie z następujących warunków:

- i) co najmniej cztery lata upłynęły od daty złożenia wniosku o udzielenie patentu, za wyjątkiem wynalazków z zakresu ściśle jądrowego;
- ii) wymogi warunkujące rozwój energetyki jądrowej, zdefiniowany przez Komisję, nie są spełniane w odniesieniu do danego wynalazku na terenie Państwa Członkowskiego, na którym podlega on ochronie;
- iii) właściciel nie spełnił tych wymogów osobiście ani poprzez swoich licencjobiorców pomimo wezwania;
- iv) osoby lub przedsiębiorstwa wnoszące o licencje są w stanie efektywnie spełnić te wymogi poprzez wdrożenie wynalazku.

Aby spełnić te wymogi, Państwa Członkowskie nie mogą podejmować środków przymusu przewidzianych w ich krajowych przepisach, które ograniczyłyby zakres ochrony wynalazku, chyba że Komisja wystąpi o to z uprzednim wnioskiem.

Książka z wprowadzeniem

do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.

Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

2. Niewyłączna licencja nie może zostać udzielona na warunkach przewidzianych w ustępie 1, jeżeli właściciel udowodni zaistnienie uzasadnionych przyczyn, w szczególności fakt nieprzyznania mu odpowiedniego terminu.

3. Licencja udzielona na podstawie ustępu 1 uprawnia do pełnego odszkodowania, którego wysokość uzgadnia właściciel patentu, tymczasowo chronionego prawa patentowego lub wzoru użytkowego wraz z licencjobiorcą.

4. Postanowienia niniejszego artykułu nie naruszają postanowień Konwencji Paryskiej o Ochronie Własności Przemysłowej.

Artykuł 18

Dla celów przewidzianych w niniejszej sekcji powołuje się Komitet Arbitrażowy. Członków komitetu mianuje oraz jego regulamin uchwała Rada na wniosek **Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej**.

Strony mogą wnieść odwołanie ze skutkiem zawieszającym od decyzji Komitetu Arbitrażowego do **Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej** w ciągu miesiąca od daty jej doręczenia. **Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej** kontroluje jedynie formalną ważność decyzji i wykładnię postanowień niniejszego Traktatu przez Komitet Arbitrażowy.

Ostateczne decyzje Komitetu Arbitrażowego są dla zainteresowanych stron prawomocne. Podlegają one wykonaniu zgodnie z artykułem 164.

Artykuł 19

Jeżeli w przypadku braku ugody Komisja podejmie decyzję o przyznaniu licencji w jednym z przypadków wymienionych w artykule 17, zawiadamia o tym właściciela patentu, tymczasowo chronionego prawa patentowego, wzoru użytkowego lub wniosku o patent, podając w zawiadomieniu nazwę wnioskodawcy i zakres licencji.

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

Artykuł 20

W ciągu miesiąca od daty otrzymania zawiadomienia o którym mowa w artykule 19, właściciel może zaproponować Komisji i, w odpowiednim przypadku, wnioskodawcy zawarcie szczególnego porozumienia i przekazanie sprawy Komitetowi Arbitrażowemu.

Jeżeli Komisja lub wnioskodawca odmówi zawarcia porozumienia, Komisja nie może zwracać się do Państwa Członkowskiego ani jego właściwych władz o udzielenie licencji lub spowodowanie jej udzielenia.

Jeżeli Komitet Arbitrażowy po otrzymaniu sprawy na mocy szczególnego porozumienia uzna, że wniosek Komisji jest zgodny z postanowieniami artykułu 17, wydaje uzasadnioną decyzję, zawierającą licencję na rzecz wnioskodawcy oraz określającą warunki licencji i związane z nią wynagrodzenie, w zakresie, w którym strony nie uzyskały porozumienia w tych kwestiach.

Artykuł 21

W przypadku, gdy właściciel nie proponuje przekazania sprawy Komitetowi Arbitrażowemu, Komisja może wezwać dane Państwo Członkowskie lub jego właściwe władze do udzielenia licencji lub spowodowania jej udzielenia.

Jeżeli po rozpatrzeniu sprawy właściciela Państwo Członkowskie lub jego właściwe władze uznają, że warunki przewidziane w artykule 17 nie zostały spełnione, Państwo to zawiadamia Komisję o odmowie udzielenia licencji lub spowodowania jej udzielenia.

W przypadku odmowy udzielenia licencji lub spowodowania jej udzielenia lub jeżeli w ciągu czterech miesięcy od daty wniosku nie zostaną przekazane żadne informacje dotyczące udzielenia licencji, Komisja może w terminie dwóch miesięcy wnieść sprawę do **Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej**.

Podczas postępowania przed **Trybunałem Sprawiedliwości Unii Europejskiej** właściciel musi mieć możliwość złożenia zeznań.

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

Jeżeli **Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej** uzna, że warunki przewidziane w artykule 17 zostały spełnione, dane Państwo Członkowskie lub jego właściwe władze podejmują środki w celu wykonania tego orzeczenia.

Artykuł 22

1. Jeżeli właściciel patentu, tymczasowo chronionego prawa patentowego lub wzoru użytkowego i licencjodawca nie uzgodnią wysokości odszkodowania, strony te mogą zawrzeć porozumienie o przekazaniu sprawy Komitetowi Arbitrażowemu.

Tym samym strony zrzekają się prawa do wszczynania postępowania innego niż przewidziane w artykule 18.

2. Jeżeli licencjodawca odmówi zawarcia porozumienia, udzieloną mu licencję uważa się za nieważną.

Jeżeli właściciel odmówi zawarcia specjalnego porozumienia, odszkodowanie wymienione w niniejszym artykule ustalają właściwe władze krajowe.

Artykuł 23

Po upływie roku decyzje Komitetu Arbitrażowego lub właściwych władz krajowych mogą zostać poddane kontroli w odniesieniu do warunków licencji, jeżeli uzasadniają to nowe okoliczności.

Kontroli dokonuje instytucja, która wydała daną decyzję.

Sekcja III

Postanowienia dotyczące tajności

Artykuł 24

Informacje uzyskane przez Wspólnotę dzięki realizacji programu badawczego, których ujawnienie może naruszyć interesy obronne jednego lub więcej Państw Członkowskich, są objęte systemem tajności zgodnie z poniższymi postanowieniami:

1. Rada, stanowiąc na wniosek Komisji, uchwała przepisy bezpieczeństwa określające, z uwzględnieniem postanowień niniejszego

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

artykułu, różne stopnie tajności i środki przewidziane dla każdego stopnia.

2. Jeżeli Komisja uzna, że ujawnienie określonych informacji może naruszyć interesy obronne jednego lub więcej Państw Członkowskich, zastępuje tymczasowo do tych informacji stopień tajności wymagany w takim przypadku przez przepisy dotyczące bezpieczeństwa.

Komisja niezwłocznie przekazuje te informacje Państwu Członkowskim, które są zobowiązane do tymczasowego utrzymania ich w tajemnicy na tych samych warunkach.

Państwa Członkowskie informują Komisję w ciągu trzech miesięcy o tym, czy zamierzają utrzymać stopień przyznany tymczasowo, zastąpić go innym lub odtajnić informacje

Po wygaśnięciu tego okresu stosuje się najwyższy ze zgłoszonych stopni. Komisja odpowiednio zawiadamia Państwa Członkowskie.

Na wniosek Komisji lub Państwa Członkowskiego, Rada może w dowolnym czasie, stanowiąc jednomyślnie, zastosować inny stopień tajności lub odtajnić informacje. Rada zasięga opinii Komisji przed podjęciem jakichkolwiek działań na wniosek Państwa Członkowskiego.

3. Postanowienia artykułów 12 i 13 nie mają zastosowania do informacji objętych systemem tajności.

Niemniej jednak, o ile podjęto odpowiednie środki bezpieczeństwa,

- a) Komisja może przekazać informacje wymienione w artykułach 12 i 13:
 - i) wspólnemu przedsiębiorstwu;
 - ii) osobie lub przedsiębiorstwu innemu niż wspólne przedsiębiorstwo, za pośrednictwem Państwa Członkowskiego, na którego obszarze osoba ta lub przedsiębiorstwo działa;
- b) Państwo Członkowskie może przekazać informacje wymienione w artykule 13 osobie lub przedsiębiorstwu, innemu niż

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

wspólne przedsiębiorstwo, działającemu na obszarze tego Państwa, pod warunkiem powiadomienia o tym Komisji;

- c) ponadto, każde Państwo Członkowskie ma prawo wymagać od Komisji udzielenia licencji na podstawie artykułu 12 w celu zaspokojenia potrzeb tego Państwa lub osoby bądź przedsiębiorstwa działającego na jego terytorium.

Artykuł 25

1. Państwo Członkowskie zawiadamiające o wpłynięciu wniosku lub ujawniające treść wniosku o patent bądź wzór użytkowy dotyczący kwestii wymienionej w artykule 16 ustęp 1 lub 2, zwraca uwagę, w odpowiednim przypadku, na potrzebę stosowania odpowiedniego stopnia tajności z przyczyn obronnych, określając jednocześnie przewidywany okres jego stosowania.

Komisja przekazuje wszystkie informacje otrzymane na podstawie poprzedniego akapitu pozostałym Państwom Członkowskim. Komisja i Państwa Członkowskie podejmują środki, które w myśl przepisów bezpieczeństwa odpowiadają stopniowi tajności wymaganemu przez Państwo pochodzenia.

2. Komisja może przekazać te informacje także wspólnym przedsiębiorstwom lub, za pośrednictwem Państwa Członkowskiego, osobie bądź przedsiębiorstwu, innemu niż wspólne przedsiębiorstwo, działającemu na terytorium tego Państwa.

Wynalazki będące przedmiotem wniosków wymienionych w ustępie 1 mogą być stosowane wyłącznie za zgodą wnioskodawcy lub zgodnie z artykułami 17–23.

Przekazywanie informacji i, w odpowiednim przypadku, jej użytkowanie wymienione w niniejszym ustępie podlegają środkom, które w myśl przepisów bezpieczeństwa odpowiadają stopniowi tajności wymaganemu przez państwo pochodzenia.

Książka z wprowadzeniem

do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.

Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

Informacje mogą być przekazywane wyłącznie za zgodą państwa pochodzenia. Zgoda na przekazanie informacji lub użytkowanie może zostać wstrzymana wyłącznie z przyczyn obronnych.

3. Na wniosek Komisji lub Państwa Członkowskiego, Rada może w dowolnym czasie stanowiąc jednomyślnie zastosować inny stopień tajności lub odstąpić od informacji. Rada zasięga opinii Komisji przed podjęciem jakichkolwiek działań na wniosek Państwa Członkowskiego.

Artykuł 26

1. Jeżeli informacje objęte patentami, wnioskami o patent, tymczasowo chronionymi prawami patentowymi, wzorami użytkowymi lub wnioskami o wzory użytkowe zostały utajnione zgodnie z artykułami 24–25, Państwa wnioskujące o to utajnienie nie mogą zabronić składania podobnych wniosków w innych Państwach Członkowskich.

Państwa Członkowskie podejmują środki niezbędne do utrzymania ochrony poufności tych praw i wniosków zgodnie z procedurami przewidzianymi w ich własnych przepisach ustawodawczych i wykonawczych.

2. Wnioski dotyczące informacji utajnionych zgodnie z artykułem 24 nie mogą być składane poza Państwami Członkowskimi, chyba że wyrażą one na to jednomyślną zgodę. W przypadku niezajęcia przez nie stanowiska, uznaje się, że zgoda ta została wyrażona po upływie sześciu miesięcy od daty przekazania im informacji przez Komisję.

Artykuł 27

Odszkodowanie za wszelkie szkody poniesione przez wnioskującego wskutek utajnienia informacji z przyczyn obronnych podlega przepisom prawnym Państw Członkowskich; za odszkodowanie odpowiedzialne jest Państwo, które złożyło wniosek o takie utajnienie, uzyskało wyższy stopień lub przedłużenie utajnienia albo spowodowało wprowadzenie zakazu składania wniosku poza Wspólnotą.

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

Jeżeli kilka Państw Członkowskich uzyskało wyższy stopień lub przedłużenie utajnienia albo spowodowało wprowadzenie zakazu składania wniosku poza Wspólnotą, za naprawienie wszelkich szkód wynikających z ich działań Państwa te odpowiadają solidarnie.

Wspólnota nie może domagać się odszkodowania na podstawie niniejszego artykułu.

Sekcja IV

Postanowienia szczególne

Artykuł 28

Jeżeli przekazanie Komisji nieopublikowanych wniosków o patenty lub wzory użytkowe albo patentów lub wzorów użytkowych utajnionych z przyczyn obronnych spowodowało ich niewłaściwie wykorzystanie bądź podanie do wiadomości osobie nieupoważnionej, Komisja rekompensuje szkody poniesione przez daną stronę.

Nie naruszając własnych praw w stosunku do osoby odpowiedzialnej za szkodę, Wspólnota nabywa wszelkie prawa działania przysługujące danej stronie w stosunku do stron trzecich, w zakresie dokonanej rekompensaty za szkodę. Nie narusza to prawa Wspólnoty do podejmowania działań przeciwko osobie odpowiedzialnej za szkodę na podstawie ogólnie obowiązujących przepisów.

Artykuł 29

Jeżeli porozumienie lub umowa w sprawie wymiany informacji naukowych bądź przemysłowych w dziedzinie atomistyki między Państwem Członkowskim, osobą lub przedsiębiorstwem z jednej strony, a państwem trzecim, organizacją międzynarodową bądź obywatelem państwa trzeciego z drugiej strony wymaga sygnowania, po dowolnej stronie, przez państwo działające w ramach swoich suwerennych kompetencji, porozumienie to lub umowę zawiera Komisja.

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

Komisja może upoważnić Państwo Członkowskie, osobę lub przedsiębiorstwo do zawierania takich umów, na warunkach uznanych przez siebie za właściwe, z zastrzeżeniem postanowień artykułów 103 i 104.

Rozdział III

Ochrona zdrowia i bezpieczeństwo

Artykuł 30

W ramach Wspólnoty ustanawia się podstawowe normy ochrony zdrowia pracowników i ludności przed niebezpieczeństwem promieniowania jonizującego.

Pojęcie „podstawowe normy” oznacza:

- a) maksymalne dopuszczalne dawki nie stanowiące zagrożenia;
- b) maksymalne dopuszczalne poziomy narażenia na promieniowanie i skażenia;
- c) podstawowe zasady opieki medycznej nad pracownikami.

Artykuł 31

Podstawowe normy opracowuje Komisja po uzyskaniu opinii grupy osób wyznaczonych przez Komitet Naukowo-Techniczny spośród ekspertów naukowych, zwłaszcza w dziedzinie zdrowia publicznego, z Państw Członkowskich. Komisja uzyskuje opinię Komitetu Ekonomiczno-Społecznego odnośnie do tych norm.

Po konsultacji ze *Zgromadzeniem*, Rada, stanowiąc większością kwalifikowaną na wniosek Komisji, która przekazuje jej zebrane przez siebie opinie tych komitetów, ustanawia normy podstawowe.

Artykuł 32

Na wniosek Komisji lub Państwa Członkowskiego, podstawowe normy mogą zostać zweryfikowane lub uzupełnione zgodnie z procedurą przewidzianą w artykule 31.

Komisja rozpatruje każdy wniosek Państw Członkowskich .

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

Artykuł 33

Każde Państwo Członkowskie przyjmuje odpowiednie przepisy ustawowe, wykonawcze lub administracyjne w celu zapewnienia przestrzegania ustanowionych podstawowych norm oraz podejmuje niezbędne środki w zakresie nauczania, kształcenia i szkolenia zawodowego.

Komisja kieruje odpowiednie zalecenia dotyczące harmonizacji przepisów stosowanych w tej dziedzinie w Państwach Członkowskich.

W tym celu, Państwa Członkowskie powiadamiają Komisję o przepisach obowiązujących w dniu wejścia w życie niniejszego Traktatu oraz o wszelkich kolejnych projektach takich przepisów.

Komisja kieruje wszelkie ewentualne zalecenia dotyczące tych projektów w ciągu trzech miesięcy od daty ich otrzymania.

Artykuł 34

Każde Państwo Członkowskie, na którego obszarze prowadzone są szczególnie niebezpieczne doświadczenia, podejmuje dodatkowe środki w zakresie ochrony zdrowia i bezpieczeństwa, po uzyskaniu opinii Komisji na ich temat.

Zgoda Komisji jest wymagana w przypadku, gdy skutki tych doświadczeń mogą ulec rozprzestrzenieniu na obszary innych Państw Członkowskich.

Artykuł 35

Każde Państwo Członkowskie tworzy instalacje niezbędne do stałego kontrolowania poziomu napromieniowania powietrza, wód i gleby oraz do kontrolowania przestrzegania podstawowych norm.

Komisja ma prawo dostępu do tych instalacji; może sprawdzać ich działanie i sprawność.

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

Artykuł 36

Właściwe władze okresowo przekazują Komisji wyniki kontroli wymienionych w artykule 35, w celu zapewnienia jej stałych informacji o poziomie promieniotwórczości, na którą narażona jest ludność.

Artykuł 37

Każde Państwo Członkowskie udostępnia Komisji ogólne dane dotyczące każdego planu składowania odpadów radioaktywnych w dowolnej formie, tak, aby umożliwić ustalenie, czy realizacja tego planu może spowodować promieniotwórcze skażenie wód, gleby lub powietrza w innym Państwie Członkowskim.

Komisja wydaje opinię w ciągu sześciu miesięcy, po konsultacji z grupą specjalistów określoną w artykule 31.

Artykuł 38

Komisja kieruje do Państw Członkowskich zalecenia dotyczące poziomu promieniotwórczości w powietrzu, wodach i glebie.

W razie pilnej potrzeby Komisja wydaje dyrektywę nakazującą danemu Państwu Członkowskiemu podjęcie, w okresie wyznaczonym przez Komisję, środków niezbędnych do uniemożliwienia naruszania podstawowych norm oraz zapewnienia przestrzegania przepisów.

Jeśli Państwo to nie zastosuje się do dyrektywy Komisji w określonym terminie, Komisja lub dowolne zainteresowane Państwo Członkowskie może bezzwłocznie, na zasadzie odstępstwa od artykułów **258 i 259 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej**, wnieść sprawę do **Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej**.

Artykuł 39

Niezwłocznie po założeniu Wspólnego Ośrodka Badań Jądrowych, Komisja tworzy w nim wydział dokumentacji i analizy kwestii ochrony zdrowia i bezpieczeństwa.

Wydział ten ma za zadanie w szczególności gromadzić dokumentację i informacje wymienione w artykułach 33, 36 i 37 oraz wspierać Komisję w realizacji zadań nałożonych na nią w niniejszym rozdziale.

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Rozdział IV

Inwestycje

Artykuł 40

W celu pobudzenia działalności osób i przedsiębiorstw oraz usprawnienia skoordynowanego rozwoju ich inwestycji w dziedzinie atomistyki, Komisja okresowo publikuje informacje na temat przykładowych programów, wskazując określone cele produkcyjne energetyki jądrowej oraz wszelkie typy inwestycji niezbędne do ich osiągnięcia.

Przed opublikowaniem tych programów Komisja zasięga opinii Komitetu Ekonomiczno-Społecznego.

Artykuł 41

Osoby i przedsiębiorstwa prowadzące działalność przemysłową wymienioną w załączniku II do niniejszego Traktatu przekazują Komisji projekty inwestycyjne dotyczące nowych instalacji, wymiany lub przebudowy istniejących; rodzaj i zakres projektów, które należy przedłożyć, wyznacza się według kryteriów określonych przez Radę na wniosek Komisji.

Rada może zmodyfikować wymienioną wyżej listę rodzajów działalności przemysłowej, stanowiąc większością kwalifikowaną na wniosek Komisji, która zasięga uprzednio opinii Komitetu Ekonomiczno-Społecznego.

Artykuł 42

Projekty wymienione w artykule 41 przekazuje się Komisji oraz, do celów informacyjnych, zainteresowanym Państwom Członkowskim, nie później niż trzy miesiące przed zawarciem pierwszej umowy z dostawcami lub, jeżeli prace ma prowadzić przedsiębiorstwo dysponujące własnymi zasobami, trzy miesiące przed rozpoczęciem prac.

Rada, stanowiąc na wniosek Komisji, może zmienić ten termin.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

Artykuł 43

Komisja omawia z osobami lub przedsiębiorstwami wszystkie aspekty projektów inwestycyjnych związane z celami niniejszego Traktatu.

Komisja informuje zainteresowane Państwa Członkowskie o swoim stanowisku.

Artykuł 44

Komisja może opublikować przekazane jej projekty inwestycyjne za zgodą zainteresowanych Państw Członkowskich, osób lub przedsiębiorstw.

Rozdział V

Wspólne przedsiębiorstwa

Artykuł 45

Przedsiębiorstwa o podstawowym znaczeniu dla rozwoju przemysłu jądowego we Wspólnocie mogą być tworzone jako wspólne przedsiębiorstwa w rozumieniu niniejszego Traktatu, zgodnie z postanowieniami poniższych artykułów.

Artykuł 46

1. Każdy projekt wspólnego przedsiębiorstwa, opracowany przez Komisję, Państwo Członkowskie lub inną stronę, podlega zbadaniu przez Komisję.

W tym celu, Komisja zasięga opinii Państw Członkowskich i wszelkich instytucji publicznych lub prywatnych, które mogą, jej zdaniem, udzielić użytecznych porad.

2. Komisja przekazuje Radzie projekt ustanowienia wspólnego przedsiębiorstwa, wraz ze swoją uzasadnioną opinią.

W przypadku pozytywnego zaopiniowania przez Komisję projektu wspólnego przedsiębiorstwa, Komisja składa Radzie propozycje dotyczące:

- a) lokalizacji;

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

- b) statutu;
- c) skali i harmonogramu finansowania;
- d) ewentualnego udziału Wspólnoty w finansowaniu wspólnego przedsiębiorstwa;
- e) ewentualnego udziału państwa trzeciego, organizacji międzynarodowej lub obywatela państwa trzeciego w finansowaniu lub zarządzaniu wspólnym przedsiębiorstwem;
- f) przyznania wszystkich lub niektórych korzyści wymienionych w załączniku III do niniejszego Traktatu.

Komisja załącza szczegółowe sprawozdanie na temat projektu jako całości.

Artykuł 47

Po przejściu sprawy Rada może wystąpić do Komisji o przekazanie dalszych informacji lub podjęcie dalszych analiz, uznanych przez Radę za niezbędne.

Jeżeli Rada, stanowiąc większością kwalifikowaną, uzna że projekt zaopiniowany przez Komisję negatywnie winien być jednak realizowany, Komisja przekazuje Radzie szczegółowe sprawozdanie i propozycje przewidziane w artykule 46.

Zarówno w przypadku pozytywnej opinii Komisji, jak i w przypadku określonym w poprzednim akapicie, Rada stanowi większością kwalifikowaną w sprawie każdego wniosku Komisji.

Jednakże, Rada stanowi jednomyślnie w przypadku:

- a) udziału Wspólnoty w finansowaniu wspólnego przedsiębiorstwa;
- b) udziału państwa trzeciego, organizacji międzynarodowej lub obywatela państwa trzeciego w finansowaniu lub zarządzaniu wspólnym przedsiębiorstwem.

Artykuł 48

Rada, stanowiąc jednomyślnie na wniosek Komisji, może przyznać wspólnemu przedsiębiorstwu niektóre lub wszystkie korzyści

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

wymienione w załączniku III do niniejszego Traktatu; każde Państwo Członkowskie zapewnia ze swej strony ich uzyskanie.

W tym samym trybie, Rada może określić warunki regulujące przyznanie tych korzyści.

Artykuł 49

Wspólne przedsiębiorstwa tworzy się decyzją Rady.

Każde wspólne przedsiębiorstwo ma osobowość prawną.

W każdym z Państw Członkowskich posiada ono zdolność prawną i zdolność do czynności prawnych o najszerszym zakresie przyznany przez ustawodawstwa krajowe osobom prawnym; może ono zwłaszcza nabywać lub zbywać mienie nieruchomości i ruchome oraz stawać przed sądem.

Z zastrzeżeniem odmiennych postanowień niniejszego Traktatu lub statutu wspólnego przedsiębiorstwa podlega ono zasadom obowiązującym przedsiębiorstwa przemysłowe lub handlowe; statut taki może zawierać pomocnicze odniesienie do krajowych przepisów Państw Członkowskich.

O ile niniejszy Traktat nie przewiduje właściwości **Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej**, spory dotyczące wspólnych przedsiębiorstw rozstrzygają właściwe sądy krajowe.

Artykuł 50

Statut wspólnego przedsiębiorstwa ulega zmianom, w razie potrzeby, zgodnie z jego szczególnymi przepisami ustanowionymi w tym celu.

Zmiany wchodzi w życie dopiero po zatwierdzeniu przez Radę, stanowiącą zgodnie z procedurą ustanowioną w artykule 47, na wniosek Komisji.

Artykuł 51

Komisja jest odpowiedzialna za wykonanie wszystkich decyzji Rady dotyczących utworzenia wspólnych przedsiębiorstw do czasu utworzenia organów zapewniających ich funkcjonowanie.

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Rozdział VI

Zaopatrzenie

Artykuł 52

1. Dostawy rud, materiałów wyjściowych i specjalnych materiałów rozszczepialnych zapewnia się, zgodnie z postanowieniami niniejszego rozdziału, w ramach wspólnej polityki zaopatrzeniowej w zakresie równego dostępu do źródeł zaopatrzenia.

2. W tym celu i na warunkach ustanowionych w niniejszym rozdziale:

- a) wszelkie praktyki mające zapewnić uprzywilejowaną pozycję określonych użytkowników są zabronione;
- b) niniejszym powołuje się Agencję z prawem pierwokupu do rud, materiałów wyjściowych i specjalnych materiałów rozszczepialnych wyprodukowanych na obszarze Państw Członkowskich oraz wyłącznym prawem do zawierania umów o dostawy rud, materiałów wyjściowych i specjalnych materiałów rozszczepialnych pochodzących ze Wspólnoty lub spoza niej.

Agencja nie może w żaden sposób dyskryminować użytkowników z powodu planowanego przez nich wykorzystania wnioskowanych dostaw, chyba że wykorzystanie to jest bezprawne lub niezgodne z warunkami nałożonymi przez dostawców spoza Wspólnoty na daną dostawę.

Sekcja I

Agencja

Artykuł 53

Agencję nadzoruje Komisja, która wydaje obowiązujące ją dyrektywy, posiada prawo weta w stosunku do jej decyzji oraz mianuje jej dyrektora generalnego i jego zastępcę.

Zainteresowane strony mogą występować do Komisji w sprawie każdego działania lub zaniechania dokonanego przez Agencję w wy-

książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.

Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

konywaniu jej prawa pierwokupu lub wyłącznego prawa do zawierania umów o dostawy, zaś Komisja wydaje decyzję w takiej sprawie w ciągu miesiąca.

Artykuł 54

Agencja ma osobowość prawną oraz jest niezależna finansowo.

Rada ustanawia statut Agencji, stanowiąc większością kwalifikowaną na wniosek Komisji.

Statut może zostać zmieniony w tym samym trybie.

Statut określa kapitał Agencji i warunki jego utworzenia. Kontrolna część kapitału zawsze pozostaje własnością Wspólnoty i Państw Członkowskich. Wpłaty na poczet kapitału określają Państwa Członkowskie za wspólnym porozumieniem.

Zasady zarządzania komercyjnymi działaniami Agencji określa statut. Statut może przewidywać opłatę od transakcji, w celu pokrycia kosztów działania Agencji.

Artykuł 55

Państwa Członkowskie przekazują lub powodują przekazanie Agencji wszelkich informacji niezbędnych do wykonywania przez nią prawa pierwokupu i wyłącznego prawa do zawierania umów na dostawy.

Artykuł 56

Państwa Członkowskie są odpowiedzialne za zapewnienie swobodnego funkcjonowania Agencji na ich terytoriach.

Mogą one utworzyć instytucję lub instytucje reprezentujące przed Agencją producentów i użytkowników z obszarów pozaeuropejskich pozostających pod jurysdykcją danego Państwa.

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

Sekcja II

*Rudy, materiały wyjściowe i specjalne materiały rozszczepialne
pochodzące ze Wspólnoty*

Artykuł 57

1. Prawo pierwokupu przysługujące Agencji obejmuje:
 - a) nabycie praw użytkowania i zużycia materiałów będących własnością Komisji na podstawie postanowień rozdziału VIII;
 - b) nabycie prawa własności we wszystkich innych przypadkach.
2. Agencja wykonuje prawo pierwokupu zawierając umowy z producentami rud, materiałów wyjściowych i specjalnych materiałów rozszczepialnych.

Z zastrzeżeniem artykułów 58, 62 i 63, wszyscy producenci są zobowiązani zaoferować Agencji rudy, materiały wyjściowe i specjalne materiały rozszczepialne produkowane przez siebie na terenie Państw Członkowskich, przed ich użyciem, przekazaniem lub składowaniem.

Artykuł 58

Jeżeli producent prowadzi prace na różnych etapach produkcji, od wydobycia rudy do wytworzenia metalu włącznie, może on zaoferować produkt Agencji na dowolnym wybranym przez siebie etapie.

To samo dotyczy dwóch lub więcej powiązanych przedsięwzięć, o ile powiązanie to zostało odpowiednio zgłoszone Komisji i omówione z nią zgodnie z procedurą ustanowioną w artykułach 43 i 44.

Artykuł 59

Jeżeli Agencja nie wykona prawa pierwokupu w odniesieniu do całości lub dowolnej części produkcji, wówczas producent:

- a) może przetworzyć lub zlecić przetworzenie rud, materiałów wyjściowych bądź specjalnych materiałów rozszczepialnych, własnymi środkami lub na podstawie umowy, o ile zaoferuje Agencji produkt takiego przetworzenia;

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

b) jest upoważniony, na mocy decyzji Komisji, do zbycia dostępnej produkcji poza Wspólnotą, o ile zaoferowane przez niego warunki nie będą korzystniejsze niż uprzednio zaoferowane Agencji. Niemniej jednak, specjalne materiały rozszczepialne można wywozić wyłącznie za pośrednictwem Agencji i zgodnie z postanowieniami artykułu 62.

Komisja nie może udzielić upoważnienia, jeżeli odbiorcy dostaw nie gwarantują przestrzegania ogólnych interesów Wspólnoty lub jeżeli warunki takiej umowy są sprzeczne z celami niniejszego Traktatu.

Artykuł 60

Potencjalni użytkownicy okresowo informują Agencję o swoich zapotrzebowaniach, podając ilości, cechy fizyczne i chemiczne, miejsce pochodzenia, przeznaczenie, daty dostawy i warunki cenowe, które mają zostać zawarte w planowanej przez nich umowie na dostawę.

Z kolei producenci informują Agencję o ofertach, które są w stanie złożyć, podając wszelkie istotne dane, w szczególności czas obowiązywania umów niezbędny do opracowania ich programów produkcyjnych. Umowy te nie mogą obowiązywać dłużej niż 10 lat, chyba że Komisja wyrazi na to zgodę.

Agencja informuje potencjalnych użytkowników o ofertach i o ilości otrzymanych wniosków oraz wzywa ich do składania zamówień w określonym terminie.

Po otrzymaniu wszystkich zamówień, Agencja przedstawia warunki, na których mogą one zostać zrealizowane.

Jeżeli Agencja nie może zrealizować otrzymanych zamówień w pełnym zakresie, rozdziela dostawy proporcjonalnie wśród zamówień dotyczących każdej oferty, z zastrzeżeniem postanowień artykułów 68 i 69.

Regulamin Agencji, wymagający zatwierdzenia Komisji, określa sposób zrównoważenia popytu i podaży.

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Artykuł 61

Agencja realizuje wszystkie zamówienia, chyba że jest to niemożliwe z przyczyn prawnych lub materialnych.

Zawierając umowę, Agencja może zobowiązać użytkowników, przestrzegając postanowień artykułu 52, do dokonania odpowiednich przedpłat jako depozyt lub wsparcie dla długofalowych zobowiązań Agencji wobec producentów, jeżeli są one niezbędne do wykonania zamówienia.

Artykuł 62

1. Agencja wykonuje prawo pierwokupu w odniesieniu do specjalnych materiałów rozszczepialnych wyprodukowanych na obszarze Państw Członkowskich w celu:

- a) zaspokojenia zapotrzebowania użytkowników we Wspólnocie zgodnie z artykułem 60,
- b) składowania tych materiałów we własnym zakresie,
- c) wywozu tych materiałów za zgodą Komisji, działającej zgodnie z artykułem 59 litera b) akapit drugi.

2. Niemniej jednak, z zastrzeżeniem postanowień rozdziału VII, materiały te i wszelkie nadające się do przerobu odpady pozostają własnością producenta, tak aby mógł on:

- a) składować je za zgodą Agencji,
- b) użytkować je w ramach własnych potrzeb,
- c) udostępniać je przedsiębiorstwom ze Wspólnoty, w ramach ich własnych potrzeb, jeżeli w celu realizacji programu odpowiednio przekazanego Komisji, przedsiębiorstwa te pozostają z producentem w bezpośrednim związku, nie mającym na celu ani nie prowadzącym do ograniczenia produkcji, rozwoju technicznego lub inwestycji ani do nieuczciwego tworzenia nierówności pomiędzy użytkownikami we Wspólnocie.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

3. Postanowienia artykułu 89 ustęp 1 litera a) mają zastosowanie do tych specjalnych materiałów rozszczepialnych produkowanych na obszarze Państw Członkowskich, w odniesieniu do których Agencja nie wykonała prawa pierwokupu.

Artykuł 63

Rudy, materiały wyjściowe i specjalne materiały rozszczepialne wyprodukowane przez wspólne przedsiębiorstwa przyznaje się użytkownikom zgodnie z zasadami przewidzianymi w statutach lub umowach tych przedsiębiorstw.

Sekcja III

Rudy, materiały wyjściowe i specjalne materiały rozszczepialne pochodzące spoza Wspólnoty

Artykuł 64

Z wyjątkiem postanowień przewidzianych w niniejszym Traktacie, Agencja, w miarę potrzeby działająca w ramach umów zawartych pomiędzy Wspólnotą i państwem trzecim lub organizacją międzynarodową, posiada wyłączne prawo zawierania porozumień lub umów, których głównym celem jest dostawa rud, materiałów wyjściowych lub specjalnych materiałów rozszczepialnych pochodzących spoza Wspólnoty.

Artykuł 65

Artykuł 60 ma zastosowanie do wniosków użytkowników i do umów zawartych przez użytkowników z Agencją o dostawy rud, materiałów wyjściowych lub specjalnych materiałów rozszczepialnych pochodzących spoza Wspólnoty.

Niemniej jednak, Agencja może określać geograficzne pochodzenie dostaw, pod warunkiem, że użytkownik będzie miał zagwarantowane warunki nie mniej korzystne niż wskazane w zamówieniu.

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

Artykuł 66

Jeżeli Komisja stwierdzi, na wniosek zainteresowanych użytkowników, że Agencja nie jest w stanie zrealizować w rozsądnym terminie całości lub części zamówionych dostaw lub może je zrealizować po zbyt wysokich cenach, użytkownicy mają prawo zawrzeć bezpośrednie umowy na dostawy spoza Wspólnoty, o ile umowy te spełniają zasadnicze wymogi określone w ich zamówieniach.

Prawo to przysługuje przez okres jednego roku i może zostać przedłużone w przypadku trwania okoliczności uzasadniających jego udzielenie.

Użytkownicy korzystający z prawa określonego w niniejszym artykule zawiadamiają Komisję o planowanych przez siebie umowach bezpośrednich. W ciągu miesiąca Komisja może nie wyrazić na nie zgody w przypadku ich sprzeczności z celami niniejszego Traktatu.

Sekcja IV

Ceny

Artykuł 67

Z wyjątkiem postanowień zawartych w niniejszym Traktacie, ceny są ustalane w wyniku zrównoważenia podaży i popytu zgodnie z postanowieniami artykułu 60; krajowe przepisy prawne Państw Członkowskich nie mogą naruszać tych postanowień.

Artykuł 68

Praktyki cenowe mające zapewnić uprzywilejowaną pozycję niektórym użytkownikom z naruszeniem zasady równego dostępu, przewidzianej w postanowieniach niniejszego rozdziału, są zabronione.

Jeżeli Agencja stwierdzi stosowanie takich praktyk, zawiadamia o nich Komisję.

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

W przypadku potwierdzenia przez Komisję ich występowania, może ona ustalić cenę ofert na poziomie zapewniającym przestrzeganie zasady równego dostępu.

Artykuł 69

Ceny może ustalać Rada, stanowiąc jednomyślnie na wniosek Komisji.

Określając warunki realizacji zamówień na podstawie artykułu 60, Agencja może zaproponować użytkownikom składającym zamówienia wyrównanie cen.

Sekcja V

Postanowienia dotyczące polityki zaopatrzenia

Artykuł 70

W ramach budżetu Wspólnoty, Komisja może udzielać pomocy finansowej programom poszukiwawczym prowadzonym na terenie Państw Członkowskich, na określonych przez siebie warunkach.

Komisja może kierować do Państw Członkowskich zalecenia mające na celu rozwijanie poszukiwań i eksploatację złóż.

Państwa Członkowskie przekazują Komisji roczne sprawozdanie na temat rozwoju poszukiwań i produkcji, przewidywanych rezerw i inwestycji górniczych, podjętych lub planowanych na ich obszarach. Sprawozdania są przekazywane Radzie wraz z opinią Komisji, która wskazuje w szczególności działania podjęte przez Państwa Członkowskie w odpowiedzi na zalecenia skierowane na podstawie poprzedniego akapitu.

Jeżeli na wniosek Komisji Rada uzna, stanowiąc większością kwalifikowaną, że, pomimo ekonomicznego uzasadnienia wydobycia w dłuższej perspektywie, prace poszukiwawcze i rozwój eksploatacji pozostają na zdecydowanie niewystarczającym poziomie, wówczas uważa się, że przez cały okres, w którym sytuacja ta nie zostanie naprawiona, dane Państwo Członkowskie zrzeka się w imieniu

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

własnym i swoich obywateli prawa równego dostępu do innych źródeł dostaw we Wspólnocie.

Artykuł 71

Komisja kieruje do Państw Członkowskich wszelkie odpowiednie zalecenia dotyczące przepisów podatkowych bądź górniczych.

Artykuł 72

Stosując materiały dostępne we Wspólnocie i poza nią, Agencja może tworzyć niezbędne rezerwy handlowe w celu ułatwienia dostaw lub realizacji bieżących dostaw we Wspólnocie.

Komisja może, w razie potrzeby, podejmować decyzje o tworzeniu rezerw awaryjnych. Metody finansowania tych rezerw zatwierdza Rada, stanowiąc większością kwalifikowaną, na wniosek Komisji.

Sekcja VI

Postanowienia szczególne

Artykuł 73

Jeżeli porozumienie lub umowa między Państwem Członkowskim, osobą lub przedsiębiorstwem z jednej strony a państwem trzecim, organizacją międzynarodową bądź obywatelem państwa trzeciego z drugiej strony przewiduje również dostawę produktów podlegających właściwości Agencji, zawarcie lub odnowienie tego porozumienia lub umowy wymaga uprzedniej zgody Komisji w zakresie dostawy tych produktów.

Artykuł 74

Komisja może wyłączyć stosowanie niniejszego rozdziału do przekazywania, przywozu lub wywozu niewielkich ilości rud, materiałów wyjściowych lub specjalnych materiałów rozszczepialnych, zwykle stosowanych do badań.

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

Agencja powinna być informowana o każdym przypadku przekazywania, przywozu lub wywozu, zaistniałym na podstawie niniejszego postanowienia.

Artykuł 75

Postanowienia niniejszego rozdziału nie mają zastosowania do zobowiązań w zakresie przetwarzania, przekształcania lub formowania rud, materiałów wyjściowych albo specjalnych materiałów rozszczepialnych, w przypadkach:

- a) zobowiązań między osobami lub przedsiębiorstwami, jeżeli materiał ma po przetworzeniu, przekształcaniu lub formowaniu powrócić do osoby lub przedsiębiorstwa, od których pochodzi;
- b) zobowiązań między osobą lub przedsiębiorstwem a organizacją międzynarodową lub obywatelem państwa trzeciego, jeżeli materiał ma zostać przetworzony, przekształcony lub uformowany poza Wspólnotą, a następnie zwrócony osobie bądź przedsiębiorstwu, od którego pochodzi;
- c) zobowiązań między osobą lub przedsiębiorstwem a organizacją międzynarodową lub obywatelem państwa trzeciego, jeżeli materiał ma zostać przetworzony, przekształcony lub uformowany we Wspólnocie, a następnie zwrócony organizacji bądź obywatelowi, od których pochodzi, albo innemu odbiorcy poza Wspólnotą, wskazanemu przez tę organizację lub obywatela.

Zainteresowane osoby lub przedsiębiorstwa zawiadamiają Agencję o istniejących zobowiązaniach i, niezwłocznie po podpisaniu umów, o ilościach przemieszczanych materiałów. Komisja może zabronić realizacji podjętych zobowiązań określonych w literze b), jeżeli uzna, że przekształcanie lub formowanie nie może zostać dokonane efektywnie i bezpiecznie bez straty materiału ze szkodą dla Wspólnoty.

Materiały objęte tymi zobowiązaniami podlegają na obszarach Państw Członkowskich środkom bezpieczeństwa określonym w roz-

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

dziale VII. Niemniej jednak, postanowienia rozdziału VIII nie mają zastosowania do specjalnych materiałów rozszczepialnych objętych zobowiązaniami wymienionymi w literze c) powyżej.

Artykuł 76

Z inicjatywy Państwa Członkowskiego lub Komisji, zwłaszcza gdy nieprzewidziane okoliczności powodują generalne niedobory, Rada może zmienić postanowienia niniejszego rozdziału, stanowiąc jednomyślnie na wniosek Komisji, po konsultacji ze *Zgromadzeniem*. Komisja bada każdą taką propozycję Państwa Członkowskiego.

Po upływie siedmiu lat od 1 stycznia 1958 roku, Rada może zatwierdzić niniejsze postanowienia w całości. W przeciwnym razie, nowe postanowienie dotyczące przedmiotu niniejszego rozdziału przyjmuje się zgodnie z procedurą przewidzianą w poprzednim akapicie.

Rozdział VII

Środki bezpieczeństwa

Artykuł 77

Zgodnie z postanowieniami niniejszego rozdziału, Komisja upewnia się, czy na obszarach Państw Członkowskich:

- a) rudy, materiały wyjściowe i specjalne materiały rozszczepialne nie są eksploatowane niezgodnie z przeznaczeniem zadeklarowanym przez użytkowników;
- b) postanowienia dotyczące dostaw i wszelkie zobowiązania w zakresie bezpieczeństwa przyjęte przez Wspólnotę na mocy umowy zawartej z państwem trzecim lub organizacją międzynarodową są przestrzegane.

Artykuł 78

Każdy, kto uruchamia lub eksploatuje instalacje służące do produkcji, rozdzielania lub innego wykorzystania materiałów wyjścio-

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

wych lub specjalnych materiałów rozszczepialnych, lub do przetworzenia napromienionych paliw jądrowych, zgłasza Komisji podstawowe parametry techniczne tej instalacji, w zakresie, w jakim znajomość tych parametrów jest niezbędna do realizacji celów określonych w artykule 77.

Techniki, które mają być użyte do chemicznego przetworzenia materiałów napromienionych, muszą zostać zatwierdzone przez Komisję, w zakresie niezbędnym do realizacji celów określonych w artykule 77.

Artykuł 79

Komisja nakłada obowiązek przechowywania i udostępniania danych dotyczących eksploatacji w celu rozliczenia użytkowanych lub produkowanych rud, materiałów wyjściowych i specjalnych materiałów rozszczepialnych. Ten sam wymóg obowiązuje w przypadku transportu materiałów wyjściowych lub specjalnych materiałów rozszczepialnych.

Osoby objęte powyższym obowiązkiem zawiadamiają władze danego Państwa Członkowskiego o przekazaniu Komisji danych zgodnie z artykułem 78 i pierwszym akapitem niniejszego artykułu.

Charakter i zakres wymogów wymienionych w pierwszym akapicie niniejszego artykułu są określone w rozporządzeniu Komisji, zatwierdzonym przez Radę.

Artykuł 80

Komisja może zażądać, aby wszelkie nadwyżki specjalnych materiałów rozszczepialnych odzyskane lub otrzymane jako produkt uboczny oraz faktycznie nie użytkowane i nie gotowe do użytku zostały złożone w depozycie Agencji lub innego składu nadzorowanego lub mogącego być nadzorowanym przez Komisję.

Specjalne materiały rozszczepialne zdeponowane w ten sposób muszą być niezwłocznie zwrócone zainteresowanym stronom na ich wniosek.

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

Artykuł 81

Komisja może oddelegować swoich inspektorów na terytorium Państw Członkowskich. Przed wysłaniem inspektora z pierwszą misją na terytorium danego Państwa, Komisja przeprowadza z tym Państwem konsultacje; ustalenia te regulują również wszystkie przyszłe zadania tego inspektora.

Po przedstawieniu odpowiednich dokumentów uprawniających, inspektorzy mają zawsze prawo dostępu do wszystkich miejsc, danych i osób, które ze względu na wykonywany zawód są związane z materiałami, sprzętem lub instalacjami objętymi środkami bezpieczeństwa określonymi w niniejszym rozdziale, w zakresie niezbędnym do zastosowania tych środków do rud, materiałów wyjściowych i specjalnych materiałów rozszczepialnych oraz do zastosowania postanowień artykułu 77. Na wniosek zainteresowanego Państwa Członkowskiego, inspektorem mianowanym przez Komisję towarzyszą przedstawiciele władz tego Państwa, którzy jednak nie mogą opóźniać ani utrudniać wykonywania przez nich obowiązków.

W przypadku sprzeciwu, co do dokonania danej inspekcji, Komisja występuje do prezesa **Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej** o wydanie nakazu jej przeprowadzenia. Prezes **Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej** rozstrzyga sprawę w ciągu trzech dni.

W przypadku niebezpieczeństwa zaistnienia zwłoki, Komisja może samodzielnie wydać pisemny nakaz dokonania inspekcji, w formie decyzji. Nakaz ten przekazuje się niezwłocznie prezesowi **Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej** do zatwierdzenia.

Po wydaniu nakazu lub decyzji, władze danego Państwa Członkowskiego zapewniają dostęp inspektorów do miejsc wskazanych w nakazie lub decyzji.

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

Artykuł 82

Inspektorów wyznacza Komisja.

Inspektorzy są odpowiedzialni za uzyskanie i weryfikację danych wymienionych w artkule 79. Informują oni Komisję o wszelkich nieprawidłowościach.

Komisja może wydać dyrektywę wzywającą dane Państwo Członkowskie do podjęcia środków niezbędnych do usunięcia nieprawidłowości w określonym przez nią terminie oraz poinformować o tym Radę.

Jeśli dane Państwo nie zastosuje się do tej dyrektywy w wyznaczonym terminie, Komisja lub każde inne zainteresowane Państwo może, na zasadzie odstępstwa od postanowień artykułów **258 i 259 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej**, wnieść sprawę bezpośrednio do **Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej**.

Artykuł 83

1. W przypadku naruszenia przez osoby lub przedsiębiorstwa obowiązków nałożonych na nie w niniejszym rozdziale, Komisja może nałożyć na nie sankcje.

Sankcje obejmują, według stopnia surowości:

- a) ostrzeżenie,
- b) odebranie szczególnych korzyści, takich jak pomoc finansowa lub techniczna;
- c) objęcie danego przedsiębiorstwa, przez okres nie dłuższy niż cztery miesiące, zarządem osoby lub rady mianowanej wspólnie przez Komisję i Państwo właściwe dla tego przedsiębiorstwa;
- d) częściowe lub całkowite odebranie materiałów wyjściowych lub specjalnych materiałów rozszczepialnych.

2. Decyzje Komisji dotyczące realizacji ustępu 1 i wymagające wydania materiałów podlegają wykonaniu przymusowemu. Mogą one zostać wykonane na obszarach Państw Członkowskich na podstawie artykułu 164.

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

Na zasadzie odstępstwa od artykułu 157, odwołania wnoszone do **Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej** od decyzji Komisji nakładającej sankcje wymienione w ustępie 1 mają skutek zawieszający. Niemniej jednak, na wniosek Komisji lub dowolnego Państwa Członkowskiego **Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej** może nakazać natychmiastowe wykonanie decyzji.

Ochronę naruszonych interesów zapewnia ustanowienie odpowiedniej procedury prawnej.

3. Komisja może kierować dowolne zalecenia do Państw Członkowskich w odniesieniu do ustaw lub rozporządzeń mających zapewnić przestrzeganie zobowiązań wynikających z niniejszego rozdziału na ich terytoriach.

4. Państwa Członkowskie zapewniają stosowanie sankcji i, w razie potrzeby, usunięcie nieprawidłowości przez osoby, które się ich dopuściły.

Artykuł 84

Stosowanie środków bezpieczeństwa nie może prowadzić do dyskryminacji ze względu na przewidywane wykorzystanie rud, materiałów wyjściowych i specjalnych materiałów rozszczepialnych.

Zakres i procedura środków bezpieczeństwa oraz uprawnienia organów odpowiedzialnych za ich zastosowanie powinny zapewniać osiągnięcie celów określonych w niniejszym rozdziale.

Środki bezpieczeństwa nie obejmują materiałów mających zaspokajać wymogi obronności, specjalnie przetwarzanych w tym celu lub po takim przetworzeniu umieszczanych bądź składowanych w obiektach wojskowych zgodnie z odpowiednim planem operacyjnym.

Artykuł 85

W przypadku zaistnienia nowych okoliczności, z inicjatywy Państwa Członkowskiego lub Komisji, procedury stosowania środków

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

bezpieczeństwa określone w niniejszym rozdziale mogą zostać zmienne przez Radę, stanowiącą jednomyślnie na wniosek Komisji, po konsultacji ze *Zgromadzeniem*. Komisja bada każdą taką propozycję Państwa Członkowskiego.

Rozdział VIII

Prawo własności

Artykuł 86

Specjalne materiały rozszczepialne są własnością Wspólnoty .

Prawo własności Wspólnoty obejmuje wszystkie specjalne materiały rozszczepialne, wytworzone lub przywożone przez Państwa Członkowskie, osobę lub przedsiębiorstwo i podlegające kontroli bezpieczeństwa przewidzianej w rozdziale VII.

Artykuł 87

Państwa Członkowskie, osoby i przedsiębiorstwa mają nieograniczone prawo eksploatacji i wykorzystywania specjalnych materiałów rozszczepialnych będących w ich posiadaniu, z uwzględnieniem zobowiązań nałożonych na nie niniejszym Traktatem, zwłaszcza związanych ze środkami bezpieczeństwa, prawem pierwokupu przysługującym Agencji oraz z ochroną zdrowia.

Artykuł 88

Agencja prowadzi w imieniu Wspólnoty specjalny rachunek zwany „rachunkiem finansowym specjalnych materiałów rozszczepialnych”.

Artykuł 89

1. Na rachunku finansowym specjalnych materiałów rozszczepialnych:
 - a) wartość specjalnych materiałów rozszczepialnych pozostawionych lub udostępnionych Państwu Członkowskiemu, osobie lub przedsiębiorstwu zasila Wspólnotę i obciąża to Państwo Członkowskie, osobę lub przedsiębiorstwo;

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

- b) wartość specjalnych materiałów rozszczepialnych wytworzonych lub wwiezionych przez Państwo Członkowskie, osobę lub przedsiębiorstwo i stających się własnością Wspólnoty obywateli Wspólnoty i zasila to Państwo Członkowskie, osobę lub przedsiębiorstwo. Podobny zapis jest dokonywany w przypadku, gdy Państwo Członkowskie, osoba lub przedsiębiorstwo zwraca Wspólnocie specjalne materiały rozszczepialne uprzednio pozostawione lub udostępnione temu Państwu Członkowskiemu, osobie lub przedsiębiorstwu.
2. Różnice wartości wpływające na ilość specjalnych materiałów rozszczepialnych wyraża się do celów rozliczeniowych w sposób nie powodujący strat ani zysków Wspólnoty. Ryzyko pociągające za sobą straty lub zyski jest ponoszone przez posiadacza.
3. Salda wynikające z powyższych transakcji wypłaca się niezwłocznie wierzycielowi na jego wniosek.
4. W przypadku realizowania transakcji przez Agencję na własny rachunek, do celów niniejszego rozdziału traktuje się ją jako przedsiębiorstwo.

Artykuł 90

Jeżeli wymagają tego nowe okoliczności, z inicjatywy Państwa Członkowskiego lub Komisji postanowienia niniejszego rozdziału dotyczące prawa własności Wspólnoty mogą zostać zmienione przez Radę, stanowiącą jednomyślnie na wniosek Komisji i po konsultacji ze *Zgromadzeniem*. Komisja bada każdą taką propozycję Państwa Członkowskiego.

Artykuł 91

System własności dotyczący przedmiotów, materiałów i dóbr, które na mocy niniejszego rozdziału nie podlegają prawu własności Wspólnoty, regulują prawa Państw Członkowskich.

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Rozdział IX

Wspólny rynek atomowy

Artykuł 92

Postanowienia niniejszego rozdziału mają zastosowanie do towarów i produktów wymienionych na listach stanowiących załącznik IV do niniejszego Traktatu.

Rada, stanowiąc większością kwalifikowaną na wniosek Komisji, może zmienić te listy z inicjatywy Komisji lub Państwa Członkowskiego.

Artykuł 93

Państwa Członkowskie zakazują między sobą wszelkie cła przywozowe i wywozowe oraz opłaty o skutku równoważnym, jak również wszelkie ograniczenia ilościowe w przywozie i wywozie, dotyczące:

- a) produktów z listy A1 i A2;
- b) produktów z listy B, o ile podlegają one Wspólnej Taryfie Celnej i są zaopatrzone w zaświadczenie Komisji o zamierzonym wykorzystaniu do celów jądrowych.

Jednakże, terytoria pozaeuropejskie pozostające pod jurysdykcją Państwa Członkowskiego mogą nadal nakładać cła przywozowe i wywozowe lub opłaty o skutku równoważnym, wyłącznie o charakterze fiskalnym. Stawki tych ceł i opłat oraz regulujący je system nie może prowadzić do dyskryminacji między danym Państwem a innymi Państwami Członkowskimi.

Artykuł 94

(uchylony)

Artykuł 95

(uchylony)

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

Artykuł 96

Państwa Członkowskie znoszą wszelkie dyskryminacje ze względu na przynależność państwową, wpływające na prawo obywateli Państw Członkowskich do obejmowania stanowisk wymagających kwalifikacji w energetyce jądrowej, z zastrzeżeniem podstawowych ograniczeń wynikających z wymogów porządku, bezpieczeństwa i zdrowia publicznego.

Rada, stanowiąc większością kwalifikowaną na wniosek Komisji, która najpierw zasięga opinii Komitetu Ekonomiczno-Społecznego, oraz po konsultacji ze *Zgromadzeniem*, uchwała dyrektywy określające sposoby stosowania niniejszego artykułu.

Artykuł 97

W stosunku do osób fizycznych lub prawnych, publicznych bądź prywatnych, podlegających jurysdykcji jednego z Państw Członkowskich, które zamierzają uczestniczyć w budowie instalacji atomowych o charakterze naukowym lub przemysłowym we Wspólnocie, nie można stosować żadnych ograniczeń związanych z obywatelstwem.

Artykuł 98

Państwa Członkowskie podejmują wszelkie środki niezbędne do ułatwienia zawierania umów ubezpieczeniowych na wypadek zagrożeń jądrowych.

Rada, stanowiąc większością kwalifikowaną na wniosek Komisji, która zasięgnęła uprzednio opinii Komitetu Ekonomiczno-Społecznego, oraz po konsultacji ze *Zgromadzeniem*, uchwała dyrektywy określające sposoby stosowania niniejszego artykułu.

Artykuł 99

Komisja może kierować dowolne zalecenia w celu usprawnienia przepływu kapitału mającego finansować działalność przemysłową wyszczególnioną w załączniku II do niniejszego Traktatu.

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

Artykuł 100

(uchylony)

Rozdział X

Stosunki zewnętrzne

Artykuł 101

W ramach posiadanych uprawnień i właściwości, Wspólnota może przyjmować zobowiązania poprzez podpisanie porozumień lub umów z państwem trzecim, organizacją międzynarodową lub obywatelem państwa trzeciego.

Komisja negocjuje te porozumienia lub umowy zgodnie z dyrektywami Rady i zawiera je po zatwierdzeniu przez Radę stanowiącą większość kwalifikowaną.

Jednakże, porozumienia lub umowy, które mogą zostać wykonane bez działań ze strony Rady oraz w ramach odpowiedniego budżetu, negocjuje i zawiera wyłącznie Komisja, informując o tym Radę.

Artykuł 102

Porozumienia lub umowy zawierane z państwem trzecim, organizacją międzynarodową lub obywatelem państwa trzeciego, których stroną, oprócz Komisji, są także inne Państwa Członkowskie, nie wchodzi w życie do czasu zawiadomienia Komisji przez wszystkie zainteresowane Państwa Członkowskie o tym, że porozumienia te lub umowy mogą być stosowane zgodnie z ich odpowiednimi przepisami krajowymi.

Artykuł 103

Państwa Członkowskie przekazują Komisji projekty porozumień i umów z państwem trzecim, organizacją międzynarodową lub obywatelem państwa trzeciego, jeżeli porozumienia te lub umowy dotyczą spraw wchodzących w zakres niniejszego Traktatu.

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

Jeżeli projekt porozumienia lub umowy zawiera postanowienia utrudniające stosowanie niniejszego Traktatu, Komisja przekazuje zainteresowanemu Państwu swoje uwagi w ciągu miesiąca od daty otrzymania projektu.

Państwo Członkowskie nie może zawrzeć proponowanego porozumienia lub umowy do czasu spełnienia wskazówek Komisji lub uzyskania orzeczenia **Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej**, które jest wydawane w trybie pilnym na wniosek danego Państwa i stwierdza zgodność proponowanych postanowień z postanowieniami niniejszego Traktatu. Państwo Członkowskie może złożyć wniosek do **Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej** w dowolnym czasie po otrzymaniu uwag Komisji.

Artykuł 104

Osoby i przedsiębiorstwa zawierające albo odnawiające porozumienie bądź umowę z państwem trzecim, organizacją międzynarodową lub obywatelem państwa trzeciego po 1 stycznia 1958 roku lub, wobec państw przystępujących, po dacie ich przystąpienia nie mogą powoływać się na to porozumienie lub umowę w celu uniknięcia obowiązków przewidzianych w niniejszym Traktacie.

Każde Państwo Członkowskie podejmuje środki uznane przez siebie za niezbędne w celu przekazania Komisji, na jej wniosek, wszystkich informacji dotyczących porozumień lub umów zawartych po upływie dat, o których mowa w pierwszym akapicie, w zakresie niniejszego Traktatu przez osobę lub przedsiębiorstwo z państwem trzecim, organizacją międzynarodową bądź obywatelem państwa trzeciego. Komisja może wymagać przekazania tych informacji wyłącznie w celu sprawdzenia, czy porozumienia te lub umowy nie zawierają postanowień utrudniających wykonanie niniejszego Traktatu.

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

Na wniosek Komisji **Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej** wydaje orzeczenie dotyczące zgodności tych porozumień lub umów z postanowieniami niniejszego Traktatu.

Artykuł 105

Postanowienia niniejszego Traktatu nie mogą stanowić przeszkody w wykonaniu porozumień lub umów zawartych przed 1 stycznia 1958 roku lub, wobec państw przystępujących, przed datą ich przystąpienia, przez Państwo Członkowskie, osobę lub przedsiębiorstwo z państwem trzecim, organizacją międzynarodową bądź obywatelem państwa trzeciego, jeżeli porozumienia te lub umowy zostały przekazane Komisji nie później niż w ciągu 30 dni od dat wymienionych wyżej.

Jednakże porozumienia lub umowy zawarte między 25 marca 1957 roku a 1 stycznia 1958 roku lub, wobec państw przystępujących, między datą podpisania dokumentu przystąpienia a datą ich przystąpienia przez osobę lub przedsiębiorstwo z państwem trzecim, organizacją międzynarodową bądź obywatelem państwa trzeciego nie mogą stanowić przeszkody w wykonaniu niniejszego Traktatu, jeżeli w opinii **Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej** orzekającego na wniosek Komisji jedną z głównych przyczyn zawarcia danego porozumienia lub umowy przez dowolną stronę był zamiar uchylenia się od postanowień niniejszego Traktatu.

Artykuł 106

Państwa Członkowskie, które przed 1 stycznia 1958 roku lub, wobec państw przystępujących, przed datą ich przystąpienia zawarły porozumienia z państwami trzecimi w sprawie współpracy w dziedzinie energetyki jądrowej, są obowiązane rozpocząć wspólnie z Komisją niezbędne negocjacje z tymi państwami w celu zapewnienia, że prawa i obowiązki wynikające z tych porozumień zostaną w granicach możliwości przejęte przez Wspólnotę.

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

Wszelkie nowe porozumienia wynikające z tych negocjacji wymagają zgody Państwa lub Państw Członkowskich będących sygnatariuszami powyższych porozumień oraz zgody Rady, stanowiącej większością kwalifikowaną.

Tytuł III

POSTANOWIENIA INSTYTUCJONALNE I FINANSOWE

Rozdział I

**Stosowanie niektórych postanowień traktatu o unii europejskiej
i traktatu o funkcjonowaniu unii europejskiej**

Artykuł 106a

1. Artykuły 7, 13–19, artykuł 48 ustępy 2–5 i artykuły 49 i 50 Traktatu o Unii Europejskiej, artykuł 15, artykuły 223–236, 237–244, 245, 246–270, 272, 273, 274, 277–281, 285–304, 310–320, 322–225 oraz 336, 342 i 344 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, a także Protokół w sprawie postanowień przejściowych, stosuje się do niniejszego Traktatu.

2. W ramach niniejszego Traktatu, odniesienia do Unii i do „Traktatu o Unii Europejskiej”, „Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej” i „Traktatów” w postanowieniach, o których mowa w ustępie 1, oraz w postanowieniach protokołów dołączonych zarówno do wyżej wymienionych Traktatów, jak i do niniejszego Traktatu, należy rozumieć jako odniesienia, odpowiednio, do Europejskiej Wspólnoty Energii Atomowej oraz do niniejszego Traktatu.

3. Postanowienia Traktatu o Unii Europejskiej i Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej nie wprowadzają odstępstw od postanowień niniejszego Traktatu.

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

Rozdział II

Instytucje Wspólnoty

Sekcja I

Zgromadzenie

Artykuły 107–132 (uchylone)

Artykuł 133

(uchylony)

Artykuł 134

1. Niniejszym powołuje się Komitet Naukowo-Techniczny, działający w charakterze organu doradczego Komisji.

Zasięgnięcie opinii Komitetu jest konieczne w przypadkach przewidzianych w niniejszym Traktacie. Opinie można także zasięgać we wszystkich przypadkach uznanych przez Komisję za uzasadnione.

2. Komitet składa się z 39 członków mianowanych przez Radę po konsultacji z Komisją.

Członkowie Komitetu są mianowani indywidualnie na okres pięciu lat. Ich mandat jest odnawialny. Członkowie Komitetu nie są wiązani żadną instrukcją.

Komitet Naukowo-Techniczny co roku wyznacza spośród swych członków przewodniczącego i prezydium.

Artykuł 135

Komisja może prowadzić dowolne konsultacje i tworzyć dowolne grupy badawcze niezbędne do wykonania jej zadań.

/Artykuły 136–143 (uchylone)

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

Sekcja IV

Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej

Artykuł 144

Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej ma nieograniczone prawo orzekania w sprawach:

- a) wszczętych na podstawie artykułu 12 o określenie odpowiednich warunków przyznania przez Komisję licencji lub sublicencji;
- b) wszczętych przez osoby fizyczne lub przedsiębiorstwa przeciwko sankcjom nałożonym na nie przez Komisję na podstawie artykułu 83.

Artykuł 145

Jeżeli Komisja stwierdzi, że osoba lub przedsiębiorstwo dopuściło się naruszenia niniejszego Traktatu, do którego nie mają zastosowania postanowienia artykułu 83, wzywa Państwo Członkowskie właściwe dla tej osobie lub przedsiębiorstwu do zastosowania odpowiednich sankcji zgodnie z przepisami prawa krajowego.

Jeśli Państwo to nie zastosuje się do takiego żądania w terminie określonym przez Komisję, może ona wnieść sprawę do **Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej** w celu stwierdzenia tego naruszenia, o które oskarża się osobę bądź przedsiębiorstwo.

Artykuły 146–156 (uchylone)

Artykuł 157

Z zastrzeżeniem odmiennych postanowień niniejszego Traktatu skargi wniesione do **Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej** nie mają skutku zawieszającego. Jednakże **Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej** może, jeśli uzna, że okoliczności tego wymagają, zarządzić zawieszenie wykonania zaskarżonego aktu.

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

Artykuł 158–162 (uchylone)

Rozdział III

Postanowienia wspólne dla instytucji

Artykuł 163 (uchylony)

Artykuł 164

Postępowanie egzekucyjne jest regulowane przez przepisy procedury cywilnej obowiązujące w Państwie, na terytorium którego ma ono miejsce. Klauzula wykonalności jest nadawana, bez jakiegokolwiek kontroli innej niż weryfikacja autentyczności tytułu, przez wyznaczony w tym celu przez rząd Państwa Członkowskiego organ krajowy, o którym zostanie powiadomiona Komisja, **Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej** oraz Komitet Arbitrażowy ustanowiony w artykule 18.

Po dopełnieniu tych formalności na wniosek zainteresowanego, może on przystąpić do egzekucji zgodnie z ustawodawstwem krajowym, wnosząc sprawę bezpośrednio do właściwego organu.

Postępowanie egzekucyjne może być zawieszono wyłącznie na mocy orzeczenia **Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej**. Jednakże, kontrola prawidłowości przeprowadzenia egzekucji podlega właściwości sądów krajowych.

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Rozdział IV

Komitet Ekonomiczno-Społeczny

Artykuły 165–170 (uchylone)

Tytuł IV

SZCZEGÓŁOWE POSTANOWIENIA FINANSOWE

Artykuł 171

1. Wszystkie dochody i wydatki Wspólnoty, inne niż wpływy i wydatki Agencji oraz wspólnych przedsiębiorstw, powinny stanowić przedmiot preliminarza za każdy rok budżetowy i być wpisane do budżetu operacyjnego lub budżetu badawczo-inwestycyjnego.

Każdy budżet jest zrównoważony w odniesieniu do dochodów i wydatków.

2. Wpływy i wydatki Agencji, działającej na zasadach komercyjnych, są bilansowane w specjalnym zestawieniu.

Sposób oszacowania, realizacji i kontroli wpływów i wydatków określają przepisy finansowe przyjęte na podstawie artykułu 258 i 259 **Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej**, z uwzględnieniem statutu Agencji.

3. Szacunki wpływów i wydatków, rozliczenia eksploatacyjne i bilansy wspólnych przedsiębiorstw za każdy rok budżetowy przekazuje się Komisji, Radzie i *Zgromadzeniu*, na warunkach zawartych w statutach tych przedsiębiorstw.

Artykuł 172

1–3. (uchylone)

4. Środki na finansowanie badań i inwestycji pozyskuje się na warunkach ustalonych przez Radę zgodnie z artykułem 314 **Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej**.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

Wspólnota może zaciągać długi na rynku kapitałowym Państwa Członkowskiego zgodnie z przepisami prawa dotyczącymi kwestii wewnętrznych lub, w przypadku braku takich przepisów, po przeprowadzeniu konsultacji przez Komisję i to Państwo Członkowskie oraz osiągnięciu porozumienia co do proponowanej pożyczki.

Właściwe władze danego Państwa Członkowskiego mogą nie udzielić zgody na powyższe wyłącznie w przypadku ryzyka poważnych zakłóceń na rynku kapitałowym tego Państwa.

Artykuł 173 (uchylony)

Artykuł 173a (uchylony)

Artykuł 174

1. Wydatki wykazane w budżecie operacyjnym obejmują w szczególności:

- a) koszty administracyjne;
- b) wydatki związane ze środkami zabezpieczającymi oraz ochroną zdrowia i bezpieczeństwem.

2. Wydatki wykazane w budżecie badawczo-inwestycyjnym obejmują w szczególności:

- a) wydatki związane z realizacją programu badawczego Wspólnoty;
- b) wszelkie udziały w kapitale Agencji i jej wydatkach inwestycyjnych;
- c) wydatki związane z wyposażeniem zakładów szkoleniowych;
- d) wszelkie udziały we wspólnych przedsiębiorstwach i określonych wspólnych operacjach.

Artykuł 175 (uchylony)

Artykuł 176

1. Z zastrzeżeniem limitów wynikających z programów lub decyzji dotyczących wydatków, które w myśl niniejszego Traktatu wymagają jednogłosego zatwierdzenia Rady, dotacje na pokrycie kosztów badawczo-inwestycyjnych obejmują:

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

- a) kredyty z tytułu zobowiązań, obejmujące serię pozycji stanowiącą odrębną jednostkę i tworzącą spójną całość;
 - b) kredyty z tytułu płatności odzwierciedlające maksymalną kwotę płatną w każdym roku z tytułu zobowiązań podjętych na podstawie litery a).
2. Harmonogram terminów zobowiązań i płatności znajduje się w załączniku do projektu budżetu proponowanego przez Komisję.
3. Wydatki badawczo-inwestycyjne klasyfikowane są w rozdziału grupujące wydatki według ich charakteru i przeznaczenia, oraz dzielone dalej, w miarę potrzeby, zgodnie z rozporządzeniem uchwalonym na mocy artykułu **226 i 227 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej**.
4. Niewykorzystane płatności przenosi się na następny rok budżetowy decyzją Komisji, chyba że Rada postanowi inaczej.

Artykuły 177–179a (uchylone)

Artykuł 180

(uchylony)

Artykuł 180a

(uchylony)

Artykuł 180b (uchylony)

Artykuł 181 (uchylony)

Artykuł 182

1. Komisja może, z zastrzeżeniem, iż poinformuje o tym właściwe władze zainteresowanych Państw Członkowskich, przelewać w walucie jednego z Państw Członkowskich aktywa, które posiada w walucie innego Państwa Członkowskiego, w zakresie koniecznym do ich wykorzystania w celach, na które są one przeznaczone w niniejszym Traktacie. Komisja unika w miarę możliwości dokonywania

Książka z wprowadzeniem

do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.

Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

takich przelewów, jeśli ma dostępne lub dające się zgromadzić aktywa w walutach, których potrzebuje.

2. Komisja komunikuje się z każdym z Państw Członkowskich za pośrednictwem organu, który one wyznacza. W wykonywaniu operacji finansowych korzysta ona z usług banku emisyjnego zainteresowanego Państwa Członkowskiego lub innej instytucji finansowej przez nie uznanej.

3. W sprawie wydatków Wspólnoty w walutach państw trzecich, Komisja przedkłada Radzie, przed ostatecznym uchwaleniem budżetów, plan wskazujący przewidywane dochody i wydatki, jakie należy zrealizować w innych walutach.

Plan ten zatwierdza Rada stanowiąc większością kwalifikowaną. Może on ulegać zmianom w ciągu roku budżetowego zgodnie z tą samą procedurą.

4. Państwa Członkowskie udostępniają Komisji waluty państw trzecich niezbędne do dokonania wydatków wskazanych w planie przewidzianym w ustępie 3, według klucza określonego w artykule 172. Kwoty uzyskane przez Komisję w walucie państw trzecich przekazuje się Państwu Członkowskim według tego samego klucza.

5. Komisja może dowolnie dysponować wszelkimi kwotami w walucie państw trzecich pozyskanymi w drodze pożyczek, które zrealizowała w tych państwach.

6. Rada, stanowiąc jednomyślnie na wniosek Komisji, może zastosować w całości lub w części do Agencji i wspólnych przedsiębiorstw uregulowania walutowe przewidziane w poprzednich ustępach oraz dostosować te uregulowania, w stosownym przypadku, do ich wymogów operacyjnych.

Artykuł 183 (uchylony)

Artykuł 183a (uchylony)

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

Tytuł V

POSTANOWIENIA OGÓLNE

Artykuł 184

Wspólnota ma osobowość prawną.

Artykuł 185

W każdym z Państw Członkowskich Wspólnota posiada zdolność prawną i zdolność do czynności prawnych o najszerszym zakresie przyznanym przez ustawodawstwa krajowe osobom prawnym; może ona zwłaszcza nabywać lub zbywać mienie nieruchomości i ruchome oraz stawać przed sądem. W tym zakresie jest ona reprezentowana przez Komisję.

Artykuł 186

(uchylony)

Artykuł 187

W celu wypełnienia zadań, które są jej powierzone, Komisja może zbierać wszelkie informacje i dokonywać wszelkich niezbędnych weryfikacji w granicach i na warunkach określonych przez Radę zgodnie z postanowieniami niniejszego Traktatu.

Artykuł 188

Odpowiedzialność umowna Wspólnoty podlega prawu właściwemu dla danej umowy.

W dziedzinie odpowiedzialności pozaumownej Wspólnota powinna naprawić, zgodnie z zasadami ogólnymi wspólnymi dla praw Państw Członkowskich, szkody wyrządzone przez jej instytucje lub jej pracowników przy wykonywaniu ich funkcji.

Odpowiedzialność osobistą pracowników wobec Wspólnoty określają przepisy ich regulaminu pracowniczego lub mających zastosowanie warunków zatrudnienia.

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

Artykuł 189

Siedzibę instytucji Wspólnoty określa wspólne porozumienie rządów Państw Członkowskich.

Artykuł 190 (uchylony)

Artykuł 191

Artykuł 191 Na terytorium Państw Członkowskich Wspólnota korzysta z przywilejów i immunitetów niezbędnych do wykonania jej zadań na warunkach określonych w Protokole w sprawie przywilejów i immunitetów Unii Europejskiej.

Artykuł 192

Państwa Członkowskie podejmują wszelkie właściwe środki ogólne lub szczególne w celu zapewnienia wykonania zobowiązań wynikających z niniejszego Traktatu lub z działań instytucji Wspólnoty. Ułatwiają one Wspólnocie wypełnianie jej zadań.

Powstrzymują się one od podejmowania wszelkich środków, które mogłyby zagrozić urzeczywistnieniu celów niniejszego Traktatu.

Artykuł 193

Państwa Członkowskie zobowiązują się nie poddawać sporów dotyczących wykładni lub stosowania niniejszego Traktatu procedurze rozstrzygania innej niż w nim przewidziana.

Artykuł 194

1. Członkowie instytucji Wspólnoty, członkowie komitetów, jak również urzędnicy i inni pracownicy Wspólnoty i wszelkie inne osoby, które z uwagi na swoje obowiązki lub kontakty, publiczne bądź prywatne, z instytucjami albo instalacjami Wspólnoty lub ze wspólnymi przedsiębiorstwami zostaną wezwane do uzyskania lub udzielenia potwierdzenia faktów, informacji, danych, dokumentów lub przedmiotów podlegających systemowi bezpieczeństwa na podstawie przepisów Państwa Członkowskiego lub instytucji Wspólnoty są zobowiązani, również po zaprzestaniu pełnienia swoich funkcji

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

lub wygaśnięciu ich kontaktów, nie ujawniać ich żadnym osobom nieupoważnionym ani podawać do wiadomości publicznej.

Każde Państwo Członkowskie traktuje naruszenie tego obowiązku jako pogwałcenie zasad dotyczących tajemnicy, podlegające merytorycznie i prawnie przepisom dotyczącym aktów zagrażających bezpieczeństwu państwa lub dotyczącym ujawniania tajemnicy zawodowej. Na wniosek dowolnego zainteresowanego Państwa Członkowskiego lub Komisji dane Państwo Członkowskie wszczyna w ramach swojej właściwości powództwo przeciwko osobie dopuszczającej się takiego naruszenia.

2. Każde Państwo Członkowskie przekazuje Komisji wszystkie przepisy regulujące na jego obszarze poufność i tajność informacji, danych, dokumentów i przedmiotów objętych niniejszym Traktatem.

Komisja zapewnia przekazanie tych przepisów pozostałym Państwom Członkowskim.

Każde Państwo Członkowskie podejmuje wszelkie środki w celu ułatwienia stopniowego utworzenia możliwie jednolitego i wszechstronnego systemu bezpieczeństwa. W tym celu Komisja może kierować zalecenia, po konsultacji z zainteresowanymi Państwami Członkowskimi.

3. Instytucje Wspólnoty, ich instalacje i wspólne przedsiębiorstwa są obowiązane przestrzegać zasady systemu bezpieczeństwa obowiązującego na terytorium, na którym się znajdują.

4. Upoważnienie udzielone przez instytucję Wspólnoty lub Państwo Członkowskie osobie prowadzącej działalność w dziedzinie objętej niniejszym Traktatem, umożliwiające dostęp do informacji, danych, dokumentów lub przedmiotów objętych niniejszym Traktatem i podlegających systemowi bezpieczeństwa, jest uznawane przez wszystkie inne instytucje i Państwa Członkowskie.

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

5. Postanowienia niniejszego artykułu nie wykluczają stosowania szczególnych przepisów wynikających z umów zawartych przez Państwo Członkowskie z państwem trzecim lub organizacją międzynarodową.

Artykuł 195

W zastosowaniu niniejszego Traktatu instytucje Wspólnoty, Agencja i wspólne przedsiębiorstwa przestrzegają warunków dostępu do rud, materiałów wyjściowych i specjalnych materiałów rozszczepialnych, ustanowionych przez krajowe przepisy dotyczące porządku lub zdrowia publicznego.

Artykuł 196

Do celów niniejszego Traktatu, z zastrzeżeniem odmiennych jego postanowień:

- a) „osoba” oznacza każdą osobę fizyczną wykonującą działalność częściowo lub całkowicie na obszarze Państw Członkowskich w dziedzinie określonej w odpowiednim rozdziale niniejszego Traktatu;
- b) „przedsiębiorstwo” oznacza przedsiębiorstwo lub instytucję o publicznym lub prywatnym statusie prawnym, która wykonuje działalność częściowo lub całkowicie na obszarze Państw Członkowskich w dziedzinie określonej w odpowiednim rozdziale niniejszego Traktatu.

Artykuł 197

Do celów niniejszego Traktatu:

1. „Specjalne materiały rozszczepialne” oznaczają pluton-239, uran-233, uran wzbogacony uranem-235 lub uranem-233 oraz wszelkie substancje zawierające dowolne z powyższych izotopów, jak również inne materiały rozszczepialne określone przez Radę stanowiącą większośćią kwalifikowaną na wniosek Komisji, przy czym termin „specjalne materiały rozszczepialne” nie obejmuje materiałów wyjściowych.

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

2. „Uran wzbogacony uranem-235 lub uranem-233” oznacza uran zawierający uran-235 lub uran-233 albo oba te izotopy w takiej ilości, w której stosunek ich sumy do izotopu 238 będzie większy od stosunku izotopu 235 do izotopu 238 występującego w przyrodzie.

3. „Materiały wyjściowe” oznaczają uran zawierający zestaw izotopów występujących w przyrodzie, uran z zawartością uranu-235 mniejszą niż zwykła oraz tor, każdy z nich w formie metalu, stopu, chemicznego związku albo koncentratu oraz wszelkie inne substancje zawierające dowolny z powyższych składników o stężeniu określonym przez Radę stanowiącą większością kwalifikowaną na wniosek Komisji.

4. „Rudy” oznaczają wszelkie rudy zawierające substancje, z których można uzyskać materiały wyjściowe zdefiniowane powyżej w odpowiednim procesie chemicznym lub fizycznym, o średnim stężeniu określonym przez Radę stanowiącą większością kwalifikowaną na wniosek Komisji.

Artykuł 198

Z zastrzeżeniem odmiennych postanowień niniejszego Traktatu, ma on zastosowanie do terytoriów europejskich Państw Członkowskich oraz do terytoriów pozaeuropejskich podlegających ich jurysdykcji.

Postanowienia niniejszego Traktatu stosują się do terytoriów europejskich, za których stosunki zewnętrzne odpowiedzialne jest Państwo Członkowskie.

Postanowienia niniejszego Traktatu stosują się do Wysp Alandzkich, zgodnie z postanowieniami Protokołu nr 2 do Aktu dotyczącego warunków przystąpienia Republiki Austrii, Republiki Finlandii i Królestwa Szwecji.

Nie naruszając postanowień poprzednich akapitów:

- a) Niniejszy Traktat nie ma zastosowania do Wysp Owczych.
- Niniejszy Traktat nie ma zastosowania do Grenlandii.

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

- b) Niniejszy Traktat nie ma zastosowania do suwerennych obszarów baz wojskowych Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej na Cyprze.
- c) Niniejszy Traktat nie ma zastosowania do krajów i terytoriów zamorskich mających szczególne stosunki ze Zjednoczonym Królestwem Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej oraz które nie zostały wymienione w załączniku IV do Traktatu ustanawiającego Europejską Wspólnotę Gospodarczą.
- d) Niniejszy Traktat ma zastosowanie do Wysp Normandzkich i do Wyspy Man tylko w zakresie niezbędnym do zapewnienia wykonania porozumień dotyczących tych wysp, zawartych w Traktacie dotyczącym przystąpienia nowych Państw Członkowskich do Europejskiej Wspólnoty Gospodarczej i do Europejskiej Wspólnoty Energii Atomowej, podpisanym 22 stycznia 1972 roku.
- e) (skreślona)

Artykuł 199

Komisja jest zobowiązana zapewnić utrzymanie wszelkich właściwych stosunków z organami Organizacji Narodów Zjednoczonych i jej organizacjami wyspecjalizowanymi oraz organami Światowej Organizacji Handlu.

Komisja utrzymuje także właściwe stosunki ze wszystkimi organizacjami międzynarodowymi.

Artykuł 200

Wspólnota ustanawia wszelkie właściwe formy współpracy z Radą Europy.

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

Artykuł 201

Wspólnota ustanawia ścisłą współpracę z Organizacją Współpracy Gospodarczej i Rozwoju; szczegóły tej współpracy są ustalane za wspólnym porozumieniem.

Artykuł 202

Postanowienia niniejszego Traktatu nie wykluczają istnienia lub powstania związków regionalnych między Belgią i Luksemburgiem, jak również między Belgią, Luksemburgiem i Niderlandami, w zakresie, w jakim cele tych związków regionalnych nie są osiągnięte w zastosowaniu niniejszego Traktatu.

Artykuł 203

Jeżeli działanie Wspólnoty okaże się niezbędne do osiągnięcia jednego z celów Wspólnoty, a niniejszy Traktat nie przewidział kompetencji do działania wymaganego w tym celu, Rada, stanowiąc jednomyślnie na wniosek Komisji i po konsultacji ze *Zgromadzeniem*, podejmuje właściwe działania.

Artykuł 204 (uchylony)

Artykuł 205

(uchylony)

Artykuł 206

Wspólnota może zawierać z jednym lub większą liczbą państw lub organizacji międzynarodowych umowy ustanawiające stowarzyszenie, obejmujące wzajemne prawa i obowiązki, wspólne działania i szczególne procedury. Umowy te są zawierane przez Radę, stanowiącą jednomyślnie po konsultacji z Parlamentem Europejskim. Jeżeli umowy te wymagają zmian niniejszego Traktatu, zmiany te są uprzednio przyjmowane zgodnie z procedurą przewidzianą w artykule 48 ustępy 2–5 Traktatu o Unii Europejskiej.

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

Artykuł 207

Protokoły załączone do niniejszego Traktatu za wspólnym porozumieniem Państw Członkowskich stanowią jego integralną część.

Artykuł 208

Niniejszy Traktat zawiera się na czas nieograniczony.

Tytuł VI

POSTANOWIENIA DOTYCZĄCE OKRESU WSTĘPNEGO

Artykuł 209–223

(skreślone)

POSTANOWIENIA KOŃCOWE

Artykuł 224

Niniejszy Traktat podlega ratyfikacji przez Wysokie Umawiające się Strony, zgodnie z ich odpowiednimi wymogami konstytucyjnymi. Dokumenty ratyfikacyjne zostaną złożone do depozytu Rządu w Republici Włoskiej.

Niniejszy Traktat wchodzi w życie pierwszego dnia miesiąca następującego po złożeniu do depozytu dokumentu ratyfikacji przez Państwo-Sygnatariusza, które jako ostatnie spełni tę formalność. Jeżeli jednak złożenie to ma miejsce w okresie krótszym niż 15 dni przed rozpoczęciem następnego miesiąca, wejście w życie Traktatu jest odłożone do pierwszego dnia drugiego miesiąca po dacie złożenia do depozytu.

Artykuł 225

Niniejszy Traktat, sporządzony w jednym oryginalnym egzemplarzu w językach francuskim, niderlandzkim, niemieckim, włoskim, przy czym teksty w każdym z tych języków są na równi autentyczne, jest złożony do depozytu w archiwum Rządu Republici Włó-

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

skiej, który przekaże uwierzytelniony odpis każdemu z Rządów pozostałych Państw-Sygnatariuszy.

W dowód czego niżej wymienieni pełnomocnicy złożyli swoje podpisy pod niniejszym Traktatem.

Sporządzono w Rzymie, dwudziestego piątego marca roku tysiąc dziewięćset pięćdziesiątego siódmego.

(podpisy pominięto)

Na mocy Traktatów o Przystąpieniu teksty niniejszego Traktatu w językach duńskim, angielskim, fińskim, greckim, irlandzkim, portugalskim, hiszpańskim i szwedzkim są również autentyczne.

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

KARTA PRAW PODSTAWOWYCH UNII EUROPEJSKIEJ

PREAMBUŁA

Narody Europy, tworząc między sobą coraz ściślejszy związek, są zdecydowane dzielić ze sobą pokojową przyszłość opartą na wspólnych wartościach.

Świadoma swego duchowo-religijnego i moralnego dziedzictwa, Unia jest zbudowana na niepodzielnych, powszechnych wartościach godności osoby ludzkiej, wolności, równości i solidarności; opiera się na zasadach demokracji i państwa prawnego. Poprzez ustanowienie obywatelstwa Unii oraz stworzenie przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości stawia jednostkę w centrum swych działań.

Unia przyczynia się do ochrony i rozwoju tych wspólnych wartości, szanując przy tym różnorodność kultur i tradycji narodów Europy, jak również tożsamość narodową Państw Członkowskich i organizując ich władz publicznych na poziomach: krajowym, regionalnym i lokalnym; dąży do wspierania zrównoważonego i stałego rozwoju oraz zapewnienia swobodny przepływ osób, usług, towarów i kapitału oraz swobodę przedsiębiorczości.

W tym celu, w obliczu zmian w społeczeństwie, postępu społecznego oraz rozwoju naukowego i technologicznego, niezbędne jest wzmocnienie ochrony praw podstawowych poprzez wyszczególnienie tych praw w Karcie i przez to uczynienie ich bardziej widocznymi.

Niniejsza Karta potwierdza, przy poszanowaniu kompetencji i zadań Unii oraz zasady pomocniczości, prawa wynikające zwłaszcza z tradycji konstytucyjnych i zobowiązań międzynarodowych wspólnych Państwom Członkowskim, europejskiej Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, Kart Społecznych przyjętych przez Unię i Radę Europy oraz z orzecznictwa Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej i Europejskiego Trybunału Praw Człowieka. W tym kontekście, sądy Unii i Państw Członkowskich będą interpretowały Kartę z należytym uwzględnieniem wyjaśnień sporządzonych pod kierownictwem Prezydium Konwentu, który opracował Kartę, i za których uaktualnienie odpowiada Prezydium Konwentu Europejskiego.

Korzystanie z tych praw rodzi odpowiedzialność i nakłada obowiązki wobec innych osób, wspólnoty ludzkiej i przyszłych pokoleń.

Unia uznaje zatem prawa, wolności i zasady wymienione poniżej.

Zamieszczony tekst (opublikowany w Dzienniku Urzędowym UE C 303 14 grudnia 2007 r.) przejmuje, z dostosowaniami, Kartę proklamowaną dnia 7 grudnia 2000 r. i zastępuje ją **od dnia wejścia w życie Traktatu z Lizbony**. Zgodnie z ustaleniami przyjętymi 23 II 2004 r. przez Komisję Wspólną Przedstawicieli Rządu RP i Konferencji Episkopatu Polski podobnie jak w niemieckiej tak i w polskiej wersji Preambuły do Karty Praw Podstawowych przyjęte zostało sformułowanie: „[...] Świadoma swego duchowo-religijnego i

moralnego dziedzictwa. [...]**Książka z wprowadzeniem**
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

TYTUŁ I

GODNOŚĆ

Artykuł 1

Godność człowieka

Godność człowieka jest nienaruszalna. Musi być szanowana i chroniona.

Artykuł 2

Prawo do życia

1. Każdy ma prawo do życia.
2. Nikt nie może być skazany na karę śmierci ani poddany jej wykonaniu.

Artykuł 3

Prawo człowieka do integralności

1. Każdy ma prawo do poszanowania jego integralności fizycznej i psychicznej.
2. W dziedzinach medycyny i biologii muszą być szanowane w szczególności:
 - a) swobodna i świadoma zgoda osoby zainteresowanej, wyrażona zgodnie z procedurami określonymi przez ustawę;
 - b) zakaz praktyk eugenicznych, w szczególności tych, których celem jest selekcja osób;
 - c) zakaz wykorzystywania ciała ludzkiego i jego poszczególnych części jako źródła zysku;
 - d) zakaz reprodukcyjnego klonowania istot ludzkich.

Artykuł 4

Zakaz tortur i niehumanitarnego lub poniżającego traktowania albo karania

Nikt nie może być poddany torturom ani niehumanitarnemu lub poniżającemu traktowaniu albo karaniu.

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

Artykuł 5

Zakaz niewolnictwa i pracy przymusowej

1. Nikt nie może być trzymany w niewoli lub w poddaństwie.
2. Nikt nie może być zmuszony do świadczenia pracy przymusowej lub obowiązkowej.
3. Handel ludźmi jest zakazany.

TYTUŁ II

WOLNOŚCI

Artykuł 6

Prawo do wolności i bezpieczeństwa osobistego

Każdy ma prawo do wolności i bezpieczeństwa osobistego.

Artykuł 7

Poszanowanie życia prywatnego i rodzinnego

Każdy ma prawo do poszanowania życia prywatnego i rodzinnego, domu i komunikowania się.

Artykuł 8

Ochrona danych osobowych

1. Każdy ma prawo do ochrony danych osobowych, które go dotyczą.
2. Dane te muszą być przetwarzane rzetelnie w określonych celach i za zgodą osoby zainteresowanej lub na innej uzasadnionej podstawie przewidzianej ustawą. Każdy ma prawo dostępu do zebranych danych, które go dotyczą, i prawo do dokonania ich sprostowania.
3. Przestrzeganie tych zasad podlega kontroli niezależnego organu.

Artykuł 9

**Prawo do zawarcia małżeństwa
i prawo do założenia rodziny**

Prawo do zawarcia małżeństwa i prawo do założenia rodziny są gwarantowane zgodnie z ustawami krajowymi regulującymi korzystanie z tych praw.

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

Artykuł 10

Wolność myśli, sumienia i religii

1. Każdy ma prawo do wolności myśli, sumienia i religii. Prawo to obejmuje wolność zmiany religii lub przekonań oraz wolność uzewnętrzniania, indywidualnie lub wspólnie z innymi, publicznie lub prywatnie, swej religii lub przekonań poprzez uprawianie kultu, nauczanie, praktykowanie i uczestniczenie w obrzędach.
2. Uznaje się prawo do odmowy działania sprzecznego z własnym sumieniem, zgodnie z ustawami krajowymi regulującymi korzystanie z tego prawa.

Artykuł 11

Wolność wypowiedzi i informacji

1. Każdy ma prawo do wolności wypowiedzi. Prawo to obejmuje wolność posiadania poglądów oraz otrzymywania i przekazywania informacji i idei bez ingerencji władz publicznych i bez względu na granice państwowe.
2. Szanuje się wolność i pluralizm mediów.

Artykuł 12

Wolność zgromadzania się i stowarzyszania się

1. Każdy ma prawo do swobodnego, pokojowego zgromadzania się oraz do swobodnego stowarzyszania się na wszystkich poziomach, zwłaszcza w sprawach politycznych, związkowych i obywatelskich, z którego wynika prawo każdego do tworzenia związków zawodowych i przystępowania do nich dla obrony swoich interesów.
2. Partie polityczne na poziomie Unii przyczyniają się do wyrażania woli politycznej jej obywateli.

Artykuł 13

Wolność sztuki i nauki

Sztuka i badania naukowe są wolne od ograniczeń. Wolność akademicka jest szanowana.

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

Artykuł 14

Prawo do nauki

1. Każdy ma prawo do nauki i dostępu do kształcenia zawodowego i ustawicznego.
2. Prawo to obejmuje możliwość korzystania z bezpłatnej nauki obowiązkowej.
3. Wolność tworzenia placówek edukacyjnych z właściwym poszanowaniem zasad demokratycznych i prawo rodziców do zapewnienia wychowania i nauczania dzieci zgodnie z własnymi przekonaniami religijnymi, filozoficznymi i pedagogicznymi są szanowane, zgodnie z ustawami krajowymi regulującymi korzystanie z tej wolności i tego prawa.

Artykuł 15

Wolność wyboru zawodu i prawo do podejmowania pracy

1. Każdy ma prawo do podejmowania pracy oraz wykonywania swobodnie wybranego lub zaakceptowanego zawodu.
2. Każdy obywatel Unii ma swobodę poszukiwania zatrudnienia, wykonywania pracy, korzystania z prawa przedsiębiorczości oraz świadczenia usług w każdym Państwie Członkowskim.
3. Obywatele państw trzecich, którzy posiadają zezwolenie na pracę na terytorium Państw Członkowskich, mają prawo do takich samych warunków pracy, z jakich korzystają obywatele Unii.

Artykuł 16

Wolność prowadzenia działalności gospodarczej

Uznaje się wolność prowadzenia działalności gospodarczej zgodnie z prawem Unii oraz ustawodawstwami i praktykami krajowymi.

Artykuł 17

Prawo własności

1. Każdy ma prawo do władania, używania, rozporządzania i przekazania w drodze spadku mienia nabytego zgodnie z prawem. Nikt nie

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

może być pozbawiony swojej własności, chyba że w interesie publicznym, w przypadkach i na warunkach przewidzianych w ustawie, za słusznym odszkodowaniem za jej utratę wypłaconym we właściwym terminie. Korzystanie z mienia może podlegać regulacji ustawowej w zakresie, w jakim jest to konieczne ze względu na interes ogólny.

2. Własność intelektualna podlega ochronie.

Artykuł 18

Prawo do azylu

Gwarantuje się prawo do azylu z poszanowaniem zasad Konwencji genewskiej z 28 lipca 1951 roku i Protokołu z 31 stycznia 1967 roku dotyczących statusu uchodźców oraz zgodnie z Traktatem o Unii Europejskiej i Traktatem o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (zwanych dalej „Traktatami”).

Artykuł 19

Ochrona w przypadku usunięcia z terytorium państwa, wydalenia lub ekstradycji

1. Wydalenia zbiorowe są zakazane.

2. Nikt nie może być usunięty z terytorium państwa, wydany lub wydany w drodze ekstradycji do państwa, w którym istnieje poważne ryzyko, iż może być poddany karze śmierci, torturom lub innemu niehumanitarnemu lub poniżającemu traktowaniu albo karaniu.

TYTUŁ III

RÓWNOŚĆ

Artykuł 20

Równość wobec prawa

Wszyscy są równi wobec prawa.

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

Artykuł 21
Niedyskryminacja

1. Zakazana jest wszelka dyskryminacja w szczególności ze względu na płeć, rasę, kolor skóry, pochodzenie etniczne lub społeczne, cechy genetyczne, język, religię lub przekonania, poglądy polityczne lub wszelkie inne poglądy, przynależność do mniejszości narodowej, majątek, urodzenie, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną.

2. W zakresie zastosowania Traktatów i bez uszczerbku dla ich postanowień szczególnych zakazana jest wszelka dyskryminacja ze względu na przynależność państwową.

Artykuł 22
Różnorodność kulturowa, religijna i językowa

Unia szanuje różnorodność kulturową, religijną i językową.

Artykuł 23
Równość kobiet i mężczyzn

Należy zapewnić równość kobiet i mężczyzn we wszystkich dziedzinach, w tym w zakresie zatrudnienia, pracy i wynagrodzenia.

Zasada równości nie stanowi przeszkody w utrzymywaniu lub przyjmowaniu środków zapewniających specyficzne korzyści dla osób płci niedostatecznie reprezentowanej.

Artykuł 24
Prawa dziecka

1. Dzieci mają prawo do takiej ochrony i opieki, jaka jest konieczna dla ich dobra. Mogą one swobodnie wyrażać swoje poglądy. Poglądy te są brane pod uwagę w sprawach, które ich dotyczą, stosownie do ich wieku i stopnia dojrzałości.

2. We wszystkich działaniach dotyczących dzieci, zarówno podejmowanych przez władze publiczne, jak i instytucje prywatne, należy przede wszystkim uwzględnić najlepszy interes dziecka.

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

3. Każde dziecko ma prawo do utrzymywania stałego, osobistego związku i bezpośredniego kontaktu z obojgiem rodziców, chyba że jest to sprzeczne z jego interesami.

Artykuł 25

Prawa osób w podeszłym wieku

Unia uznaje i szanuje prawo osób w podeszłym wieku do godnego i niezależnego życia oraz do uczestniczenia w życiu społecznym i kulturalnym.

Artykuł 26

Integracja osób niepełnosprawnych

Unia uznaje i szanuje prawo osób niepełnosprawnych do korzystania ze środków mających zapewnić im samodzielność, integrację społeczną i zawodową oraz udział w życiu społeczności.

T Y T U Ł I V S O L I D A R N O Ś Ć

Artykuł 27

Prawo pracowników do informacji i konsultacji w ramach przedsiębiorstwa

Pracownikom i ich przedstawicielom należy zagwarantować, na właściwych poziomach, informację i konsultację we właściwym czasie, w przypadkach i na warunkach przewidzianych w prawie Unii oraz ustawodawstwach i praktykach krajowych.

Artykuł 28

Prawo do rokowań i działań zbiorowych

Pracownicy i pracodawcy, lub ich odpowiednie organizacje, mają, zgodnie z prawem Unii oraz ustawodawstwami i praktykami krajowymi, prawo do negocjowania i zawierania układów zbiorowych pracy na odpowiednich poziomach oraz do podejmowania, w przypadkach konfliktu interesów, działań zbiorowych, w tym strajku, w obronie swoich interesów.

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

Artykuł 29

Prawo dostępu do pośrednictwa pracy

Każdy ma prawo dostępu do bezpłatnego pośrednictwa pracy.

Artykuł 30

**Ochrona w przypadku nieuzasadnionego
zwolnienia z pracy**

Każdy pracownik ma prawo do ochrony w przypadku nieuzasadnionego zwolnienia z pracy, zgodnie z prawem Unii oraz ustawodawstwami i praktykami krajowymi.

Artykuł 31

Należyte i sprawiedliwe warunki pracy

1. Każdy pracownik ma prawo do warunków pracy szanujących jego zdrowie, bezpieczeństwo i godność.
2. Każdy pracownik ma prawo do ograniczenia maksymalnego wymiaru czasu pracy, do okresów dziennego i tygodniowego odpoczynku oraz do corocznego płatnego urlopu.

Artykuł 32

Zakaz pracy dzieci i ochrona młodocianych w pracy

Praca dzieci jest zakazana. Minimalny wiek dopuszczenia do pracy nie może być niższy niż minimalny wiek zakończenia obowiązkowego szkolnego, bez uszczerbku dla uregulowań bardziej korzystnych dla młodocianych i z wyjątkiem ograniczonych odstępstw.

Młodociani dopuszczeni do pracy muszą mieć zapewnione warunki pracy odpowiednie dla ich wieku oraz być chronieni przed wyczerpaniem ekonomicznym oraz jakąkolwiek pracą, która mogłaby szkodzić ich bezpieczeństwu, zdrowiu lub rozwojowi fizycznemu, psychicznemu, moralnemu i społecznemu albo utrudniać im edukację.

Artykuł 33

Życie rodzinne i zawodowe

1. Rodzina korzysta z ochrony prawnej, ekonomicznej i społecznej.

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

2. W celu pogodzenia życia rodzinnego z zawodowym każdy ma prawo do ochrony przed zwolnieniem z pracy z powodów związanych z macierzyństwem i prawo do płatnego urlopu macierzyńskiego oraz do urlopu wychowawczego po urodzeniu lub przysposobieniu dziecka.

Artykuł 34

Zabezpieczenie społeczne i pomoc społeczna

1. Unia uznaje i szanuje prawo do świadczeń z zabezpieczenia społecznego oraz do usług społecznych, zapewniających ochronę w takich przypadkach, jak: macierzyństwo, choroba, wypadki przy pracy, zależność lub podeszły wiek oraz w przypadku utraty zatrudnienia, zgodnie z zasadami ustanowionymi w prawie Unii oraz ustawodawstwach i praktykach krajowych.

2. Każdy mający miejsce zamieszkania i przemieszczający się legalnie w obrębie Unii Europejskiej ma prawo do świadczeń z zabezpieczenia społecznego i przywilejów socjalnych zgodnie z prawem Unii oraz ustawodawstwami i praktykami krajowymi.

3. W celu zwalczania wykluczenia społecznego i ubóstwa, Unia uznaje i szanuje prawo do pomocy społecznej i mieszkaniowej dla zapewnienia, zgodnie z zasadami ustanowionymi w prawie Unii oraz ustawodawstwach i praktykach krajowych, godnej egzystencji wszystkim osobom pozbawionym wystarczających środków.

Artykuł 35

Ochrona zdrowia

Każdy ma prawo dostępu do profilaktycznej opieki zdrowotnej i prawo do korzystania z leczenia na warunkach ustanowionych w ustawodawstwach i praktykach krajowych. Przy określaniu i realizowaniu wszystkich polityk i działań Unii zapewnia się wysoki poziom ochrony zdrowia ludzkiego.

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

Artykuł 36

**Dostęp do usług świadczonych w ogólnym interesie
gospodarczym**

Unia uznaje i szanuje dostęp do usług świadczonych w ogólnym interesie gospodarczym, przewidziany w ustawodawstwach i praktykach krajowych, zgodnie z Traktatami, w celu wspierania spójności społecznej i terytorialnej Unii.

Artykuł 37

Ochrona środowiska

Wysoki poziom ochrony środowiska i poprawa jego jakości muszą być zintegrowane z politykami Unii i zapewnione zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju.

Artykuł 38

Ochrona konsumentów

Zapewnia się wysoki poziom ochrony konsumentów w politykach Unii.

TYTUŁ V*

PRAWA OBYWATELSKIE

Artykuł 39

**Prawo głosowania i kandydowania w wyborach
do Parlamentu Europejskiego**

1. Każdy obywatel Unii ma prawo głosowania i kandydowania w wyborach do Parlamentu Europejskiego w Państwie Członkowskim, w którym ma miejsce zamieszkania, na takich samych warunkach jak obywatele tego państwa.
2. Członkowie Parlamentu Europejskiego są wybierani w powszechnych wyborach bezpośrednich, w głosowaniu wolnym i tajnym.

* W Dzienniku Urzędowym UE C303 z 14 XII 2007 r. w wyniku oczywistej pomyłki Tytuł V określony został jako „TYTUŁ konsumentów”.

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

Artykuł 40

Prawo głosowania i kandydowania w wyborach lokalnych

Każdy obywatel Unii ma prawo głosowania i kandydowania w wyborach do władz lokalnych w Państwie Członkowskim, w którym ma miejsce zamieszkania, na takich samych warunkach jak obywatele tego państwa.

Artykuł 41

Prawo do dobrej administracji

1. Każdy ma prawo do bezstronnego i sprawiedliwego rozpatrzenia swojej sprawy w rozsądnym terminie przez instytucje, organy i jednostki organizacyjne Unii.
2. Prawo to obejmuje:
 - a) prawo każdego do bycia wysłuchanym, zanim zostaną podjęte indywidualne środki mogące negatywnie wpłynąć na jego sytuację,
 - b) prawo każdego do dostępu do akt jego sprawy, przy poszanowaniu uprawnionych interesów poufności oraz tajemnicy zawodowej i handlowej,
 - c) obowiązek administracji uzasadniania swoich decyzji.
3. Każdy ma prawo domagania się od Unii naprawienia, zgodnie z zasadami ogólnymi wspólnymi dla praw Państw Członkowskich, szkody wyrządzonej przez instytucje lub ich pracowników przy wykonywaniu ich funkcji.
4. Każdy może zwrócić się pisemnie do instytucji Unii w jednym z języków Traktatów i musi otrzymać odpowiedź w tym samym języku.

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

Artykuł 42

Prawo dostępu do dokumentów

Każdy obywatel Unii i każda osoba fizyczna lub prawna mająca miejsce zamieszkania lub statutową siedzibę w Państwie Członkowskim ma prawo dostępu do dokumentów instytucji, organów i jednostek organizacyjnych Unii, niezależnie od ich formy.

Artykuł 43

Europejski Rzecznik Praw Obywatelskich

Każdy obywatel Unii i każda osoba fizyczna lub prawna mająca miejsce zamieszkania lub statutową siedzibę w Państwie Członkowskim ma prawo zwracać się do Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich w przypadkach niewłaściwego administrowania w działaniach instytucji, organów i jednostek organizacyjnych Unii, z wyłączeniem Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej wykonującego swoje funkcje sądowe.

Artykuł 44

Prawo petycji

Każdy obywatel Unii i każda osoba fizyczna lub prawna mająca miejsce zamieszkania lub statutową siedzibę w Państwie Członkowskim ma prawo petycji do Parlamentu Europejskiego.

Artykuł 45

Swoboda przemieszczania się i pobytu

1. Każdy obywatel Unii ma prawo do swobodnego przemieszczania się i przebywania na terytorium Państw Członkowskich.
2. Swoboda przemieszczania się i pobytu może zostać przyznana, zgodnie z Traktatami, obywatelom państw trzecich przebywającym legalnie na terytorium Państwa Członkowskiego.

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Artykuł 46

Opieka dyplomatyczna i konsularna

Każdy obywatel Unii korzysta na terytorium państwa trzeciego, w którym Państwo Członkowskie, którego jest obywatelem, nie ma swojego przedstawicielstwa, z ochrony dyplomatycznej i konsularnej każdego z pozostałych Państw Członkowskich na takich samych warunkach jak obywatele tego państwa.

TYTUŁ VI

WYMIAR SPRAWIEDLIWOŚCI

Artykuł 47

Prawo do skutecznego środka prawnego i dostępu do bezstronnego sądu

Każdy, kogo prawa i wolności zagwarantowane przez prawo Unii zostały naruszone, ma prawo do skutecznego środka prawnego przed sądem, zgodnie z warunkami przewidzianymi w niniejszym artykule.

Każdy ma prawo do sprawiedliwego i jawnego rozpatrzenia jego sprawy w rozsądnym terminie przez niezawisły i bezstronny sąd ustanowiony uprzednio na mocy ustawy. Każdy ma możliwość uzyskania porady prawnej, skorzystania z pomocy obrońcy i przedstawiciela.

Pomoc prawna jest udzielana osobom, które nie posiadają wystarczających środków, w zakresie w jakim jest ona konieczna dla zapewnienia skutecznego dostępu do wymiaru sprawiedliwości.

Artykuł 48

Domniemanie niewinności i prawo do obrony

1. Każdego oskarżonego uważa się za niewinnego, dopóki jego wina nie zostanie stwierdzona zgodnie z prawem.
2. Każdemu oskarżonemu gwarantuje się poszanowanie prawa do obrony.

Artykuł 49

Zasady legalności oraz proporcjonalności kar do czynów zabronionych pod groźbą kary

1. Nikt nie może zostać skazany za popełnienie czynu polegającego na działaniu lub zaniechaniu, który według prawa krajowego lub prawa międzynarodowego nie stanowił czynu zabronionego pod groźbą kary w czasie jego popełnienia. Nie wymierza się również kary surowszej od tej, którą można było wymierzyć w czasie, gdy czyn zabroniony pod groźbą kary został popełniony. Jeśli ustawa, która weszła w życie po popełnieniu czynu zabronionego pod groźbą kary, przewiduje karę łagodniejszą, ta właśnie kara ma zastosowanie.

2. Niniejszy artykuł nie stanowi przeszkody w sądzeniu i karaniu osoby za działanie lub zaniechanie, które w czasie, gdy miało miejsce, stanowiło czyn zabroniony pod groźbą kary, zgodnie z ogólnymi zasadami uznanymi przez wspólnotę narodów.

3. Kary nie mogą być nieproporcjonalnie surowe w stosunku do czynu zabronionego pod groźbą kary.

Artykuł 50

Zakaz ponownego sądzenia lub karania w postępowaniu karnym za ten sam czyn zabroniony pod groźbą kary

Nikt nie może być ponownie sądzony lub ukarany w postępowaniu karnym za ten sam czyn zabroniony pod groźbą kary, w odniesieniu do którego zgodnie z ustawą został już uprzednio uniewinniony lub za który został już uprzednio skazany prawomocnym wyrokiem na terytorium Unii.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

TYTUŁ VII

POSTANOWIENIA OGÓLNE DOTYCZĄCE WYKŁADNI
I STOSOWANIA KARTY

Artykuł 51

Zakres zastosowania

1. Postanowienia niniejszej Karty mają zastosowanie do instytucji, organów i jednostek organizacyjnych Unii przy poszanowaniu zasady pomocniczości oraz do Państw Członkowskich wyłącznie w zakresie, w jakim stosują one prawo Unii. Państwa te szanują zatem prawa, przestrzegają zasad i popierają ich stosowanie zgodnie ze swymi odpowiednimi uprawnieniami i w poszanowaniu granic kompetencji Unii powierzonych jej w Traktatach.

2. Niniejsza Karta nie rozszerza zakresu zastosowania prawa Unii poza kompetencje Unii, nie ustanawia nowych kompetencji ani zadań Unii, ani też nie zmienia kompetencji i zadań określonych w Traktatach.

Artykuł 52

Zakres i wykładnia praw i zasad

1. Wszelkie ograniczenia w korzystaniu z praw i wolności uznanych w niniejszej Karcie muszą być przewidziane ustawą i szanować istotę tych praw i wolności. Z zastrzeżeniem zasady proporcjonalności, ograniczenia mogą być wprowadzone wyłącznie wtedy, gdy są konieczne i rzeczywiście odpowiadają celom interesu ogólnego uznawanym przez Unię lub potrzebom ochrony praw i wolności innych osób.

2. Prawa uznane w niniejszej Karcie, które są przedmiotem postanowień Traktatów, są wykonywane na warunkach i w granicach w nich określonych.

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

3. W zakresie, w jakim niniejsza Karta zawiera prawa, które odpowiadają prawom zagwarantowanym w europejskiej Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, ich znaczenie i zakres są takie same jak praw przyznanych przez tę konwencję. Niniejsze postanowienie nie stanowi przeszkody, aby prawo Unii przyznawało szerszą ochronę.

4. W zakresie, w jakim niniejsza Karta uznaje prawa podstawowe wynikające ze wspólnych tradycji konstytucyjnych Państw Członkowskich, prawa te interpretuje się zgodnie z tymi tradycjami.

5. Postanowienia niniejszej Karty zawierające zasady mogą być wprowadzane w życie przez akty prawodawcze i wykonawcze przyjęte przez instytucje, organy i jednostki organizacyjne Unii oraz przez akty Państw Członkowskich, gdy wykonują one prawo Unii, korzystając ze swoich odpowiednich uprawnień. Można się na nie powoływać w sądzie jedynie w celu wykładni tych aktów i kontroli ich legalności.

6. Ustawodawstwa i praktyki krajowe uwzględnia się w pełni, jak przewiduje to niniejsza Karta.

7. Wyjaśnienia sporządzone w celu wskazania wykładni niniejszej Karty są należycie uwzględniane przez sądy Unii i Państw Członkowskich.

Artykuł 53
Poziom ochrony

Żadne z postanowień niniejszej Karty nie będzie interpretowane jako ograniczające lub naruszające prawa człowieka i podstawowe wolności uznane, we właściwych im obszarach zastosowania, przez prawo Unii i prawo międzynarodowe oraz konwencje międzynarodowe, których Unia lub wszystkie Państwa Członkowskie są stronami, w szczególności przez europejską Konwencję o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności oraz przez konstytucje Państw Członkowskich.

Książka z wprowadzeniem

do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.

Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

PROTOKÓŁ

W SPRAWIE STOSOWANIA KARTY PRAW
PODSTAWOWYCH UNII EUROPEJSKIEJ
DO POLSKI I ZJEDNOCZONEGO KRÓLESTWA

WYSOKIE UMAWIAJĄCE SIĘ STRONY,

MAJĄC NA UWADZE, że w artykule 6 Traktatu o Unii Europejskiej Unia uznaje prawa, wolności i zasady określone w Karcie praw podstawowych Unii Europejskiej,

MAJĄC NA UWADZE, że Karta ma być stosowana w ścisłej zgodności z postanowieniami wspomnianego wyżej artykułu 6 i tytułu VII samej Karty,

MAJĄC NA UWADZE, że wspomniany artykuł 6 stanowi, że Karta jest stosowana i interpretowana przez sądy Polski i Zjednoczonego Królestwa w ścisłej zgodności z wyjaśnieniami, o których mowa w tym artykule,

MAJĄC NA UWADZE, że Karta zawiera zarówno prawa, jak i zasady,

MAJĄC NA UWADZE, że Karta zawiera zarówno postanowienia o charakterze obywatelskim i politycznym, jak i postanowienia o charakterze gospodarczym i społecznym,

MAJĄC NA UWADZE, że Karta potwierdza prawa, wolności i zasady uznawane w Unii oraz sprawia, że są one bardziej widoczne, nie tworzy jednak nowych praw ani zasad,

PRZYPOMINAJĄC zobowiązania Polski i Zjednoczonego Królestwa wynikające z Traktatu o Unii Europejskiej, Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, jak również ogólnie pojętego prawodawstwa Unii,

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

PRZYMUJĄC DO WIADOMOŚCI pragnienie Polski i Zjednoczonego Królestwa sprecyzowania pewnych aspektów stosowania Karty,

PRAGNĄC zatem sprecyzować stosowanie Karty w stosunku do przepisów prawnych i działań administracyjnych Polski i Zjednoczonego Królestwa oraz możliwość rozpoznawania na podstawie postanowień Karty spraw na drodze sądowej w Polsce i Zjednoczonym Królestwie,

POTWIERDZAJĄC, że zawarte w niniejszym Protokole odniesienia do wprowadzania w życie poszczególnych postanowień Karty pozostają ściśle bez uszczerbku dla wprowadzania w życie innych postanowień Karty,

POTWIERDZAJĄC, że niniejszy Protokół pozostaje bez uszczerbku dla stosowania Karty w stosunku do innych Państw Członkowskich,

POTWIERDZAJĄC, że niniejszy Protokół pozostaje bez uszczerbku dla innych zobowiązań Polski i Zjednoczonego Królestwa wynikających z Traktatu o Unii Europejskiej, Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej oraz ogólnie pojętego prawodawstwa Unii,

UZGODNIĘY następujące postanowienia, które są dołączone do Traktatu o Unii Europejskiej i do Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej:

Artykuł 1

1. Karta nie rozszerza zdolności Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej ani żadnego sądu lub trybunału Polski lub Zjednoczonego Królestwa do uznania, że przepisy ustawowe, wykonawcze lub administracyjne, praktyki lub działania administracyjne Polski lub Zjednoczonego Królestwa są niezgodne z podstawowymi prawami, wolnościami i zasadami, które są w niej potwierdzone.

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

2. W szczególności i w celu uniknięcia wszelkiej wątpliwości nic, co zawarte jest w tytule IV Karty nie tworzy praw, które mogą być dochodzone na drodze sądowej, mających zastosowanie do Polski lub Zjednoczonego Królestwa, z wyjątkiem przypadków gdy Polska lub Zjednoczone Królestwo przewidziały takie prawa w swoim prawie krajowym.

Artykuł 2

Jeżeli dane postanowienie Karty odnosi się do ustawodawstw i praktyk krajowych, ma ono zastosowanie do Polski lub Zjednoczonego Królestwa wyłącznie w zakresie, w jakim prawa i zasady zawarte w tym postanowieniu są uznane przez ustawodawstwo lub praktyki Polski lub Zjednoczonego Królestwa.

1. Deklaracja

W SPRAWIE KARTY PRAW PODSTAWOWYCH UNII EUROPEJSKIEJ

Karta praw podstawowych Unii Europejskiej, która jest prawnie wiążąca, potwierdza prawa podstawowe gwarantowane przez europejską Konwencję o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności oraz wynikające z tradycji konstytucyjnych wspólnych dla Państw Członkowskich.

Karta nie rozszerza zakresu stosowania prawa Unii na dziedziny leżące poza kompetencjami Unii, nie ustanawia nowych uprawnień ani zadań Unii, ani też nie zmienia uprawnień i zadań określonych w Traktatach.

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

Traktat o Unii Europejskiej
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
wersje skonsolidowane z uwzględnieniem zmian
wprowadzonych Traktatem z Lizbony

61. Deklaracja

RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ W SPRAWIE KARTY PRAW
PODSTAWOWYCH UNII EUROPEJSKIEJ

Karta w żaden sposób nie narusza prawa Państw Członkowskich do stanowienia prawa w zakresie moralności publicznej, prawa rodzinnego, a także ochrony godności ludzkiej oraz poszanowania fizycznej i moralnej integralności człowieka.

62. Deklaracja

RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
DOTYCZĄCA PROTOKOŁU
W SPRAWIE STOSOWANIA KARTY PRAW
PODSTAWOWYCH UNII EUROPEJSKIEJ
W ODNIESIENIU DO POLSKI
I ZJEDNOCZONEGO KRÓLESTWA

Rzeczpospolita Polska oświadcza, że ze względu na tradycję ruchu społecznego „Solidarność” i jego znaczący wkład w walkę o prawa społeczne i pracownicze, w pełni szanuje prawa społeczne i pracownicze ustanowione prawem Unii Europejskiej, w szczególności prawa potwierdzone w tytule IV Karty praw podstawowych Unii Europejskiej.

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.

17. Deklaracja

ODNOSZĄCA SIĘ DO PIERWSZEŃSTWA

Konferencja przypomina, że zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej Traktaty i prawo przyjęte przez Unię na podstawie Traktatów mają pierwszeństwo przed prawem Państw Członkowskich na warunkach ustanowionych przez wspomniane orzecznictwo.

Ponadto Konferencja postanowiła, że do niniejszego Aktu końcowego Konferencji zostanie załączona opinia Służby Prawnej Rady dotycząca pierwszeństwa, w wersji zawartej w dokumencie 11197/07 (JUR 260):

„Opinia Służby Prawnej Rady z dnia 22 czerwca 2007 r.

Z orzecznictwa Trybunału Sprawiedliwości wynika, że pierwszeństwo prawa wspólnotowego stanowi podstawową zasadę tego prawa. Według Trybunału zasada ta jest nieodłącznie związana ze szczególną naturą Wspólnoty Europejskiej. Kiedy wydawany był pierwszy wyrok zapoczątkowujący to obecnie już utrwalone orzecznictwo (wyrok z dnia 15 lipca 1964 r. w sprawie 6/64, Costa przeciwko ENEL), w Traktacie nie było żadnej wzmianki o zasadzie pierwszeństwa. Sytuacja ta do dziś nie uległa zmianie. Fakt, że zasada pierwszeństwa nie zostanie włączona do przyszłego Traktatu, w żaden sposób nie narusza samej zasady ani obowiązującego orzecznictwa Trybunału Sprawiedliwości.”

Książka z wprowadzeniem
do nabycia w sklepie internetowym www.sto.com.pl
oraz w dobrych księgarniach na terenie całej Polski.
Cena tylko 32 zł.